

- diesel goriva
- plinsko olje za ogrevanje
- motorna olja
- les in premog za kurjavo
- peči in štedilniki na drva

Problemi prodajalec za tržaško pokrajino

Ideologija, ki ne sodi v sedanje obdobje

MIRAN STARIC

Sen o »velikem Izraelu« se je s četrtkovim podpisom bliznjevzhodnega mirovnega sporazuma dokončno razbil. Zidje so priznali dejstvo, pred katerim so desetletja zatiskali oči - na njihovi sveti zemlji živi drug narod, ki ne bo izginil.

V Zenevi in New Yorku so se Srbi odrekli ozemlju, na katerem so živeli tisočletje. Priznali so dejstvo, ki je bilo jasno že pred začetkom balkanske morije - v njihovih svetih mestih živi drug narod, ki ne bo izginil.

Vendar podpisi državnikov ne zagotavljajo miru. Rabina ugotovijo, da politične prihodnosti, z njim pa bi v pozabo odšel tudi Arabec, ki je prvi priznal obstoj židovske države. Tudi za bosanske Srbe sta etnično čiščenje in genocid se vedno preveč vabljivi sredstvi za doseg ciljev, ki so jim jih zastavili nacionalistični skrajneži. Prav v rokah slednjih pa ostaja usoda prihodnjih generacij, ki so jim od sovrastva utrjeni ponudili drugačno možnost.

Hamas najverjetneje ne bo udaril do izida izraelskih volitev prihodnje leto, židovske teroristične organizacije pa bo zadrževalo zavlačevanje izpolnjevanja določil mirovnega sporazuma, ki se je s preložitvijo izpustitve palestinskih zapornikov začelo že dan po podpisu. V tem času bodo morale pomembno vlogo odigrati Združene države, ki lahko z denarno pomočjo nastajajoči palestinski državi zabrišejo socialne razlike med narodom. Ameriški dežnik nad sprtimi narodi se utegne obrestovati tudi v nekdanji Jugoslaviji, kjer želja po dostojnem življenju bliskovito izriva tisto po »obljubljeni deželi«.

Militantni nacionalizem je ideologija, ki v globalni vasi drugega tisočletja zagotovo nima prihodnosti. Prilagoditev vrednostnega sistema zahodnim kulturnim vrednotam bo za nekatere narode boleča, vendar nujna za priključitev postindustrialnim družbam, kar je edina možnost za njihovo preživetja.

Odjuga med Rimom in Ljubljano

NEW YORK - »Sestanka v tem tednu sta se izkazala kot koristna in predstavljata tehten dokaz, da pogovori med Slovenijo in Italijo niso na mrtvi točki, marveč - nasprotno - intenzivno potekajo,« je po pogovoru z italijansko zunanjo ministrico Susanno Agnelli dejal slovenski zunanji minister Tha-

ler na sedežu misije RS pri ZN v New Yorku. Ocenil je, da sta sestanka glede vprašanja optantskega premoženja »utrdila spoznanje obeh strani, da velja iskati rešitve znotraj mehanizmov Rimskega sporazuma iz leta 1983, se pravi, da je treba odvrniti vsakršen dvom glede pravnega temelja nasih odno-

sov«. Italijanska stran se je po ministrovih besedah včeraj ugodno odzvala tudi na predloge glede položaja slovenske manjšine v Italiji, ki je za Slovenijo prednostno dvostransko vprašanje.

Italijanska zunanja ministrica bo morda v doglednem času obiskala Ljubljano.

Na 30 strani

BANKE / NEGATIVNA ODLOČITEV SLOVENSKE VLADE

Ljubljana ni izpolnila pričakovanj za TKB

Predloga za vstop slovenskega kapitala ni podprla

TRST - Medtem ko se slovenska javnost v Italiji pripravlja na jutrisnje protestno zborovanje pred sedežem Kmečke banke v Gorici, je za Trzasko kreditno banko praktično ugasnilo se zadnje upanje, da bi si Slovenci zagotovili popoln nadzor nad denarnim zavodom. Slovenska vlada je namreč v petek na seji za zaprtimi vrati zavrnila predlog, da bi podprla vstop slovenskega kapitala v trzasko banko. Včeraj je žal zapadel rok za odločitev,

ali naj med delničarje TKB z 20-odstotnim deležem stopi tudi frankfurtska banka LHB, v kateri ima večinski kapitalski paket Nova Ljubljanska banka. Za trzasko slovensko banko to pomeni, da bo njen novi partner, Banca Popolare iz Brescie ohranil 45 odstotkov kapitalne glavnice in se tako nevarno približal možnosti, da s časom doseže tudi kontrolo nad banko.

Predsednik upravnega sveta TKB

Egon Kraus je v zvezi z odločitvijo slovenske vlade pisal predsedniku Janezu Drnovsku in mu izrazil vse razočaranje in nasprotovanje, s katerim so odločitev Ljubljane sprejeli ne samo delničarji TKB, ampak vsa slovenska manjšina v Italiji. Njeni gospodarski temelji so namreč z dogajanjem okrog obeh največjih bank prešli udarce, ki bodo lahko usodno vplivali na njen nadaljnji obstoj.

Na 3. strani

BOSNA / POSREDNIKI V TEŽAVAH

Sprte strani se še vedno ne strinjajo v celoti

SARAJEVO - Ameriški mirovni odposlanec Richard Holbrook s strahom gleda na težave, ki jih bodo morali mirovni posredniki rešiti v prihodnjih tednih, saj se sprte strani še vedno ne strinjajo glede najpomembnejših zadev - Sarajeva, Gorazda in politične strukture nove države. Holbrook je po srečanju z bosanskim predsednikom Izetbegovićem odpoto-

val v Beograd, pred vrnitvijo v Sarajevo pa bo obiskal se Zagreb.

Veleposlaniki pri zvezi Nato so postavili politični okvir mirovne operacije. Osrednje vprašanje je predstavljala vloga ZN pri izvajanju mirovnega nacrta. Vloga Natovih mirovnih enot bo izključno vojaške narave. Težave z begunci, človekoljubno pomočjo in posredovanjem med sprtimi

stranmi bodo reševali predstavniki ZN. Enote bodo težko oborožene in opremljene tudi za izvajanje ofenzivnih operacij.

Hrvaska zavrača možnost, da bi o prihodnosti vzhodne Slavonije odločali na referendumu. V primeru neuspeha mirovnega nacrta bo hrvaska vojska s silo zasedla to območje.

Na 10. strani

VRNITE KMEČKO BANKO GORICI

V ponedeljek, 2. oktobra ob 17.30 manifestacija pred glavnim sedežem Kmečke banke v Gorici.

ZAHTEVAMO PREKLIC KOMISARSKE UPRAVE

Predstaviništvo Slovencev v Italiji

KOTALKANJE / VELIK USPEH MLADE POLETOVKE V FRANCIJI

Tanja Romano zmagala na evropskem pokalu

Veliki up kotalkarskega odseka openskega Sportnega društva Polet Tanja Romano je dosegla svojo prvo veliko mednarodno uveljavitev. V dresu italijanske kadetske reprezentance je namreč zmagala v prostem programu na evropskem pokalu v francoskem kraju Villafranche sur Saone.

Po kratkem programu je bila tretja, zlato kolajno pa si je priborila s sijajno izvedbo dolgega programa. Uspeh dvanajstletne zamejske kotalkarice iz sole Petra Brleca je se toliko bolj spodbuden, če vemo, da po starosti sodi se v mlajšo kategorijo narasčajnic. Posebno zadostenje za mlado poletovko predstavlja tudi to, da se je v Franciji na končnem vrstnem redu uvrstila pred Italijanko Prosperijevo, proti kateri je na državnem prvenstvu za narasčajnice izgubila dvoboj za zlato kolajno.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Desnica zaskrbljena

Craxijevo rovarjenje, ki ga je razkril milanski tožilec Ielo, je močno razburilo italijansko politično prizorišče. Leva sredina se razpletu ne čudi, Berlusconi-ve zaveznike skrbi, da bi se ogradili od nove afere.

Stran 2

Atentat v Pordenonu

V samem središču Pordenona je včeraj popoldne eksplodiral pekleni stroj, pri čemer je neka piletna zenska izgubila roko.

Stran 2

Evropa med konfliktom in sožitjem

Včeraj popoldne se je v Trstu odvijal posvet na temo »Bodočnost Evrope: konflikt ali sožitje?« Priredila ga je skofovski konferenca treh Benecij.

Stran 4

Prvi točki za jadrancove

Jadran TKB je sinoci v 2. kolu košarkarske B lige zaslužen, čeprav ne brez težav premagal Collegno iz Turina s 83:74 in tako osvojil prvi prvenstveni točki.

Stran 36

Odbojarski derbi Imsi

Goriška Imsa je sinoci na Opcinah na prvi tekmi za zvezni pokal premagala domačo ekipo Koimpexa s 3:1.

Stran 37

DAN PO ŠOKANTIH ODKRITJIH TOŽILA IEŁA

Polemike in reakcije na Craxijevo rovarjenje

Deljena mnenja na desni, »nič novega« za levo sredino

RIM - Razkritja milanškega javnega tožilca Paola Iela na procesu zaradi podkupnin pri gradnji podzemne železnice so sokirala italijansko javnost in pretresla politični svet. Iz svojega zatočišča v Tuniziji Bettino Craxi vzdrži stalne stike s predstavniki t. zv. »druge republike«, v prvi vrsti z zastopniki Berlusconijeve stranke Forza Italia in spodbuja medijske kampanje proti sodnikom tima »cieste roke« na straneh Berlusconijevega dnevnika Il Giornale. Iz prekljene dokumentacije in se zlasti iz posnetkov telefonskih razgovorov izhaja jasna slika, da se »izgnanec« iz Hammameta se zdalec ni odpovedal vmesavanju v italijansko politično življenje in to prek stikov z zastopniki desnega krata, ki se radi predstavljajo kot »pobudniki novega«.

Očitno to ni prevec po godu eni od komponent desnega kartela, Nacionalnemu zavezništvo, ki sicer izrecno ne napada zaveznikov Forza Italiaa, vendar meni, kot je povedal tajnik Gianfranco Fini, da »je zelo hudo, če nekateri sodelujejo s pobudami Craxija proti sodstvu« in »če Craxi izkorišča svoje prijatelje v Italiji zato, da ovira delo sodnikov, je o tem treba uvesti preiskavo«, kar pa se ne daje nikomur pravice do političnega izkoriščanja in napadanja desnega pola: »Nihče ne more trditi, da Forza Italia vodi Craxi«. Mirko Tremaglia pa je napadel Giuliana Ferraro, Berlusconijevega sodelavca in ministra, ki je včeraj krčevito branil svojega nekdanjega tajnika: »Sku-

pna politika je možna samo, če vrzemo ven provokatorje... tak človek ne more biti naš zaveznik«, je bila ostra rakcija predstavnika Nacionalnega zavezništva.

Najnovejši Berlusconijev zaveznik, Rocco Buttiglione (CDU) ugotavlja, da »se izsiljevanja iz časov prve republike se niso prenehala«, o sebi pa povedal, da ni imel nobenih telefonskih stikov s Craxijem: »Ne vem, ali naj se tega veselim ali pa cutim užaljenega...«

Zelo podobni reakciji sta izrazila Mario Segni in Umberto Bossi. »Sedaj je jasno, zakaj smo se držali daleč od Berlusconi. Tožilec Ielo ni povedal nič novega, da je Craxi veliki zagovornik Fininvesta je znano že dalj časa... Skoda, da je veliko Italijanov to pozabilo«, je dejal Segni, za Bossija pa »ni nič novega v tem, kar je v sodni dvorani povedal Ielo. Vsi smo vedeli, da je Berlusconi človek Craxija in mafije...«

Tožilec Ielo je včeraj priznal, da ni uporabil prav lepega izraza, ko je v sodni dejal o Craxiju, da se »obnaša kot prekaljeni zločinec«, vendar je potrdil vse informacije o stikih Craxija med drugim tudi z Veronico Berlusconi, Giannijem Letto, Tiziano Maiolo, kakor tudi o doslej proti sodniku Di Pietru in predstavnikom levice.

Craxi je reagiral zelo ostro. V faxu, ki ga je tisku naslovil iz Hammameta, primerja milanske sodnike stalinističnim inkvizitorjem, tožitelja Paola Iela pa političnemu aktivistu.

Luca Josi iz Genove obnavlja Craxijev PSI

GENOVA - Luca Josi, prijatelj Bettina Craxija, je včeraj v nekem hotelu v Genovi »krstil« novi PSI, ki ima za simbol namesto enega kar kopico nageljnov. Rojstva nove stranke se je udeležilo okrog 200 oseb (bivših Craxijevih pristasev, socialistov, laikov, predstavnikov liberalne levice), med katerimi je bila tudi bivša ministrica Margherita Boniver. Josi, 29 let, doma iz Genove, v svojem govoru ni prizanesel ne predsedniku republike in niti Berlusconiju, predsednikoma poslanske zbornice Pivettijevi in Scognamigliu (slednjega je na kratko odpravil, čes: vest je že ta, da se ga sploh spomnimo), »komunistom«. Se posebej oster je bil do sodstva, posebno do milanskih sodnikov. Nic pa ni hotel povedati o bivšem liderju PSI, ki se vedno »bolan« leži v Tuniziji, in hudih obtozbah, ki jih je na njegov račun predvčerajšnjim izrekel namestnik državnega pravdnika Paolo Ielo: Josi si je pomagal z običajno pretezo, čes da ni prebral časopisov. Med drugim je tudi zahteval, da pride do locitve med industrijo, bančništvom ter zalozništvom.

40-LETNICA / SREČANJE V ČEDADU

KD Ivana Trinka - Od strahu do ponosa

Na jutrišnji proslavi bodo spregovorili dosedanji predsedniki kulturnega društva

ČEDAD - Jutri ob 18. uri bo v Čedadu srečanje ob 40-letnici ustanovitve kulturnega društva Ivana Trinka, prvega slovenskega društva v videmski pokrajini. Geslo manifestacije, ki bo potekala na čedajskem sedzu društva v Ul. IX Agosto 8, je zgovorno: »Od strahu do ponosa«. O prvih korakih prehojene poti in o poslanstvu društva bodo spregovorili dosedanji predsedniki Mario Cont, Izidor Predan, Viljem Cerno, Beppino Crisetig in Marino Verto-vec.

»Bila je nedelja, 2. oktobra 1955. leta, ko smo se zbrali mozje, delavci in kmetje, a predvsem mladina iz raznih krajev Beneske Slovenije v Vidmu, v skromni dvoranici v Ul. V. Veneto 32, na ustanovnem obcnem zboru kulturno-prosvetnega društva Ivana Trinka«, je zapisano v predstavitvi jutrišnjega srečanja. »Prisli smo v Videm, da po stoletnem molku ustanovimo svoje prvo kulturno društvo. Prisli smo, da svoj rod dvignemo na kulturno višino svojih

bratov, da ne bomo več zaostali, da bomo po sporočilu svojega mrtvega, a vedno živega voditelja Ivana Trinka čuvali in branili narodni in kulturni zaklad«, je se zapisano v vabilu na srečanje. »V tistem obdobju so bili hudi časi za beneske Slovence. Pripravljali so se razni ustrahovalni procesi, a nas ni ovirala ne bojazen ne trud... Takrat smo položili temelj našemu kulturno-prosvetnemu delu. Slo je mimo mnogo let. V naših prizadevanjih smo bili deležni uspehov in porazov, toda pozitivni rezultati našega delovanja so danes na dlani, vsem očitni. Danes imamo dvojezično solo, časopise, pevske zборе, Benesko gledališče, številna kulturna društva, ki s svojo aktivno dejavnostjo krijejo vse področje, na katerem živimo Slovenci v videmski pokrajini, ki nam pričajo, da smo se tesno držali Trinkovih izročil.«

Torej jutri ob 18. uri so vsi prijatelji kulture Beneske Slovenije vabljeni na srečanje v Čedadu na sedzu društva Ivana Trinka.

NEAPELJ / ZAHTEVA NA ZASEDANJU ŽUPANOV JUGA

Finančni zakon je treba korenito spremeniti

Protest županov uperjen predvsem proti krčenju finančnih prispevkov krajevnim upravam

NEAPELJ - »Stranka županov, ali novi institucionalni subjekt, ki se postavlja kot sogovornik vlade na isto stopnjo kot sindikati in podjetniki, ko gre za izbire velikega pomena in za finančni zakon, ki ga je treba vsekakor spremeniti«. To je bilo dejansko bistvo zasedanja županov z juga države, ki so se zbrali v Neaplju, da bi od vlade zahtevali spremembe nekaterih postavk finančnega zakona, predvsem pa revizijo zemljskih davkov in poviska občinskega davka na nepremičnine.

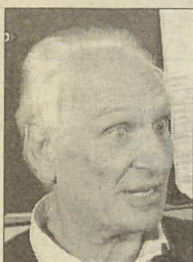
Vabilu neapelske občinske uprave se je odzvalo okrog osemdeset županov. V njihovem imenu je neapelski župan Antonio Bassolino zahteval, da bi se senat korenito spremenil finančni zakon na osnovi zahtev županov. Vsekakor pa je izrazil prepričanje, da tako vlada kot parlamentarne skupine ne razmislijo o potrebnih spremembah, ki jih je treba takoj sprejeti. V nasprotnem primeru, je dodal, se bodo župani omikano in konstruktivno oglasili v Rimu z veliko skupščino vseh italijanskih županov, predvsem z Juga. Župani zahtevajo, da se upošteva njihov glas in da tudi sami sodelujejo pri vodenju države. Ne postavljajo se kot opozicija vladi, ker so tudi sami del državne vlade. Po zasedanju je Bassolino dodal, da obstajaja v Italiji dve vladi: osrednja in pa vlada mest; zato sta možni le dve izbiri: ali sodelujeta v institucionalni korektno ali pa se med njima vname spor. Vsekakor pa je izrazil prepričanje, da bo županom uspelo spremeniti finančni zakon. Palermški župan Leoluca Orlando pa je pristavil, da se župani niso zbrali, da bi od vlade zahtevali visja finančna sredstva, zahtevajo le večjo avtonomijo.

Revizija zemljskih davkov pa ne bo obrodila pozitivnih učinkov, je ugotavljal Bassolino, če ne bodo revidirani parametri, ki so bili določeni pred več kot 60 leti. Skratka: Jug zahteva, da bi delal v takih pogojih, da bi na najboljši način lahko izkoristil razpoložljiva finančna sredstva.

Na telefonu AP: Bassolini z nekaterimi kolegi župani

NOVICE

Pannella omilil stavko

RIM - Marco Pannella je včeraj delno prekinil stavko: ko je popoldne zapustil bolnišnico San Giacomo in se namešnil v parlament na srečanje s predstavniki Pannellovih klubov, je dejal, da je začel ponovno zauživati tekocine. Kot je sam dejal, je tovrstno stavko prekinil, ker se je okrog njegove pobude razvila solidarnost,

saj se z njim strinjajo že številni parlamentarci. Nadaljeval pa bo gladovno stavko in ostal v bolnišnici, dokler bo za zdravnike to potrebno.

Potresni sunek na Jugu

RIM - Za posledicami potresnega sunka, ki so ga včeraj malo pred poldnevom zaznali v pokrajinah Potenze, Foggie in Barija, so bile ranjene le stiri osebe; sunek je dosegel 6.-7. stopnjo po Mercallijevi lestevici, najbolj pa so ga občutili v pokrajini Foggie. Velik preplah je povzročil predvsem na odprtju oktobrškega velesejma v tem mestu, kjer je veliko gostov hitro zapustilo veliko dvorano, v kateri je bila otvoritvena slovesnost. Civilna zascita je v sodelovanju s prefekturami in glavnimi javnimi ustanovami kmalu po sunku sporočila, da je položaj pod kontrolo. Za posledicami potresa so bile lažje ranjene le stiri osebe in sicer v kraju Rodi Garganico (Foggia), v Luceri pa je potres lažje poškodoval kasarno karabinjerjev. Potresni sunek je nekaj preplaha povzročil tudi v Bazilikati, kjer so številni študenti zapustili solska poslopja, v Materi in tudi v pokrajini Potenze. Sicer pa so na tem področju že v prejšnjih dneh zabeležili vrsto sibkejsih potresnih sunkov.

V SREDIŠČU PORDENONA

Ženska izgubila roko ob eksploziji peklenškega stroja

Kriv naj bi kak neuravnovešenec

PORDENONE - V pordenonski bolnišnici si zdravniki prizadevajo, da bi pomagali 70-letni Anni Pignat, ki je bila hudo ranjena ob eksploziji peklenškega stroja, do katere je prišlo v Ul. Fratelli Bandiera, v samem centru Pordenona. Priletna ženska je izgubila eno roko, ranjena pa je bila tudi v trebuh in so jo morali nemudoma operirati.

Do tragicnega dogodka je prišlo včeraj popoldne, okrog 16.30. Po prvih ugotovitvah je Pignatova pometala pločnik pred svojim domom, starim poslopjem v centru, ko je na tleh opazila železno cev. Vendar njene pozornosti ni pritegnila

samo cev; pod cevjo naj bi bilo nekaj bankovcev po 10 tisoč lir. Hotela jih je pobrati, pri cemer je prišla za cev, ki ji je eksplodirala v roki.

V pordenonski pokrajini je bilo letos več podobnih atentatov, ki pa na srečo niso terjali ne smrtnih žrtev ne huje ranjenih. Do prvega atentata je prišlo na znani prireditvi »Sagra dei Osei« v Sacileju, kjer se vsakokrat zbere na tisoce oseb. Preiskovalci so svojo pozornost sprva usmerili v kroge, ki se potegujejo za varstvo živali. Ker so se podobni dogodki ponavljali, so začeli sumiti, da gre za početje kakaga neuravnovešenca.

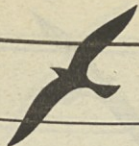
PRAVI VAL POLEMIK

Predsednica in glavni ravnatelj RAI se razhajata glede imenovanja Santora

Predsednica Morattijeva se zavzema za Santora - Morda jutri razčiščenje

RIM - Izjave glavnega ravnatelja RAI Raffaeleja Minicuccija, čes da vodstva TG3 morda ne bodo poverili Micheleju Santoru, kot je bilo svojčas že sklenjeno, so seveda izvale številne polemice izjave. Na zadnji seji upravnega sveta RAI so namreč menili, da je prav Santoro najbolj primerna oseba za vodenje tretjega TV dnevnika, kar je včeraj znova poudarila tudi predsednica RAI Letizia Moratti, ki je dodala, da so izvedli anketo, po kateri se je 64% anketirancev izreklo za znanega voditelja uspešnih TV oddaj. Zaenkrat ni jasno, zakaj se Minicucci razhaja z Morattijevo. Morda bomo to izvedeli jutri, po sestanku med Santorom in glavnim ravnateljem.

Do Minicuccijevih izjav so bili med drugimi izredno ostri člani sindikalnega odbora, ki so dejali, da so pustili redakcijo brez direktorja, potem ko so se sporočili njegovo ime: nekaj takega se doslej ni zgodilo. Svoje strani je Vincenzo Vita, ki pri DSL odgovarja za informacijo, ocenil, da je početje vodstva RAI nasploh nerazumljivo, saj ne more izpeljati odločitev, ki so bile že javno objavljene. Vita zahteva tudi, da pojasnijo, kakšna borba za oblast poteka okrog dogajanja na TG3. Pregresistični poslanec Giuseppe Giulietti pa je pristavil, da gre za norčijo velikih razsežnosti, ki je obenem najprimernejši epilog sedanjega vodstva.

SLOVENSKE BANKE V ITALIJI / ODLOČILNI TRENUTKI V TRSTU IN GORICI

Slovenska vlada ni podprla predloga o vstopu slovenskega kapitala v TKB

Za Kmečko banko v Gorici pa se v teh urah množijo pozivi k udeležbi na jutrišnji manifestaciji

LJUBLJANA - Slovenska vlada je na petkovi seji za zaprtimi vrati zavrnila predlog, da bi podprla vstop slovenskega kapitala v Trzasko kreditno banko. Maja se je po dolgotrajnih pritiskih italijanskih nacionalističnih krogov - tudi slovenski so imeli prste vmes -, preiskavah in posegih zadeva končala tako, da je v Trzasko kreditno banko stopila njena dolgoletna partnerka, ugledna ljudska banka - Banca Popolare iz Brescie.

Ljudska banka iz Brescie je kupila in vplačala 45 odstotkov delnic Trzasko kreditne banke, 398 delničarjev Trzasko kreditne banke pa ima se vedno v lasti 55 odstotkov. S tem se je italijanski bančni kapital nevarno približal meji 51-odstotnega deleža, zato so takrat slovenski manjšinski pogajalci dosegli, da je ljudska banka iz Brescie rezervirala 20 odstotkov delnic za slovenski bančni kapital frankfurtske banke LDB, v kateri ima večino delnic naj-

mocnejša slovenska banka - Nova Ljubljanska banka. Rok za nakup teh delnic je zapadel včeraj, 30. septembra. Po tej varianti bi bil kapital razdeljen med tri skupine delničarjev: 55 odstotkov delnic bi imeli dosežani delničarji, Slovenci v Italiji, 20 odstotkov posredno slovenski bančni kapital in Slovenija, 25 odstotkov pa italijanski bančni kapital. Tako bi bila zagotovljena večinski slovenski bančni kapital in dvojezično poslovanje.

Rok je včeraj zapadel, sklep slovenske vlade, da bo zadevo odložila, se pogajala, čakala na bančne inspekcije, pa je tako brezpredmeten.

Brezpredmetni so tudi nekateri drugi sklepi, prav absurdna pa je zahteva, da bi morali slovenski zamejski delničarji svoje delnice depozirati in s tem svojo pravico do glasovanja prenesti na zastopnika slovenskega matičnega kapitala, ki bi ga imenovali s predhodnim soglasjem slovenske vlade. To je svojevr-

sten poskus nacionalizacije zasebne banke. Slovenski delničarji v Italiji, ki jih je 398, so resnične osebe, ki so v banko vložile svoj denar, torej so to preprosto lastniki. Kako si lahko nekdo drzne odvzeti to lastnino?

Takšne metode in zahteve zelo spominjajo na case boljseviske revolucije in so v ostrem nasprotju z ustavno-pravnim sistemom Republike Slovenije in Republike Italije.

Slovenska manjšina v zadnjem času doživlja nove udarce, najbolj trpi njena materialna osnova, ki jo predstavljajo finančni zavodi, zlasti pa so boleči udarci, ki jih zadaja matična domovina.

Jutri bodo protestirali goriski Slovenci, saj je ogrožena Kmečka banka, kjer na različne načine skušajo oropati več kot stiri sto delničarjev. V resnih težavah je tudi Primorski dnevnik in nekatere druge slovenske kulturne ustanove.

Bogo Samsa

Predsednik TKB je pisal Drnovšku

Predsednik upravnega sveta Trzasko kreditne banke Egon Kraus je včeraj na predsednika vlade Republike Slovenije dr. Janeza Drnovška naslovil naslednje pismo, ki ga v celoti objavljamo:

Spostovani, danes, ko je zapadel rok za realizacijo opcije LHB za odkup 20 odstotkov paketa delnic Trzasko kreditne banke, sem bil seznanjen s sklepom vlade RS, da ne podpre Nove Ljubljanske banke, glavnega delničarja LHB, pri tem karaku. Vlada RS je s tem, ko se je sicer zavzela za poskus podaljšanja opcije, za kar so predlagatelji sklepov že vnaprej vedeli, da je v nasprotju z dolocili izredne skupščine TKB in sprejetimi pogodbenimi obvezami med partnerji, zavrnila naš predlog za okrepitev slovenskega lastništva osrednje slovenske banke v zamejstvu.

Dovolite mi, da ob tem dejstvu izrazim svoje globoko razočaranje, pri čemer sem prepričan, da podobni občutki prevevajo tudi ostale slovenske delničarje banke in ne nazadnje vse Slovence v Italiji, ki se cutimo del slovenskega naroda. Stališče in sklepi slo-

venske vlade so po mojem prepričanju nesprejemljivi in mi odpirajo vrsto bolečih vprašanj.

Ali je mogoče, da se je v Sloveniji ustvarilo vzdušje, v katerem se slovenska vlada odloča tako rekoč na osnovi političnih pritiskov in argumentov, ki izvirajo iz nacionalistične protislovenske kampanije, to je kampanije, ki nima za cilj prizadeti le slovenske manjšine, temveč tudi sibeve mlade slovenske države?

Ali niso pritiski in argumenti, katerih zrtev je med drugim Kmečka banka iz Gorice, morda le alibi za to, da se manjšino na tako pomembnem področju, kot je gospodarstvo, se bolj loči od matice?

Ali je mogoče, da slovenska vlada odreče podporo najpomembnejši slovenski banki in številnim gospodarst-

venikom, ki so v povojnem obdobju uspeli ustvariti pomembne gospodarske dosežke, številna delovna mesta in ki so dejansko okrepili manjšinsko skupnost?

Ali so, ne glede na vse druge okoliščine v tej fazi konflikta med Italijo in Slovenijo, in ob tem, da hočejo za Kmečko banko vsiliti rešitve, ki pomenijo konec njene avtonomije, predlagatelji sklepov vlade RS znali oceniti resnost tega vprašanja?

Spostovani gospod predsednik,

ko smo se letos spomladi z Banco d'Italia in Banco Popolare di Brescia dogovarjali o krepitvi delniške glavnice TKB, smo slovenski člani upravnega sveta iskreno verjeli, da bo vključitev LHB v delniško sestavo TKB ne le okrepila njeno tradicionalno mednarodno specializacijo, temveč tudi pripomogla k ohranitvi njenega slovenskega značaja.

Upam, da bomo v bodoče našli oblike sodelovanja, ki bodo v interesu slovenskega zamejskega gospodarstva in odnosov med Slovenijo in Italijo.

Prejmite izraze moje globokega spoštovanja.

KMEČKA BANKA / POZIVI SLOVENSКИH ORGANIZACIJ IN USTANOV

Jutrišnja manifestacija naj bo znak, da nočemo molčati

Poziv SSK

Slovenska skupnost poziva svoje člane in somišljenike in sploh vse slovenske ljudi, naj se udeležijo ponedeljkove demonstracije v bran Kmečke banke v Gorici. Na demonstraciji bomo skupno protestirali proti naklepu, da bi goriski denarni zavod odvzeli iz slovenskih rok. Ti naklepi jasno prihajajo do izraza tudi v dejstvu, da italijanske bančne oblasti skušajo lastnikom Kmečke banke vsiliti točno določenega poslovnega partnerja ter odklanjajo vsakega drugega, se zlati pa tiste, ki bi predstavljali možnost sodelovanja med manjšinami na gospodarski ravni. Očitno je, da gre za politično vsiljevanje, ki nima nič opraviti s tržnimi zakonitostmi. Vse to se dogaja povrh v času, ko slovenska narodna skupnost doživlja hude udarce tudi na drugih življenjskih področjih, posebej na solskem, medtem ko ostajajo neresena temeljna vprašanja za njen nadaljnji obstoj in razvoj. Slovenci moramo dvigniti svoj glas, da se bo slisal na krajevni, vsedržavni, pa tudi mednarodni ravni, saj položaj slovenske manjšine predstavlja sramoto za italijansko demokracijo, pa tudi nevarnost za sožitje v našem obmejnem prostoru in za dobrososedske odnose s Slovenijo.

Poziv bančne sekcije SDGZ

Slovenski denarni zavodi, združeni v bančni sekciji pri Slovenskem deželnem gospodarskem združenju, se pridružujejo pozivu enotnega zastopstva za udeležbo na manifestaciji pred sedežem Kmečke banke v Gorici,

ker se strinjajo, da se zaključki enoletna prisilna komisararska uprava in da lahko lastniki demokratično razpolagajo z zavodom, ki so ga ustanovili, financirali in razvijali dolga desetletja v ne vedno lahkih razmerah.

Zato je edino pravilno in demokratično, da so lastniki tisti, ki morajo odlocati o bodočnosti zavoda.

Kmečka banka naj se torej vrne Gorici!

Poziv SGZ v Gorici

Slovensko gospodarsko združenje poziva vse svoje člane, ostale gospodarstvenike in kmetovalce, naj se polnoštevilno udeležijo manifestacije za vrnitev Kmečke banke Goricanom, ki bo v ponedeljek, 2. oktobra ob 17.30 na Korzu Verdi pred glavnim sedežem Kmečke banke.

- Slovensko gospodarsko združenje je pred enim letom z zasedenjem sprejelo vest, da je Banka Italije uvedla komisararsko upravo pri Kmečki banki;

- Eno leto je zelo dolga doba in komisarja nista uspela preveriti dejanskega stanja banke, se več, z ogorčenostjo smo izvedeli, da sta dosegla pri Banki Italije, da jima podaljša mandat, kljub temu, da vsi predpisi predvidevajo podaljšanje komisararske uprave samo v zelo kritičnih primerih, kar Kmečka banka gotovo ni;

- Protestiramo, ker hočejo Kmečki banki vsiliti partnerja, ki odgovarja komisarjem, ne glede na to, kaj o tem mislijo njeni lastniki;

- Partner, ki ga vsiljujejo, je že posredno prisoten v Gorici, zato po predpisih ne sme biti soudeležen se pri Kmečki banki;

- Partnerja si morajo zbrati sami lastniki Kmečke banke na podlagi skupnega razvojnega programa, ki ustreza Kmečki banki in krajevni gospodarstvu.

Poziv ZSSDI

ZSSDI poziva društva, njihove odbornike in sportnike, naj se množično udeležijo protestne manifestacije pod geslom »Vrnite Kmečko banko Gorici«.

Nas denarni zavod, ki je

že od nekdaj kazal poslušnosti, se se vedno nahaja pod komisararsko upravo, ki mu onemogoča svobodno poslovanje. Zato tudi slovenski sportni krogi zahtevamo, da se banka vrne zakonitim lastnikom, kajti Kmečka banka predstavlja enega trdnjših stebrov goriskega in deželnega gospodarstva.

Sportni delavci in sportniki! Jutri, ob 17.30 bomo glasno izpricali našo solidarnost pred sedežem Kmečke banke v Gorici.

KMEČKA BANKA / PRED JUTRIŠNIM PROTESTNIM ZBOROVANJEM V GORICI

Kaj menijo gospodarstveniki

Pred jutrišnjo protestno manifestacijo pred sedežem Kmečke banke na Korzu Verdi v Gorici smo za kratko oceno položaja oziroma problema banke in pobude za protestno zborovanje zaprosili nekaj predstavnikov našega gospodarskega življenja.

Benedikt Kosic, predsednik sekcije za drobno trgovino pri Slovenskem gospodarskem združenju v Gorici:

»Kot bivši upravitelj in član banke si seveda želim, da se banka reši in ostane v slovenskih rokah, čeprav je položaj zelo občutljiv. Uvedba komisararske uprave je bil zame velik udarec, pravi sok, saj sem imel v banko veliko zaupanje. Reci moram, da se to zaupanje ni prav nič zmanjšalo, imam ga se danes in kot klient popolnoma normalno delujem s Kmečko banko, morda se v večjem obsegu kot prej. Prav zato seveda trdno upam, da se bo položaj pravilno rešil, da bodo pristojni politični krogi, naša javnost in tudi matična domovina prispevali po svojih močeh za rešitev banke, za poravnavo dolgov, skratka za to, da banka ostane slovenska.«

Stanko Radikon, briski vinogradnik in član Kmečke banke:

»Zamisel o manifestaciji se mi zdi ustrezna, ker ni prav, da molčimo. Toda pomembno je, da bo ponedeljkova manifestacija mirna, omikana, brez provokacij, sicer ne bi imela smisla. Komisararska uprava banke penalizira tako njene uslužbenke kot kliente, delovanje z banko je za vsakega podjetnika zelo problematično, zato je treba položaj čimprej razčistiti. Želim si seveda, da se banka reši in da se vrne v naše roke, da ostane slovenska. Kot član imam polno zaupanje v 5-clanski odbor, ki nas predstavlja in zastopa naše interese.«

Lino Doljak, predsednik gostinske sekcije Slovenskega deželnega gospodarskega združenja v Trstu:

»Problem Kmečke banke je za vso našo skupnost zelo pekoca zadeva. Po mojem mnenju so v ozadju politične spletke, ne pa gospodarski razlogi. To je začetek rušenja naših gospodarskih temeljev, kakršnih smo že vajeni iz preteklosti. Tisti, ki so ga sprožili, so imeli dobro pripravljen načrt, po mojem

mnenju je bila uvedba komisararske uprave v banki vnaprej pripravljena politična poteza. Upajmo, da bodo naši ljudje prišlo v ponedeljek v Gorico, da pokažemo, kaj hočemo.«

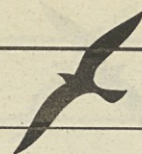
Igor Cernic, predsednik zunanjtrgovinske sekcije Slovenskega gospodarskega združenja v Gorici:

»Problem rešitve Kmečke banke je tehnične narave, saj gre za denar, ki bi ga bilo treba zbrati. Če bodo člani oziroma Slovenci sposobni zbrati potrebno vsoto, bomo lahko banko se resili, če ne pa tvegamo, da jo izgubimo. Po mojem mnenju je treba videti, koliko je manjšina sploh zanima Slovenijo, ker se mi zdi, da sodi to vprašanje v siršo problematiko naše manjšine v povezavi z matično. Glede jutrišnje manifestacije pa ne vem, koliksen smisel ima, če niso razčiscene stvari v ozadju. Vedeti je namreč treba, proti komu je usmerjena; če je proti komisarjem, potem se mi ne zdi primerna. Ponavljam, vedeti je treba, kaj je v ozadju, tako v smeri Slovenije kot Banke Italije in se dlje v smeri italijanske politike do slovenske manjšine

in njenega gospodarstva.«

Peter Malalan, tajnik obrtne sekcije Slovenskega deželnega gospodarskega združenja v Trstu:

»Osebo mislim, da je manifestacija v Gorici primerna, da je nujna vsaka pobuda, ki lahko pomaga, da se Kmečka banka vrne zakonitim lastnikom. Zavod je namreč del nase skupnosti in zato je katerakoli taka izguba pravzaprav izguba za vso manjšino, in to ne samo gospodarska oziroma finančna, ampak tudi kulturna. Po zaslugi naših bank in njihovega sponzorstva smo namreč lahko uresnicili marsikateri načrt in omogočili delovanje naših kulturnih in sportnih organizacij. Zdaj smo v položaju, ko se je treba sprijazniti z objektivnimi okoliščinami, zato ni dovolj samo to, da gremo na cesto, ampak se moramo lotiti problemov na racionalen način. Treba je konkretno preveriti situacijo in probleme reševati s pogledom v prihodnost, tako, da si nase banke in sploh življenje nase skupnosti zamislimo v perspektivi prihodnosti in se potem ravnamo po potrebah, ki nam jih ta prihodnost postavlja.« (V.B.)

POSVET / V PRIREDBI ŠKOFOFSKE KONFERENCE TREH BENEČIJ

Bodočnost Evrope: konflikt ali sožitje?

Na posvetu tudi bivši avstrijski podkancler Busek

Bodočnost Evrope: konflikt ali sožitje? Okrog tega vprašanja se je sukal posvet, ki ga je včeraj popoldne v hotelu Excelsior v Trstu priredila komisija Justitia et pax škofovske konference treh Benečij. Posvet je uvedel tržaški škof Lovrenc Bellomi, govorili pa so predsednik komisije Justitia et pax msgr. Giuseppe Dal Ferro, beograjski nadškof msgr. Franc Perko, bivši avstrijski podkancler Erhard Busek ter podpredsednik mladih italijanskih podjetnikov Massimo Lugli.

Msgr. Dal Ferro je v resnici predstavil zbornik, v katerem so zbrani prispevki s podobnega posveta, ki se je odvijal oktobra 1994 v Mestrah na temo »Korenine konfliktov v Evropi ter posledice le-teh izven Evrope«. Povedati namreč velja, da se je včerajšnji posvet uokvirjal v večji večletni projekt z naslovom »Nova Evropa«, pri katerem sodelujejo razne cerkvene komisije iz treh Benečij. Škofije severovzhodnih italijanskih dežel se namreč zavedajo, da zaradi svoje kulturne in narodnostne raznolikosti, pa tudi zaradi svoje geografske lege stojijo nekako »pred durmi« nove Evrope, kot je dejal msgr. Dal Ferro.

Msgr. Franc Perko je, izhajajoč iz izkušnje balkanskega pekla, poudaril misel, da bo imela Evropa bodočnost, če bo znala rasti iz svojih krščanskih korenin. O njem pisemo posebej. Zelo zanimiva izjava pa je razvil bivši avstrijski pod-

kancler Busek. Dejal je, da se je leta 1989 pričelo novo obdobje, v katerem nihče več ne verjame v možnost paradiza na zemlji in se vsi v večji ali manjši meri zavedamo, da smo »prisiljeni« sobivati. To velja še posebej za Evropo. Nova stvarnost pa zahteva, da se med sabo boljše poznamo, za kar bi morali v večji meri poskrbeti izobraževalni in vzgojni sistemi, pa tudi občila. Vazno pa je predvsem, da bi nas združevale skupne vrednote, za kar kristjani lahko veliko naredijo.

Mladi podjetnik Lugli pa je govoril o nujnosti taksnega razvoja, ki bi bil uskladjiv z naravnim okoljem, pa tudi s socialnimi potrebami.

Posvet je uvedel tržaški škof Bellomi (Foto KROMA)

Nadškof msgr. Franc Perko o pomiritvi na Balkanu

Na včerajšnjem posvetu komisije Justitia et pax škofofske konference treh Benečij je govoril tudi beograjski nadškof msgr. Franc Perko, ki je po rodu Slovenec. Razvil je temo »Vera in bodočnost Evrope«.

Msgr. Perko, kdaj bo konec vojne na Balkanu?

Ce se bodo sedanja zenevska in newyorskata dogovarjanja obnesla, lahko računamo, da bo vojne konec v teku dveh let. Sicer pa lahko traja še celo desetletje. Razmere so pač takšne, da je treba mir do neke mere »vsiliti« od zunaj.

Gre tudi za verski konflikt?

Ne. Verski element je le toliko vpleten, kolikor se

Msgr. F. Perko (KROMA)

meša z nacionalizmom. To je dokaj prisotno pri srbsko-pravoslavni Cerkvi, a najdemo ga tudi pri hrvatskih katolicanih in pri Muslimanih oziroma Bo-

šnjakih, kot se danes raje imenujejo. Sicer pa je v verstvih navadno prisoten tudi univerzalističen element, ki izhaja iz skupnega božjega otroštva. V krščanstvu povrh velja zapoved ljubezni, ki je seveda skregana z vojno. Povedati moram, da so bili med vrhovi katoliške in pravoslavne Cerkve tudi razni pomiritveni stiki, ki pa žal niso imeli večjega učinka.

Kaj mislite o Združenji Evropi?

Po mojem je velikega pomena, saj lahko predstavlja korak k bolj poenotenemu in pomirjenemu clovestvu. Sicer pa kristjani vemo, da brez kriza ni odresnja.

DOLINA / SEJA OBČINSKEGA SVETA

Obsodba napada na slovenske šole

Občinska uprava bo posebej počastila stoletnico Pihalnega orkestra Breg

Po treh mesecih poletnega premora se je predsinocnjim spet sestal svet Občine Dolina. Kot je bilo razvidno tudi iz uvodnega županovega poročila, pa ni slo zaradi tega za »nedelavno« obdobje, saj se je občinski odbor v tem času redno sestajal za reševanje sprotih občinskih vprašanj. Ob tem pa se je zvrstilo tudi nekaj priložnostnih pobud, kot so javni sestanek v Dolini ob pripravah na praznovanje 50-letnice ZSKD, prav v teh dneh javno srečanje z Mackoljani, pobuda odprte meje, okrogla miza o kraskem parku; ponovno odprte občinske knjižnice in sprejemnega centra za obiskovalce doline Glinsce.

Zupan Boris Pangerc se je med tem udeležil tudi srečanja z lovsko družino: kot je sam poročal svojim občinskim sogovornikom, je slo za zanimivo spoznavno srečanje, na katerem je prislo do obravnave ne le strogo lovskih, temveč tudi širše naravovarstvenih vsebin.

V razpravi je lista Skupaj-Insieme nastopila s skupno izjavo, v kateri soglasno izpčujejo svoje ogorčenje glede ravnanja italijanskih oblasti do nekaterih manjšinskih organov. Izjavo, ki jo je v imenu vseh svetovalcev večine prebrala Fulvia Premolin, je napovedal načelnik skupine Sandi Klun. V svojem posegu je se posebej pohvalil vlogo uprave, ki je jubilejnim prireditvam ZSKD dala svoje pokroviteljstvo in ob tem spodbudila čiščenje vasi: po njegovem mnenju bi moral ta primer biti vzor za vse ostale!

Izjava svetovalske večine se upira predvsem ukrepom ministrstva za solstvo, ki je prizadel delovanje Sindikata slovenskih sol: gre za ponovni udarec zamejskemu solstvu, ki ga je med poletjem že okrnilo zaprtje dveh nižjih srednjih sol. Stališče svetovalske večine se poleg solskega dotakne tudi informacijskega področja Slovencev v Italiji in izraža ogorčenje zaradi zatamnjenosti oddaj slovenske televizije, kar pomeni še nadaljnje oddaljevanje od matice.

Na »otipljivejše« občinske zadeve je letel očitek svetovalca Ljudske stranke Raffaeleja, ko je postavil v dvom strokovno usposobljenost nekaterih članov občinske gradbene komisije. Po pregledu seznama možnih kandidatov je bil po njegovem mnenju kdo drugi primernejši od nato izvoljenega bivšega svetovalca Mahnica. Sicer je na ostro kritiko župan Pangerc odgovoril z ugotovitvijo, da je sestava gra-

dbene komisije, kolikor je dovoljeno, izraz občinske uprave.

V ostalih točkah je predsinocnje zasedanje sveta predvidevalo se odobritev vrsto upravnih pobud, med katerimi tudi uravnavanje proračuna za letosnje leto in pa obračuna za lansko finančno dobo. Z glasovi večine je bil sprejet novi razvojni in prilagoditveni načrt prodajnega omrežja: o njegovi zasnovi je prebral poseg odbornik Raseni, v bistvu pa gre za načrt, ki bo razvoj trgovske dejavnosti omogočil območju, in sicer v urejeno locenem prostoru od industrijske in obrtniške dejavnosti.

Dolinski svet je soglasno odobril se dva pravilnika, ki uvajata nekatere novosti: prvi vnaša davek na reklamo in na razobešanje plakatov, pri čemer je predviden popust za reklamne oglase v obeh jezikih.

Dugi pravilnik omogoča izvajanje davka na smetarsko službo: spodbudna novost je uvedba 33 odstotnega »popusta« za enoclanska družinska jedra. Manj spodbudna novost pravilnika pa je upoštevanje ne le pokritih, temveč tudi odkritih površin, na katerih se neka dejavnost odvija in zato »ustvarja« določeno breme za občinsko smetarsko službo.

Poleg pretežno upravnih je bilo na dnevnem redu zasedanja tudi vprašanje kulturnih razsežnosti: ob letošnje praznovanje stoletnega obstoja Pihalnega orkestra Breg bo občinska uprava se posebej počastila s podelitvijo Odličja prijateljstva, ki ga je predsinocnji svet po prebrani utemeljitvi soglasno odobril.

Damiana Ota

»Ljubita« ogenj

Tekst Po dolgi preiskavi so karabinerji iz Ul. Hermet, ki jih vodi kapetan Sottili, prijeli dva mladoletnika (18-letnega Enia Bizjaka in 17-letnega Francesca Tombo), ki naj bi v zadnjih mesecih zakrivila več požarov po mestu (nazadnje v neki piceriji). Priznala naj bi, da sta ogenj podtaknila tudi pod razna motorna kolesa in zbiralnike za smeti. Svoje početje naj bi skušala utemeljiti z veliko »ljubeznijo« do ognja. Preiskava se nadaljuje, saj skušajo ugotoviti, če sta imela prste vmes tudi pri požarih številnih avtomobilov.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRAE d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958

Ekonomika propaganda: Publist SRL

Trst, Ul. Valdirivo 36 / I. nad. pošni predal 568

tel. 040-361888, fax 040-768697

Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana

tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT,
finančni in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozljaja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT

Naročnina za Italijo 430.000 LIT

Postni tr. PRAE DZP st. 11943347

za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

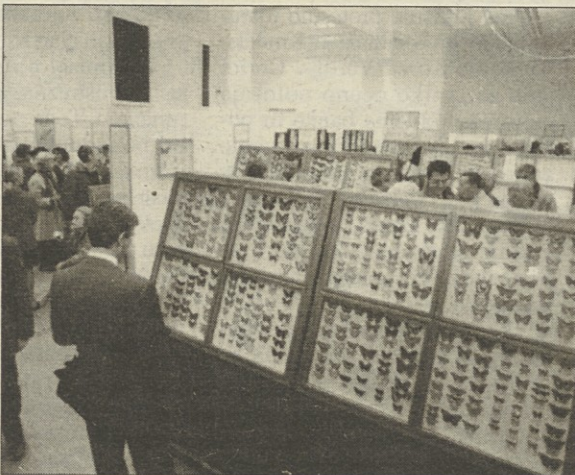

Manifestacija Edinosti na Trgu Zedinjenja Italije

Danes bo od 11.30 do 12.30 v Trstu na sredini trga Zedinjenja Italije 70. redna mesečna protestna manifestacija, ki jo priredi družbeno-politično društvo Edinost. Namen manifestacije je protest proti sedemindesetletni zamudi pri izvajanju temeljnega načela temeljnega zakona Italijanske republike o varstvu jezikovnih manjšin in 10. prehodne določbe Ustave, ki določa, da je treba zaščititi jezikovne manjšine na ozemlju dežele Furlanije-Juljske Benečije takoj. Med manifestacijo bo v govoru prikazana ta zamuda s posebnim ozirom na razsodbo Ustavnega sodišča st. 375/1995, komentirana pa bo tudi razsodba st. 742/1995 tržaške preture, ki prikazuje delovanje tržaškega policijskega ravnateljstva odnosno bivšega policijskega ravnatelja Biagia Giliberti-ja v precej čudni luci.

VČERAJ OTVORITEV

V palači Costanzi bogata razstava o »svetu žuželk«

V palači Costanzi so včeraj na pobudo odbornistva za kulturo tržaške Občine in občinskega naravoslovnega muzeja odprli zanimivo razstavo »Od gosenice do metulja - odkrijmo znova svet žuželk«. Razstava bo odprta vsak dan (izjema so nedelje popoldne) do 5. novembra od 9.00 do 13.00 in od 16.00 do 20.00. Vstop je prost, za informacije pa se lahko obrnemo na št. 301821.

Kot piše v predstavitvi, razstava (na sliki Balbi/KROMA) nudi kratek pregled sveta žuželk, se zlasti tisti njegov mali del, ki je morebiti najzanimivejši predvsem z didaktičnega vidika. Namen je bilo tudi ta, da bi zdržmili domisljijo pri mladini in tudi pri odraslih, spodbudili radovednost obiskovalcev, tako da bi se morebiti lahko vključili v dejavnost entomologov v nasi deželi.

Podpis sporazuma dežele - Rai

Za predsednico deželne vlade Alessandro Guerra je »zelo pomemben« sporazum z Raiem, ki ga bo podpisala prihodnjega 11. oktobra v svojstvu predsednika konference italijanskih dežel. Dokument priznava deželnim upravam večji pristop do radiotelevizijske informacije.

Po podpisu protokola z Raiem bo predsednica Guerra izročila predsedniku republike Scalfaru predlog federalistične ustavne reforme, ki so jo izdelali na konferenci italijanskih dežel.

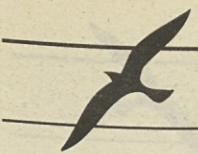
Tečaj asistentk za hišno nego

Center za profesionalno izobrazbo »Casa serena« bo priredil tečaj za usposobitev asistentk za hišno nego. Tečaj, ki se bo začel prihodnjega 16. oktobra, je namenjen brezposelnim z diplomo nižje ali višje srednje šole, kakor tudi z univerzitetno izobrazbo. Za vpisovanje na brezplačni tečaj, ki ga finansira socialni sklad Evropske zveze, je na razpolago organizacija »Casa serena« na tržaškem sedežu v Ul. R. Gessi 8/10 od ponedeljka do srede od 9. do 11. ure, ob četrkih in petkih pa od 15.30 do 17.30. Informacije nudijo na telefonski številki 305566.

»Sinji telefon« o pravicah otrok

Organizacija za telefonsko pomoč mladoletnikom »Sinji telefon« bo priredila 5. tečaj za socialne delavce, ki je letos namenjen temi »Otroci in mladostniki: državljanji, ki jih je treba braniti«. Tečaj bo na sedežu tržaške pokrajine, začel se bo prihodnjega 9. oktobra s predavanjem o nasilju v družinskem okolju, nadaljeval pa se bo s predavanji 16. 23. in 30. oktobra, ter z vrsto tedenskih predavanj novembra.

Za vpisovanja se je treba prijaviti na tel. številki 306666, medtem ko »Sinji telefon« za otroke v težavah odgovarja na brezplačni tel. številki 1670-12345.

SSG / KLJUB HUDIM TEŽAVAM

V petek letošnja prva premiera

Uprizorilo bo Aishilovo tragedijo Sedmerica proti Tebam, ki jo je prevedel Alojz Rebula

Obnovitvena dela v Kulturnem domu v Trstu so trenutno ustavljena, odrska električna napeljava odpoveduje, gledališče samo, kot smo zvedeli na nedavni tiskovni konferenci, se prebija skozi eno od svojih težjih finančnih stisk - ne malo vabljivi izgled dvorane ne splosna tiska pa ne bosta Slovenskemu stalnemu gledalcu preprecila rednega začeta nove sezone.

Tako se bo v petek, 6. oktobra, vzdignila zavesa za otvoritveno predstavo, Aishilovo tragedijo Sedmerica proti Tebam. Kar se bo vzdignilo pravzaprav ne bo zavesa, temveč ograja iz bodece žice, nedvoumno znamenje,

da po naročilu vodstva SSG prvič v slovensko prevedena grška igra ni brez globlje povezave z današnjim časom. Prevod je oskrbel pisatelj Alojz Rebula.

Tragedija Sedmerica proti Tebam, zaključni del trilogije tebanskega cikla o kralju Laiosu in njegovem nesrečnem sinu Ojdipu, je bila uprizorjena leta 467 pred n.s. in je prva nam znana grška tragedija z jasno izrisanim junakom. Okvir zgodbe je znan: Ojdip ponevedoma ubije očeta, se poroči z lastno materjo, ki mu rodi sinova Eteokla in Polinejka ter hčeri Antigono in Ismeno. Brata se spreta zavoljo oblasti in izgnani Polinejk se vr-

ne s tujo vojsko oblegat rodno mesto.

Da ta znamenita klasična igra doslej se ni bila prevedena v slovenscino, je treba iskati vzrok v nevhvaležni dramski strukturi. Pri-poved o bratomornem boju in obleganem mestu pa nudi, žal, osnovo za njeno aktualizacijo. To je storil režiser Mario Ursic, ki je z Jozetom Faganelom besedilo tudi dramaturško priredil. Za kostume je poskrbela Marija Vidau, za gib Brane Završan, izvirno glasbo pa je prispeval Giampaolo Coral. Ob celotnem trzaskem ansamblu in številnih statistih nastopajo se Ales Valič, Dare Valič in Petra Govc.

ZSKD / ZBOROVODSKI TEČAJ

Za uvod pogovor s sopranistko Lauro Antonaz

Predavateljica nastopa kot solistka in poje v zboru Verdija

Jutri bo v Gregoričevi dvorani prvo predavanje iz letošnjega zborovodskega tečaja, ki ga prireja Zveza slovenskih kulturnih društev. To prvo srečanje zeli biti uvodni trenutek, ki ni namenjen samo pevovodji, ampak tudi pevcem. Srečanje bo vodila trzaska sopranistka Laura Antonaz (na fotografiji), ki se v zadnjih letih uspešno uveljavlja v Italiji in tudi v tujini.

Predavateljica je zaključila svojo glasbeno pripravo na trzaskem konservatoriju, kjer je diplomirala iz solopetja. Posveča se predvsem komornemu repertoarju; na tem področju je sodelovala s skupino Continuum musicale in se je izpopolnjevala z Ado in Erikom Werba. Leta 1988 pa je prejela drugo nagrado na mednarodnem natečaju v Bardolinu za petje Liederjev. Laura Antonaz je poglobila tudi poznavanje baročnega repertoarja na izpopolnjevalnih tečajih (Nigel Rogers, Alan Curtis in Jessi-

ca Cash) in leta 1992 zmagala na menarodnem tekmovanju baročnega petja »Pergolesi« v Rimu. Leta 1993 pa je debitirala v Mozartovem delu Carobna pisal, ki ga je priredilo trzasko gledališče Verdi. Ob solističnih nastopih je Antonaz že vrsto let član zboru gledališča Laura Antonaz (na fotografiji), ki se v zadnjih letih uspešno uveljavlja v Italiji in tudi v tujini.

Zborovsko udejstvovanje trzaskih glasbenice sega tudi v amatersko dejavnost, saj občasno poje v skupinah, kjer niso vsi profesionalci. Na ponedeljkovem predavanju se bo Laura Antonaz zaustavila predvsem na vokalnosti in bo nakazala pot, ki lahko pripelje od amaterskega petja do profesionalnega udejstvovanja. Predavanje bo v ponedeljek, 2. oktobra ob 17. uri v Gregoričevi dvorani ul. S. Francesco št. 20. Vstop je prost.

Luisa Antoni

REPENTABOR / PRIREDILA JIH JE SKUPINA GALLUS CONSORT

Konec »Glasbenih popoldnevov«

Nastopil bo violinist Luigi Rovighi, ki je raziskovalec stare glasbe

Danes se bo končal niz »Glasbenih popoldnevov« stare in sodobne glasbe, ki ga prireja skupina Gallus Consort v sodelovanju z deželnim sedežem RAI in trzasko pokrajino.

Koncertni cikel, kate-rega je otvoril italijanski flautist Gianni Lazzari, se bo zaključil s koncertom italijanskega violinista Luigija Rovighija. Ta je docent violine na konservatoriju v Bologni. V 70-letih je pionirsko začel raziskovanje stare glasbe in se ukvarjal predvsem z godali. Rovighi je bil že večkrat

gost na Trzaskem, saj je leta 1979 predaval o baročni violini na soli Glasbene matice in leta 1982 je nastopil na Repentabru. Ob koncertni dejavnosti se Rovighi ukvarja tudi s publikacijami, ki pojasnjujejo način igranja stare glasbe. Rovighi je bosta spremljali slovenski glasbenici Dina Slama in Irena Pahor v vlogi bassa continua, in sicer s cembalom in z viololo da gamba.

Nedeljski koncert z naslovom »Italijanske violinske sole v 17. stoletju« bo predstavil različne instrumentalne sole, ki so

se oblikovale v tem času na italijanskem ozemlju, in sicer beneska, lombardska, modenska in emilijansko-rimska. Sledile bodo skladbe za violino ob spremljavi bassa continua Daria Castella, Biagia Marinija, Giovannija Marie Bononcini in Arcangela Corellija. Celotni spored pa bodo obogatili se solistične izvedbe del Giovannija Gabriellija in Girolama Frescobaldija na cembalu ter Richarda Rogniona na violi da gamba.

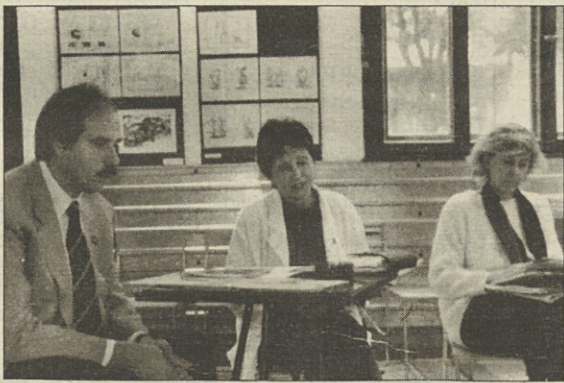
Koncert bo v cerkvi na Repentabru ob 18.00. (LA)

GLEDALIŠČE MIELA / NIZ GLASBENIH PRIREDITEV

Jutri nastop tibetanskih menihov

Predstavili bodo vrsto obrednih in ljudskih pesmi in plesov

V ponedeljek se bo z večerom tradicionalnih tibetanskih obrednih pesmi in plesov bo v gledališču Miela odprl kratek niz posvečen raznolikemu glasbenemu toku, ki združuje ljudsko, folklorno, entično glasbo, pa tudi obredno glasbo in tradicionalno "učeno" glasbo nezahodnjaskih kultur, in ki ga običajno označujemo kot "world music". Kot so na včerajšnji predstavitevni tiskovni konferenci (Foto Balbi/KROMA) poudarili člani Zadruga Bonaventura, ki gledališče upravlja, se niz vključuje v njihovo politično kratkoročnih programov, ki ne sežejo več kot tri-štiri mesece naprej, kar jim omogoča, da izkoristijo tudi nepricakovane prilike, ki so za alternativno kulturno ponudbo posebej značilne. Tako je bilo tudi z omenjenim večerom pesmi in plesov miru in svobode izpod strehe sveta, ki spada v italijansko turnejo tibetanskih menihov in za katerega so dobili ponudbo sele

pred tednom dni. Takoj so se sprejeli in jo združili z načrtovanim koncertom ciganske glasbe z madzarsko skupino Andodrom, v petek, 6. oktobra, ki ga prirejajo v sodelovanju s Pokrajino Trst v sklopu pobud za poznavanje romske kulture, in nastopom zboru Kefar Sirkim iz Izraela v soboto, 14. oktobra.

Na ponedeljkovem nastopu bo skupina petnajstih tibetanskih menihov predstavila vrsto obrednih in ljudskih plesov, kot so ples bratstva, ples črnega klobuka ali ples joka, v katerih imajo gibi poseben kodificiran simbolični pomen. Turneja ima dobro-

se bodo zvrstile v gledališču Miela do konca leta. Med temi bi omenili niz nedeljskih matinejskih koncertov, med katerimi bodo mladi, a že uveljavljeni pianisti izvedli vseh 32 Beethovnovih sonat za klavir, ustaljeni niz Naplavljenih splavov, ki se bo začel v petek, 13. oktobra, s koncertom zenskega kvarteta saksofonov The Billy Tipton Memorial Saxophone Quartet, prav tako ustaljeno srečanje znanosti in znanstvene fantastike, ki bo letos posvečeno možganom, razstave in instalacije, jazzovske koncerte in koncerte klasične glasbe. (bov)

NOVICE

Jutri podelitev suplenc

Solsko skrbništvo v Trstu sporoča, da bo podeljevanje suplenc za poučevanje na slovenskih nizjih in visjih srednjih solah an Trzaskem v solskem letu 1995/96 v ponedeljek, 2. oktobra, ob 12. uri na skrbništvu, Ul. Cumano 2 (3. nadstropje). Na oglasni deski skrbništva so že objavljena razpoložljiva mesta za omenjene supplence.

Kako opustiti kajenje?

V dvorani Fogher na sedežu Italijanskega združenja za boj proti rakastim obolenjem v Ul. Pietà 17/19 bo v torek ob 17. uri prvo srečanje v okviru tečaja »Opustiti kajenje«; predaval bo dr. Gian Luigi Montana.

Glasbeno srečanje v Štivanu

Jutri ob 21. uri bo v štivanski cerkvi prvo srečanje koncertne sezone »Note Timava«, ki jo prireja združenje »Punto Musicale«; nastopila bo vokalna skupina Ensemble Oktoechos, ki se bo predstavila s skladbami srednjeveške glasbe.

Vodeni obisk po Rosenquistovi razstavi

V muzeju Revoltella bo danes ob 11.30 vodeni obisk po razstavi Jamesa Rosenquista; vodila ga bo dr. Franca Marri. Do 15. t.m. pa je odprta video-razstava »Arte Video TV«, ki obravnava odnos med televizijskim medijem in sodobnim umetniskim raziskovanjem.

Kombi za tržasko slepce

»Klub ignorantov, spoznajmo se, da bomo spoznali« zaključuje danes ob 11. uri na Borznem trgu niz proslav ob 25-letnici delovanja. Ob tej priložnosti bo trzaski sekciji Italijanske zveze slepcev podaril kombi.

Tržaški peki praznujejo

V dvorani Iliria na Pomorski postaji bodo danes ob 11. uri proslavili 50. obletnico združenja trzaskih pekov. Manifestacije se bodo udeležili podtajnik Prestamburgo, predsednik Trgovinske zbornice Donnaggio in predstavnik združenja pekov Iran.

PISMO UREDNIŠTVU

Pojasnilo slovenskega TV dnevnika

Spustovani, v zvezi s pismom g. Petra Brenčica, ki smo ga lahko brali v Vašem cenjenem dnevniku, Vas prosim, da objavite sledeče pojasnilo.

»Pozornost, s katero gledalci spremljajo slovenski TV-Dnevnik, nam ni zgolj prepotrebna spodbuda, pač pa obveza, da kljub težavam, ki gre do od nezadostnega osebja do skromnih tehničnih zmogljivosti, skušamo vsak dan pripraviti čim bolj razvejan in popoln TV-Dnevnik. Izpolniti pričakovanja tako različne palete želja naših gledalcev nikakor ni lahko. Prav zaradi tega so možni kratki stiki z gledalci, se posebej, če ti menijo, da je vrstni red obenem tudi lestvica pomembnosti dogodkov. Da temu ni tako, dokazujejo vesti o vremenu in sportu, ki nikakor niso manj pomembne, čeprav jih uvrščamo na konec TV Dnevnika.

Do kratkega stika pa ne pride zgolj med gledalci in uredništvom, pač pa tudi med redakcijo in organizatorji prireditve, ko o svojih pobudah ne obvestijo vseh medijev. Predstavnostvo Slovencev v Italiji je tiskovno poročilo o protestni manifestaciji v Gorici za Kmečko banko objavilo v petek, 29. septembra, zato smo dan prej objavili vabilo SDGZ k množični udeležbi. Najave dogodkov je povsod v zaključnem delu Dnevnika, poročila o dogajanju pa seveda na prvih mestih.«

Hvala za pozornost
Sasa Rudolf

Končno imamo de-fektologa!

Martina Ozbič

je v petek diplomirala na pedagoški fakulteti v Ljubljani.

Cestita ji predvsem Igor ter se Nevenka in Vinko

Ob diplomiranju z odliko na pedagoški fakulteti v Ljubljani cestitata

Martini Ozbič

brat Mitja in mama Rozeta

Na Institutu za grafične oblikovalce ISIA v Urbinu je z odliko in pohvalo diplomiral

Rado Jagodic

Cestitajo mu vsi domači

Včeraj sta se poročila Sara Dougan in Stefano Vidonis

Vse najboljše na skupni življenjski poti jima zelijo

vs pri AURORI

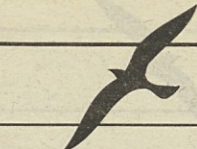
ČESTITKE

Zdravnica E. KOS je odprla novo ambulantno v Boljancu (pri Pekarni). Prijatelji ji iskreno cestitajo. Oporecniki ZSKD iskreno cestitamo MATEJKI in družini za pomembno življenjsko pridobitev. Ob 50. obletnici poroke ERNESTE in CELESTINA DOBRILE jima cestita in zeli se dolgo skupno pot SKD Slavec.

Izredni občni zbor kulturnega društva Frana Venturinija

V petek zvečer so se člani kulturnega društva Venturini od Domja polnoštevilno zbrali na izrednem občnem zboru, na katerem so ob prisotnosti notarja vzeli v pretres in odobrili posodobljeni statut ter osnovne vaske organizacije. S tem dejanjem so tudi uradno potrdili obstoj razvejane dejavnosti KD Fran Venturini, ki neposredno izhaja iz rojstva v letu 1968 istoimenskega moškega pevskega zbora pri Domju. Odtlej je dejavnost prerasla se na druga področja in preseгла meje zgolj zborovskega udejstvovanja. Novi statut KD Fran Venturini ohranja pozornost do tega tradicionalnega in globoko zakoreninjenega izraza slovenske kulture, omogoča pa tudi uresničevanje drugih pobud na kulturnem področju.

Izrednemu je se isti večer sledil tudi redni občni zbor, na katere je društveni odbor podal obracun opravljenega dela in ponudil članstvu smernice bodočega dela. Se posebno ob tem se je v dvorani kulturnega središča Anton Ukmar - Miro razvila živahna razprava. (dam)

**SLOVENSKO
STALNO
GLEDALIŠČE**

OTVORITVENA PREDSTAVA SEZONE 1995-96

Aishil

SEDMERICA PROTI TEBAM

Prevod ALOJZ REBULA, režija MARJO URSIČ

Premiera

v petek, 6. oktobra, ob 20.30 ABONMA RED A

Ponovitve

v soboto, 7. oktobra, ob 20.30 ABONMA RED B
v nedeljo, 8. oktobra, ob 16.30 ABONMA RED C
v sredo, 11. oktobra, ob 20.30 ABONMA RED D
v četrtek, 12. oktobra, ob 20.30 ABONMA RED E

Prodaja abonmajev vsak delavnik od 10. do 14. ure in eno uro pred začetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma, Ul. Petronio 4, tel. 632664.

VČERAJ-DANES

Danes, NEDELJA,
1. oktobra 1995

ROZNOV. NEDELJA

Sonce vzide ob 6.02 in zatone ob 17.46 - Dolžina dneva 11.44 - Luna vzide ob 13.14 in zatone ob 22.58.

Jutri, PONEDELJEK,
2. oktobra 1995

ANZE

VREME VČERAJ OB 12.
URI: temperatura zraka 14,1 stopinje, zračni tlak 1017,1 mb ustaljen, veter 9,7 km na uro vzhodnik severovzhodnik, vlaga 60-odstotna, nebo oblačno, morje skoraj mirno, temperatura morja 19,9 stopinje.
ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Silvia Biancorosso, Enrico Nu-

**DRUŠTVO SLOVENSKIH
IZOBRAŽENCEV v Trstu**
Okrogla miza o Slovenskem stalnem gledališču v novi sezoni 1995/96

Pogovor bosta uvedla predsednik **dr. Rafko Dolhar** in ravnatelj **Miroslav Kosuta**.

v ponedeljek, 2. oktobra, ob 20.30 v Peterlinovi dvorani.

**JESEN
ZIMA**

NOVI MODELI ŽENSKIH OBLAČIL

ŠIROKA IZBIRA ŽENSKEGA
IN MOŠKEGA PERILA

TRENIRKE ZA TELOVADBO

Ul. Ginnastica 22

Tel. 7600051

OPOZORILO!

Od jutri, ponedeljek, 2. oktobra 1995, dalje bo ponovno odprt urad za sklepanje pogodb za uporabo elektrike, plina in vode

na OPČINAH v Narodni ulici 109

V uradih na Opčinah je možno opraviti sledeče:

* **sklepanje pogodb**

* **spremembe količin dobave**

* **odpoved dobav**

URNIK:

ponedeljek 7.35 - 11.35
sobota 7.35 - 11.00

ZVEZA SLOVENSKIH KULTURNIH DRUŠTEV

prireja

SEMINAR O ZBOROVSKEM DIRIGIRANJU IN VOKALNOSTI

od 2. do 14. oktobra '95 v Gregorčičevi dvorani (ul. S. Francesco, 20 - II. nad.)

Jutri, 2. oktobra '95 ob 17. uri

ZBOROVSKO PETJE OD PROSTOČASNE DO POKLICNE RAVNI

predavanje prof. Laure Antonqz namenjeno zborovodjem in pevcem

6., 7., 13. in 14. oktobra '95 od 17. do 20. ure

ZBOROVODSKA DELAVNICA s sodelovanjem moškega zbora Max Reger vodi prof. Adriano Martinolli

5. in 10. oktobra '95 ob 17. uri

GLASBENA ANALIZA KOT PREDPOGOJ ZA PRAVILNO POUČEVANJE SKLADBE IN ZA USPEŠNEJŠE IZVAJANJE

pod mentorstvom prof. Hilarija Lavrenčiča

Za dodatna pojasnila in vpisovanje smo Vam na razpolago v uradu ZSKD (tel. 040/635626)

911667), Drevored XX. septembra 6 (tel. 371377), Milje - Mazzinijev drevored 1 (tel. 271124).

PROSEK (tel. 225141/225340) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarne odprte od 20.30 do 8.30

Ul. dell'Orologio 6 - Ul. Diaz 2 (tel. 300605).

Od PONEDELJKA, 2. do NEDELJE, 8. oktobra 1995 Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. Tor S. Piero 2 (tel. 421040), Ul. Revoltella 41 (tel. 947797), Zavljje - Ul. Flavia 89 (tel. 232253).

ZGONIK (tel. 229373) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. Tor S. Piero 2, Ul. Revoltella 41, Goldonijev trg 8, Zavljje - Ul. Flavia 89.

ZGONIK (tel. 229373) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Goldonijev trg (tel. 634144).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - **TELEVITA**

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel.

ZIMOVANJE in

SILVESTROVANJE

v KRANJSKI GORI

od 26. decembra 95
do 2. januarja 96

za mlade od 6. do 18. leta starosti.

Vpisovanje do 30. oktobra v Slovenskem dijaskem domu Srečko Kosovel v Trstu tel. 573141

573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

HITRA POMOČ tel. 118.
Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 15.00, 17.30, 20.00, 22.30 »I ponti di Madison County«, i. Clint Eastwood, Meryl Streep.

EXCELSIOR - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Dredd, la legge sono io«, i. Silvester Stallone.

EXCELSIOR AZZURRA - 17.50, 19.55, 22.00 »L'uomo delle stelle«, r. Giuseppe Tornatore.

AMBASCIATORI - 15.30, 17.50, 20.10, 22.30, 00.30 »Waterworld«, i. Kevin Costner, Dennis Hopper.

KAMPO BENCIN

Danes bodo na Tržaškem obratovalne naslednje črpalke:

AGIP

Ul. Revoltella (vogal Ul. d'Angeli)
Nabrezje O. Avgusta
Istrska ul. (nasproti pokopališča)
Ul. Carducci 4
Ul. Molino a Vento 158
Ul. A. Valerio 1 (univerza)

MONTESHELL

Ul. Giulie 2
Drevored Campi Elisi 1/1
Drev. D'Annunzio 73
Miramarski drev. 37
Nabrezje T. Gulli 8

ESSO

Trg Libertà 10/1

IP

Ul. F. Severo 2
Drev. D'Annunzio 38/A
Ul. Baiamonti 2
Miramarski drev. 213

ERG PETROLI

Nabrezje N. Sauro 14

API

Ul. F. Severo 2/5

NOCNE CRPALKE

(self service)

TAMOIL - Ul. F. Severo 2/3

ESSO - Trg Valmaura 4

AGIP - Istrska ulica

Miramarski drev. 49

NA AVTOCESTAH

(odprte 24 ur)

AGIP - Devin (sever)

Devin (jug)

**SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD
ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE
TRST - GORICA**

helvetius

Slovenski deželni zavod za poklicno izobraževanje in HELVETIUS vabita univerzitetne studente na celodnevni izlet v Novo mesto.

Predvidena sta ogled tovarne zdravil KRKA in informativni pogovor s predstavniki priznanega slovenskega podjetja.

Število mest je omejeno.

Odhod v petek, 6. oktobra t.l., ob 8. uri z Opčin.

Vpisovanje v Narodni in študijski knjižnici v Trstu, Ul. sv. Frančiška 20.

NAZIONALE 1 - 15.30, 17.40, 19.55, 22.15, »Il primo cavaliere«, i. Sean Connery, Richard Gere, Julia Ormond.

NAZIONALE 2 - 15.30, 17.10, 18.55, 20.40, 22.30, »Congo«.

NAZIONALE 3 - 10.00, 11.30, 15.00, 16.30 »Power Rangers«, 18.10, 20.10, 22.15, »French Kiss«, i. Meg Ryan, Kevin Kline, Jean Reno.

NAZIONALE 4 - 15.45, 17.50, 20.00, 22.15, 00.15 »L'isola dell'ingiustizia«.

MIGNON - 16.00 - 22.00 »L'hotel dei piaceri continui«, prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.30, 18.20, 20.10, 22.10 »Scemo e più scemo«, i. Jim Carrey, Jeff Daniels.

ALCIONE - 18.00, 20.00, 22.10 »Carrington«, r. Christopher Hampton, i. Emma Thompson, Jonathan Pryce.

LUMIERE - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Piccoli omicidi tra amici«.

PIREDITVE

KD ROVTE-KOLONKO-VEC, Ul. Monte Sernio 27, v sodelovanju s Kmečko zvezo vabi vrtnarje in vrtničarje na predavanje o trti, mostu in drugih pridelkih v soboto, 7. oktobra, ob 20. uri. Večer bosta vodila agronom dr. Mario Gregorič in dr. Magda Sturman.

IZLETI

SPD - Trst prireja v nedeljo, 8. oktobra avtomobilski izlet na Pršivec. Zbirališče ob 6. uri pred Prosvetnim domom na Opčinah. Izlet vodi Zvonko Vidau.

DRUŠTVO SLOVENCEV MILJSKE OBCINE vabi v nedeljo, 8. oktobra, na izlet v Režijo. Spoznali bomo kraj, ljudi, plese in glasbo te zanimive doline med gorami. Okusili bomo tudi rezijsko kuhino. Prijave sprejema Vesna Tul tel. 271862 v opoldanskem času.

KLUB PRIJATELJSTVA vabi v soboto, 7. oktobra na izlet na izredno zanimivo razgledno točko Zaplaz na Dolenjskem, v vas Catež ter na vabljeni hrib Kurescec. Vpisovanje in navodila v trgovini Fortunato, Ul. Paganini 2 v Trstu do 3. oktobra. Pohitite z vpisi!

SE DO 6. OKTOBRA sprejemamo prijave za izlet v Mathausen. Osebnost v občinski knjižnici v Saležu ali tel. 229533 ob torkih in petkih od 16. do 19. ure. Pohitite.

OBVESTILA

KRUT sporoča, da je odhod avtobusov za plavanje v Strunjanu in Gra-

dezu sledeči: Strunjan - torek, sredo in četrtek ob 14.30 iz Trsta - trg Oberdan (deželna palača); Gradež - torek, ob 8. uri in ob 18.30 ter petek ob 8. uri iz Trsta, trg Oberdan (deželna palača).

KRUT obvesca udeležence zdravljenja v zdravilišču na Ischii, da je zborni mesto v petek, 6. oktobra, ob 21. uri na železniški postaji v Trstu (pred kavarno pri peronih). Vljudno prosimo za točnost.

SKD LIPA - prvo srečanje nadaljevalnega tečaja za pripravo narodne noše bo v sredo, 4. oktobra, ob 20.30 v Bazovskem domu.

BARKOVLJANSKA SKUPNOST vabi vse, posebno noše, v procesijo rožnovencne Matere božje, ki bo danes, po masi od 8. ure.

SKD TABOR - Općine - Prosvetni dom. Jutri vpis in začetek tečajev rekreativne telovadbe po običajnih urnikih.

SLOVENSKO DOBRODELNO DRUŠTVO iz Trsta sporoča, da bodo od oktobra dalje uradne ure ob četrtek ob 16. do 18. ure, v Ul. Mazzini 46/I.nad., tel. st. 631203.

SKD VIGRED prireja **TECAJ VEZENJA** (stikanja). Vpisovanje, sestanek v društvenih prostorih v Sempolaju v torek, 3. oktobra, ob 20. uri.

SKD VIGRED obvesca, da bo v torek, 3. oktobra, ob 20.30 v društvenih prostorih v Sempolaju vpisovanje, sestanek za SIVILJSKI **TECAJ** vseh stopenj z Adriano Regent.

PLESNA SKUPINA VIGRED, obvesca, da je prva vaja v sredo, 4. oktobra, v društvenih prostorih v Sempolaju ob 19. uri za 1. skupino in ob 20. uri za 2. skupino.

OTROSKI PEVSKI ZBORCEK VIGRED vabi v svoje vrste. Prva vaja bo v ponedeljek, 9. oktobra, ob 16. uri v društvenih prostorih v Sempolaju.

SD ADRIA - odsek za telovadbo obvesca, da začne telovadba jutri, ob 20.30 v telovadnici Pertini na Melari.

ODBOR za vzpostavitev Agrarne skupnosti Bazovica, v zvezi s pobudo za vračanje premoženja, ki se nahaja na ozemlju Republike Slovenije agrarnim skupnostim, nujno potrebuje dovolstniske, ki jih je izdala zavezniska vojska uprava po postavitvi meja. Zato POZIVAMO vse, ki se hranijo te dovolstniske, da jih prinesejo v originalu ali fotokopiji v sredo, 4. oktobra, ob 20.30 do 21.30 v Bazoviški dom.

KROZEK YOGA SIDDHARTA OSHO MEDITATION CENTER sporoča nove urnike tečajev yoge in meditacije: yoga ob ponedeljkih in četrtek ob 18. do 19.30 in od 20. do 21.30; meditacija ob torkih in petkih od 20. do 21.30. V prvem tednu meseca oktobra bodo tečaji potekali na dosedanem sedežu na Opčinah, Bazoviska 29/13.

DAROVE in PRISPEVKE

za objavo v časopisu sprejemajo v tajništvo Uredništva PD (tel. 7796600) in preko poverjenikov posameznih društev in ustanov.

Prispevke sprejema tudi urad **KRUT** - Trst - Ul. Cicerone 8 (prtičje) tel. 360072, s sledečim urnikom: 9.00-13.00 in 14.00-17.00 od ponedeljka do petka.

Od ponedeljka, 9. oktobra dalje pa se bodo razne dejavnosti vrsile na sedežu kulturno-rekreacijskega društva »Dom Brisciki« v Briscikih. Informacije na tel. (040) 327488.

ŠOLSKE VESTI

SOLSKO SKRBNISTVO v Trstu sporoča, da bo podeljevanje suplenc za poučevanje na slovenskih nižjih in višjih srednjih solah na Trzaskem v solskem letu 1995/96 jutri, 2. oktobra, ob 12. uri, v njegovih prostorih, ul. Cumano 2 (III. nadstropje). Na oglašni deski skrbništva so že objavljene supplence.

MALI OGLASI

tel. 040-361888

SZ BOR prodaja odlično ohranjen mlin za mletje vej, pod ugodnimi pogoji. Ogled in informacije na društvenem sedežu v Trstu, Vardelska cesta 7, v uradnih urah (tel.51377).

V NABREŽINI prodam stanovanje v pritličju: 2 sobi, jedilnica, kopalnica, klet in prostor za avto, avtonomno ogrevanje na metan. Tel. 200802 ob večernih urah.

PRODAM mlin in pumpo za pretakanje vina. Tel. 327104 ob večernih urah.

VARSTVO malega otroka in hišno pomoč iscem. Pisati na Publiet, c.p. 568, TRST pod sifro "Varstvo".

NUJNO iscem stanovanje v najem ali nakup: 2 spalnici, kuhinjo, dnevno sobo in kopalnico po zmerjeni ceni. Klicati ob uri obedov tel. 417596.

GOSTILNA v Dolini nujno isče sposobnega kuharja. Tel. 227076.

SAMOJEDO mladice z rodovnikom prodam. Tel. na st. (040) 229213.

ZAHVALA

Ob boleci izgubi nasega dragega

Basilia Gombača

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam ob tako težkih trenutkih stali ob strani in izrazili sozaljje, darovalcem cvetja ter vsem, ki so ga tako številno pospremili na zadnjo pot.

Zalujoca družina

Oreh, 1. oktobra 1995

1.10.1989

1.10.1995

Karlo Rudež

Si vedno v naših srcih
SVOJCI

Trst, 1. oktobra 1995

SPREJEM OSMRTNIC

od ponedeljka do petka do 15. ure **PUBLIET** - Trst Ul. Valdirvo 36 tel. 040-361888 - fax 040 - 768697

ob sobotah, nedeljah in praznikih redakcija Primorskega dnevnika Ul. Montecchi 6. - tel. 040-7796600

Loterija

30. septembra 1995

BARI

PO IZREDNEM NAKLJUČJU JE DARIO LEGIŠA OSTAL ŽIV

Vaja civilne zaščite ni bila simulacija ampak pravo reševanje

Jamar je padel kakih štirideset metrov globoko in obvisel obešen za nogo - Vrv mu je dobesedno prežgala kombinezon in zarezala v kožo in meso

To kar se je pred tednom dni pripetilo jamarju Dariju Legiši se je doslej pripetilo redkim. Eni to imenujejo čudež, Dario uporablja rajši izraz: izredno in edinstveno naključje. Zares edinstveno, kajti, drugače se ne bi pogovarjala na njegovem domu, samo nekaj dni po nesreči, ki se je, in tu lahko govorimo o ironiji usode, pripetila med vajo civilne zaščite Kras 95. Dario je padel v globoko jamo in po kakih petintridesetih metrih skoraj proste-ga padca obvisel na vrvi, ki se mu je ovila okrog desne noge.

"Nekaj sem v teh dneh uspel razvozlati, kako je do nesreče prišlo, vendar ostaja in bo ostalo marsikaj, zlasti med padanjem, nepojasnjeno", je začel pogovor v prijetni sobi, kjer ima zbrane različne spominke, slike, opremo. Te dni je na bolovanju zaradi poškodbe na desni nogi. Vrv, v katero se je zapletel in ki mu je resila življenje, mu je dobesedno prežgala meso in kožo okrog in okrog stegna.

Nesreca se je zgodila v Prhavicji jami, nad Boneti v Dolu, med simulacijo reševanja ponesrečenca iz jame, prejšnjo soboto. To naj bi bila zadnja akcija ti-stega dne. In bila je res zadnja. Dogodek, ki se ga, bo Dario, sicer izkusen ja-mar, spominjal do smrti,

se je pripetil okrog 21. ure.

"Prevzel sem nalogo, da filmam potek simulirane reševalne akcije in to z dna jame, ki je globoka preko 50 metrov. Do nesreče je prišlo med spustom, po prvem skoku, visokem štiri do pet metrov."

Kaj se je pravzaprav zgodilo?

Dario si se ni povsem na jasnem glede dinamike. Z gotovostjo je ugotovil le, da se je po prvem skoku odpel karabinar in da je ze v naslednjem trenutku začel drseti, skoraj v prostem padu proti breznu, kjer sta na dnu čakala dva druga jamarja.

"V tistem hipu, ko sem spoznal, da padam, sem skušal okrog leve roke oviti vrv, a bilo je že prepozno". Vse se je zatem dogodilo v nekaj trenutkih.

Ob klicu na pomoč sta jamarja ki sta bila v jami že videla padajočega in samo čakala na zamolkel udarec.

"Spominjam se le, kako mi je pred očmi letela stena in kako sem začutil močan sunek v nogi in zatem klice od spodaj, Dario oglasi se!"

Zgodilo se je nekaj skora-j neverjetnega: ponesrečenec je obvisel, z glavo navzdol, kakih deset metrov pred dnom, obešen za stegno. "Bil sem živ, ceprav sam se nisem popolnoma verjel v to. Fantom, ki so spodaj obupno klicali sem se oglašil, da je vse

v redu in jih skušal pomiriti, ceprav sem bil v obupni situaciji.

Z glavo navzdol, z nahrbtnikom, ki me je vlekel proti tlu in ki mi je v nekem smislu resil življenje, obešen za nogo".

Reševanje je potekalo nekako v dveh delih in ni bilo ravno enostavno. Najprej sta se do ponesrečenca z vrha spustila Igor in Edi in ga primerno oskrbela in zavarovala. To je trajalo kar precej dolgih minut.

Nato je sledil spust na dno, kake deset metrov niže. Na dnu jame, ko je bilo najhuje mimo in ko je napetost popustila, se je ponesrečenec zleknil za kake pol ure, da je prišel k sebi.

Sam je zatem, po vrvi pripeljal do primerne-ga izhoda iz jame, kjer so ga reševalci "prisilili" na no-

sila, naložili v terensko vozilo in ga odpeljali do Bonetov, kjer je čakala zdravniška ekipa, ki pa, kakor pravi Dario, ni imela veliko dela. "Zmerili so mi pritisk, ki je bil sicer sprva zelo visok, a se je potem kmalu spet spustil na normalno vrednost in mi obvezali prezgano kožo in meso na stegnu in nekaj prask na rokah".

Dario se zmeraj razmišlja in tuhta, kako mu je vrv pravzaprav resila življenje. Sreča je tudi v tem, da je padal, oziroma drsel ob vrvi, ki je bila zataknjena v drugi karabinar. Odpel se je namreč tisti, ki je bil pritrjen na napravo za spuščanje. Ob padcu ga je teža nahrbtnika, kjer je bila kamera in drug material, obrnila, da je padal z glavo navzdol. Morda je

pri tem skrčil noge in se zapletel v vrv, tako da se mu je nekaj deset metrov niže napravila zadruga. Sreča tudi, da se je vrv zapletla okrog stegna, ker bi mu sicer niže lahko odtrgalo nogo. "Trenje in zau-stavljanje je trajalo v dolžni kakih osem do deset metrov, so mi povedali prijatelji, ki so na vrvi ugovavljali zelo vidno sled rdeče barve kombinezona, ki ga je dobesedno posnelo". Po srečno zaključenem reševanju so si vsi oddahnili in Dariotovemu novemu rojstvu zares upravičeno nazdravili na agriturizmu. In kako se je zadeva zaključila?

"Domacim sem slovesno obljubil, da se po vrvi v jame ne bom nikoli več spuščal, med jamarji pa ostajam". (Vlado Klemše)

NOVA SEZONA V KATOLIŠKI KNJIGARNI

Portreti Kristofa Zupeta

Razstava bo ostala odprta do 28. oktobra

SPOROČILO ŽUPANSTVA

Ob obisku Predsednikov nujne omejitve prometa

V zvezi z obiskom predsednika Scalfar, ki se bo v sredo srečal tudi z avstrijskim predsednikom Kleslilom, je goriski župan izdal ukaz o omejitvi prometa in posebej o omejitvi in prepovedi parkiranja. Vozila, ki bodo kljub prepovedi ostala ulici, bodo odpeljali. V Alfierijski ul. bodo gostje sli mimo; ne bo mogoče parkirati od 7. ure 3. oktobra dokler ne bodo gostje sli mimo; na Travniku, med Prefekturo in Mamelijevo ul. od 7. ure 3. 10. do 13. ure 4. 10.; na trgu pred županstvom

pred celotno občinsko stavbo ter pred kavarno Boni od 7. ure 3. 10. do konca sprejema, oziroma obiska predsednika na županstvu; na ploscadi Seghizzi na gradu, od 7.30 dne 3.10. do 13. ure 4.10.; na gradu nasproti Pokrajinskega muzeja od 13. ure 3.10. do konca obiska; na ploscadi pred stolnico od 13.ure 3.10 do 20.00. V naslednjih ulicah bo prepovedan prehod: drevored D'Annunzio (pot na grad) na območju krizišca z Rastelom od 7.30 dne 3.10. do 13. ure 4.10.; na ploscadi pred stolnico in v ul. Colombini od 17.30 dne 3.10. do konca koncerta; na ločniškem mostu, v Mamelijevi ul. in na Travniku, na odseku Mamelie - Oberdank od 10.30 dne 4.10. do konca obiska.

Uradi na županstvu bodo v torek za javnost odprti samo do 11. ure. Na Prefekturi pa bodo istega dne (v torek) uradi odprti samo od 8.30 do 9.30.

V petek so v galeriji Katoliške knjigarne odprli razstavo akademskega slikarja Kristofa Zupeta. Stevilni prisotni so najprej prisluhnili glasbeni točki; na klavir je zaigral Miha Stokelj. O umetnikovem delu je nato spregovoril duhovnik Branko Melnik, ki je navedel glavne značilnosti slikarjevega izražanja ter se zaustavil pri razstavljenih portretih. Josko Vetrh je v italijanskem jeziku podal oceno umetnikovega ustvarjanja v primerjavi z deli, ki so bila razstavljena pred leti v Kulturnem domu v Gorici. Umetnik je razvil značilen tip portretov, ki jih označujejo poudarjene crte in odločne barve. Zanimiv je zlasti Trubarjev portret, saj je obraz skiciran s svčnikom, umetnik pa je z barvami dopolnil samo tisti del obraza, ki izraza Trubarjevo notranjost in na katerem je razvidna njegova življenjska izkušnja.

Razstava bo na ogled do 28. oktobra med delovnim časom knjigarne. Na sliki - Foto Studio reportage - Kristof Zupet ob odprtju razstave.

IZLETI

Odbor upokoјencev iz Doberdoba priredi v soboto, 14. oktobra izlet v Caorle z ogledom otokov Murano, Burano in Torcello. V drugem avtobusu je se nekaj razpoložljivih mest.

ČRPALKE

Danes bodo na Goriskem obratovala naslednje bencinske črpalke.

GORICA
IP - Ul. Crispi, 14
ESSO - Ul. Lungo Isonzo, 77
MONTESHELL - Ul. Aquileia, 20
ERG - Ul. sv. Mihaela, 35
AGIP - Ul. Trieste, 174
TRZIC
MONTESHELL - Ul. Boito, 43
IP - Ul. Matteotti
AGIP - Ul. Cosulich
RONKE
AGIP - Ul. Redipuglia
KRMIN
AGIP - Drev. Ven. Giulia
GRADISCE
MONTESHELL - Ul. Trieste
SKOCJAN
AGIP - Ul. Battisti (Pieris)
MARJAN
AGIP - Ul. Manzoni
STARANCAN
AGIP - Ul. Trieste, 33

VČERAJ-DANES

Podatki iz maticnega urada goriske občine v tednu od 24. do 30. septembra.

RODILI SO SE: Svetlana Kuzmanović, Lisa Ciuffarin, Andrea Leghissa, Bryan Visintin, Andrea Cantarutti, Cristina Di Carlo, Gianluca Medvescek, Sabrina Averna, Martina Averna, Chiara Damiana Leopizzi.

UMRLI SO: 75-letni upokojenec Carlo Lenhardt, 93-letna upokojenka Elvira Russian vdova Marega, 77-letna upokojenka Pia D'Angelo vdova Battaglia, 90-letna upokojenka Paolina Princi vdova Kustrin, 47-letna Tatjana Brisco, 72-letni upokojenec Dante Todone, 73-letni upokojenec Pietro Merluzzi, 63-letni upokojenec Giovanni Lorenzoni, 92-letna upokojenka Valeria Graunar vdova Breganti, 73-letna upokojenka Romana Di Monte por. Zanette, 92-letna upokojenka Erminia Cumar, 87-letna upokojenka Noemi Cecotti vdova Debegnach, 79-letna upokojenka Giovanna Nicolao vdova Lusina, 67-letna upokojenka Carmen Vecchiato vdova Cocianni, 95-letni upokojenec Donato Medeot, 90-letna upokojenka Maria Lacerignola vdova Guarini.

OKLICI: Giuliano Custrin in Neva Kokole, karabinjer Bruno Biagini in trgovska pomočnica Silva Orzan, Damjan Hlede in Valentina Pavio, delavec Paolo Selva in studentka Maria Bosio.

POROKE: geometer Andrea Cromaz in uradnica Debora Barcovini, Carlo del Torre in Sabina di Brazza, uradnik Enrico Sandrino in uradnica Cristina Miani, Diego Marvin in Lidia Komjanc, geometer Gianluca De Bortoli in delavka Barbara Cambruzzi.

OBVESTILA

KD SOVODNJE obvešča, da bo prvo srečanje CICIKLUBA jutri, v ponedeljek 2. oktobra ob 15. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah. Vabljeni otroci od 6. do 11. leta starosti.

DRUŽBA se dobi jutri, 2. oktobra ob 19.30 v Steverjanu.

SKUPINA 75 začena novo sezono s sestankom, ki bo v torek, 3. oktobra ob 20. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah. Vabljeni vsi dosedanja člani in nasploh ljubitelji fotografije.

ZDRUŽENJE SPORTNIH RIBICEV "VIPAVA" priredi 8. oktobra v jezeru Furlan v Romansu društveno tekmovanje v lovu postrvi. Prijave pri Brunotu v Rubijah.

ODBOR SEKCIJE VZPI/ANPI na Vrhu sklicuje redno sejo, v četrtek, 5. oktobra ob 19.30, v kulturno-sportnem središču Danica.

KRUT prireja plavalne ure v termalnem bazenu v Gradezu za odrasle in starejše. Informacije pri gospe Anamariji, ul. Malta 2, tel. 531644.

ŠOLSKE VESTI

SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE obvešča, da je se nekaj prostih mest za tečaj za deljene upravnemu vodstvu podjetij. Tečaj traja 600 ur. Vpisovanje in podrobnejše informacije na sedežu Zavoda v Gorici, ul. della Croce 3, tel. 81826, vsak dan od 9. do 13. ure.

PRISPEVKI

Ob 20-letnici odkritja partizanskega spomenika v Podgori in 50-letnici osvoboditve, daruje Angela Sveceric, 50 tisoč lir za vzdrževanje spomenika in 50 tisoč lir za vzdrževanje spomenika in 50 tisoč lir za KD Andrej Paglavac iz Podgore.

KINO

GORICA
VITTORIA 15.00-17.20-19.40-22.00»Il primo cavaliere«. Igrajo Sean Connery, Richard Gere, Julia Ormond. Ozvočenje Dolby stereo.
CORSO 16.00-18.00-20.00-22.00 »Congo«. Iz bestselerja "Jurassic parc".

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
PROVIDENTI, Travnik 34, tel. 531972.
DEŽURNA LEKARNA V TRZICU
S. NICOLO' (Olivetti), Ul. I Maggio 94, tel. 790338.
LEKARNA V SOVODNJAH
dr. M. Rojec, Ul. Prvega Maja, 76, tel. 882578.

ZAHVALA

Vsem, ki so nam stali ob strani v težkih trenutkih ob izgubi nase

Giselle Colombi por. Slanicka

se najtopleje zahvaljujemo.

SVOJCI

Redipuglia, 1. oktobra 1995

Krožek "Anton Gregorčič"
vabi na srečanje
s predsednikom SKD *Lojzetom Peterletom* na temo
"Slovenija in njeno približevanje Evropi"
v komorni dvorani SCGV Emil Komel v Katoliškem domu v četrtek, 5. oktobra ob 20. uri

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE ABONMA 95 - 96

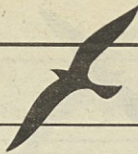
Aishil: **SEDMERICA PROTI TEBAM**, prevod Alojz Rebula, režija Mario Ursic;
F.G.Lorca: **DOM BERNARDE ALBA**, gostovanje Prešernovega gledališča, režija Bojan Jablanovec;
George Tabori: **MEIN KAMPF**, režija Boris Kobal;
Josip Tavčar: **PEKEL JE VENDAR PEKEL**, režija Marko Sosič;
Evald Flisar: **IZTROHNJENO SRCE**, gostovanje MGL, režija Sedlbauer;
Bratko Kreft: **KRANJSKI KOMEDIJANTI**, režija Zvone Sedlbauer;
Maurizio Costanzo: **IZPRAZNJENO VRNI**, prevod Ivanka Hergold.

Dosedanja abonenti lahko obnovijo abonma do četrtka, 5. oktobra, od 10. do 13. ure v uradu Kulturnega doma, (ul. I. Brass 20, tel. 33288).

Slovenski deželni zavod za poklicno izobraževanje in **HELVIETIUS** vabita univerzitetne študente na celodnevni izlet v Novo mesto. Predvidena sta ogled tovarne zdravih **KRKA** in informativni pogovor s predstavniki priznanega slovenskega podjetja.

Stevilo mest je omejeno.
Odhod v petek, 6. oktobra t.l., ob 7.30 iz Gorice, Travnik. Vpisovanje v tajništvo Slovenskega deželnega zavoda za poklicno izobraževanje v Gorici, Ul. della Croce 3.

Poziv ZSKD

ZA UDELEŽBO NA JUTRIŠNJI MANIFESTACIJI

Ze od vsega začetka, kljub dvomom nekearih, je bilo jasno, da je vprašanje komisarske uprave v goriski Kmečki banki politične narave in rezultat prevzema oblasti desno-sredinskih sil, ki so točno znale, kaj je treba storiti, da se našo narodnostno skupnost postavi v položaj nemoči. Vse to so storile "legalno", ceravno so izjemoma za našo banko uporabile sredstva in kriterije, ki jih niso nikoli uporabile do kakega drugega denarnega zavoda, ki se je znašel v takem ali še hujšem položaju.

Zacelo se je sicer s težavami pri finansiranju naših osrednjih kulturnih ustanov in nadaljevalo z slovenski-

mi gospodarskimi ustanovami. Kultura in gospodarstvo torej. Nosilna stebra naše manjšinske bitnosti.

Tisti, ki so ravnali v to smer, so točno vedeli, kaj hočejo in imeli so (imajo) jasno strategijo. Našo manjšino je treba postaviti na raven folklore.

Zaradi povedanega Zveza slovenskih kulturnih društev poziva člane in prijatelje včlanjenih društev in sploh vse, ki jim je pri srcu naš nadaljni obstoj, naj jutri pridejo pred gorisko Kmečko banko in naj s svojo prisotnostjo potrdijo, da ne mislimo kloniti in upogniti glave pred tistimi, ki delujejo v smer, da bi postali etnični invalidi.

PROTEST IN STALISCE PO SKGZ

Predsednik in manjšina

Srečanje bi koristilo sprostitvi odnosov med državama

Na včerajšnji seji je pokrajinski odbor SKGZ razpravljaval o obisku predsednika Scalfara. Sprejel je naslednjo izjavo:

"Pokrajinski odbor Slovenske kulturno gospodarske zveze za Gorisko zaprepasčeno jemlje na znanje odgovor goriske Prefekture, ki zanika možnost, da bi se predstavništvo Slovencev v Italiji sestalo s predsednikom države Luigijem Scalfarom med njegovim obiskom v Gorici, kot se je to običajno dogajalo s prejšnjimi državnimi predsedniki. Če to odpoved uokvirimo v dogajanja in pritiske na našo skupnost kot so npr. vprašanje komisarske uprave v Kmečki banki, solska vprašanja, odprto vprašanje sredstev za kulturne in raziskovalne ustanove ter nekateri drugi

znaki v javnem življenju, potem ne moremo zavrniti prošnje oceniti drugače kot zamrzovanje in poslabšanje odnosa do slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Znaki sprave do dogajanj na soski fronti pred osemdestimi leti bi se morali odslikavati v znakih dobre volje tudi do naše narodnostne skupnosti v sedanjem trenutku. Srečanje s predstavniki slovenske manjšine bi lahko pomenilo pričetek novih odnosov z Republiko Slovenijo.

Goriski pokrajinski odbor SKGZ izraža Predsedniku Republike Scalfaru dobrodošlico v naših krajih in ga hkrati poziva, da se uradno sestane tudi s predstavništvom Slovencev v Italiji, ze med njegovim obiskom v Gorici."

KULTURA / POBUDA KNJIŽNICE DAMIR FEIGEL

Poskus kritične ocene naše kulturne dejavnosti in ustvarjalnosti v Gorici

Na sporedu še dva podobna večera

V četrtek je bil v Ljudski knjižnici Damira Feigla prvi od treh predvidenih klubskih večerov. Tema prvega pogovora - srečanja je bila ustvarjalnost slovenske narodnostne skupnosti na Goriskem: kakovost, odvečnosti, potrebe. Kdor je pričakoval, da bo poslušal golo predavanje, je ostal presenečen. Ze sama razporeditev stolov v polkrogu je obetala nekaj posebnega. Namen organizatorja, prof. Alda Rupla, je bil namreč prisotne vključiti v aktivno oblikovanje večera samega.

Za uvod je Aldo Rupel povedal, da ima goriska knjižnica nov

odbor, ki si prizadeva zato, da bi knjižnica zazivelavala v lastnem delovanju in se nekoliko osamosvojila od trzaskesrednje ustanove. Kar zadeva klubske večere, so jih za začetek načrtovali tri. Naslednji bo čez dva tedna na temo Mi in večina, tretji pa o pretekanju informacij med Gorico in Novo Gorico, med zamejstvom in matico.

Prisotni so sodelovali s tem, da so izrazili lastno mnenje v zvezi s kulturnim oziroma ustvarjalnim dogajanjem na Goriskem, z ozirom na ustanove in kraje, kjer se prirejajo predstavitev knjig, razstave, gledališke predstave, pred-

vajanje filmov, glasbeni večeri, sportne prireditve, znanstvena predavanja in proslave. Upostevane pa so bile ustanove, ki delujejo v glavnem na območju goriske občine ali v njeni neposredni bližini in sicer Kulturni in Katoliški dom, Knjižnica D. Feigla, Katoliška knjižnica, Kinoateljstvo in nekatera društva.

Prisotni so se po začetnem zadržanju res aktivno vključili in izrazili lastne vtise, ki so bili vneseni v razpredelnico. Iz tega je izšlo, da je delovanje v našem prostoru še kar pestro, ni vedno kvalitetno, nekatera področja, kot npr. koncerti klasične glasbe, razstave ali znanstvena predavanja so malo obiskana, saj so namenjena specifični publiki. Prisotni so se strinjali, da je na prizorišču premalo ponudb za otroke, npr. gledališke predstave in balet; poleg tega naj bi manjkala ponudba gledalca organiziranega izletništva s kulturno vsebino. Z ozirom na bolj skromno udeležbo - ob tem velja sicer poudariti, da je bilo srečanje javno in nanj vabljeni vsi, ki jih ali ki bi jih morala problematika zanimati - velja ugotoviti in vtise jemati z določeno rezervo. Sicer pa je slo za zanimiv večer bodisi zaradi neobičajnega poteka kot tudi zaradi vsebine. Prihodnje srečanje zasluzi nedvomno večjo udeležbo. Upajmo.

NOVICE

Pomembna pridobitev za kulturno društvo Lipizer

Kulturno društvo "Lipizer" je pred kratkim pridobilo pomembno gradivo za knjižnico. Družina skladatelja in profesorja klavirja Gorgia Cosmara je namreč darovala društvu bogato zbirko partitur klasične glasbe predvsem za klavir, za komorno in simfonično glasbo in tudi za lahko glasbo, saj je profesor pisal za znane glasbene skupine iz štiridesetih, petdesetih in šestdesetih let. Vse gradivo bo na razpolago publiki, ko bodo poskrbeli za katalogizacijo. V ta namen je društvo z Videmsko univerzo podpisalo konvencijo, na podlagi katere bodo za katalogiranje gradiva poskrbeli študenti univerzitetnega tečaja za operaterje na področju kulturnih dobrin.

Odpri so novi center za poklicno izobraževanje v Trzinu

V Trzinu so včeraj predstavili in tudi slovesno odprli novi solski center, kjer bo znanje na področju poklicnega izobraževanja v treh različnih smereh, pridobivalo okrog 350 dijakov. Center je nastal z novim solskim letom in bo deloval povsem samostojno. Dijaki se bodo poklicno usposabljali za področje industrije in obrtništva, za terciarne dejavnosti in pomorske dejavnosti. Sola za pomorske dejavnosti bo v Gradežu, za industrijsko, oziroma trgovinsko usmeritev pa v Trzinu.

Po besedah župana pomeni novi center prvi pomemben korak k preureditvi italijanske višje srednje sole s ciljem približanja dejanskim potrebam gospodarstva, oziroma usklajevanju solskega sistema z gospodarstvom.

Sekcija VZPI/ANPI se zahvaljuje udeležencem slovesnosti

Podgorska sekcija VZPI/ANPI, ki je skupaj z rajonskim svetom priredila nedeljsko slovesnost ob 50-letnici osvoboditve in 20-letnici odkritja spomenika padlim, je te dni ocenila potek manifestacije. Prireditve je lepo uspela. Ob tej priložnosti se sekcija VZPI in Rajonski svet zahvalujeta krajano in vsem, ki so se slovesnosti udeležili, posebej pa govornikom, senatorju Stojanu Spetiču in Giovanniju Padoanu - Vanniju, godbi na pihala Kras, PD Podgora ter pevskim zborom in recitatorjem za lepo oblikovan priložnostni kulturni spored.

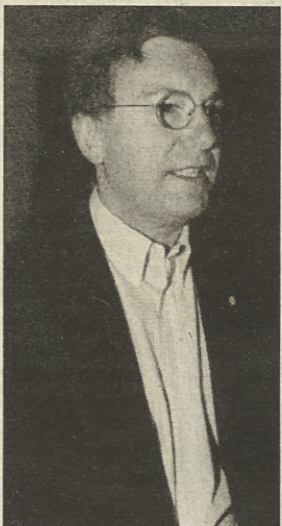
Pomoč zares ni bila potrebna

Izredno hitrost in uspešnost so včeraj, okrog 11.30 dokazali dežurni pri službi za hitro pomoč, občinski redarji, in policijski organi v Trzinu. Skoda le, da je bil poseg povsem nepotreben in da so se tega ovedli šele pozno, prepozno, v ambulantni bolnišnici. Mladega fanta je namreč premamilo toplo sonce, morda pa tudi kakšen kozarec piva odveč in je zadremal na klopi med ulico Garibaldi in drevoredom. Dodobra se je zbudil šele v bolnišnici, kjer so ga po zdravniškem pregledu in po podpisu izjave odpustili. Na telefonski poziv občana, ki je menil, da je fantu slabo ali pa je pod vplivom mamila, so prihiteli reševalci in fanta v hipu naložili v vozilo in odpeljali v bolnišnico. Se pomislili niso najbrž, da je samo zadremal ...

POKRAJINA / PETIZIOL O SREČANJU SCALFARO-KLESTIL

Prvi korak k mednarodni vlogi Gorice

Ne gre za melank ampak za novo vlogo, ki si jo mora Gorica izboriti

Paolo Petiziol (Foto S. R.)

"Prepričani smo, da ne gre samo za vljudnostni obisk, ampak da je srečanje dveh predsednikov v Gorici veliko več. Predvsem pa smo prepričani, da je to šele začetek novih odnosov med državama in v tem tako pomembnem delu Evrope. Z naše strani si bomo prizadevali, da bi se sodelovanje poglobljalo in razširilo". Tako ocenjujejo torkov obisk Predsednika Republike Scalfara v Gorici in njegovo srečanje, v sredo, z avstrijskim državnim poglavarjem na Pokrajini. Pokrajinski odbornik

Paolo Petiziol je včeraj, v daljšem pogovoru z novinarji pojasnil kako se je porodila zamisel in kako je do njene uresnitve prišlo. Predsednik Scalfara je v Gorico povabila Predsednica pokrajine, ze marca letos. Več kakor leto dni pa trajajo prizadevanja, da bi uresnili zamisel o srečanju Klestil-Scalfaro, ki naj bi bilo nekakšno simbolično pravno dejanje ob 80-letnici prve svetovne vojne. Za to pobudo si je prizadevalo združenje Mitteleuropa.

Končno je bilo mogoče zamisel izpeljati,

čeprav bo program, zaradi drugih obveznosti močno skrčen, pravijo na Pokrajini vendar ob tem poudarjajo, da je tokratno srečanje le prva stopnja in da Gorica s tem začena aktivnejšo vlogo na zunanjepolitичnem področju. Ne zaradi kakšnih sentimentalnih vezi ali česa drugega. Od odnosov s sosedi je namreč odvisen bodoči gospodarski razvoj mesta in pokrajine.

Skoda, da bo obisk avstrijskega predsednika trajal le nekaj ur, saj bo v sredo, okrog 15.30 že odpotoval v domovino.

RAZSTAVIŠČE / DANES PRIČAKUJEJO MNOŽIČEN OBISK

Mednarodni sejem Mittelmoda odprt samo še danes in jutri

Izredno zanimanje za modne prikaze

Z modnega defileja v petek zvečer - Foto Studio Reportage

Na razstavišču ob locniškem mostu, kjer bo se do jutri sejem mode Mittelmoda-expo, pričakujejo danes množico obiskovalcev. Velik obisk so zabeležili ze v petek, ko so sejem odprli, se več zlasti mladih in mlajših obiskovalcev pa je bilo na razstavišču včeraj. Izredno veliko zanimanje je bilo za predstavitev modnih novosti, seveda ze za prihodnje leto. Sinoci so bili na sporedu kar trije prikazi. Precej stvari se bo dogajalo na sejmu tudi danes in seveda jutri, ko bo zadnji dan prireditve. Danes ob 16. uri bo prikaz poročnih oblek in podelitev nagrade "Conto fedeltà" Goriske hranilnice. Ob 18.30 prikaz modnih oblačil "Vidussi", ob 20. uri pa kombiniran prikaz modnih oblačil in priček. Sejem odprejo danes ze ob 10. uri.

DOBERDOB

Občinski odbor zaskrbljen glede banke

Te dni prejemamo številne solidarnostne izjave in pozive k udeležbi na jutrišnji manifestaciji pred sedežem Kmečke banke v Gorici. Oglasajo se predstavniki društev, ustanov in tudi številni posamezniki.

Solidarnostno izjavo so včeraj odobrili na seji občinskega odbora v Dobrdbodu in sprejeli naslednjo izjavo:

"Odbor Občine Dobrdbod izraza zaskrbljenost nad težko situacijo v kateri se nahaja Kmečka banka iz Gorice in, zavedajoč se važnosti, ki jo ta ustanova ima za razvoj manjšinskega gospodarstva, izraza upanje, da se bodo cimprej naše rešitve za izhod iz nastalega položaja".

WASHINGTON / PROCES SE BLIŽA KONCU

O usodi O.J. Simpsona bo sedaj odločala žirija

Javni tožilec je zahteval, da ga spoznajo za krivega umora žene Nicole Brown in njenega ljubimca

WASHINGTON - »Nimam kaj drugega povedati. Obečam se do vas s prošnjo, da Orenthala Jamesa Simpsona spoznate za krivega.« S temi besedami je javna tožilka Marcia Clark zaključila svojo obtožnico proti O.J. Simpsonu, bivšemu prvaku ameriškega footbala, ki je obtožen, da je umoril ženo Nicole Brown in njenega ljubimca Ronalda Goldmana. O njegovi usodi bo sedaj odločala 12-clanska žirija. Sodnik Lance Ito je članom žirije dal nekaj navodil glede razsodbe in pravil, ki se jih morajo držati v posvetovalni dvorani. Prva naloga je bila izvolitev njihovega predstavnika in glasnika. Žirija bo začela zasedati v ponedeljek, dejansko bo povsem izoli-

rana od zunanjega sveta, v sredo pa bo imela dan počitka ob judovskem prazniku Yom Kippur.

Proces, za katerega v ZDA vlada izredno zanimanje (uporabljajo sicer že obrabljeno frazo, da gre za »proces stoletja«), se tako bliža koncu. Odkar so izbirali člane žirije, je minilo že 369 dni, ob koncu svojega posega pa se je tožilka Clarkova odločila, da poslušajo posnetek dveh telefonskih pogovorov, v katerih je Nicole Brown rotila policijo, naj jo vendarle resi pred moževim trpinčenjem. V sodni dvorani sta bili veliki fotografiji: na eni je bila Brownova se pri življenju, na telesu so bili znaki udarcev, na drugi je bilo njeno z nožem izmakazeno truplo.

Sodnik Ito bo imel težko delo (Telefoto AP)

ZDA / KUPUJEJO JIH LASTNIKI TERENCEV

Stari traktorji gredo za med

Potem ko so desetletja rjaveli v skednjih

NEW YORK - Mnogi ce lastnikov luksuznih terenskih vozil se ob nedeljah kot obsedene vozijo na podeželje v zvezno državo New England. Tu je namreč mogoče dobiti največ trenutno najbolj priljubljenih terenskih vozil - traktorjev, ki so jih nekoč uporabljali dedje in očetje, nato pa so desetletja rjaveli v razpadajočih skednjih.

»Sem prihajajo s terenskimi vozili in mobiteli iz New Yorka in New Jersey«, pravi Norm Wallingford iz Dublina v New Hampshire (kraj, za katerega je celo ime vasica preveč.) »Večkrat se celo pojavijo v plavem kombinezonu in s

slamnikom, kot kmetje, ki so jih verjetno videli v kaki televizijski oddaji.« Wallingford, ki je doslej veljal za prodajalca stare krame, se je po zaslugi ekscentričnih newyorskkih bogatešev sedaj spremenil v starinarja. Na začetku septembra se je v tej vlogi udeležil sejma starih strojev, ki ga je priredilo dublinsko gasilsko društvo in se ga je udeležilo več kot 3.000 kupcev. »Vse kar vem, je to, da ponorijo ob pogledu na kupe zarjavele opreme, ki se je že pol stoletja ni dotaknil nihče«, je dejal, zadovoljen, da se je znebil te stare šare in zanjo vrh vsega zaslužil na tisoče do-

larjev.

Kupci ne isčejo le traktorjev, ampak tudi stare rezervne dele, s katerimi nameravajo popraviti v bistvu neuporabne stroje, ki so jih kupili. Reginald Schofield iz zvezne države Maine si je na primer srecen mel roke, ker mu je v slabih dveh urah uspelo prodati pet ducatov rezervnih delov za traktorje iz pred druge svetovne vojne. Za vsak rezervni del je zaslužil 40 dolarjev. »Doma mi je nekdo dal to saro, ki jo je imel v hlevu; zena me je skoraj ubila, ko sem to ropotijo spravil v garazo, sedaj pa se mi je to obrestovalo«, je zadovoljno dejal.

Clovek se vprašuje, čemu to nenadno zanimanje za stare traktorje. Na vprašanje je naposled odgovoril letalski pilot Brian Pierce, ki je na sejm izbiral rezervne dele za tri stare traktorje in kosilnice, ki jih je kupil lani. »Stroji iz predvojne časa so bili čudovito logično zasnovani in zgrajeni, danes pa se mi včasih zdi, da je namen inženirjev načrtovati stroje, ki jih nihče ne ve popraviti«, je dejal Pierce. Stari traktorji so torej za petičneze nekaksen zabaven konjček, nekateri pa vidijo v tem nenavadnem zanimanju željo, da bi se iz visoko tehnološkega sveta vrnili k preprostejšim razmeram minulih časov.

MOSKVA / CARJEVE OStanKE SO ODKRILI

Kje pa je carevič?

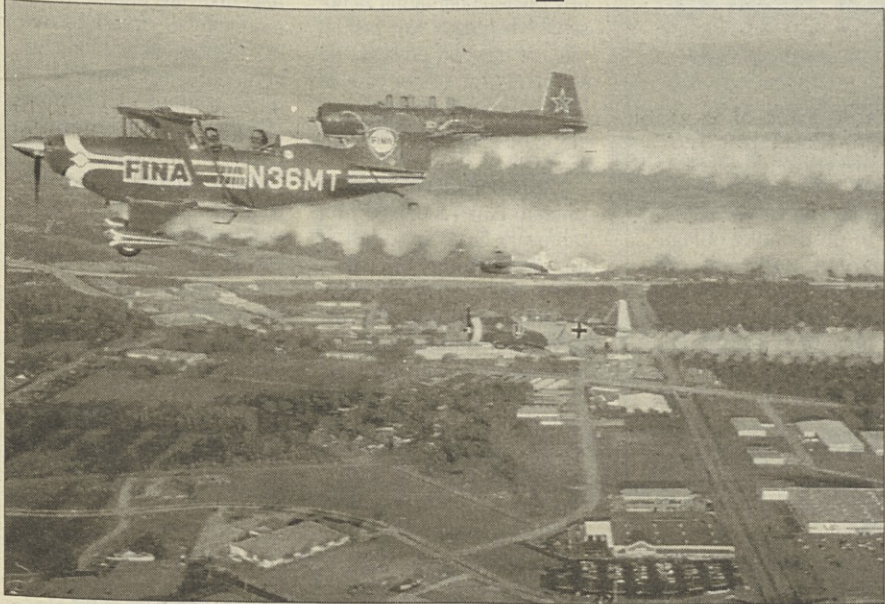
MOSKVA - Cloveski ostanke, ki so jih našli pri Jekaterinburgu v Uralih, so res ostanke carja Nikolaja II. in njegove družine. Carsko družino so usmrtili v noči med 16. in 17. julijem 1918, vendar med ostanke niso našli kosti carevica Aleksjeja in najstarejše hčerke Marije. To so ugotovitve Državne komisije za identifikacijo in pokop ostankov carske družine. Komisija je sporočila, da so ostanke carja, njegove žene in treh hčerk našli v vodnjaku, kjer jih je nekdo skril pred mnogimi desetletji.

Pri preučevanju ostankov so Komisiji priskocili na pomoč ameriški znanstveniki, ki so z računalnikom primerjali stare fotografije pripadnikov carske družine in lobanje, ki so jih našli v Uralih; na podlagi tega so zanesljivo ugotovili, cigavi so ostanke. Carsko

družino bodo pokopali v sanktpetersburski katedrali, verjetno 25. februarja.

Komisija je ugotovila, da so tisto noč 1918. leta bolseviki usmrtili vse pripadnike carske družine kot potrjeto tudi telegrama, ki sta ju takrat prejela Lenin in Sverdlov. Prvi telegram ni bil sifriran in je sporočal, da so carja ustrelili, družino pa odvedli drugam, da je ne bi osvobodili »beli«, ki so se blizali Jekaterinburgu. Drugi telegram pa je bil sifriran (in torej zanesljivejši) in je sporočal, da so v rešnici usmrtili vso carsko družino. Obenem je predlagal, naj se uradno razsiri vest, da je bil car usmrčen, družina pa je po naključju umrla v spopadih na poti iz Jekaterinburga. Komisija vsekakor ni povedala, kje se nahajata trupla carevica Aleksjeja in njegove sestre Marije.

Veterani na pohodu

Stara letala se pripravljajo na kalifornijsko parado veteranov (Telefoto AP)

MOSKVA / ATAMAN MARTINPOV NAPOVEDAL USTANOVITEV 60 KOZAŠKIH POLKOV

Kozaški polki bodo spet branili rusko cesarstvo

Kozaška zveza je odkrito nacionalistična in nostalgčna do pravoslavne Svete Rusije - Ruska vlada pozdravila obnovev tradicije

MOSKVA - Iz pepela postkomunistične Rusije se ponovno rojevajo kozaski polki, ki naj bi obnovili tradicijo braniteljev obmejnih območij nekdanje carske Rusije. Njihov ataman Aleksander Martinov, ki je na čelu 3-milijonske Kozaske zveze, je v Moskvi svečano napovedal ustanovitev 60 polkov, od katerih naj bi jih 31 namestili na najbolj kocljivih obmejnih območjih Ruske federacije.

Kozaška zveza, ki je odkrito nacionalistična in nostalgčna do pravoslavne Svete Rusije, bo na prihodnjih decembrskih volitvah podprla Cernomirdinovo stranko »Rusija naš dom«. Obnavljanje kozaske vojske tradicije sta že odkrito blagoslovila tako Kremelj kot ruska vlada.

Kozaki so bili nekoč pripadniki svobodnih kmečko-vojaskih skupnosti, ki so jih carji po številnih uporih raje vključili v svoje osvajaalne nacrte kot da bi se z njimi nenehno vojskovali. Po vstaji Pugacova so jim vzeli avtonomijo, ki pa so jo kasneje delno obnovili, tako da so v carski vojski sestavljali elitne konjeniske polke. V oktobrski revoluciji in kasnejši državljanski vojni jih je bila večina na strani kontrarevolucije in interventističnih sil, tako da jim je sovjetska oblast odvzela vse nedanje privilegije.

Po zaslugi Borisa Jelcina jim sedaj vračajo te privilegije, saj ruski predsednik odkrito podpira

samoupravo kozaskih skupnosti, pred dvema mesecema pa je Kozake proglasil za etnično skupnost, ki danes šteje 4 milijone ljudi.

V južni Rusiji in v Zakavkazju so se prve kozaske enote pojavile pred dvema letoma, tako da ni več nobena redkost opaziti na cestah, ki vodijo proti osrcju Rusije, Kozake v svojih tradicionalnih črnih uniformah, z visokimi skornji in z astrahanskimi kučmami.

Vsakič, ko so izbruhnili spopadi v nekdanjih sovjetskih republikah, kjer živijo številne ruske skupnosti, so kozaski atamani pozivali na »sveto dolžnost« obrambe bratov v veri in krvi tudi z orožjem. Vsi so se bali, da bi se ti pozivi izrodili v incidente, ki so jih podpirali le skrajni nacionalisti in mistični paslavisti kot nobelovec Aleksander Solzenicyn, ki bi tako kot Srbi hoteli, da bi vsi Rusi živeli v eni državi in da ne bi bili nikjer manjšinci. To se ni zgodilo, kljub svojemu nacionalizmu so Kozaki le kralci in se niso postavili po robu Jelcinovi oblasti, kar se jim je bogato obrestovalo.

Kot je povedal ataman Martinov, so prvi kozaski oddelki sodelovali tudi v bojih v Ceceniji in bili kolektivno odlikovani s Krizem vere, hrabrosti in domovine, kar zveni kot pravo kozaško geslo.

PRIZADEVANJA ZA REŠITEV KRIZE V BIH

Holbrooke v dvomih

Nato določil okvir operacije

SARAJEVO, BRUSELJ (Reuter) - Ameriski odposlanec Richard Holbrooke je strnil dosežke svojih diplomatskih prizadevanj v zadnjih dneh v izjavi, da s strahom gleda na kopico problemov, s katerimi se bo moral spopasti v prihodnjih tednih. »S strahom razmišljamo o zadevah, ki jih bomo morali urejati v prihodnjih tednih,« je dejal po sestanku z bosanskim predsednikom Alijo Izetbegovićem.

»Strani, udeležene v spopadu, se se vedno ne strinjajo glede osrednjih zadev te vojne - Sarajeva, Gorazda in politične strukture nove države. Ze na začetku sem dejal, da so to zahtevna vprašanja, ki jih moramo reševati postopoma. To ni ekspresni vlak in tudi nikoli ni bil, prej bi lahko dejali, da gre za lokalni vlak ali podzemno železnico,« je dejal ameriski odposlanec. Holbrooke je poročal, da je osební avtomobil ameriskega veleposlanstva v Sarajevu naletel na cestno zaporo bosanskih Srbov na cesti v Kiseljak, čeprav so Srbi obljubili, da bodo na tem območju omogočili »prost in neoviran prehod«. Ameriski odposlanec je dejal, da se položaj v Sarajevu se ni normaliziral, čeprav so se razmere občutno izboljšale. Mirovnim posrednikom je naročil, naj ugotovijo, do kod so pripravljeni iti Srbi, in zahtevajo dodatno sprostitev cestnih povezav.

Holbrookov pesimizem glede težav, s katerimi se srečuje pri mirovnem posredovanju, je presenetil opazovalce, saj je ameriski odposlanec petkovno srečanje z muslimanskim vodstvom ocenil kot »najuspešnejše in

najobsirnejše doslej«. Optimizem po sklenitvi sporazuma, ki so ga sprejele sprte strani v New Yorku, je zdaj splahnel. To pa ne bo preprecilo nadaljevanja mirovnega nacrta, ki predvideva tudi mirovne enote pod poveljstvom Nata. Na maratonskem zasedanju sveta veleposlanikov pri zvezi Nato so se dokončno dogovorili o okviru mirovnega nacrta in določili politične smernice operacije. »Dogovorili smo se o vseh točkah mirovne operacije in strategom naročili, naj karseda hitro izdelajo nacrt operacije,« je izjavil predstavnik zveze. »Pričakujemo, da bodo z delom končali čez teden ali deset dni. Nacrt bil bil lahko dokončno izdelan sredi oktobra. Jasno je, da se zelo mudi.«

Glavna težava, ki so jo rešili na sestanku, je bilo vprašanje vloge ZN pri udejanjanju nacrta. Francija je želela, da bi imele ZN osrednjo vlogo, ZDA pa so zastopale stališče, naj bo vodenje operacije v rokah zveze Nato. Naloge mirovnih enot bodo izključno vojaške narave. Težave z begunci, človekoljubno pomočjo in posredovanjem med sprtimi stranmi bodo reševali predstavniki ZN. Mirovna operacija zveze Nato bo

Alija Izetbegović in Richard Holbrooke sta se sestala v Sarajevu (Telefoto: AP)

trajala leto dni, nato bodo na njeno mesto stopile enote ZN, ki bodo v Bosni nadzorovale utrjevanje miru in povojno obnovo države. Strategi bodo določili obseg enot, veleposlaniki pa so se strinjali, da morajo biti enote težko oborožene in usposobljene tudi za izvajanje ofenzivnih operacij. Politični okvir nacrta predvideva prožno sestavo poveljstva, kar naj bi omogočilo sodelovanje ruskih enot in enot muslimanskih držav. Predstavniki Nata se morajo zdaj pogoditi z Varnostnim svetom ZN, da bodo njegove resolucije, ki bodo dale zeleno luč mirovnemu nacrtu, v skladu s političnimi okviri operacije, ki jih je sprejela zveza.

Glavna pot v Sarajevo ostaja za zdaj zaprta

SARAJEVO (Reuter) - Glavna cestna povezava s Sarajevom, ki poteka zahodno od mesta, je minirana, strokovnjaki ZN pa bodo potrebovali vsaj tri tedne, da jo bodo usposobili za civilni promet, je večeraj povedal predstavnik ZN Aleksander Ivanko.

Bosanski Srbi so si zagotovili dvotedenski odlog Natovih napadov, ko so obljubili, da bodo zagotovili nemoten dostop v mesto in prenehali z obleganjem. Človekoljubnim konvojem so omogočili vstop v mesto po dveh cestah z zahoda, avtobusni civilni promet pa se ne poteka. Predlog ZN, da bi avtobusni promet speljali po obvozu vzdolž glavne ceste, je vlada zavrnila, ker meni, da bi bilo to za civiliste prenevarno. Ivanko pravi, da so obvoz predlagali kot začasno rešitev v času del na glavni cesti, ki so se začela v petek. »Cesta je prepredena z blokadami, polnimi eksplozivov,« je povedal Ivanko. »Zagotoviti moramo stoodstotno varnost ljudi, ki bodo potovali po njej.«

VARNOSTNI SVET O HRVAŠKI

Odločitve Zagreba niso po godu Združenim narodom

NEW YORK - Varnostni svet ZN je na včerajšnjem zasedanju razpravljaval o odločitvi hrvaske vlade, da bo pregnala bosanske begunce in omejila vračanje srbskih beguncev v Krajino.

Predsedujoči Varnostnega sveta Francesco Paolo Fulchi je izrazil zaskrbljenost zaradi odločitve Zagreba, da odvzame begunski status več tisoč bosanskim beguncem, predvsem pa ga skrbi ukaz, ki daje kninskim Srbom, ki so zapustili dom med nedavno ofenzivo, le devetdeset dni casa, da zahtevajo vrnitev svoje lastnine.

Hrvaska trdi, da je doslej sama skrbela za več kot dvesto tisoč beguncev. Odločitev, da bodo begunce napotili na njihove domove, so sprejeli po posvetu s sarajevsko vlado, ki se je s tem strinjala. Bosanska vlada je zagotovila, da bo begunce naselila na varna območja. Zagrebška vlada naj bi porabila 1,3 milijarde ameriških dolarjev za oskrbo 1,1 milijona beguncev in razseljenih oseb, od tega je 654 milijonov dolarjev namenila za bosanske begunce. Kot primerjavo je navedla podatek, da so ZDA lani prispevale le 700 milijonov dolarjev pomoči za celotno nekdanjo Jugoslavijo.

Zagreb je podaljšal rok, v katerem lahko krajinski Srbi zahtevajo nazaj svojo lastnino, na devetdeset dni, medtem ko je 4. septembra določil samo tridesetdnevni rok. Hrvaski diplomati menijo, da Varnostni svet nima pravice razpravljati o hrvaski zakonodaji, ki ureja notranje zadeve. Združeni narodi so zaskrbljeni zaradi poročil o ropanju in požiganju srbske lastnine v Krajini. Diplomati ostro obsojajo pretepanje in

ubijanje civilistov. Hrvaski zunanji minister Mate Granić je pred Generalno skupščino ZN izjavil, da gre v Krajini le za »osamljene primere protizakonitih dejavnosti in kršitev človekovih pravic«.

Hrvaski diplomati so v petek opozorili ZN, da bo hrvaska vojska zasédla vzhodno Slavonijo s silo, če ne bo prislo do premikov v mirovnem procesu. Mate Granić je zagrozil, da si »bo Hrvaska v primeru, da bi mirovni načrti splavali po vodi, pridržala pravico do enostranske rešitve problema priključitve preostalih zasedenih območij«. Dejaj, da je pravica do obrambe ena od temeljnih pravic sleherne suverene države in da bodo njihova dejanja v skladu z mednarodnim pravom in z 51. členom ustanovne listine ZN, ki daje državam pravico do samoobrambe. Hrvaska zavrača možnost, da bi dobila Slavonija poseben status, ali pa da bi o njeni prihodnosti odločali na referendumu. Granić je diplomatom v ZN pojasnil, da so pred vojno Srbi predstavljali le 35 odstotkov prebivalstva. S politiko etničnega čiščenja so doslej, da danes na tem območju ni več pripadnikov drugih narodov. Granić je od ameriske administracije dobil zagotovilo, da bo problem Slavonije vključen v bosanski mirovni proces. Tako se ZRJ ne bo rešila sankcij ZN, dokler ne bo rešen problem Slavonije.

Evelyn Leopold / Reuter

DENARNA STISKA AGENCIJE ZDRUŽENIH NARODOV ZA RAZVOJ

Kdo bo plačal obnovo Bosne

CAROL GIACOMO / REUTER

WASHINGTON - Mednarodna skupnost, ki upa, da se bo po koncu vojne čimprej začela obnova Bosne, se srečuje z resnimi ovirami. Upravniki Agencije ZN za razvoj (AID) Brian Atwood je povedal, da se ni jasno, ali bo ZDA uspelo plačati svoj delež v projektu, katerega vrednost znasa približno petsto milijonov dolarjev. Hkrati je opozoril, da so bile evropske države, ki bodo pri obnovi Bosne igrale vodilno vlogo, pri obnovi Haitija in Zahodnega brega zelo počasne pri izpolnjevanju svojih obljub.

Atwood je razkril, da bosanski Srbi brzkone ne bodo dobili ameriske pomoči, ker so izvajali genocid nad Muslimani, poleg tega so se mnogi med njim znasli na zatozni klopi Mednarodnega sodišča za vojne zločine. Po končani razpravi v Bruslju je Atwood sporočil novinarjem, da se bo obnova Bosne začela po sklenitvi mirovnega sporazuma. Ameriska prizadevanja naj bi tako končno obrodila sadove, Washington in zavzniki pa bodo morali predložiti nacrt o prihodnosti BiH. Atwood je opozoril, da so vsa nedavna mi-

rovna prizadevanja pokazala - na primer v Angoli - da »mir ni stabilen, če prehodne obnovitvene faze ne vodijo Američani«. Toda agencija, ki financira dolgoročne projekte in nujne primere, kot so Haiti, Kambodža in Ruanda,

je tudi sama v finančnih težavah. Sredstva agencije se bodo zmanjšala za 30 odstotkov, če ZDA ne bodo prispevale svojega deleža. Agencija ima za Bosno na voljo samo 40 milijonov dolarjev, zato bi bilo nujno, da bi ji ameriski kongres, ki ni enoten glede ameriske vloge v Bosni, odobril nova sredstva.

Atwood je dejal, da Evropska unija namerava prevzeti pobudo pri obnovi BiH, pomembno vlogo pa bo imela tudi Svetovna banka. Primeri iz preteklosti dokazujejo, da se EU in Svetovna

banka v podobnih krizah odzivata počasneje kot ZDA. Pri obnovi Haitija se je izkazalo, da v času, ko so ZDA priskrbele 80 odstotkov predividenih sredstev, pomoč EU in Svetovne banke sploh se ni začela prihajati.

Vseeno bodo ZDA takoj po podpisu mirovnega sporazuma po svojih močeh pomagale Bosni in ne bodo čakale na EU in Svetovno banko. Atwood je se povedal, da je človekoljubna pomoč v času vojne v BiH Ameriko stala več (milijardo dolarjev), kot jo bo obnova. Čeprav se boji

pocasnega odziva drugih darovalcev, Atwood ni bil kritičen do EU in Svetovne banke. Priznal je prednost ZDA na tem področju, saj AID v eni agenciji vključuje vsa ameriška razvojna in človekoljubna prizadevanja.

Kjub vsem težavam Atwood zagovarja vodilno vlogo EU pri obnovi Bosne. Dejaj, da ima EU zdaj več energije, je bolj učinkovita in ima »politično voljo za reševanje težav«, saj skoraj vse evropske države nosijo breme bosanskih beguncev.

Poudaril je, da bo mirovni sporazum uspešen le, če bo mednarodna skupnost pri obnovi pomagala vsem sprtim stranem. Dodal pa je, da Washington »ne bo pripravljen pomagati stranem, ki niso obljubile, da bodo spoštovale človekove pravice in niso sodelovale pri delu haaškega sodišča«.

NOVICE

Ozemeljski spor med Atenami in Ankaro

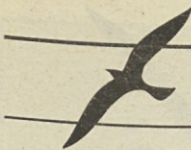
NEW YORK (Reuter) - Grski zunanji minister Karolos Papoulias je v petek Generalni skupščini ZN obrazložil, da skuša Turčija z grožnjami prisiliti njegovo državo, naj se odreče pravici do razširitve ozemeljskih voda do 12 navtičnih milj. Po konvenciji o morskem pravu, dokumentu Združenih narodov, ki je bil ratificiran novembra lani, je ta pravica Grčiji zagotovljena. Omenjenega zakona pa Turčija ni podpisala, saj bi razširitev ozemeljskih voda okrog grških otokov pomenila, da turške ladje nimajo dostopa do Egejskega morja.

Čillerjevi se začenja muditi

ANKARA (Reuter) - Turska ministrska predsednica Tansu Čiller je včeraj naznanila, da ji pri reševanju vladne krize preostajata le še dve možnosti: predčasne splošne volitve ali oblikovanje manjšinske vlade. Njena stranka Prava pot in socialdemokratska stranka bi se lahko znova združili v koalicijo, so pojasnili predstavniki obeh strani, vendar se Čillerjeva s socialdemokrati se vedno noče pogovarjati.

Kovaljov dobitnik Kreiskyjeve nagrade

DUNAJ - Letosnji prvi dobitnik Kreiskyjeve nagrade, poimenovane po nekdanjem avstrijskem zveznem kancerrju Brunu Kreiskem, je ruski borec za človekove pravice Sergej Kovaljov. Nagrado je prejel na slovesnosti v avstrijski prestolnici, ob prejemu odlikovanja pa je poudaril, da današnji Rusiji manjka pravna zavest tako v vrstah oblasti kot tudi med samim prebivalstvom. Kovaljov je bil med prvimi, ki so javno obsodili vojaško posredovanje Rusije v Čečeniji, zato ga je ruski parlament odstavil s položaja pooblaščenca za človekove pravice. Nadaljni dobitniki Kreiskyjeve nagrade so: Fahrta-Naser iz Palestine, Saro-Wiwa iz Nigerije ter turska poslanka Zana, ki jo je sodišče v Ankari obsodilo na večletno zaporno kazen zaradi njenih političnih stališč. (I. L.)

PORTUGALSKE VOLITVE

Sprememba sloga, ne vsebine vladanja

Socialistom se obeta uspeh po desetletju v opoziciji

LIZBONA - Barvita predvolilna zborovanja in strankarski voditelji z usti, polnimi obljub o cvetoci prihodnosti ene od najrevnejših članic Evropske unije, prinašajo dilemo - sprememba na Portugalskem ali ne?

Socialdemokratska stranka (PSD), ki je v resnici desnosredinske usmeritve, je na oblasti že deset let. Njen donedavni voditelj in trenutno se predsednik vlade Anibal Cavaco Silva je »evropsko Kalifornijo«, kot Portugalsko imenujejo zaradi podnebja in naravnih lepote, popeljal iz brezna nestabilnih vlad in revsčine v varno okrilje gospodarske rasti ter EU. Na zadnjih dveh volitvah je PSD zbrala absolutno večino glasov in Cavaco Silva je lahko oblikoval večinsko vlado. Februarja letos je karizmatični premier odstopil zaradi skandalov v stranki, njegovemu nasledniku Fernandu Nogueiri pa so cevliji, v katere je stopil, očitno preveliki.

Javnomnenjske raziskave kažejo, da naj bi socialdemokrati dobili približno 36-odstotno, opozicijski socialisti (PS) pa 40-odstotno podporo volililcev. Preostalih dobrih dvajset odstotkov glasov naj bi si razdelili komunisti in skrajni desničarji. Socialistični voditelj Antonio Guterres je tudi zato, ker se mu obeta položaj predsednika vlade, na zadnjih predvolil-

nih zborovanjih pozival k visoki udeležbi, ki naj bi prevzela jeziček na tehtnici in prinesla spremembo.

Vladavina PSD je sicer prinesla višji življenjski standard, vendar je trda gospodarska politika v marsikom zbudila spomine na leta Salazarjeve diktature, ki je »izdihnila« sele pred dobrih dvajsetimi leti. Socialisti obljubljajo drugačnost, sproščenost in nameravajo nameniti več pozornosti izobraževanju, znanosti in kulturi, ki naj bi bila po njihovem mnenju tista področja človeškega življenja, na katerih so se Portugalci v zgodovini že pokazali kot uspešni. Vzdušje med navadnimi ljudmi kaže, da se jim zdi ponudba socialistov mikavna. Obenem se je tudi na Portugalskem v predvolilnem boju pokazal velik pomen osebnosti, javne podobe voditelja. Nogueira se ne more znebiti velike sence Cavaca Silve, v kateri je zasedal ministrske položaje ter igral vlogo poslušnega birokrata, ki se zanaša na strankarski aparat. Guterres je pokazal več življenja. V stranko je pripeljal znana imena iz javnega ži-

vljenja, ki privlačijo volilce iz vseh socialnih slojev, kar naj bi bila ena od skrivnosti uspeha.

Zavezanost evropskim integracijam je značilnost obeh velikih strank, saj se zavedata, da poti nazaj ni. Preteklosti se z nostalgijo spominjajo le komunisti, ki so svojih pet minut slave doživeli po re-

voluciji nageljnov leta 1974, in simpatizerji Ljudske stranke. Tem se kolca po Salazarjevih casih, ko je bilo na zunaj vse zgledno urejeno, pod površjem pa je vladal mrak. Portugalci gredo prav zaradi različnih nostalgikov danes tudi na preskušnjo svoje demokratične zavesti.

Joao Lobo Barbeiro

Antonio Guterres - naslednji portugalski premier? (Telefoto: AP)

DEDIŠČINA PRETEKLOSTI

Komunisti se spominjajo stare slave in si želijo novih uspehov

BEJA - Na nedeljskih parlamentarnih volitvah na Portugalskem bodo ljudje lahko volili tudi kandidate Komunistične partije. Medtem ko so skoraj vse evropske marksistične stranke priznale svoje »napake«, so portugalski komunisti se naprej zvesti svojim starim stališčem.

Ankete kažejo, da nobena od strank ne bo dobila večine glasov v 230-članskem parlamentu, ceprav ima največjo podporo volilcev levsredinska opozicijska Socialistična stranka. Njen vodja Antonio Guterres zavrača kakršnokoli povezavo z levimi strankami, saj se zaveda, da bi to odvrnilo morebitne volilce od njegove zmerno leve stranke. Komunisti so prepričani, da bodo zbrali od devet do deset odstotkov glasov. Njihov vodja, 53-letni ekonomist Carlos Carvalhas, ki je prevzel najvišji položaj v stranki leta 1992, je nedavno izjavil, da si stranka prizadeva za politične spremembe v državi. Pred njim je bil na čelu komunistov Alvaro Cunhal; na volitvah leta 1991 je stranka doživela najhujši poraz po letu 1974, ko je Portugalska postala demokratična država. Ceprav se stranka ni odpovedala svoji ideologiji, je vendarle uveljavila več sprememb. Carvalhas

je na predvolilnih plakatih oblečen v resno sivo obleko, nosi kravato in prav nič ne spominja na svojega proletarskega predhodnika, zdaj že 83-letnega Cunhala, dolgaletnega borca proti Salazarjevi diktaturi. V svojih izjavah novi vodja komunistov poudarja, da je pripravljen sprejeti »odgovornosti« v novi vladi in ne omenja zgolj opozicijske vloge svoje stranke. Komunisti nasprotujejo portugalskemu članstvu v Evropski uniji, ki naj bi bila kriva za visoko stopnjo brezposelnosti v državi, zavzemajo se tudi za višje osebne dohodke. Zanimivo je, da so javnomnenjske raziskave stranki tudi pred zadnjimi volitvami napovedovale, da bo zbrala od devet do deset odstotkov glasov. Takrat so komunisti dobili sedemnajst poslanskih sedežev v parlamentu, v katerem imajo večino desnosredinskih socialdemokrati, katerih vodja Anibal Cavaco Silva je bil dva-

krat izvoljen za predsednika vlade. Komuniste je prizadel propad vzhodnega bloka in so daleč od velikega volilnega uspeha iz leta 1979, ko je bila stranka na vrhuncu priljubljenosti in je zbrala celo devetnajst odstotkov glasov.

V Beji, zaspanem upravnem središču pokrajine Spodnji Alentejo, imajo ljudje pozitivno mnenje o komunistih. Starejši so prepričani, da so le »rdeči« sposobni doseči spremembe na bolje, češ da so v času vladanja socialdemokratov obogateli le nekateri, revni pa so postali se revnejši. Spodnji Alentejo je nerazvita južna portugalska pokrajina, kjer se ljudje preživljajo s kmetijstvom, največ je nasadov plutovcev, oljk in mandljevcev. Med osemnajstimi volilnimi okrožji so na zadnjih volitvah samo v tej pokrajini zmagali komunisti, drugje so večino glasov dobili socialdemokrati. Glavna težava, s katero se ubada komunistična partija, ki stavi predvsem na volilce v revnih pokrajinah ter industrijskih predmestjih Lizbone in Porta, je v tem, da slovita zgodovina danes mladih

ne zanima. »Ljudje volijo komuniste iz zgodovinskih razlogov ali v znak protesta, vendar so to predvsem starejši volilci,« je izjavil Mario Bettencourt, urednik lizbonskega dnevnika Diario de Noticias. Nekdanji vodja komunistov Cunhal, ki so ga večkrat imenovali kot »poslednjega stalinista«, je kljub soku, ki ga je doživel od razpada Sovjetske zveze, še vedno karizmatična in zelo vplivna osebnost. Nekateri analitiki zato dvomijo, da se bo stranka otesla okostenelosti boljseviskega tipa.

Stranka bo skušala zbrati vsaj toliko glasov kot na volitvah leta 1991, ko so v tej pokrajini komunisti dobili tri od starih sedežev v parlamentu, kolikor jih je glede na proporcionalni volilni sistem dodeljenih pokrajini. Toda na teh volitvah ne gre samo za glasove. »Upamo, da se bo kaj spremenilo, ce bodo največ glasov zbrali socialisti. Ker bodo le težka zbrali absolutno večino, bodo potrebovali nas,« razmišlja o možnostih stranke komunistični zupan Beje Jose Manuel Carreira Marques.

Richard Waddington, Reuter

NA REPU EVROPSKE UNIJE

Gospodarsko rast bo treba žrtvovati

Portugalska si želi tudi v monetarno unijo

LIZBONA - Ekonomisti napovedujejo, da bo morala nova portugalska vlada žrtvovati gospodarsko rast na račun predvolilnih obljub o vključitvi države v evropsko monetarno unijo. Tako vladajoči socialdemokrati kakor tudi opozicijski socialisti so izpolnjevanje pogojev za vstop v monetarno unijo postavili med prednostne točke svojih predvolilnih programov.

Ce bo Portugalska zela izpolniti postavljene pogoje glede višine infla-

cije in proračunskega primanjkljaja, bodo morale obrestne mere ostati visoke, kar pomeni upočasnjeno gospodarsko rast. Strokovnjaki napovedujejo, da se bodo zmanjšale investicije, kar bo zmanjšalo potrošnjo in povečalo brezposelnost.

Z maastrichtskim sporazumom je predvideno, da morajo članice Evropske unije za vstop v monetarno unijo znižati višino proračunskega primanjkljaja na največ tri odstotke bruto domačega proizvoda, inflacija pa naj bi od povprečja inflacije treh članic z najnižjo rastjo cen v letu 1997 odstopala za največ odstotek in pol. Portugalski proračunski primanjklaj naj bi letos znašal 5, 5 odstotka, naslednje leto pa naj bi padel na 4, 3 odstotka. Glede inflacije bo naloga težja. Trenutno je letna stopnja rasti cen na Portugalskem stiri odstotna in je precej višja od najnižjih evropskih inflacijskih stopenj. Prav za-

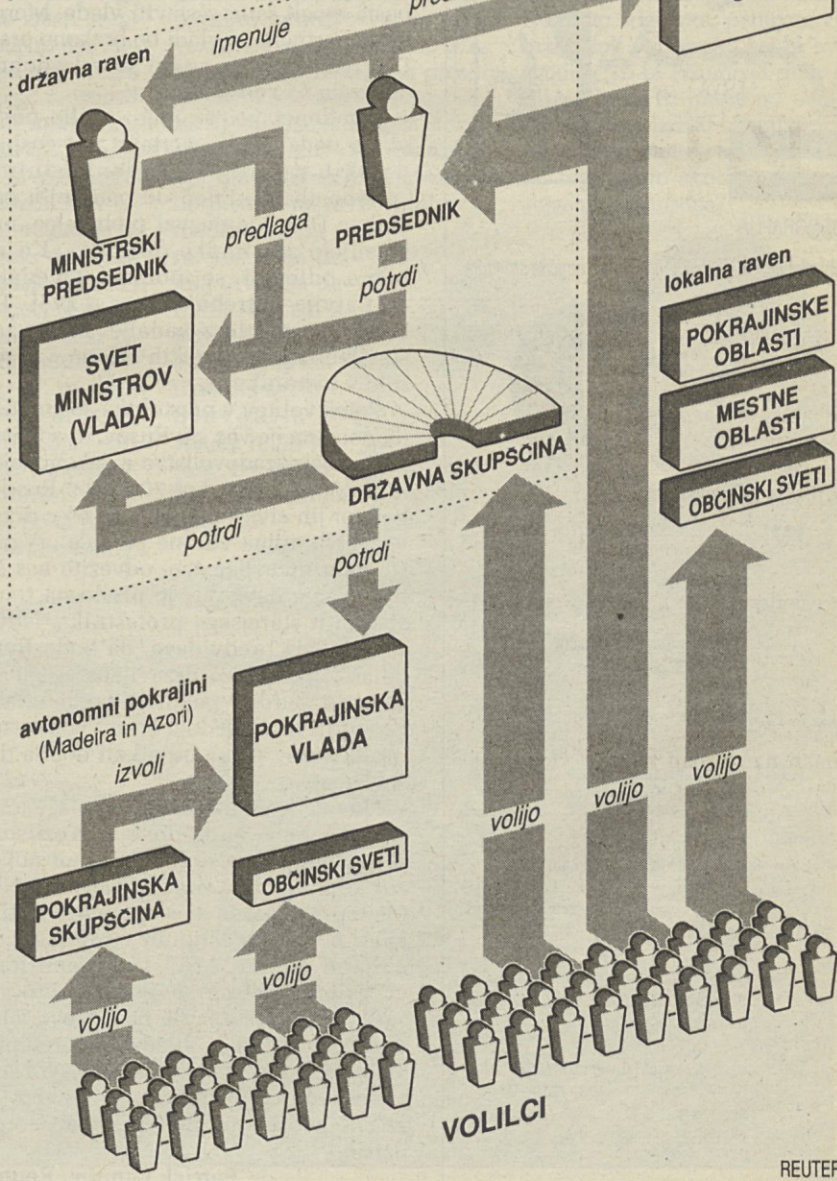
radi teh ostrih pogojev bo Portugalska življenjski standard svojih bogatejših partneric težko tako hitro dohajala kot doslej.

Strokovnjaki se strinjajo, da bi morala država dosežati stiri- do petodstotno letno gospodarsko rast, zdaj pa bo le dvo- do triodstotna. Brezposelnost, ki je zdaj sedemodstotna, najbrž ne bo povzročala socialnih problemov, saj je precej pod evropskim povprečjem. Portugalski se kratkoročno sicer ne piše slabo, saj bo iz evropskih skladov za razvoj tudi v naslednjem mandatu parlamenta dobivala precejšnje vsote pomoči. V zadnji »petletki« prejetanja pomoči, ki se je začela lani, bo država dobila 16, 7 milijarde ekujev (13 milijard ameriških dolarjev), kar je letno skoraj stiri odstotke bruto družbenega proizvoda. Odkar je Portugalska po vstopu v EU leta 1986 začela prejemati pomoč, je občutno posodobila infrastrukturo in industrijo ter tako izboljšala življenjski standard. Se leta 1985 je dohodek na prebivalca dosegal le polovico evropskega povprečja, leta 1994 pa je znašal že dve tretjini povprečja EU.

David Brough / Reuter

USTAVNI SISTEM PORTUGALSKE

Izidi današnjih parlamentarnih volitev na Portugalskem bodo verjetno najtesnejši v zadnjih desetih letih. Opozicijski socialisti imajo v javnomnenjskih raziskavah nekoliko več podpore kot vladajoči socialdemokrati, vendar to še ne pomeni, da bodo tudi dobili večino v parlamentu.

REUTER

SESTANEK FINANČNIH MINISTROV EU

Neenotno o roku za uvedbo enotne valute

VALENCIA - Včeraj so se sesli finančni ministri in predstavniki centralnih bank držav članic Evropske unije. Na srečanju so vnovič razpravljali o vprašanju uvedbe enotne evropske valute leta 1999. Nemčija se zavzema za uvedbo enotne valute do točno določenega roka.

Italijanski premier Lamberto Dini je s srečanja odšel, se preden so se začeli pogovori. Dejal je, da bi njegovo navzočnost na srečanju utegnili razlagati kot vsiljevanje, zato se sestanka raje ne bo udeležil. Dinijevega odhoda ne moremo povezovati z zgolj razpravo, ki je sledila njegovemu predlogu o preložitvi roka za uvedbo denarne unije na neuradnem vrhu na Majorci, ki je potekal prejšnji teden. Dinijeve izjave so bržkone odziv na trditve nemškega finančnega ministra Weigla, da se Italija leta 1999 ne bo

zmogla priključiti enotni evropski valuti, saj bo imela prevelik primanjkljaj v javnem sektorju.

Italijanski predsednik vlade je v petek večerjal z ministri in predstavniki evropskih centralnih bank. Zasebno se je srečal tudi z Weiglom, srečanje pa je po besedah nemškega predstavnika za tisk minilo v prijetnem vzdušju. Italija meni, da časovni odlog pri uvedbi enotne valute ni zgolj italijanska želja, temveč realnost, s katero se mora soočiti vsa EU. Očitno je, da pri neformalnih ministrskih po-

Italijanski premier Lamberto Dini je predčasno zapustil srečanje (Telefoto: AP)

govorih, ki se bodo nadaljevali danes, prihaja do razhajanj. V Veliki Britaniji menijo, da roki niso najpomembnejši, Nemčija pa je odločena, da je leto 1999 zadnji rok za enotno evropsko valuto. »Vsi se trudimo za leto 1999,« je dejal britanski finančni minister Kenneth Clarke v petek. »Toda pravilna pot je za države, ki se trudijo za gospodarski uspeh, pomembnejša od časovnih

rokov.« Prepričani med Rimom in Bonnem glede italijanske usposobljenosti za vstop v monetarno unijo je povzročil pretres na finančnih trgih. Evropske valute so zaradi negotove prihodnosti skupne evropske valute izgubile vrednost v primerjavi z nemško marko. Španija je napovedala, da bi javno prizadevanje gospodarsko najmočnejših držav, da do monetarne unije pride v dogovorjenem roku,

vrnila zaupanje finančnih trgov. »Razburjenje na finančnih trgih nas je res presenetilo, vendar se na tem sestanku ne pogovarjamo o trgih, govorimo o prihodnosti Evrope. Trgi se lahko pomirijo, saj so evropski ministri že večkrat ponovili, da se je umika treba držati,« je ob prihodu na srečanje dejal španski finančni minister Pedro Solbes.

Janet Northcote / Reuter

PARLAMENTARNE VOLITVE V LATVIJI

Presenetljiv zasuk v desno

Prebivalci ruske narodnosti še vedno nimajo volilne pravice

RIGA - Opazovalci napovedujejo, da bo na latvijskem političnem prizorišču po volitvah, ki potekajo ta konec tedna, prišlo do opaznega premika v desno, kar je v nasprotju s trendom v drugih vzhodnoevropskih državah.

Volitve stočlanskega parlamenta potekajo po predvolilni kampanji, ki je v ospredje postavila gospodarska vpraša-

nja. Baltska država namreč pravkar preživlja hudo bančno in finančno krizo.

To so druge volitve po letu 1991, ko je nekdanja sovjetska republika dosegla neodvisnost. Dve desni stranki - Kmečka zveza in nacionalistična Latvijska nacionalna konzervativna stranka (LNNK) - sta se sklenili koalicio in pričakujeta, da bosta imeli večino v novem parlamentu. Pričakovani premik na desno je v nasprotju s trendom v drugih vzhodnoevropskih državah, kjer so po začetnih liberalnih reformah na oblast prišle stranke leve, ponekod tudi nekdanji komunisti. Trenutno vladajoči stranki bosta bržkone izgubili nekaj sedežev. Sredinska stranka Latvijska pot je na zadnjih volitvah zasedla 33, Zveza političnih ekonomistov pa devet sedežev.

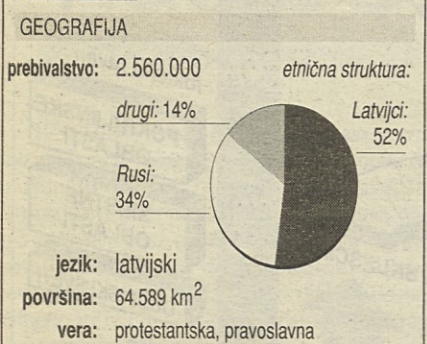
Kmečka zveza in LNNK bržkone ne bosta mogli sami sestaviti vlade. Morebitna partnerka v vladi bo bržkone prav Latvijska pot, če se bo seveda dobro odrezala na volitvah.

Izvedenci pričakujejo, da bo nova vlada nadaljevala začrtano pot gospodarskih reform - z malenkostnimi spremembami. Eden od osrednjih časnikov Diena je pozval prebivalce, naj glasujejo za stranke desnice. »Ko se bomo odločali, se moramo zavedati, da Latvija potrebuje hiter razvoj. To bomo dosegli le z nadaljevanjem zastavljenih gospodarskih reform,« je pisalo v uvodniku.

Potek volitev v prestolnici so zmotile demonstracije več sto Rusov, ki so izrazili svoje nezadovoljstvo z zakonodajo, ki določa, da več kot 700 tisoč Rusov, kolikor jih živi v Latviji, a so brez državljanstva, nima volilne pravice. »Vzeli ste nam državljanstvo, odvezite nas se placevanja davkov,« je pisalo na transparentu starejšega protestnika. Nova zakonodaja predvideva, da bodo Rusi lahko zaprosili za državljanstvo glede na svojo starost - najmlajši bodo to lahko storili že naslednje leto. Večina starejših Rusov pa ne bo nikoli dobila državljanstva.

Novinarka Baltske tiskovne agencije so pred dnevi hudo pretepli. Tožilstvo preiskuje primer, a do zdaj se ni dokazov o političnem ozadju. Devetnajstletna Inese Skutane bi se morala srečati z enim od svojih zaupnih virov. Ta ji je obljubil dokaze, ki bi kompromitirali enega od vodilnih latvijskih politikov. Ko je novinarka prišla na dogovorjeno mesto, so jo stirje mladeniči pretepli. »Napad je povezan z njeno dejavnostjo in je nedvomno politične narave,« je izjavil podpredsednik agencije George Sabad.

Patrick Lannin / Reuter

GOSPODARSTVO	
izvoz:	stroji, prehranski, kemični in tekstilni izdelki
ZGODOVINA	
1917:	Razglasitev neodvisnosti, oblasti izzenejo boljševeke iz Rige.
1940:	Po volitvah, ki jih nadzoruje sovjetska vojska, Latvija postane del ZSSR.
1941-44:	Nemška okupacija.
1990:	Sovjetski predsednik Mihail Gorbačov poskuša razveljaviti latvijsko deklaracijo o neodvisnosti.
1991:	Vrhovni sovjet Latvije kljub vojaškemu posegu sovjetske vojske razglasi neodvisnost države. Moskva prizna neodvisnost 4. septembra.

REUTER

BLIŽNJEVZHODNI MIROVNI PROCES

Damask poziva Clintona, naj prisili Izrael k umiku z Golana

DAMASK (Reuter) - Sirija je včeraj pozvala ameriškega predsednika Billa Clintona, naj v imenu miru na Bliznjem vzhodu prisili Izrael k umiku iz Libanona, Golanske planote in drugih območij, ki jih je Izrael zasedel v vojni leta 1967.

Clinton je po podpisu izraelsko-palestinskega sporazuma o razširitvi palestinske samouprave izjavil, da je za celovito rešitev bližnjevzhodne krize potrebno tudi sodelovanje Sirije in Libanona. O vključevanju Sirije v mirovni proces se je ločeno pogovarjal z jordanskim kraljem Huseinom in egiptovskim predsednikom Mubarakom. Pogajanja med Sirijo in Izraelom so na mrtvi točki že tretji mesec. Sporno vprašanje, ki je omrtvilo pogajanja, je umik Izraela z Golanske planote.

Izrael pred začetkom pogajanj o obsegu umika zahteva popolno normalizacijo odnosov, Sirija pa pogojuje nadaljevanje pogovorov s predhodnim popolnim umikom.

Ameriška administracija pripisuje veliko vlogo za nadaljevanje pogajanj prav Egiptu. Egiptovski predsednik Mubarak je izjavil, da »si predsednik Asad zeli

mir«. Sirija bi s sklenitvijo miru lahko preusmerila velika sredstva, namenjena oboroževanju, v izboljšanje življenjskega standarda svojih državljanov. Christopher je z izraelskim zunanjim ministrom Peresom in voditeljem PLO Arafatom nadaljeval pogovore o uresničevanju podpisanega sporazuma. Države podpisnice so se strinjale glede ekonomskega razvoja Zahodnega brega, vodnih zalog in regionalnih vprašanj. Christopher je izrazil upanje, da bo nedavno sporazum države, ki so obljubile finančno pomoč, prepričal, da bodo svoje obljube tudi izpolnile. Boga te države so namreč ob podpisu prvega izraelsko-palestinskega sporazuma leta 1993 obljubile 2, 4 milijarde ameriških dolarjev pomoči palestinski samoupravi. Pogovori o nekaterih pomembnih vprašanjih, zlasti o vprašanju Jeruzalema, naj bi se začeli maja prihodnje leto.

NEKDANJI AMERIŠKI DRŽAVNI SEKRETAR O ZAKULISJU ZALIVSKE VOJNE

Baker je grozil Iračanom z jedrskim orožjem

WASHINGTON (Reuter) - »Ko so se ZDA leta 1991 pripravljale na zalivsko vojno, je takratni državni sekretar James Baker z grožnjo morebitne uporabe jedrskega orožja skušal prepričati, da bi Irak uporabil kemično in biološko orožje,« piše v izvelic Bakerjeve knjige The Politics of Diplomacy, ki jih je objavil Newsweek.

»Vojno boste zagotovo izgubili,« naj bi Baker dejal irakemu zunanjemu ministru Aziz. »Ta vojna ne bo kot tista z Iranom - do popolne izčrpanosti oboroženih sil. Njen potek bomo natančno predvideli.« Baker je v knjigi zapisal, da ga je general Powell prosil, naj Iraku posreduje naslednje sporočilo: »Ce nameravate v spopadu z ameriško vojsko

uporabiti biološko ali kemično orožje, bo ameriška javnost zahtevala temu primerne povračilne ukrepe. To ni le grožnja, to je obljuba.« Baker nadaljuje: »Ce bo Irak v vojni uporabil takšno orožje, nas cilj ne bo zgolj osvoboditev Kuvajta, pač pa strmoglavljenje irakega režima.« Grožnje pa so bile po pripovedovanju Bakerja navidezne, saj je takratni ameriški

predsednik Bush jasno povedal, da ZDA v tej vojni ne bodo uporabile kemičnega oziroma jedrskega orožja. Baker v knjigi tudi omenja, da je Saddam Husein v pismu iranskemu predsedniku Rafsandžaniju razgalil svoje namere o zavzetju Saudove Arabije. V pismu Husein omenja »nas 840-kilometrsko obalo« kot novo mejo med Irakom in Združenimi arabskimi emirati. Newsweek je poleg dogodkov, povezanih z zalivsko vojno, objavil tudi nekaj drugih povzetkov iz Bakerjeve knjige. Baker je izraelskim oblastem ponudil namestitev ameriške

vojske na sirske delu Golanke planote. To naj bi bilo nekako zagotovilo, da bi v primeru uspešnih pogajanj med državama ta del ozemlja pripadel Izraelu. Baker se je odzval na prošnjo nekdanjega predsednika SZ Gorbačova in posredoval pri odobritvi posojila v višini starih milijard dolarjev, ki ga je Sovjetski zvezi namenila Saudova Arabija. Po mnenju nekdanjega državnega sekretarja je bil aparat Reaganove zunanje politike manj učinkovit, kot bi moral biti. »Pogosto so se pojavljale razne intrige... V ospredju so bili vedno interesi posameznikov.«

NOVICE

Francoska policija ubila alžirskega terorista

LYON (Reuter) - Francoska policija je »v samoo-
brambi« ubila Alžirca Kaleda Kelkala in ranila Karima Kousa. Pariske oblasti so tiralico za Kaledom razpisale že avgusta, ko so odkrile njegove prstne odtise na neeksplozirani bombi. Orožje, ki so ga odkrili v stanovanju ubitega in v gozdovih blizu Lyona, kjer sta se terorista skrivala zadnje mesece, ju povezuje z vrsto terorističnih akcij alžirskih muslimanskih skrajnežev. Kousa, enega od ustanoviteljev nezakonite Alžirske resilne fronte, zaradi hudih poškodb se niso mogli zaslisati.

Bombni atentat v Kambodži

PHNOM PENH (Reuter) - Včeraj je v kamboskem glavnem mestu razneslo dve granati, ki sta ranili 39 ljudi. Prva je bila odvržena v pisarno Son Sana, voditelja frakcije izključenih članov Budistične liberalnodemokratske stranke, vendar ga ni poškodovala. Drugo granato je razneslo v bližnjem templju, kjer so se zbirali udeleženci današnjega kongresa, ki naj bi pritegnil od deset do dvajset tisoč Son Sanovih privrženec. Policija opozarja, da tudi v prihodnje ne bo mogla jamčiti za njihovo varnost.

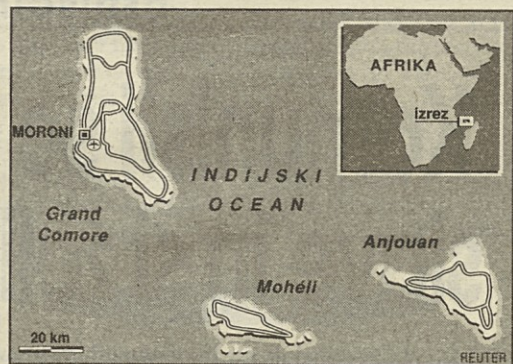
Maroko zahteva Ceuto in Melillo

NEW YORK (Reuter) - Zunanji minister Maroka Abdelatif Filali je v govoru Generalni skupščini ZN zahteval vrnitev dveh španskih mest - Ceute in Melille - Maroku. Zahtevo je podprl s trditvijo, da sta bili mesti nekdanj del maroškega ozemlja, zdaj pa sta poslednji koloniji v Afriki. Maroko je prepričan, da bodo tradicionalne vezi s Španijo in miroljuben predlog pripomogli k lažji prebroditvi težav in hitrejši doseg cilja.

Wilson umaknil kandidaturo za predsednika ZDA

SAN FRANCISCO (Reuter) - Dvainseddesetletni kandidat za naslednjega ameriškega predsednika Pete Wilson je umaknil svojo kandidaturo. Zdi se, da je takšni odločitvi botrovala smola, ki se ga je držala vse od začetka kampanje. Notranji razkoli v njegovem taboru, slabi rezultati v javnomnenjskih raziskavah in finančne težave so zaznamovale to za Wilsona težavno obdobje. Njegova kampanja se je znašla v dolgovih in Wilson se je umaknil, toda poznavalci menijo, da se utegne kmalu spet pojaviti na političnem prizorišču, in sicer kot republikanski kandidat za podpredsednika.

Prestolnica Komorov v rokah prevratnikov

MORONI (Reuter) - Prevratniki pod vodstvom najemniškega vojaka Boba Denarda so včeraj prevzeli nadzor nad glavnim mestom Komorov. Trenutno so boji potihnili, Denards in kapitan Combo, vodjačasne vojske vlade in bivši zapornik, pa se obljublja večstranske volitve. Medtem je predsednik Djohar še vedno »v dobrih rokah in dobrega zdravja«, kot zatrjujejo prevratniki, ki so ga ugrabili. Francoske oblasti se se niso odločneje odzvale na prošnjo komorskega premiera Elyachrouta, naj z vojaškim posegom pomagajo vzpostaviti pravni red. Vse kaže, da ne bodo pomagale pri vnovični vzpostavitvi Djoharjevega režima.

Nedeljske teme

SKUPNO PREDSTAVNIŠTVO

Krhka barčica v razburkanem morju

BOJAN BREZIGAR

Dve zaporedni srečanja skupnega predstavništva, se kar enoten nastop v Ljubljani, skupna manifestacija za Kmečko banko, obisk Evropskega parlamenta in Sveta Evrope: ni slabo, če pomislimo, da predstavništvo nekaj mesecev ni našlo skupnega jezika niti o mnogo manj pomembnih vprašanjih in da je razprava o domala vseh vprašanjih v zgodnjih poletnih mesecih zaslala na slepi tir navidez skoraj brezizhodne medsebojne konfrontacije.

Očitno so se v nasi manjšinski skupnosti nekatere stvari premaknile v pozitivno smer: dodatne težave s financiranjem kulturnih ustanov, združevanje slovenskih sol in omejevanje Sindikata slovenske sole so le zadnji primeri pritiskov, ki jih je bila naša manjšina deležna v zadnjem poldrugem letu. Temu moramo dodati probleme slovenskih bank in seveda vso politiko pritiskov in omejevanja pravic slovenske manjšine, ki so jo v zadnjem času prekinili samo nekateri sklepi krajevnih uprav, na primer tržske občine v zvezi z delnimi dvojezičnimi napisi, in nekatere odločitve sodnih oblasti. Se Dežela, ki je v zadnjem tednu pokazala izredno veliko pozornost do Furlanov (kar je seveda pozitivno in nedvomno koristi tudi slovenski manjšini, saj potrjuje večjezičnost naše dežele), zamuja z nekaterimi obveznostmi, kot na primer z izplačilom prispevkov osrednjim kulturnim ustanovam in obnovitvijo komisije za razdelitev drugih prispevkov.

Ob teh negativnih premikih je zaskrbljenost upravičena in zato pravzaprav ni presenetljivo, da je predstavništvo manjšine vendarle našlo nekatera skupna izhodišča. Ostaja seveda želja, da bi taka izhodišča našli tudi v zvezi z drugimi vprašanji in bita

naša skupna barčica res lahko zaplaval, saj so vode že itak tako zelo razburkane.

Morda je v tem trenutku primerno, da navedemo nekatera vprašanja, ki so predmet obravnavanja skupnega predstavništva, in jih nekoliko analiziramo.

Začnemo lahko pri temi, ki je v zadnjih dveh tednih zelo razburjala duhove v nasi manjšini, to je pri odnosih s Slovenijo. Postavljalo se je vprašanje, na katerem mestu naj bo problematika slovenske manjšine na prednostni lestvici ljubljanskega političnega vodstva. Priznam, da si sam tega vprašanja nisem nikoli postavljajal s pretirano pozornostjo, saj se mi je zdelo, neke povsem razumljivo, da zaseda slovenska manjšina zelo visoko, če ne najvišje mesto na tej lestvici. To samoumevnost mi je potrjevalo stališče enega najbolj znanih italijanskih strokovnjakov, ki mi je pred približno desetimi leti v Rimu razlagal, da nobena država nikoli ne more skrbeti samo za ozemlje do svojih državnih meja, ampak mora njen interes vedno seči dlje, se zlasti kadar obstajajo v sosednji državi realni interesi ali celo deli istega naroda. Ta nauk je bil zame osnova razmišljanja o odnosu države do svoje manjšine onstran meje. Ob tem pa nisem upošteval, da lahko obstajajo tudi drugi interesi in druge okolščine, ki ta odnos pogojujejo na drugačen način. Na primer, Slovenec

je svojčas zatrjeval, da ne bo nikoli pustil na cedilu svojih srbskih bratov v drugih republikah nekdanje Jugoslavije. Ko je zacela Srbiji teči voda v grlo, je to obljubo mirno pogoltnil za rešitev svoje lastne države.

Odnosi so v torej lahko v veliki meri odvisni od trenutnega stanja, pa čeprav ostajajo osnovni interesi nespremenjeni. Tako ni mogoče misliti, da je Milošević res odpisal bosanske Srbe, ampak je slo očitno predvsem za taktično potezo, ki je bila za srbskega predsednika v tistem trenutku edini izhod iz kriznega stanja, v katerem se je nahajal.

O odnosu Slovenije do naše manjšine smo pisali že pred dvema tednoma in si nakopali tudi nekaj pripomb. Ne bom jih posebej obravnaval, vendar bi tu kazalo še enkrat povedati, da moramo pač upoštevati, da ima Slovenija kot država svoje državne interese, ti pa se včasih ne skladajo z interesi manjšine. Danes slovenska vlada javno zastopa stališče, da so zanj problemi manjšine primarnega značaja, vendar ni nikjer rečeno, da bo vedno tako.

Zato je nujno, da slovenska manjšina v Italiji vzpostavi z matično domovino odnose, ki ji bodo zagotavljali neko trajno stanje. To pa pomeni, da si mora prizadevati, da od Slovenije doseže sveženj uradnih dokumentov - zakonov in uradnih stališč - ki bodo te odnose urejali ne

glede na trenutno počutje italijansko-slovenskih odnosov in ne glede na politične razmere v Sloveniji, pa tudi v manjšini. Skratka, zastaviti je treba pogoje, da se pomoč Slovenije - tako politična kot finančna - uredi jasno in trajno. To pa bo mogoče doseči le z enotnimi stališči manjšine. In tu je naloga, ki jo ima skupno predstavništvo, zelo zahtevna.

Drugo vprašanje, s katerim se skupno predstavništvo spopriema že nekaj časa, je odnos z italijanskimi oblastmi. Pred leti je takratna enotna delegacija vendarle obiskovala politike, ustanove in organizacije ter se z njimi pogovarjala in tudi dogovarjala, čeprav potem obljubam niso vedno sledili zaželeni uspehi. Tega že nekaj časa ni več in tudi ob prošnji za srečanje s predsednikom republike Scalfarom v Gorici je bilo nekaj nerodnosti, ki sicer ne opravičujejo negativnega odgovora, vendar so v takih primerih res nepotrebne. Kazalo bi torej izdelati dokaj natančen načrt posegov, obiskov, srečanj in pogovorov. Seveda ni nujno, da potekajo vsa srečanja po ključu skupnega predstavništva; se zlasti komponente, ki so sestavni del vse državnih strank, pa tudi druge, imajo namreč mnogo možnosti za srečanja in tudi mnogo zasebnih stikov. Te velja

krepi in vrednotiti in seveda se zdalec ni nujno, da bi ob vsaki priložnosti sedelo pri mizi celotno predstavništvo. Vendar pa bi bila nujno potrebna, ali, recimo, vsaj zelo koristna, koordinacija in sprotne medsebojno informiranje, da ne bi prišlo do dvojnikov,

ki se, morda zaradi različnih odtenkov pri navajanju problemov, spremenijo v pravzaprav nekoristna srečanja. Tu ima predstavništvo velike naloge in možnosti, da s skupnim nastopom deluje učinkoviteje in koristneje.

Tretje vprašanje, ki se postavlja, je vprašanje internacionalizacije problemov slovenske manjšine. O tem so mnjenja deljena. Dejansko pa smo sedaj sele v fazi, ko gre kvečjemu za informiranje nekaterih mednarodnih forumov o stanju slovenske manjšine. To delo je koristno in celo potrebno, kajti Slovenci nimamo neposrednih predstavnikov v evropskem parlamentu, da o drugih institucijah ne govorimo. Ker pa te institucije delujejo na osnovi poznavanja problemov in ker italijanske oblasti zelo učinkovito in prodorno informirajo o pozitivnih ukrepih v korist manjšin, je glas slovenske manjšine, ki te trditve z dejstvi izpodbija in dokazuje njihovo neobstojnost, še kako dobrodošel, kajti jezikovne manjšine drugih evropskih držav so ob tem zelo glasne in svoje države pogosto spravljajo pred mednarodnimi forumi v velike težave. Zato je morda skrb, da bi ta internacionalizacija ne presešla ravni odnosov med manjšino in italijansko državo, nekoliko pretirana, vsaj dokler se vprašanje internacionalizacije ne postavi na ravni odpiranja meddržavnega spora, kar je na primer Avstrija naredila v zvezi z Južno Tirolsko. To bo lahko naredila samo Slovenija, vendar bi bil v tem trenutku tudi za Slovenijo tak uk-

rep zelo težak, saj bi ji verjetno dokončno zaprl vrata v Evropsko zvezo. Vstop Slovenije v EU pa je v interesu ne le slovenske države, ampak tudi naše manjšine in seveda vsega prebivalstva ob meji, kajti pomenil bo odpravo vzrokov za trenja, ki se danes razburjajo prebivalstvo na obeh straneh meje.

In končno je vprašanje, ki se ga mora resno lotiti skupno predstavništvo, tudi odnos do kulturnih institucij slovenske manjšine v Italiji. Te institucije imajo pravico do obstoja in do razvoja ter ne morejo biti ne predmet medsebojnih obračunavanja in ne odvisne od trenutnega počutja vodstva te ali one organizacije. Pravzaprav bi bilo najbolje, ko bi tudi v slovenski manjšini ločili politiko od resnične civilne družbe in ko bi omogočili institucijam, da so finančno in organizacijsko res samostojne, čeprav so članice ene ali druge ali celo obeh krovnih organizacij. Prepletanje političnih problemov raznolikosti slovenske manjšine z organizacijskimi in finančnimi vprašanji preživetja ali celo obstoja kulturnih ustanov je škodljivo prav za vse, je izvor preprirov in nezadovoljstva ter manjšini kot celoti, pa tudi njenim posameznim delom, ne prinaša nobenih pravih ugodnosti.

Seveda, marsikdo se bo vprašal, ali pri tem mislim tudi na Primorski dnevnik. Na to vprašanje naj odgovori sam. Namesto odgovora, ponujam v razmislek vprašanje, kaj bi se zgodilo, ko bi Primorski dnevnik utihnil. Bi imela od tega korist katera izmed organizacij, ustanov ali strank, ali bi imela od tega samo škodo celotna slovenska manjšina?

..

FIRMINO MARINIG

Zagotoviti Benečiji viden gospodarski preporod

Benečija je bila od vedno simbol gospodarske zaostalosti, ki je ljudi silila v emigracijo. Vasi so se v desetletjih nenehno izpraznjevale, skrb za kruh je bila močnejša od vseh drugih dobrin, ki pač sodijo k neki družbi. Tudi v tej luči je treba brati zgodovino in težavno pot, ki so jo prehodili Slovenci iz videmske pokrajine.

Gospodarsko obrobje teh krajev pa ni le rezultat geografske, rekli bi hribovite narave: je predvsem izraz za načrtne politične izbire. Dejstvo je, da ko se ljudje borijo za vsakdanji kruh, nimajo veliko časa, da bi se posvetili razvoju kulture in jezika.

Paradoks pa je bil v tem, da so ljudje na volitvah vedno in stalno nagrajevali tiste sile, ki so jih potiskale proti prepadu. Predvsem krščanska demokracija, ki je

bila v teh krajih močno nacionalno in protislovensko naravnana, je v prvi vrsti kriva, da so morali Benečani plačati tako visok družbeni in nacionalni davek.

Do zgodovinskega premika je prišlo pred nekaj meseci, čeravno določene znake teh sprememb je bilo zaznati že nekaj časa prej.

Na upravnih volitvah so prvič v povojnem času zmagale tiste sile, ki so na povsem drugačen način gledale na beneško stvarnost, na razvoj teh krajev, na dobrososedske odnose in na odnos do Slovencev.

Spetska občinska uprava je kot prva začela uvajati nove politične izbire in to že pred dobrim desetletjem, ko je napredna lista, ki ji je načeloval župan Firmino Marinič, prevzela upravno krmi-

lo v svoje roke.

Ljudje so se za nov način upravljanja, ki je slonel predvsem na utrjevanju gospodarskih zmogljivosti in na valorizaciji krajevnih kulture, opredelili tudi na zadnji volilni preizkušnji, ko je Mariničeva lista, proti vsakemu pričakovanju, močno prevladala nad vsemi tistimi, ki so želeli ohraniti stare sisteme in staro protislovensko miselnost.

Ni torej naključje, da je bil že od prvih pogovorov za sestavo večine v gorski skupnosti za Nadiške doline, Marinič med najresnejšimi kandidati za predsedniško mesto. Nesporo je, da je med vsemi, tudi političnimi nasprotniki, užival velik ugled in zagotavljal upravne sposobnosti, ki jih je pokazal že kot župan Speta.

se uspešnejše?

Ce mi je dovoljen nasvet, bi rekel, da bi kazalo se v večji meri valorizirati beneško narečje. S tem ne želim stati na strani tistih, ki zavračajo knjižni jezik, želim le poiskati pot, kako čimveč ljudi zainteresirati, da bi se znovala med seboj pogovarjali v beneškem narečju, ker je italijanscina se precej razširjena v naših krajih.

To bi predstavilo prvo stopnjo poti, ki pelje k boljsemu poznavanju knjižnega jezika. Menim, da bi lahko tudi v spetskem dvojezičnem centru uvedli kaj podobnega. V prvih dveh letnikih vrtca bi lahko z otroki govorili v beneškem narečju, v nadaljevanju vzgojnega procesa pa v slovenskem knjižnem jeziku. Na tak način bi se med otroki in družino ustvarila določena trdnostna govorna vez.

Ob tem bi dodal tudi potrebo, da bi naše ljudi se v večji meri seznanili z naslo kulturo, z naslo zgodovino in z naslo današnjo stvarnostjo. Ne smemo pozabiti, da velika večina Benečanov slabo pozna slo-

teze o novi klimi v Nadiških dolinah resnične in da zato je tudi perspektiva boljša.

Na umestitveni seji gorske skupnosti je desno-sredinski blok zapustil dvorano in s tem napovedal oster boj vase-mu upravljanju. Obstajajo kakšne možnosti dogovora in skupnega razmisljanja?

Resnici na ljubo moram povedati, da smo imeli pred umestitveno sejo pogovore tudi s predstavniki desnega centra. Žal pa je na teh srečanjih prišlo do izraza, da te predstavnike bolj zanimajo mesta v odboru kot pa programi. Kot predstavniki manjšinske skupnosti so hoteli imeti večino v odboru. To je nesprejemljivo.

Sicer nismo povsem zaprli vrat. Če bomo dobili soglasje glede programa, je možna tudi določena sprememba v vodstvu gorske skupnosti.

Ti si župan največje občine v Nadiških dolinah, obenem predsednik gorske skupnosti. Kako se boš v tej dvojni funkciji izognil morebitnim »konfliktom interesov«?

Menim, da se je treba natančno zavedati, katere so pristojnosti občine in katere gorske skupnosti ter da obeh ne gre združevati.

Prepričan sem, da mi bo dvojna funkcija celo v pomoč. Ob tem je treba dodati, da imata spetska občina in gorska skupnost kar nekaj skupnih točk, od prostorov do struktur in določenih služb.

Kakšno oceno daješ prejšnjemu vodstvu gorske skupnosti?

Mislím, da ni umestno, da bi dajal kakšno posebno oceno o prejšnjem delu gorske skupnosti, ki je delovala skoraj brez kontrole opozicije, saj je večina razpolagala kar z 38 od 40 svetovalcev. Težave, ki jih je beležilo prejšnje vodstvo GS, je treba pripisati dejstvu, da je nosilo posledice upravljanja gorske skupnosti v času sedemdesetih let, ko je takratno vodstvo opravilo nekaj vprasljivih potez.

Deželna uprava predlaga združitev gorskih skupnosti. Kako vi gledate na ta predlog?

Najprej bi poudaril pomembnost odnosa med Dezelno in gorskimi skupnostmi. Če bo deželna uprava nadaljevala s krčenjem finančnih sredstev, potem je bolje, da ukine gorske skupnosti.

Glede združevanja sem mnenja, da na Videmskem ne more delovati ena sama skupnost; potrebni sta najmanj dve. Ena, ki obsega področje Karnije, druga pa bi bila obmejna, in bi šla od Režije do Goriskih Brd in bi lahko vsebovala tudi Sovodnje in Dobrdo. Takšna gorska skupnost bi dobila svojo posebno vlogo, tudi kar zadeva reševanje vprašanj prisotnosti slovenske narodnostne skupnosti. Prepričan sem, da bi le združeni imeli določeno moč v odnosu do deželnih in državnih oblasti.

Pogovor zapisal
Rudi Pavšič

Kakšne so osnovne točke programa, ki ste si ga začetli pri gorski skupnosti za Nadiške doline?

V glavnem gre za tri osnovne točke, ki bodo predstavljale izhodišče našega dela. Prva točka zadeva izdelavo taksnega načrta, ki bi tem krajem zagotavljal viden gospodarski preporod in ki bi posledično zvišal zaposlitveno raven. S tem bi zaustavili nenehno padanje števila prebivalcev, ki je posledica izseljeniskega vala, oziroma dejstva, da si morajo nasi ljudje iskati zaposlitev v furlanskih industrijskih centrih. V tem okviru si bomo prizadevali, da bi povečali obrtno-industrijsko cono v Spetru, ob tem pa bi podobne gospodarske cone radi uresnicili tudi v Grmeku, Sv. Lenartu, Podbone-scu, Tavorjani in Praprotnem.

Druga točka zadeva skrb za valorizacijo in zaščito krajevnih kulturno-jezikovnih stvarnosti. Nasa skrb bo, da bomo v največji meri pomagali vsem tistim, ki si bodo prizadevali, da bi ustvarili pogoje za ohranjanje in širjenje slovenskega jezika. Mnenja smo, da bomo le ob spoštovanju našega jezika vrnili tem krajem dostojanstvo, ki so nam ga odvzeli.

Tretja naloga, ki caka novo vodstvo gorske skupnosti, je socialne narave. Zaradi naše obrobnosti, kamor nas je potisnila dosedanja politična slepota, z vidika javnih storitev ne uživamo istih ugodnosti, kot prebivalci drugih krajev naše dezele. Zdravstvena in socialna oskrba sta, na primer, pri nas dokaj vprasljivi, kar je tudi razlog, da ljudje zapuščajo naše vasi in se selijo v območja, ki tudi z družbeno-socialnega vidika nudijo večje ugodnosti.

Pred dnevi je Ljudska stranka predstavila v senatu svoj zakonski predlog za zaščito slovenske narodnostne skupnosti. V njem so Slovenci z Videmskega omenjeni kot enakovredni del deželne manjšinske skupnosti. Zadržne upravne volitve v Nadiških dolinah so dokončno opravile z hegemonistično vlogo krščanske demokracije in postavile v ospredje levosredin-

ske politične izbire. So to znaki določenih sprememb?

Uspeh, ki so ga zabeležile napredne liste v naših občinah, kaže na novo klimo, ki se je udejanila v Nadiških dolinah. Predvsem z vidika naše slovenske kulture lahko rečemo, da smo storili korak naprej. Upravitelji levosredinskih občin so namreč veliko bolj občutljivi za te problematike in prepirani sem, da bodo znali tudi primerno delati, da bi se naša jezikovna in kulturna specifika uveljavila.

Zanimivo je tudi dejstvo, da se je velika večina ljudi volilno usmerila na tiste liste, ki so v svojih programih vključevale skrb za slovenski jezik in kulturo. To je zame izrednega pomena, saj je bila porazena dolgoletna teza o Slovincih kot nasprotnikih teh krajev in kot petokolonasi jugoslovanskega komunizma.

Kar zadeva zakonski predlog Ljudske stranke o zaščiti manjšin, gre vsekakor za pomemben politični akt s strani stranke, ki je doslej v prvi osebi »poskrbela«, da zamejski Slovenci niso bili deležni primernega zaščitnega zakona. Posebej važno pa je dejstvo, da v tem osnutku Benečani nismo zapostavljeni.

V Spetru ste lani pripravili mednarodni posvet o čezmejnih gospodarskih perspektivah. Občutek imam, da se o teh stvareh veliko govori, načrtuje pa veliko manj?

Važno je, da se med obema območjema ustvari stalen dialog, česar do danes ni bilo. Lahko rečem, da samo spetska občinska uprava že več let vzdržuje stike z upravitelji z Gornjega Posočja, ostale občinske uprave pa so doslej takšno sodelovanje povsem zanemarile in to zaradi njihovih jasnih političnih izbir.

Če bo dogovarjanje redno, bodo vidni tudi določeni rezultati. Ne smemo pozabiti, da pestijo obe območji hude gospodarske težave in da oboji lahko koristimo z normativi, ki nam jih ponujajo nekateri zakoni Evropske skupnosti.

ki bi lahko nastala vzdolz naše meje.

Kljub vidnim premikom določeni nacionalistični kro-

adni skupnosti in ob teh pogledih gradi svoj politični kapital.

Res pa je, da prav mazanje spetskih dvojezičnih tabel

gi vztrajajo pri svojem. In prav v Spetru je ta njihova prisotnost najbolj opazna, ne nazadnje potem ko so poškovali oziroma pomazali dvojezične table in ostro nasprotovali izbiri občinske uprave. Se bo ta fenomen s časom izničil?

Dvomim, da se bo ta fenomen izničil, saj je težko, da si bo premislil, kdor trmasto vztraja proti naši slovenski na-

dokazuje, da so ostali nacionalisti osamljeni in da je na naši strani vse več ljudi. Iz zavesti prebivalcev Nadiških dolin je izginil določen strah pred slovenizacijo teh krajev, s čimer so jih svojčas strasili krajevni politiki.

Kaj bi, kot izkušen upravitelj in politik, svetoval slovenskim organizacijam v Benečiji, da bi bilo njihovo delo

vensko stvarnost in jo tudi zato včasih odklanja.

Spetska dvojezična sola nenehno raste in je postala eden stebrov beneške stvarnosti. Kako ocenjuješ njeno vlogo?

Vloga sole je izredno pomembna in da je tako dokazuje njen hiter in verjetno ne- pričakovan razvoj. Dvesto in več staršev, ki se je odločilo za to izbiro, dokazuje, da so

Kakšen naj bo odnos Slovenije do manjšin

Podpredsednik Odbora za mednarodne odnose pri državnem zboru Republike Slovenije Borut Pahor in predsednica delovne skupine za vprašanja manjšin pri omenjenem odboru sta sestavila osnutek dokumenta odnosu Slovenije do manjšin v zamejstvu, o katerem naj bi razpravljali Državni zbor. Besedilo sta, zgolj v informacijo, na ponedeljkovem sestanku razdelila predstavnikov slovenske manjšine v Italiji. Objavljamo ga v celoti, seveda s pripombo, da gre o delovnem osnutku, o katerem morajo pristojni organi šele začeti razpravo.

I. Obstoje slovenske manjšine, ki je z državnimi mejami ločena od maticnega narodnega telesa, je zgodovinsko dejstvo, označeno in določeno s številnimi civilizacijskimi elementi in njeno avtohtonostjo na zgodovinskem poselitvenem področju. Manjšina je integralni del družbe v konkretnih sosednjih državah, specifično povezan s številnimi vezmi z družbo v državi maticnega naroda. Njeni pripadniki so državljani sosednjih držav z vsemi pravicami in obveznostmi do teh držav. Kot takšna predstavlja slovenska manjšina nepogesljiv in dragocen vezni element sodelovanja in dobrega sosedstva Republike Slovenije in sosednjih držav.

Državni zbor poudarja prvirženost procesu vključevanja Republike Slovenije v evropske integracijske procese, razvijanju dobrih sosedskih in enakopravnih odnosov s sosednjimi državami in spoštovanju človekovih pravic na osnovi načel OZN in OVSE. Odnos Republike Slovenije do slovenske manjšine v sosednjih državah je neločljiv del takšne temeljne usmerjenosti Republike Slovenije. Obenem Državni zbor ocenjuje odnos sosednjih držav do slovenske manjšine kot realni indikator njihovega spoštovanja omenjenih načel in mednarodnih obveznosti in dejanske usmerjenosti teh držav do sodelovanja z Republiko Slovenijo. Aktivno prizadevanje Republike Slovenije za izboljšanje položaja slovenske narodne manjšine predstavlja tudi nas prispevek k zviševanju mednarodnega standarda človekovih pravic, demokratizacije in racionalnosti mednarodnih odnosov in krepiteve enakopravnosti, funkcionalne povezanosti Slovenije s svetom na ravni moderne globalne družbe. Intenziven in odgovoren odnos maticne z manjšino (in obratno) prispeva k nastajanju prihodnjih trendov smeri obstoja in funkcije narodov (posebej se manjšinam v globalni komunikacijski družbi).

V svoji zunanje-politični dejavnosti ima Slovenija interes za kar najvišjim mednarodno-pravnim standardom pravne zaslute manjšin in dejanskim uveljavljanjem in uresničevanjem tega standarda. Državni zbor se v tem smislu zavzema za sklenitev bilateralnih pogodbenih instrumentov o zaščiti manjšin s sosednjimi državami in vztraja na veljavnosti dosežanih mednarodno-pravnih instrumentov, se posebej ADP in Osimske pogodbe. Eden od bistvenih pogojev za doseganje zaslute in pospeševanje manjšine je razvitost normativne zaslute in njeno zgledno ureničevanje za narodnosti v Republiki Sloveniji in za priseljence.

II. Državni zbor ugotavlja, da je položaj manjšine v sosednjih državah glede na njene konkretne eksistenčne pogoje različen; povsod pa je prisotna in očitna njena odločenost in opredelitev, da ne samo ohrani, ampak tudi razvija in krepi svojo vsestransko prisotnost v družbah v katerih živi kot poseben civilizacijski subjekt v svojih različnih dimenzijah.

Manjšine se soočajo s problemi konstantne in kapilare akulturacije, tako z večinskimi narodi, kot tudi s širšimi kulturnimi trendi. Se vedno pa so izpostavljene tradicionalnim asimilacijskim pritiskom, institucionalni in pravni diskriminaciji in političnim pritiskom nacionalističnih elementov držav v katerih živijo. Obenem Državni zbor ocenjuje, da manjšina v svojih prizadevanjih za obstoj in razvoj uživa polagoma vse večje razumevanje in podporo pri nekaterih subjektih večinskih družb.

Obenem Državni zbor ugotavlja, da je celota odnosov med manjšino in maticnim uradom, kljub nekaterim pomembnim dosežkom in premikom, tako sistemsko, kot vsebinsko neurejena in v določeni krizi.

V meddržavnih odnosih smo se vedno priče, da posamezne sosednje države vsaj občasno povezujejo te odnose s pritiski na manjšino oziroma z nepravilnostjo izboljšati njen dejanski in normativni položaj. Vse to se dogaja paralelno in sočasno, ko se multilateralne manjšinske zaščitni standardi izrazito krepijo, se posebej v okviru OVSE in SE. Priče smo poskusom derogiranja ali pa enostranske revizije mednarodnih pravnih aktov, ki urejajo položaj slovenske manjšine, odklanjanja pobud Republike Slovenije, da bi to zaslute uredili na ravni vsestransko sprejetih evropskih načel in pravnih norm. Vse pre pogosto nekatere sosednje države ne izvajajo ali pa restriktivno tolmacijo lastne pravne mehanizme zaslute človekovih in se posebej manjšinskih kolektivnih pravic in pravic posameznih pripadnikov manjšine.

Državni zbor v tej zvezi izraza resno zaskrbljenost zaradi poskusov Republike Italije, da se izmika izrecnemu in nedvoumnemu priznavanju Pogodbe iz Osima (v kateri so konzumirana tudi določila Londonskega memoranduma) in enotni notranji pravni ureditvi za slovensko manjšino v vseh treh pokrajinah dežele FJK. Ugotavlja, da se vedno ni sprejeta globalna zaščitna zakonodaja za slovensko manjšino.

V Avstriji obstajajo poskusi derogiranja ADP, trditve o tem, da so njena določila že v celoti izpolnjena in konzumirana v notranji ustavnopravni ureditvi. Državni zbor izjavlja na tem me-

stu, da se Republika Slovenija smatra kot naslednica tako pogodbe iz Osima, kot tudi članica ADP in vztraja na njeni polni veljavnosti. Državni zbor predlaga, da se vprašanja zaslute manjšine v Italiji in Avstriji dodatno uredijo z bilateralnimi sporazumi, tako kot je Republika Slovenija to uredila z Republiko Madžarsko.

III. Državni zbor poudarja nujno potrebo po načrtnem in usklajenem delovanju tako državnih organov, kot civilne družbe pri snovanju in izvajanju enovitega odnosa Slovenije v zvezi s slovensko narodno manjšino v sosednjih državah. Osnovne usmeritve in pomembnejše opredelitve takšnega odnosa morajo biti vsebinsko in organizacijsko konsenzualno sprejete in ne smejo biti predmet dnevnopolitičnih razhajanj in partikularnih strankarskih interesov. Državni zbor zavezuje pristojne organe Republike Slovenije, da v izvajanje tozadevne politike vključuje na primeren način tudi najpomembnejše in reprezentativne, znanstvene, kulturne in gospodarske subjekte v Republiki Sloveniji, kot tudi reprezentativne predstavnike manjšinskih organizacij.

Državni zbor meni, da naj se za določanje osnovnih smeri politike odnosa do manjšine ustanovi poseben odbor Državnega zbora, ki bi ustrezno vsebinsko izražal opredelitve te politike na zunanje-političnem, gospodarskem, kulturnem, znanstvenem in na drugih področjih dejavnosti.

Pri Uradu predsednika Republike naj se ustanovi poseben posvetovalni organ z nalogo, da daje na osnovi resolucije in drugih aktov Državnega zbora pobude in politično-strokovne ocene manjšinske problematike. V tem organu naj bodo zastopane tudi manjšinske organizacije, predstavniki ustreznih strokovnih in nacionalnih institucij in organizacij civilne družbe in vlade.

Konkretno izvajanje politike Državnega zbora in sprejemanje odločitev, povezanih z manjšinsko problematiko je v pristojnosti Vlade RS.

V tej zvezi ustanovi vlada poseben medresorski odbor, ki ga vodi predsednik Vlade Republike Slovenije ali od njega določen član vlade. Strokovno-operativni organ vladnega odbora je Urad Republike Slovenije za Slovence po svetu. Resorji Vlade Republike Slovenije (se posebej Ministrstvo za zunanje zadeve, Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za znanost, okolje in prostorsko planiranje, ekonomske odnose in razvoj, kmetijstvo, kulturo, finance, industrijo in Urad za tisk) zagotovi v svoji notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest odgovorne referate v zvezi z izvajanjem sklepov Državnega zbora in vladnega medresorskega odbora za Slovence po svetu.

IV. Vlada Republike Slovenije predloži ob predhodnem mnenju posvetovalnega organa pri Uradu predsednika Republike vsako leto program delovanja Republike Slovenije v zvezi z manjšino Državnega zbora in predlog proračunskih sredstev za izvajanje tega programa.

Elementi letnega programa zajemajo najpomembnejša področja delovanja organov Repu-

blike Slovenije v zvezi z manjšinami. Pri tem Državni zbor zagotavlja vlado, da upošteva na posameznih področjih predvsem sledeče:

1. mednarodna dejavnost Republike Slovenije

1.1. zagotoviti je potrebno vsebinsko prisotnost manjšinskih vprašanj v celoti odnosov s sosednjimi državami in na multilateralni, regionalni, evropski in globalni ravni, se posebej tudi v okviru rednih diplomatskih in državninskih stikov.

1.2. Se posebej je potrebno vključiti v manjšinsko problematiko pogodbeno odnose s sosednjimi državami in na multilateralni ravni. Prioriteto pri tem naj ima bilateralno pogodbeno urejanje manjšinske zaslute, kot to predvideva med drugimi mednarodnimi dokumenti tudi okvirna konvencija o varstvu narodnih manjšin.

1.3. Manjšinsko vprašanje mora biti vključeno v splošni okvir promocije Republike Slovenije v svetu.

1.4. Posebno pozornost je potrebno posvetiti ustreznim dejavnostim DKP s cirkumskripcijo na področjih, kjer manjšina živi.

2. Krepitev ekonomske moči manjšine

2.1. Trajen in strateski interes Republike Slovenije je ustrezen ekonomski položaj manjšine in njenih pripadnikov, predvsem na področjih avtohtone poselitve manjšine. Takšen položaj Državni zbor razume predvsem v okviru funkcioniranja normalnih ekonomskih odnosov s sosednjimi državami in v okviru vključevanja slovenskega gospodarstva v evropske integracijske procese. V tem smislu je potrebno manjšinsko gospodarsko komponento vključiti tudi v dokument o strategiji gospodarskega razvoja Slovenije, ki je v proceduri, kakor tudi v projekte medregijskega in ceznemnega sodelovanja, ki jih sofinancira EU.

2.2. Oblike doseganja teh ciljev so med drugim: promoviranje poslovnega sodelovanja manjšinskih gospodarskih subjektov s slovenskim gospodarstvom; trajne in časne udeležbe slovenskih podjetij v podjetjih v zamejstvu; preferencialni odnosi in trgovinski menjavi za manjšinske gospodarske subjekte, benificirano kreditiranje slovenskih gospodarskih projektov v zamejstvu; benificiranje obresti v posebno dogovorjenih projektih oziroma izdajanje ustreznih garancij in nakup nepremičnin v posebnih primerih.

2.3. Državni zbor se posebej zaslute vlado in NBS, da posveti posebno pozornost položaju in ohranjanju samostojnega delovanja za bančne in hranilniške ustanove manjšine.

2.4. Zaposlovanje pripadnikov manjšine v slovenskih gospodarskih subjektih uživa posebno podporo s strani Republike Slovenije. Isto velja za uvedbo začasnega režima opravljanja storitev manjšinskih podjetij v Republiki Sloveniji v času do vstopa Slovenije v EU.

2.5. Manjšinski gospodarski subjeki naj imajo ustrezní pristop v splosne poslovne informativne sisteme slovenskega gospodarstva v okviru ustreznih zborm.

2.6. Zagonska sredstva za omenjene dejavnosti zagotovi proračun Republike Slovenije.

Uporablja jih pod kontrolo medresorskega vladnega odbora v soglasju z ustreznimi predpisi poseben Sklad Republike Slovenije za obmejno gospodarsko sodelovanje.

3. Odnos Republike Slovenije do organizacij in dejavnosti manjšine

3.1. Državni zbor ocenjuje, da je uspešno delovanje organizacij manjšine (društva, lastne raziskovalne in izobraževalne ustanove, kulturne ustanove, manjšinski mediji) nepogesljiv izraz obstoja in razvoja manjšine kot samostojnega subjekta. V tej zvezi zaslute medresorski vladni odbor za manjšine, da ob ustreznem zaslišanju posvetovalnega organa pri Uradu predsednika Republike vključi v letni program delovanja tudi podporo dejavnostim in organizacijam manjšine ob upoštevanju njene dane politično-nazorske pluralnosti. V kolikor gre za nesporno skupne manjšinske dejavnosti in ustanove odbor dodeljuje direktno podporo nosilni dejavnosti. V primeru, ko med krovnimi manjšinskimi organizacijami ni o tem sporazuma, se podpora dodeljuje preko njih.

3.2. Državni zbor se zavzema za podporo dejavnosti kulturnih, izobraževalnih, sportnih, raziskovalnih in drugih dejavnosti ustanov in organizacij civilne družbe iz Slovenije, ki so usmerjene na sodelovanje z manjšino. Tem institucijam se omogoči vključevanje njihovih projektov v letne programe delovanja medresorskega vladnega odbora.

3.3. Posebej Državni zbor podpira sodelovanje občin in pokrajin z ustreznimi partnerji čez mejo, v kolikor je to namenjeno tudi krepitevi manjšinskih dejavnosti in organizacij.

3.4. Državni zbor bo po potrebi v zvezi s finančno podporo manjšinskih organizacij sprejel tudi ustrezne zakonske osnove.

4. Solstvo in izobraževanje

V okviru redne dejavnosti Ministrstva za solstvo je potrebno upoštevati se posebej sledeče dejavnosti:

4.1. Sprejemanje bilateralnih sporazumov, ki zadevajo notifikacijo spriceval in diplom, stipendiranje pripadnikov manjšine, uradno uporabo učenikov izdanih v Republiki Sloveniji v manjšinskem solstvu, vključevanje poznavanja kulture slovenskega in sosednjih narodov v splosne solske programe in modele, didaktičnega dodatnega izobraževanja učnega kadra, ipd.

4.2. Razvijanje samostojnih programov stipendiranja, spodbujanja stalnih stikov med solami v Republiki Sloveniji in manjšinskimi solskimi ustanovami, izmenjavi dijakov, razvijanju izvensolskih stikov dijakov v okviru interesnih dejavnosti.

4.3. Podpiranje sportne in splosne rekreativne dejavnosti manjšine in ustreznih organizacij v Republiki Sloveniji, ki z njo sodelujejo.

4.4. Ministrstvo naj prouči in sprejme ustrezne ukrepe tudi v zvezi z delovanjem predolskih manjšinskih ustanov, kar bi omogočilo večji vpis otrok v te ustanove.

4.5. Zagotavljanje ustreznih pedagogov in mentorjev za specialne izobraževalne aktivnosti manjšine (npr. glasbene sole).

5. Znanost

5.1. V meddržavnih stikih je potrebno vztrajati na uradnem konstituiranju ali priznanju obstoječih manjšinskih raziskovalnih ustanov. Pri sklepanju in izvajanju splošnih sporazumov o znanstvenem sodelovanju organsko vključevati manjšinske raziskovalce oziroma raziskovalne ustanove in tematiko, povezano z manjšino.

5.2. Ne glede na doseženi položaj manjšinskih znanstvenih ustanov v sosednjih državah zagotoviti kontinuiran dotok sredstev za njihove osnovne potrebe (prostori, Indok baze, knjižnice in oprema).

5.3. Vključevanje manjšinskih znanstvenih in raziskovalnih potencialov v raziskovalno dejavnost Slovenije in usposabljanje manjšinskih raziskovalcev v Sloveniji. Se posebej to velja za vključevanje manjšinskih znanstvenih institutov, ki proučujejo nacionalno vprašanje in seveda ustreznih institutov v Republiki Sloveniji.

6. Kultura

6.1. Državni zbor poudarja, da je interes Republike Slovenije doseganje stanja, v katerem se kulturna dejavnost manjšine in maticne na vseh ravneh čim bolj organsko prežemata, ne glede na obstoj državnih meja.

6.2. Obenem je potrebno omogočiti manjšini, da postane vse bolj dejavnik slovenske kulturne promocije na mednarodni ravni in povezovalni dejavnik pri vzpostavljanju kulture sožitja na območjih, kjer živi skupaj s pripadniki večinskega naroda. Pri tem manjšina sama izraza preko svojih dejavnosti tudi pluralizem specifičnih kulturnih interesov in usmeritev.

6.3. Vlada Republike Slovenije je preko ustreznih resorjev dolzna vključevati kulturne interese manjšine v ustrezne mednarodne sporazume in programe. Ministrstvo za zunanje zadeve in Ministrstvo za kulturo naj proučita možnosti za odprtje kulturnih centrov v FJK in na Koroskem.

6.4. Ministrstvo za kulturo naj zagotovi primeren sistem usklajevanja programov ljubiteljske kulturne dejavnosti, s katerimi se ukvarjajo manjšinska kulturna društva in ustrežna društva v Sloveniji.

6.5. V tem okviru Državni zbor se posebej poudarja pomen elektronskih in siceršnjih medijev. Potrebno je zagotoviti sprejem televizijskih in radijskih signalov iz Republike Slovenije na območja, kjer manjšina živi, povečanje obsega in kvalitete obveščanja o manjšini v slovenskem medijemskem prostoru. Se posebno pozornost je potrebno posvetiti v tem smislu otroškim in mladinskim programom in vsebinam.

6.6. Ministrstvo za kulturo naj v svoji redni dejavnosti se posebej podpre izdajateljsko dejavnost manjšine in benificira razširjene slovenske knjige revialnega tiska in kasadne produkcije na manjšinskih območjih.

7. Statusna vprašanja

Vlada naj predloži Državnemu zboru zakonske ali upravne resitve v zvezi z možnostjo dvojnega državljanstva pripadnikov manjšine in možnosti posebnih statusnih ugodnosti za Slovence, državljane drugih držav - na osnovi 5. člena Ustave Republike Slovenije.

NAPAD NA SLOVENSKE BANKE

PRED JUTRIŠNJIM PROTESTNIM ZBOROVANJEM PRED

Vrnite Kmečko

Pred enim letom je res kot strela z jasnega prišla novica, da so zakonitim lastnikom in torej vsej naši narodni skupnosti izrgali iz rok Kmečko banko. Kako je lahko do tega prišlo, ceprav take možnosti ni nihče slutil?

Najprej so prišli inšpektorji, ki so bili v banki dobre tri mesece. Med svoje ugotovitve so zapisali dvojce: da veliko denarja, ki ga je bila banka posodila nekaterim slovenskim podjetjem, najbrž ne bo nazaj, in da si je finančna družba Safti podredila banko za doseganje lastnih ciljev. Na osnovi teh ugotovitev naj bi bili v Rimu primorani naglo ukrepati.

Po enem letu je napihnjene ocene izgub in prenačljene sklepe možno ovreči. Podjetja redno vračajo denar, ki so si ga bila izposodila. Svoje obveznosti do banke izpolnjujejo npr. prav vsa podjetja iz grupe Safti, pa čeprav je v mnogih primerih davek, ki ga morajo plačati zaradi preklicanja kreditov, zmanjšan obseg prometa in torej tudi zasluzka in verjetno delovnih mest.

Resnici na ljubo ocenam, da je toliko denarja izgubljeno, niso nikdar docela verjeli niti sami komisariji, da to ni tako, pa so se bolj prepirali po letu, ki so ga prebili v banki. To potrjuje tisto znano tezo, da je v italijanski ureditvi nekaterim strukturam dovoljeno marsikaj, tudi mesati karte pod mizo...

ODSTAVLJENO VODSTVO KMEČKE BANKE: ARBITRARNOST KRITERIJEV IN ZLONAMERNOST INSPEKTORJEV

1. Mnenje odstavljenega vodstva Kmečke banke je, da so metodologija in izračuni, na osnovi katerih so inšpektorji ocenili obseg visecih terjatev, ne le nesprejemljivi, ampak tudi zlonamerni. Ti izračuni slo-nijo izključno na hipotezi, za katero ni bilo nobenega tehtnega razloga, da so namreč vsi pomembnejši kreditotjemalci Kmečke banke zapisani stečaju (v tehničnem jeziku se temu pravi kriterij simulirane likvidacije), kar v praksi pomeni razprodajo ali razvrednotenje njihove aktive, se posebej vseh terjatev do Slovenije in Hrvaske. V svoji togosti se inšpektorji niso spuščali v ocenjevanje prejšnjih rezultatov in perspektiv posameznih podjetij, kratkoročno so jih odpisali skupaj z njihovim premoženjem, znanjem in kadri. Po ocenah vodstva in upravnega odbora Kmečke banke je rizicnost njihovih kreditov normalna in v sprejemljivih okvirjih. Da bi se zavarovali pred morebitnimi izgubami, so upravitelji v preteklih letih ustvarili sklad za rizike v vrednosti 9,9 milijarde lir, kar naj bi po njihovi oceni zadostovalo.

2. Trditev inspekcije, da je Kmečka banka podrejena interesom grupe Safti, kateri naj bi bili dodeljeni znatni krediti, ki so v dobrem delu izgubljeni, je neosnovana in v temelju zavajujoča:

- banko je vselej vodil upravni svet, ki je bil odraz širše slovenske stvarnosti na Goriskem, in to ne le v gospodarskem ali družbenem, ampak tudi v idejnem oziru;
- Kmečka banka je v zadnjih 15 letih doživela iz-

redno hitro rast, tudi in predvsem zaradi živahnega in uspešnega poslovanja številnih podjetij, ki so v lasti pripadnikov slovenske manjšine v Italiji; med njimi je odigrala pomembno vlogo grupa Safti. Če ne bi bilo tako obsežnega delovanja vseh teh podjetij, se banka ne bi mogla tako uspešno razviti;

- Kmečka banka je v zadnjih letih močno razširila poslovanje tudi z italijansko klientelo in s podjetji iz Slovenije.

3. Glede lastništva Kmečke banke postavljajo inšpektorji povsem subjektiven arbitraren in zato nesprejemljiv kriterij. Po nobenem objektivnem kriteriju ne zdrži trditev, da ima Safti v svojih rokah 22,3% glavnice. Dejstva so drugačna: članov Kmečke banke je več kot 400, vsi imajo omejene deleže (največ 0,75% glavnice). Družba Safti ima neposredno in prek nadziranih družb 5%, za kar po zakonu ni potrebno soglasje. Družb, ki s Safti samo sodelujejo, nikakor ni mogoče obravnavati kot nadziranih družb, kar so inšpektorji v nasprotju z vsemi veljavnimi pravnoformalnimi kriteriji dejansko počeli.

4. Ne drži, da je v lasti družbe Safti vseh 43 podjetij, ki jih inšpektorji označujejo za Saftijeva. Le 28 podjetij iz njihovega seznama je povezanih s finančno družbo Safti.

5. Organizacijske težave so bile

A vendar premnogim vprašanjem se vedno ni odgovorila. Popolne slike, kaj se je z banko zgodilo v letu prisilne uprave, ni, saj komisariji niso dolžni poročati nikomur drugemu kot Banki Italije. Jasno pa je, da se je promet zmanjšal, po nekaterih ocenah celo za tretjino! Se pol leta komisarjev bi po vsej verjetnosti pomenilo skoraj razpolovitev moči Kmečke banke, kar ni daleč od tega, čemur bi bilo mogoče reči naročena smrt.

Toda zakaj bi morala taka usoda doleteti prav malo, slovensko Kmečko banko, ko je prenekateri italijanski bančni mastodont, ne samo na jugu, v resničnih težavah, pa vendar brez komisarjev?

Znani tržaški publicist, zelo dobro uveden v vplivne slovenske in italijanske kroge, je v osrednji slovenski časopis zapisal, da je Rim izpeljal svojo najsijajnejšo protislovensko obveščevalno akcijo v zadnjih letih. Zasluzila bi si natančne analize in spraševanje vesti tudi v Sloveniji. Po njegovem so prav italijanske obveščevalne strukture z vrinenci in s sirjenjem dezinformacij vplivale na bitke v slovenskih strankah in sprožile uničujočo kampanjo s političnimi in ekonomskimi sumnicami o glavnih finančnih strukturah manjšine, ki naj bi jih se vodili nekdanji komunisti. Njihov namen je bil izolirati te strukture od Ljubljane in olajšati napad nanje v Italiji.

realne in upravni svet je tudi nemudoma ukrepal s pre-mestitvijo odgovornih in popolno reorganizacijo zakladne in knjigovodske službe. Te težave so nastale predvsem zaradi prilagajanja bančne strukture hitremu tempu rasti poslovanja (banka je v 4 do 5 letih podvojila število zaposlenih), obenem pa tudi zaradi sklepa članov, da banka zaposluje izključno pripadnike slovenske manjšine. Upravni svet, ki je bil izvoljen na skupščini 28. aprila 1994 in je bil v treh četrtinah svoje sestave prenovljen, si je zadal s tem v zvezi nekatere konkretne cilje, za katere je dobil mandat občnega zbora:

- preobrazba banke v delniško družbo z dokapitalizacijo, ki bi bila prilagojena premoženjskim potrebam banke;
- reorganizacija celotne notranje strukture banke z

zaposlitvijo novih vodilnih kadrov.

6. Ocene, da gre za hude nepravilnosti in celo za zlorabo upravljanja v osebno korist, so povsem neosnovane. V primerih, ki jih inšpektorji navajajo, ni prišlo do nobenega osebnega okoriščenja na škodo banke. Očitana dejanja, obnašanje in spodrsrljaje je mogoče uvrstiti kvečjemu med administrativne prekrške. Prav tako ni bilo nobene zlorabe v korist delničarjev, saj je v vseh primerih podeljevanja kreditov slo za redne bančne posle, ki po oceni upraviteljev ne sodijo v kategorijo kontaminiranih terjatev.

FINANČNA DRUŽBA SAFTI: KRITERIJI POLJUBNO PRILAGOJENI CILJU

Zdi se, kot da so bili kriteriji, po katerih so inšpektorji med več kot tri mesece trajajočem preverjanju ocenjevali stanje v Kmečki banki, poljubno prilagojeni cilju, ki je bil ze od samega začetka jasno zastavljen: odstaveitev vodstva, imenovanje komisarske uprave, v končni fazi pa likvidacija banke - natanko po scenariju iz temnih časov fašističnega dvajsetletja.

Danes se sicer zaradi pritiskov samega članstva in dejanskega stanja - ki sploh ni tako, kot so ga hoteli naslikati inšpektorji - ponuja kot »dobrohotna alternativa« (!) se ena slaba rešitev: spojitev z veliko banko iz Verone, ki jo noče nihče, ne zakoniti lastniki banke, ne ostale banke in goriška javnost in niti deželna uprava Furlanije-Juljske krajine. Vprašati se je zato treba, ali ni funkcionalno šestmesečno podaljšanje mandata sedanjima komisarjema prav cilju likvidacije zavoda?

Zakaj denarne oblasti

Inšpektorji centralne banke: Utemeljitev razpusta upravnih in nadzornih organov Kmečke banke

Banka Italije je predlagala zakladnemu ministrstvu razpust organov Kmečke banke z naslednjimi utemeljitvami:

1. Kmečka banka naj bi imela velik obseg visecih terjatev. Bilo naj bi jih za celih 63 milijard lir (27% vseh naložb); poleg tega naj bi bilo negibnih terjatev se za dodatnih 54 milijard lir, tako da bi vse dvomljive terjatve skupaj dosegle 118 milijard lir (približno 50% vseh naložb).

2. Inšpektorji so ocenili, da naj bi Kmečka banka zaradi tako visokega zneska visecih terjatev utrpela 34,5 milijarde lir izgub. To bi popolnoma izničilo bankino premoženje (23 milijard lir) in sklad za tveganja (9,9 milijarde lir). V premoženjskem stanju naj bi zaradi tega nastal celo primanjkljaj za 1,5 milijarde lir.

3. Kmečka banka naj bi bila podrejena interesom kontrolne skupine delničarjev, ki so povezani s finančno družbo Safti. Na to družbo naj bi odpadlo 22,3% glavnice Kmečke banke: od teh 10,21% neposredno na ime same Safti ali na ime njenih kontroliranih, povezanih in participiranih družb, ostalo pa posredno na ime upraviteljev istih družb; se dodatnih 11,7% delnic naj bi pripadalo upraviteljem in uslužbencem banke, njihovim družinskim članom, ki naj bi bili tesno povezani z družbo Safti. Povezave med deleži naj ne bi bile prijavljene v skladu z zakoni; občni zbori od leta 1989 do 1992 naj bi potekali s prisotnostjo članov, ki naj bi imeli večje deleže od tistih, ki jih določa zakon. Lastniški ustroj naj bi bil nejasen tudi zaradi tega, ker naj bi bili nekateri deleži na ime zaupnikov.

4. Kmečka banka naj bi bila izdala kredite 43 podjetjem grupe Safti: odobrenih naj bi bilo 80,5 milijarde lir sredstev, izkoriščenih pa 68 milijard lir kreditov; 23 teh postavk, v skupni vrednosti 36,5 milijarde lir, so nadzorniki označili za visece terjatve, predvidena izguba na njih pa naj bi bila 19 milijard lir; 9 postavk v skupni vrednosti 25,9 milijarde lir pa so klasificirali kot negibne terjatve.

5. Osebe s premoženjskimi interesi v podjetjih grupe Safti so hkrati med voditelji Kmečke banke, iz cesar naj bi izvirale hude upravne nepravilnosti in zakonski ter upravni prekrški. Prekrški naj bi bili težki zato, ker naj bi se s sklepi upravnih organov zlorabljalo upravljanje v osebno korist in v korist večinskega delničarja, kar naj bi postavilo pod vprašaj neodvisnost zavoda (kot primeri se navajajo nespoštovanje predpisov, predvidenih za primere nasprotujočih si koristi, pomanjkljivosti v sklepih upravnega sveta in podobno); take razmere naj bi se odražale predvsem v delovanju kreditnega oddelka in tako vplivale na slabo kakovost naložb.

6. V zaključnem delu dopisa je govor o degeneracijskem sindromu, ki naj bi prizadel Kmečko banko: v zakladni službi so bile ugotovljene hude organizacijske pomanjkljivosti, sploh naj bi bile za organizacijski ustroj značilne neučinkovitosti in nepravilnosti.

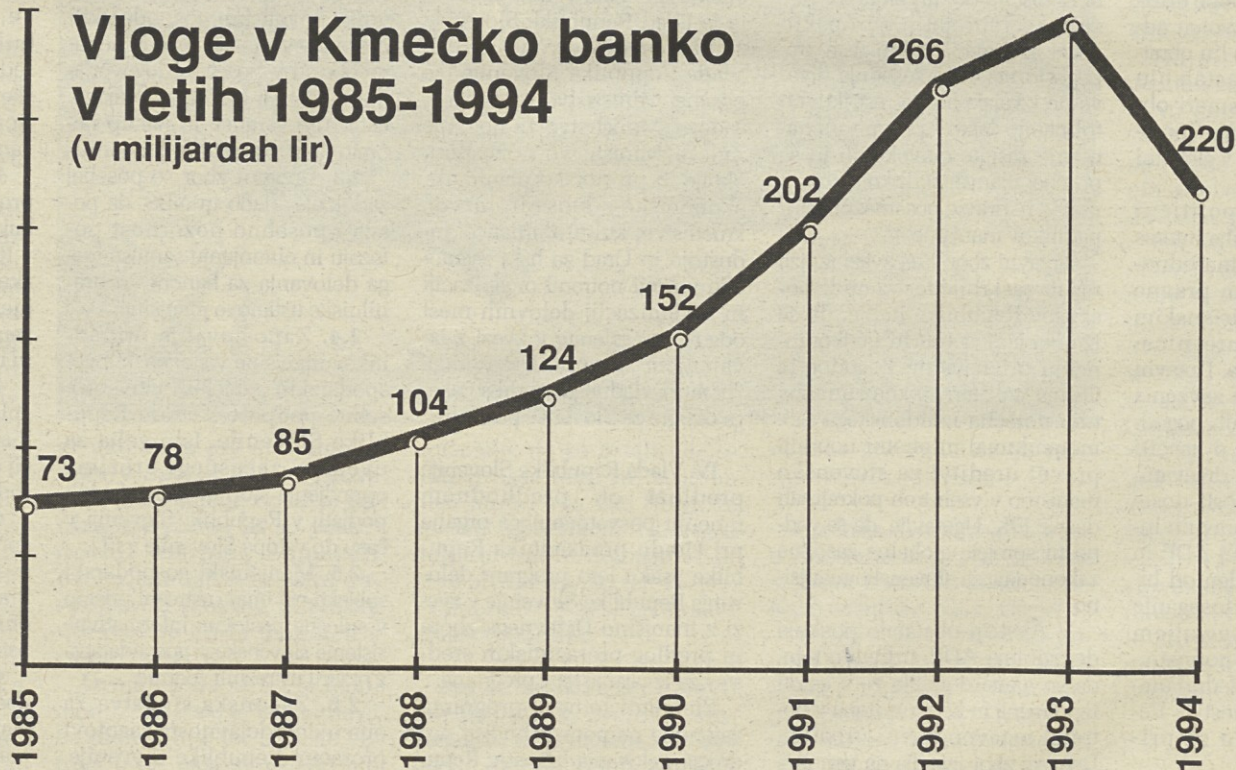
vsiljujejo partnerja in ne pustijo, da bi se začeli pogovori o pristopu bocenske hranilnice med članstvo

Kmečke banke? Če resnično spoštujejo izvirno specifičnost banke in zelijo ovrednotiti njen manjšinski

aspekt, zakaj ne odnehajo vsiljevati bank, ki zasledujejo druge cilje, in ne dopustijo vstopa taki hranilnici, kot je bocenska, ki bi znala spoštovati narodni karakter banke? Če je mogoče družbi Safti, kot članu Kmečke banke kaj očitati, potem je to, da ni pravočasno zaznala dokaj natančnega in prefinjenega načrta s končnimi nameni vred.

Zaradi navajanja neresnic in zlonamernih podtikanj je vsekakor potrebno poudariti, da so podjetja grupe Safti vedno redno odplačevala najete kredite pri Kmečki banki in ji niso v vsej dosednji zgo-

Vloge v Kmečko banko v letih 1985-1994 (v milijardah lir)

SEDEŽEM DENARNEGA ZAVODA NA KORZU VERDI V GORICI

banko Gorici!

NAPAD NA SLOVENSKE BANKE

KRONOLOGIJA DOGODKOV:

29.4.1993: članek »Vsem so znane "zvezde" iz slovenske nani-zanke« (Delo) zacenja dve leti trajajočo medijsko kampanjo zoper finančno družbo Safti

15.11.1993: z »Novo raziskovalno temo - Kdo kupuje Slovenijo?« se v Sloveniji, na osnovi pričevanja »skesanca« Platovska stopnjuje napad na grupo Safti

27.3.1994: zmaga desne koalicije na parlamentarnih volitvah v Italiji, na osnovi katere se umesti Berlusconijska vlada; v njej so prvič v povojni zgodovini Italije na vplivnih položajih dedici fasistične stranke

6.4.1994: začetek nadzornega preverjanja inspektorjev Banke Italije v Kmečki banki

28.4.1994: člani Kmečke banke se na občnem zboru izrečejo za preoblikovanje zavoda v delniško družbo in za povišanje glavnice; do potrditve tega sklepa naj bi prislo na izrednem občnem zboru v zgodnji jeseni

15.7.1994: inspekcija Banke Italije zaključi nadzorno preverjanje v Kmečki banki

27.9.1994: predsednica Avtonomne Dezele FJK izreče privolitveno mnenje o predlogu ukrepa za razpustitev organov Kmečke banke

28.9.1994: Banka Italije posreduje predlog za razpust zakladnemu ministrstvu

30.9.1994: z odlokom zakladnega ministrstva so razpuščeni upravni in nadzorni organi Kmečke banke

30.9.1994: z ukrepom guvernerja Banke Italije je imenovana izredna komisarska uprava

3.10.1994: na osnovi obeh aktov se v Kmečki banki pojavita izredna komisarska uprava

dovini povzročila niti liro izgube.

Trditev, da je velik del sredstev, posojenih grupi Safti nevnovcljiv, je neresnična in jo je mogoče dokazati na primeru vsake posamezne družbe. Bolj podrobna analiza podjetij iz grupe Safti, ki so bila uvrščena v seznam »kritičnih« dolžnikov Kmečke banke (priloga 3b) inspekcijskega poročila, npr. pokaže, da jih je 19 (od skupno 28) takih, ki poslujejo povsem normalno ali pa celo zelo uspešno, 6 je podjetij - med njimi so tudi proizvodni obrati v Beneciji - ki so v osnovi zdrava, a so finančno obremenjena, ker jim primanjkuje lastnega rizičnega kapitala, samo tri podjetja, ki sodijo v grupo in so se znašla na seznamu, pa so resnično v težavah. Razloge, zaradi katerih so bila podjetja, ki ustvarjajo zelo obsežen promet, so uveljavljena na trgih in dosega pozitivne poslovne rezultate, uvrščena med tiste, ki ustvarjajo kontaminirane ali zamrznjene terjatve, je mogoče pojasniti le v kontekstu srditega napada na gospodarske temelje slovenske narodne skupnosti v Italiji v obdobju po osamosvojitvi Slovenije. Kot reče, Saftijeva podjetja v preteklosti niso ustvarila banki nobenih problemov, kaj sele izgub, redno so plačevala obresti in vračala odobrene kredite. Lahko bi tudi dodali, da je prav velik obseg dela teh podjetij v preteklih 20 letih pomagal Kmečki banki, da je tako hitro rasla. Boljša podjetja iz grupe so povrh poskrbela za tista, ki so bila v težavah, tako da je med njimi prislo do izravnave in da banka niti s temi firmami ni utrpela nobene skode.

Nekatere Saftijeve družbe naj bi po ocenah inspektorjev Banke Italije povzročile Kmečki banki celo več izgub, kot je razumno prikazati, ceravno le na papirju... Absurdnost takih in podobnih izračunov potrjuje dejstvo, da je dolžniška izpostava podjetij grupe Safti do Kmečke banke danes do znatno manjša od izgub, ki naj bi jih zavod zaradi njih utrpel.

KAJ SO VISEČE TERJATVE?

Po navodilih, ki jih je izdala Banka Italije, so italijanski bančni zavodi dolžni evidentirati kot viseče dve vrsti terjatev (»partite in sofferenza«), in sicer:

- kredite, katerih poravnava poteka sodno, ne glede na to, ali je izterjava že v izvršni fazi ali ne; po pojasnilih Banke Italije gre kot sodno razumeti vsakršno obliko poravnave s predhodnimi ukrepi vred, če ima za cilj prisilno poravnavo; prav zato po navodilih bančnega

zdrženja ABI ni mogoče avtomatično opredeliti kot viseče tiste terjatve, katerih poravnava poteka nesodno; - kredite klienteli, ki je zasla v hude težave gospodarske in finančne narave

skopske: 56.179 milijonov lir pri visečih terjativah, 44.267 milijonov lir pri negibnih terjativah in 28.210 pri moznih izgubah.

Dejstvo je, da se komisariji ob svoji umestitvi v Kmečki

la. Na osnovi sicer nepopolnih podatkov, do katerih so imeli dostop, so npr. ugotovili, da je bilo stanje zadolženosti v več primerih znatno zmanjšano, v nekaterih pa celo izničeno. Po-

li izgubo za 19.270 milijonov lir. Danes so ta podjetja, ki redno poslujejo in ustvarjajo dobre poslovne rezultate, po nasih informacijah dolžna Kmečki banki manj kot 15 milijard lir. Njihova zadolžitev je danes torej ze manjša od izgub, ki naj bi jih po inspekcijski oceni ista podjetja povzročila banki. Vendar je dejstvo, da so morala zmanjšati uporabo kreditov pri Kmečki banki in da jo se morajo, vsa ta podjetja prisililo, da so zmanjšala obseg dela, sicer bi bili njihovi poslovni rezultati se boljši.

DANAŠNJI POLOŽAJ

Na strani aktive, torej tam, kjer je bilo stanje prikazano kot kritično, postaja vse bolj jasno, da so bile ocene rizičnosti postavk, kot so jih evidentirali in označili inspektorji, pretirane in da je bilo podjetje zdravo. Na drugi strani je tudi jasno, da je bila od uvedbe komisarske uprave naprej banki povzročena ogromna škoda. Med enoletnim mandatom se je škoda samo poglabila, kar je razumljivo, saj so bili komisariji poklicani, da z računovodskim pristopom, ki je sicer upravičen v primeru bolezni, ne pomaga pa zdravemu organizmu, vodijo banko, pri cemer neizbežno zanemarjajo poslov-

datki se nanašajo na 22 podjetij iz priloge 3b) inspekcijskega poročila, katerim so bili nadzorniki Banke Italije prisodili 35.503 milijone lir visecih terjatev (od tega 26.257 milijonov gotovinskih in 9.246 milijonov jamstvenih naložb) in banki napoveda-

O Kmečki banki so povedali

Kot že pred tem, so tudi v času inspekcijskega pregleda Banke Italije v Kmečki banki nekateri slovenski časopisi v kontekstu že dobro leto trajajoče »afere Safti« poročali o posebnih računih, ki da jih je bilo podjetje Adit odprlo v pliberski posojilnici, Trzaski kreditni banki in goriski Kmečki banki. Prek teh računov naj bi se otekale iz Slovenije v tuje velike vsote denarja. Po mnenju »skesanega« nekdanjega direktorja Adita Platovska naj bi bil tako spravljen na varno tudi denar od članarin Zveze komunistov (*Delo in Slovenec*, 12. in 13. julija 1994).

Ob nastopu izredne komisarske uprave je uredniku Novega lista slo v nos, ker deželna uprava Furlanije-Juljske krajine ni poskrbela, da bi bil na mesto komisarja imenovan Slovenec (*Novi list*, 13. oktobra 1994).

Po trditvah nekdanjega trzaskega poslanca Sergia Colonija, ki jih je zabeležil Bogo Samša, so napadi na finančna zavoda (Trzasko kreditno banko in Kmečko banko) prisli iz Slovenije v dveh formalnopravno locenih delih: s prijavami na kolkovanih papirjih in po zaslugi »raziskovalnih« novinarjev (*Republika*, 31. decembra 1994). Da je odlocitvam Banke Italije o inspekcijskem pregledu v TKB in v Kmečki banki verjetno botrovalo namigovanje iz Ljubljane, piše tudi Sasa Vidmajer (*Delo*, 6. maja 1995).

Izčrpno in poglobljeno analizo dogajanja je priobčila trzaska Iskra, iz katere navajamo daljši citat:

»Ceprav so bila slovenska podjetja v zamejstvu večkrat podvržena tezkim inspek-

cijam (nikoli niso odkrili nicesar hudega), je bil lanski ritem inspekcij zares izjemen. V goriski Kmečki banki in TKB so se zvrstili najprej inspektorji Ufficio italiano cambi, ki so iskali dokaze o "pranju denarja". Ni jih bilo. Potem so prisli na vrsto nadzorniki Banke Italije, ki so več mesecev precesali vse urade, do zadnjega lističa papirja. Kljub temu pa je prisilna komisarska uprava Kmečke banke prisla kot strela z jasnega, nenapovedana. Lahko bi pričakovali "ultimatum", kakrsnega daje Banka Italije denarnim zavodom na Jugu, ceprav izkazujejo kolicino "neizterljivih kreditov", ki bi jo napisali z enajstimi ali celo dvanajstimi ničlami. Običajno Banka Italije naroci banki, naj v roku treh ali šest mesecev uredi račune, sele potem pride na vrsto prisilna uprava. Sklep, da preskocijo oblasti vse vmesne procedure, je bil zelo hud in je vzbujal vtis, da je politično pogojen.« Avtor prispevka je imel priložnost, da se o zadevi pogovori z znancom, funkcionarjem državne banke. O svojih poizvedbah pravi takole: »Izvedel sem, da je bil na mizi Berlusconijskega zakladnega ministra Dinija tudi odlok o komisarski upravi TKB. Predsednica deželne vlade A. Guerra je odlok ze podpisala. Politicno pristojnost nad zamejskimi bankami pa naj bi imelo Finijevo Nacionalno zavezništvo. Stopil sem k Dinijevemu namestniku, podtajniku Rastrelliju. Stari Neapeljski fasist je odkrito priznal, da so ukrepi politicno pogojeni, ceprav jim sam ne sledi.« (*Iskra*, 2. junija 1995)

neprehodnega značaja, za povračilo katerih je potrebno sprožiti ustrezne postopke, ne glede na to, ali se pri njih potem iz razlogov različne narave vztraja ali ne (npr. zaradi pretiranega bremena povračilnega ukrepa glede na dejansko možnost same poravnave).

Med negibne (»partite incagliate«) se prištevajo terjatve do klientele, ki je v težavah objektivne in začasne narave in je torej mogoče pričakovati, da se bo v doglednem času sama izvela iz njih.

VISEČE TERJATVE GOR, VISEČE TERJATVE DOL

Po samostojni evidenci Kmečke banke, ki je veljala za obdobje neposredno pred inspekcijskim pregledom Banke Italije, je bila vrednost visečih terjatev 7.418 milijonov lir, vrednost negibnih terjatev 10.313 milijonov lir, možne izgube pa so bile ocenjene v vrednosti 6.322 milijonov lir.

Zaključki inspekcije so bili, da je visečih terjatev za 63.597 milijonov lir, negibnih terjatev za 54.580 milijonov lir, možnih izgub pa za 34.532 milijonov lir. Razlike v oceni zdravja banke so bile torej tedaj, med aprilom in julijem lani, makro-

banki niso poslužili ocen in evidenc, ki so jih bili izdelali inspektorji. To se je zgodilo iz enega samega možnega razloga: ocene in evidence inspektorjev so bile podrejene nemu samemu cilju: prihodu izredne komisarske uprave. V naslednji fazi, to je v trenutku upravljanja in domnevnega saniranja bančnega podjetja, so bile napihnjene ocene inspektorjev neuporabne, ceravno se gre prav njim zahtevali, da so odprle vrata komisarjem.

V novembru lani, torej ko se se ni iztekel niti drugi mesec komisarske uprave, so člani odstavljenega vodstva Kmečke banke v prizivu proti formalnim obdolžitvam, ki jih je proti njim sprožila Banka Italije, pojasnili svoje videnje situacije v zvezi z evidenco visečih terjatev, kakor je bila prikazana v prilogi 3b) inspekcijskega poročila.

Kdo so komisariji

Kakšni so kriteriji, po katerih Banka Italije izbira komisarje v primerih izrednih bančnih uprav? Po vseh pravilih bi to morali biti profesionalci na bančnem področju, in to neoporečni in po možnosti tudi nezainteresirani. Vendar pogledimo, ali je bilo tudi v primeru Kmečke banke temu zadosceno. Kdo so moze, ki so bili imenovani na krmilo izredne uprave Kmečke banke?

Z uredbo guvernerja Banke Italije z dne 30. septembra 1994 sta bila imenovana za izredna komisarja rac. Claudio Anselmi in rac. Giancarlo Castellani, za clane nadzornega odbora pa odv. Stefano Brendolan, dr. Cesare Feruglio Dal Dan in odv. Guido Viola. Prav v primeru Virole se je izkazalo, da ni neoporečen, saj so ga milanski preiskovalni sodniki osumili pranja umazanega denarja, tako da ga je bila Banka Italije prisiljena odstraniti iz nadzornega odbora in vanj imenovati novega clana.

Tudi v to, da so vsi imenovani komisariji nezainteresirani profesionalci, bi lahko podvomili. Eden izmed komisarjev, rac. Castellani, ki je sicer doma iz Bologne, je pred upokojitvijo služboval v videmski in pordenonski hra-

nilnici kot generalni direktor. Ali je zgolj naključje, da je prav ob njegovem odhodu iz videmskega zavoda vanj stopila Cassa di risparmio iz Verone? Mar naj bi se zdaj, ko zaseda mesto komisarja Kmečke banke, ponovilo isto? Ali je možno, da je bil imenovan zato, da v primeru, ce spodleti namera o likvidaciji, hranilnico izroci bančnikom iz Verone?

Kot rečeno, je Castellani doma iz Bologne. Je to v kakšni zvezi s tem, da je druga banka, ki se po predlogu monetarne oblasti poteguje za vstop v Kmečko banko, prav hranilnica iz Bologne?

Ali torej drži, kar nekateri že veskozi trdijo in zveni precej cinicno, da naloga komisarjev pravzaprav ni toliko ta, da scitijo interese varčevalcev in varujejo stabilnost zavoda, ki jim je zaupan v upravljanje, ampak predvsem ta, da omogočijo in pripravijo prevzem banke oz. fuzijo s praviloma večjim zavodom, kar je v našem konkretnem primeru tako s stalisca lastnikov kot manjšine nesprejemljivo, saj lastnikom ne dopusca, da bi pri izbiri partnerja uveljavili svoje prioritete.

no orientacijo, ki je taka banka, kakrsna je Kmečka, ne sme izgubiti izpred oči, saj je prav na njej gradila svoj v minulih letih res hitri razvoj. Negativne posledice se ze izdatno kažejo pri prometu, ki se je v letu komisarske uprave zmanjšal kar za tretjino. Poleg tega se je zmanjšal obseg zunanjetrgovinskega poslovanja s Slovenijo (v letu 1993 je bil delež Kmečke banke pri posredovanju placilnega prometa s Slovenijo 38-odstoten) in Hrvasko, za kar komisarja ne kazeta nikakrsnega posluha.

Zmanjšala sta se tako stevilo klientov kot vrednost depozitov. Dogaja se celo to, da so podjetniki iz vrst naše manjšine prisiljeni iskati oporo v neslovenskih bankah(!), v katerih je razumevanje za njihove potrebe objektivno manjše. Zaradi zmanjšane obsega poslovanja prihajajo seveda pod vprasaj tudi delovna mesta v Kmečki banki (od približno sto zaposlenih so zaenkrat razen ozjega vodstva se vsi pripadniki slovenske narodne skupnosti v Italiji).

S podaljšanjem komisarskega mandata za šest mesecev si lahko predstavljamo, kako bo se nazadoval obseg prometa in pesala moč zavoda, dokler ne bo resno načeto zdravje, ki ga banki v resnici jemlje prav komisarska uprava.

OBISK V ZBIRNEM CENTRU V ČERVINJANU

Begunsko življenje: nič ni trajnejšega od začasnosti

Casopisne strani in televizijske ekrane že ves čas trajanja vojne na področju bivše Jugoslavije polnijo vesti in prizori vsega hudega, kar tovrstna dogajanja prinesejo s seboj. Poleg razrušenih vasi, lakote in bojov je vojna za vse tiste, ki so ubežali nevarnosti granat in pokolov, tudi težko življenje begunstva v tujini. Beguncem je bil od začetka odmerjen velik prostor in pozornost v medijih, ko pa so novice o novih valih beguncev izgubile naboj novosti in se spremenile v vsakdanjost, so stopile v ozadje. V trenutku, ko so se ugasnili reflektorji, pa se zdalec ni bilo konec njihovim težavam. Življenje begunca, ki naj bi bilo vedno začasno, se je za marsikatero spremenilo v stalno stanje za neomejen čas. To velja tudi za številne goste begunskega zbirnega centra v Cervinjanu, ki je poleg centra v bližini Cedada, edino tovrstno središče v naši deželi. Teh je v vsej Italiji 12 za skupno 55.000 beguncev, to je število beguncev, ki so bili do danes sprejeti v Italijo. Verjeti je, da so težave, s katerimi se spoprijemajo v teh centrih, dokaj iste narave. Zato smo se odločili za nam najbližji zbirni center.

Begunski center v bivši vojašnici Monte Pasubio v Cervinjanu smo obiskali v spremstvu direktorjeve sodelavke Amneris Marcuzzi. Ob vходу pred visokim železnimi vrtnimi vrati stoji postojanka z orožniki. Pred njo v vrsti prebivalci kampa, ki se morajo vsakokrat javiti orožnikom in pokazati izkaznico. V vrsti stojijo ženske z vrečami, nekdo si ogleduje seznam današnjih dobiteljev poste. Ob njem na steni zraven okenca visijo se urniki obiskov in urniki poslovanja zdravniške ambulante, vse dvojezično seveda. »To so tiste stvari, ki nas obremenjujejo z neprijetnim občutkom, da smo se spet znašli v taborišču. Pomislite kako se počuti moj moz, ko mu brskajo po torbi in pregledujejo, ali ima pri sebi kaj alkohola. Dobro vedo, da je muslimanski duhovni vodja in da je muslimanom zabranjeno piti alkoholne pijače. Normalno je, da tega nima pri sebi, a ne zaradi kontrole temveč zaradi samega sebe«, razlaga Ramiza, mlada žena muslimanskega imama.

Vecina ljudi, s katerimi smo se pogovarjali, je seveda italijanskim oblastem hvaležna, za oskrbo, ki jim jo ta nudi, pogovori z njimi pa izdajajo občutek, da se včasih cutijo ranjeni v lastnem dostojanstvu. V kampu je sicer poskrbljeno za hrano in streho nad glavo, za najnujnejše zdravstvene usluge in solanje, pri tem pa nimajo prostora tiste potrebe, ki cloveku v takih okoliscinah dajejo občutek, da je se vedno clovek. Sok za otroka, strizenje las in cigarete seveda niso življenjske važnosti, ti mali »luksuzi« pa so malenkosti, ki ti dovoljujejo, da ne izgubiš občutka dostojanstva, ki ti potrjujejo, da si kljub vsemu ostal clovek, tak kot si bil prej. Mislim, da je razumljivo, da vidi clovek, ki s seboj nosi izkusnjo taborisc, mucenja in psihicnega zloma, v cigareti ali skromnem priboljšku veliko več, kot je realna vrednost teh stvari«, je mnenja Ramiza.

Sprehodimo se torej med poslopji nekdanje vojašnice, ki so od svojega prvotnega namena ohranili enako odtujenost in poimenovanje po stenvilkah. »Tu je osmica, petica

je bil domenjen, da ga klice iz Nemcije. Ze dve leti je s so-progo v Cervinjanu, oba sta upokojenca, ki pa ze tri leta ne prejemata pokojnine.

»Celih 40 let sem bil pri Rdečem križu, prepričan sem bil, da mi bodo pacifisti, kadarkoli se bom znašel v teza-vah, priskočili na pomoč. Sedaj pa odkrivam, da sploh ni važno, ali si bil kdaj humanist ali ne. Ze od februarja sem brez proteze, zdravstvena ustanova ne predvideva tovrstnih uslug, sam pa nimam denarja. Prej sva z ženo dobivala skupno 3000 mark pokojnine, sedaj pa sva že tri leta brez pokojnine.« Ker sin se vedno ne klice, nas gospod povabi v svoje »stanovanje«. Iz kota potegne na mizo aktovko, z njo se pred nami odpre tudi vpogled v njegovo življenje, v tisti aktovki, med papirji, priznanji za dolgoletno delovanje kot socialni delavec, odlikovanji za delovanje v Rdečem križu in črno-belimi fotografijami je shranjeno vse njegovo življenje. »Ko bi bilo mogoče, bi se se danes vrnila domov in Mostar, a kaj, ko nam hrvaske oblasti ne omogočijo prehoda preko hrvaske teritoriji. Italijanom smo seveda hvaležni, za kar so za nas storili, sam pa sem izredno jezen na naše oblasti. Nihče ni nikoli prišel naokrog, da bi videl kako se nam godi«, je zase in za soprogo povedal gospod Sadiković.

»Kamp ni za stare,« so se mi pritoževali vsi starejši prebivalci centra. Vsakdo izmed njih bi se rad vrnil na svoj dom, tudi zakonca Bajrami doma iz Kiseljaka, ki dobro vesta, da njuna hiša ne stoji več. »Samo da bi se čimprej lahko vrnila domov in tam umrla. Celo življenje sva delala in to posteno delala, država si je pridržala vse potrebne odbitke, danes pa sva brez pokojnine. Ko bo prišel mir, bo prišla tudi penzija, mora, saj bi bilo tako edino posteno.«

V begunskem zbirnem centru v Cervinjanu so zastopane prav vse narodnosti vpletene v konflikt na Balkanu. »Vsak dan izdelamo neke vrste popis, zato vam lahko natančno povem, da je danes tu 176 Bo-

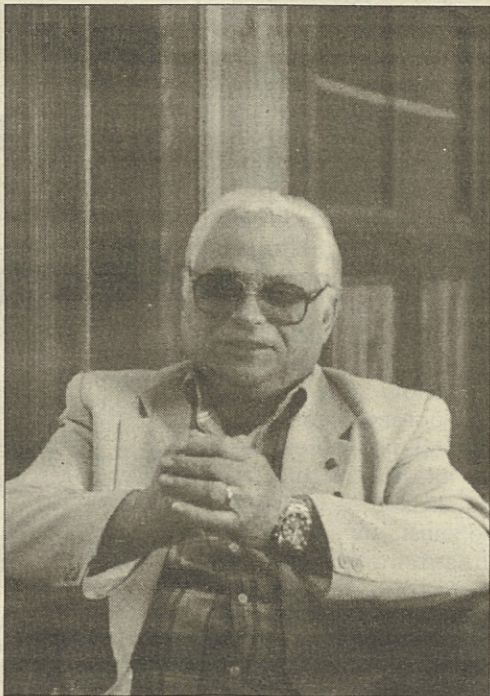
Štiri leta med begunci

Direktor centra, gospod Claudio Urti, nam je takole spregovoril o »svojem« zbirnem centru, v katerem je po starih letih postal neke vrste duhovni oče.

»Oktobra "praznuje" nas zbirni center četrto leto obstoja. Bivša vojašnica Monte Pasubio v Cervinjanu je tako dobila novo življenje: v njenem "drugem življenju" pa niso bili več njeni prebivalci vojaki temveč begunci. Z začetka so to bili Hrvati, z razširitev vojnih spopadov pa so se počasi začeli zbirati begunci vseh narodnosti. Ob koncu leta '92 se je z valom bosanskih beguncev število dvignilo na 530 ljudi. Ko so se v Dalmaciji razmere umirile, so se predvsem prvotni begunci iz Zadra in Dubrovnika vrnila domov. Danes premore center 245 gostov, pred dnevi so nas zapustili se zadnji begunci, ki so se odločili za daljši skok čez lužo. Na program avstralske vlade se je namreč odzvalo približno 50 oseb: oblasti so jim zagotovile šestmesečno podporo, učenje jezika in postopno vključitev v delavni svet. Mnogi so si tudi najprej poiskali začasne zaposlitve po Furlaniji in Venetu, ko pa so se te spremenile v redne, so morali zapustiti center. Nasplošno mislim, da smo lahko kot odgovorni centra res zadovoljni, kajti mimo prekanj ob kozarcu vina in zanemarljivih incidentov, ni bila vojašnica prizorišče nobenim večjim nestrpnostim.«

Kako poteka življenje v centru?

»Vecina se jih zjutraj odpravi na delo, otroci pa v solo. Vrata kasarne se odprejo ob 6. zjutraj in ostanejo odprta do 1. ponoci. Gostje lahko prejemajo obiske, ko pridejo obiskovalci od daleč izdamo posebna dovoljenja, da so lahko tu več dni (ni jim sicer dana možnost, da bi tu prenočili, kar seveda otežkoča življenje obiskovalcem, navadno ravnotako beguncem, ki pridejo od daleč, da bi se spet srečali s svojimi dragimi). Pri nas je torej poskrbljeno za hrano in za prenočitev, zdravstvene usluge so zastoj in solanje

tudi. Pri tem pa ne dobijo nikakršne denarne podpore.«

Kaj menite o tovrstnem načinu reševanja begunskega problema?

»Mislim, da bi se italijanski državi veliko bolj izplacalo, ko bi prispevke, ki jih daje v te namene, porazdelila med posameznike. Bolj pametno bi bilo, ko ne bi naložila celotnega bremena samo eni občini, temveč bi posamezne družine porazdelila med različne občinske skupnosti. V začetku bi družinam nudili posebno pomoč, s časom pa bi poskrbeli za njihovo vključitev v krajevne skupnosti. Taki pogoji bi bili gotovo bolj spodbujevalni, begunci sami bi imeli več možnosti, da si poiščejo zaposlitev. Na tem se sicer dela, pred kratkim smo se sestali, da bi poskusili najti rešitve v tem smislu.«

sancev, 20 Srbov, 42 Hrvatov, 5 prebivalcev Kosova, 1 Italijan in 1 državljani Sudana, ki se je poročil s Hrvatico«. Direktor centra nam je tako postregel s statistikami. »Pravičje, da nismo sposobni živeti skupaj, pogledajte nas tu, saj smo vsi skupaj, ravno tako kot celih 50 let za časa Jugoslavije«, je začela svojo izpoved Ramiza iz Prijedora, mlada muslimanka, diplomirana pravnica,

ki je v kamp prišla z otrokom in možem, muslimanskim verskim vodjo. Hatida, Ramizina hčerka, ki se med tem ko mama razpreda svoje misli o tem, kar je doletelo njo in njeno skupnost, igra na dvoriscu, ni otrok, s katerim je Ramiza zbežala pokolu. »Srbska vojska nam je vdrla v hišo, otrok je videl, kako so nam grozili z nožem in kako smo morali bežati. Ko smo prišli sem, sem upala, da bo lahko začel odrascati kot ostali otroci. Igra mu je bila usodna, ko je nekega dne utonil v vodo-metu pred kasarno.«

Hatida, ki je mama medtem, ko govori v registrator, niti za trenutek ne izpusti izpred oči, se je rodila daleč od bomb in ruševin. Sreba sok in drobi biskot, ki ji ga je ponudila Amneris, »krušna mati« malih prebivalcev. »Nasi otroci se bodo sprasevali, čemu so svoje otroštvo prezivljali po starih kasarnah v Italiji. Ne da se pozabiti. Kako naj se vrnem domov in hladnokrvno gledam tiste, za katere vem, da so odgovorni za pokol moje matere, očeta, sestre in brata. Morda bo edina rešitev sprejeti resnico in živeti dalje, vsekakor pa morajo krivci odgovarjati za svoje zločine. Pri tem se ne sme zločincev istovetiti s celim narodom, zavdati se moramo, da so mnogi počeli to, kar so počeli, iz strahu ali pod prisilo ali čisto enostavno zato, ker so se znašli v krdelu, kjer je razum pre-

pustil mestu skupinski ihti.

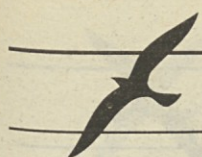
Življenje je krog, ki se ne more zaključiti na tricetrtni, kdor je veren ve, da je življenjski cikel samo trenutek v večnem življenju. Če bo zločincem uspelo izogniti se zemeljski sodbi, se gotovo ne bodo mogli rešiti božje. Zrtve je s tega vidika doletela lažja bolečina, sedaj so njihove duše mirne, zločincem pa lastna grozodejstva ne bodo dala več miru. Vedno znova se jim bodo vracala pred oči.

Svet je v celoti vpleten v ta konflikt, samo da se ljudje ne zavedajo, da bi se isto lahko pripetilo tudi njim. Tudi sami smo bili prepričani, da se nam nekaj takega ne more zgoditi. Se nekaj dni pred izbruhom vojne sem na delu pila kavo in se salila z ljudmi, za katere, če bi mi nekdo takrat govoril o njihovem bodočem početju, bi dejala, da je nor. Sicer pa mislim, da ni v bistvu nihče zainteresiran, da bi se problem res razrešil. Ko bi bila dana možnost ogroženim, da se branijo, bi se po mojem mnenju izognili številnim žrtvam.

Dokler nisi neposredno vpleten v dogajanje, se lahko se toliko trudiš, a problem ti ostaja vedno tuj. Sele ko izgubiš mater in dete na tak način, kot sem jih sama, prevzamejo stvari drug neizbrisljiv pomen...«

Tekst: Tatjana Dolhar
Foto: Davorin Krizmančić

Ko so Rubije živele v funkciji gradu (1)

NAŠI KRAJI

Popotnik, ki prihaja iz Dola, namenjen v Sovodnje, se mora v poletnih mesecih tako rekoč obvezno ustaviti na vrtu gostilne »Rubijski grad« v Rubijah, saj sta senca tamkajšnjih kosatih lip in spokojno prelivanje Vipave nekaj metrov pod gostilniškimi vrtni tako vabljiva, da se jima praktično ni moč upreti.

Z vrta se oko pomika po delno zarasčenem zidu onkraj ceste in po stebrih z zarjavimi ostanki težkih železnih vrat. Nekoliko više so opazni ostanki večjega gospodarskega poslopja, ki pa je vse zaraseno z brsljanom, tako da iz zelenja moli le del strehe. Se nekoliko više, prav tako zarasene z brsljanom in zakrite z bujno vegetacijo, se dvigajo s tal mogočne razvaline nekdanjega Rubijskega gradu. Tu vlada danes takšen mir, da si le s težavo predociš nekdanji življenjski vrvež v

polnile cementni bazen, oskrbnik je nadzoroval delo v hlevih, kocijaz je pokal z

Zivljenje je tu zastalo v času prve svetovne vojne. Dolge mesece je treskalo in pokalo,

vilne težke granate, tako da so ob koncu sovražnosti od nekdanjega gradu in številnih gospodarskih poslopij ostale se rusevine. V razvalinah so bile tudi Rubije in druge sosedne vasi. Te so domačini kmalu po vojni, zlasti ko so vnovčili vojno odškodnino, obnovili. Rubijski grad pa je ostal tih in v rusevinah. In takšen je se danes. Kako pa bo jutri? Se bo življenje kdaj povrnilo na te zarasene livade, ki so bile nekoč prekrasen park s številnimi eksotičnimi drevesi in z vitkimi smrekami, ki jih je grascak redno vsajal po eno na leto za Božic? Se bodo se kdaj obiskovalci ozirali na drog, da bi uzrli rodbinsko rdečo-rumeno zastavo, ki je s svojim plapolanjem vrh stolpa naznanjala, da so gospodje doma? Ali bodo se kdaj dame obcudovalle s terase spokojno prelivanje valov zelene Vipave? Prej ali slej se bo to najbrž res zgodilo. Narava je tu tako lepa, in lega bivšega grajskega kompleksa visoko nad sotocjem Soče in Vipave tako enkratna, da si lahko mislimo, da se Rubijskemu gradu obeta jutri ali pojutrišnjem nov preporod. Dezelna uprava je uvrstila to področje med

bodoce naravne parke, obstaja pa tudi neki zasebni nacrt, po katerem naj bi se območje bivšega grajskega kompleksa spremenil v večnamensko turistično-gostinsko središče... Toda o tem pozneje.

Kdaj je prvotna rubijska grascina nastala in kdo jo je zgradil, tega nam pisni viri ne povedo natanko. Zgodovinarji menijo, da je morala na tem mestu, postavljenem visoko nad sotocjem Vipave (Frigidusa) in Soče in nad rimsko cesto, ki je tekla tod z Majnice čez vodo v smeri proti Vipavski dolini, stati že v rimski dobi utrdba, s katere so tedanji veljaki nadzorovali dogajanja v dolini.

Tudi poznejša kronika Rubij vse do konca Srednjega veka ni povsem pojasnjena. Tako naj bi se prav pri Rubijah leta 394 spopadla cesar Teodozij in Frank Arbogast in tod naj bi leta 452 potovala horde Atilovih Hunov, namenjene v Oglej. Tudi Teodorik naj bi leta 489 korakal s svojimi četami mimo Rubij,

da je kapelico krasil lep lesen oltar, ki so ga pozneje prenesli v glavno dvorano gradu in ki so ga bombe med prvo svetovno vojno povsem razdejale.

Rodbina Thurnov je leta 1603 prodala grad Angelu Jakobu-Edlingu. V času »gradiscanske vojne« (1615-1617) - piše drug furlanski zgodovinar F. Moissesso - je vodja gradiscanske trdnjave grof Strassoldo s konjenico zavzel dolinski svet med Rubijami in Gradiscem. Njegova pehota pa je okupirala tudi nekaj starih jarkov in zaklonišč ob bregu Vipave ter grice, ki se dvigajo nad rubijsko cesto... Markiza Adama de Traustmandorfa, ki je poveljeval nadvojvodskim četam in ki je tedaj nadziral neka obrambna dela v parku Rubijskega gradu, je 7. junija 1617 zadela topovska krogla, ki je priletela iz benecanskega tabora, tako da je kmalu zatem izdihnil...

Približno v tistem času je rubijsko posestvo preslo v last baronov (pozneje, od leta

grascini in v parku okoli nje. In vendar so tu živeli grascaki, med gredicami so delali vrtnarji, zenske so nosile vodo iz Vipave, da bi na-

bicem, psi so tu pa tam zalajali, nize ob vodi so sklopotala mlinška kolesa, skozi okno salona so se vmes prelivali zvoki klavirja...

ko sta se italijanska in avstroogrska armada tudi v neposredni bližini gradu krvavo spopadali, glavno in stranske stavbe pa so zadele tudi šte-

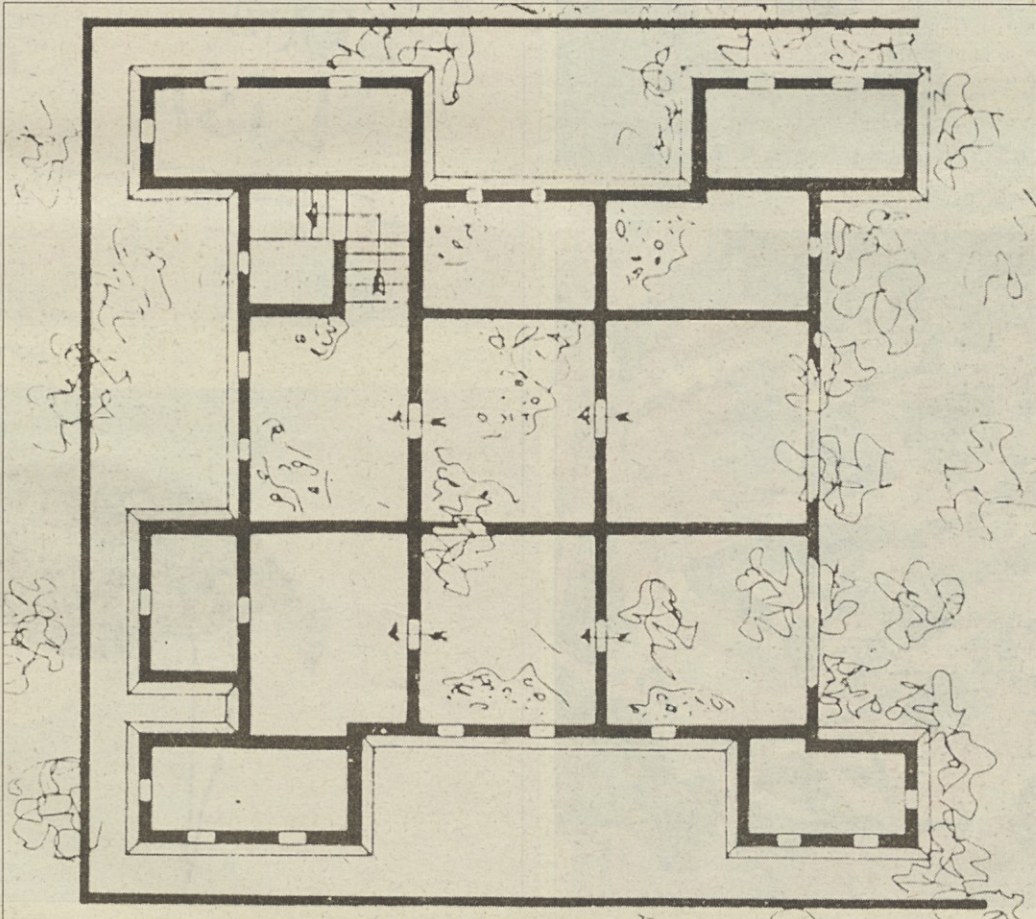
Na slikah:

Pod naslovom: Današnja gostilna "Rubijski grad", ko se je še imenovala "Trattoria con alloggio al San Michele". Na desni strani so vidne ruševine sosedne hiše, uničene med prvo svetovno vojno. (Zbirka Miro Kuzmin)

Zgoraj: Ko je grad še cvetel... Okrog glavne stavbe se je širil lepo urejen park, v katerem so baronovi gojili tudi številne eksotične rastline. Danes je park divje zarasčen. (Razglednica)

Desno v sredini: Baron Leonhard Bianchi. Sliko je prijazno odstopila baronova pravnukinja grofica Marija Terezija Rossetti de Scander.

Desno: Tloris Rubijskega gradu. Obrambni stolpi so bili prvotno okrogli. Podobne oblike sta tudi graščini Dobrovo in Kromberk. (Foscan-Vecchiet: "Castelli del Carso medievale", Trst 1985)

ko je po zmagi nad Odoakrom zmagovito prodiral v Italijo...

Nekako na prehodu med XV. in XVI. stoletjem pa je prvotno utrdbo v Rubijah nadomestil pravi grad, prav tako pravokotnega tlorisa kot prvotna grascina, vendar sedaj opremljen s štirimi kvadratnimi obrambnimi stolpi, medtem ko so bili prvotni stolpi okrogli. (Izvedenci v tej zvezi naglasajo konstrukcijsko podobnost Rubijskega gradu z gradovima v Kromberku in na Dobrovem). Od izvirnih stolpov naj bi v tem času ostal le eden in v njem je bila menda urejena kapelica, v kateri naj bi leta 1563 pridigal sam začetnik slovenskega knjižnega jezika Primož Trubar. V zvezi z nastopom slovitega pridiganja se omenja tudi lastnik gradu, Jurij Thurn, ki je znanega glasnika protestantizma povabil v Rubije. Furlanski zgodovinar A. Geat piše,

1687 dalje, grofov) Coronini-Kromberk. Leta 1813 se je v bližini Rubij vnela kratkotrajna, a huda bitka med Avstriji in Francozi in grad je utrpel precejšnjo škodo, saj so artilerijski izstrelki večkrat zadeli tudi grajski kompleks. Coroninijeva gospodarska moč pa je v tistem obdobju začela pesati, tako da poškodovanega gradu niso utegnili popraviti in kaki dve pokolenji pozneje, leta 1872, je »grad in vas Rubije, ki so tedaj stele 28 his«, od Coroninijevih odkupil Leonhard Bianchi di Casalanza. Furlanski zgodovinar A. Geat v tej zvezi poudarja, da se je baron Bianchi odločil za odkup gradu med nekim izletom iz bližnje Gorice k bregovom Vipave, kjer se kar ni mogel načuditi lepoti Rubij in njihove okolice.

Elio Fornazarić

(Se nadaljuje)

NAŠI
OTROCI
RIŠEJO

SKUPNO BIVANJE IN USTVARJANJE

Poletno središče v slovenskem skozi risbe in ročna dela

Otroci so se v Slovenskem dijaškem domu odlično počutili

Tako si je svoje male prijateljčke zamislila Tatjana

Kaj se skriva za prelivanjem mavričnih barv? Karin to dobro ve

Nadvse spodbuden obračun letošnje izkušnje

Poletje se nagiba h koncu. Pravzaprav ga je že pred davnim pregnala prva deževna ploha, ki je omilila vročino tistim, ki so se v najtoplejših dneh spopadali z mestnim zadahom, in povzročila kup neprijetnosti drugim, ki so si od septemberskih dni obetali še kako uro sončenja in kopanja.

S poletjem so se zaključili tudi številni poletni centri, ki so gostili malčke iz mestnega središča in okoliskih vasi. Eden največjih - pa tudi najbolj obiskanih - tovrstnih centrov je deloval v Dijaškem domu Srečka Kosovega v Trstu. Odprt je bil skozi vse poletje, od junija do septembra, udeležilo pa se ga je nad 120 otrok različnih starosti. Nekateri so se tu ustavili dlje časa (morda kar celo poletje), drugi pa le za teden ali dva. »Zeleti smo nuditi predvsem pomoč tistim staršem, ki zaradi službenih ali drugih obveznosti otrok ne morajo puščati samih doma - zato jih pripeljejo sem k nam že zjutraj, ponje pa pridejo v popoldanskih urah,« pojasnjujejo odgovorni za dejavnosti poletnega centra v Dijaškem domu.

Ena od značilnosti številnih poletnih centrov na Trzaskem je tudi ta, da sprejemajo otroke obeh narodnosti - Slovence in Italijane - in jih vzgajajo k sožitju in prijateljskemu sodelovanju. »Načelno so naše dejavnosti potekale dvojezično,« so nam razložili odgovorni, ki so k temu s ponosom dodali, da je število italijansko govorečih otrok celo presegalo število Slovencev, kar nedvomno priča o veliki priljubljenosti vzgojnih metod in animacijskih dejavnosti centra.

Za obračun o letošnjih dejavnostih nismo povpraševali koordinatorjev ali sodelavcev: odrasli se vse preradi izgubljam v številkah, statistikah in podatkih, ki navsezadnje ne morejo posredovati resničnega vzdušja, kakršno vedo ustvariti malčki. Naj raje spregovorijo kar otroci sami. In ker otroci radi rišejo, oblikujejo glino, lepijo in mešajo barve, se bodo bralcem predstavili s svojimi likovnimi izdelki in posnetki nekaterih "umetnin v kratkih hlačah", ki so nastale med urami ročnega dela v poletnem centru.

MG

ŽIRAF
LISA

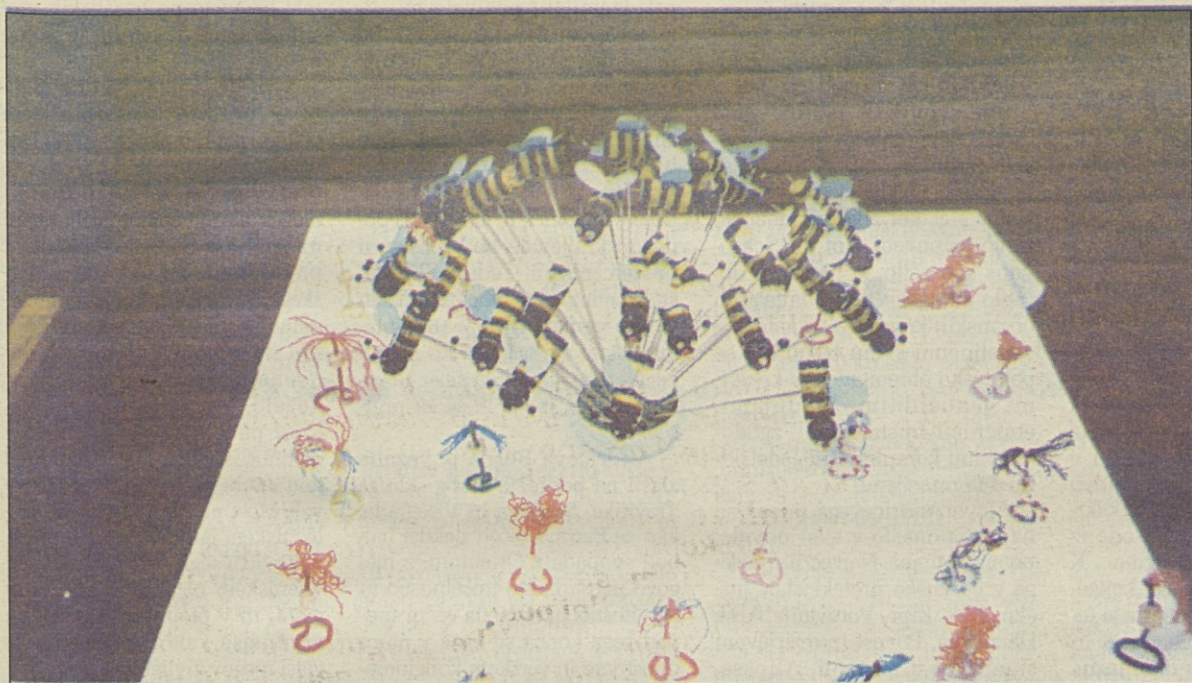
Lisa - Nekaj listov, malo lepila in veliko domišljije: to je žirafa!

SLOVENSKIH IN ITALIJANSKIH OTROK

dijaškem domu S. Kosovela umetnikov v kratkih hlačah

NAŠI
OTROCI
RIŠEJO

Nekaj likovnih izdelkov iz najrazličnejših materialov

Spredno so oblikovali tudi razne keramične predmete

Skupinska fotografija nekaterih malih umetnikov

Daniel - Morda je to ... sončni zahod

Tako je svojo ustvarjalnost sprostil Aleš

Abstraktna umetnina Erike

Nič ni bolj vredno kakor mostovi

Ni dvoma, da se na bosanskih prostranstvih zgodovina tudi danes ponavlja

Dvajset let po smrti pesnika, pisatelja in esejista Iva Andrića (1892-1975) po BiH vsak dan odmevajo detonacije... Vendar ne oznanjajo kakšnega veselega ali slovesnega dogodka, temveč zgolj razdejanje, obup in smrt! Ko danes pozorneje prebiramo pisateljeva dela, zlasti novele in eseje, ki segajo v turske čase ali v 19. in začetek 20. stoletja (do II. svetovne vojne), dobimo občutek, da se je čas v Bosni zaustavil na najtemnejših straneh mračne preteklosti te trpeče dežele, kjer so ljudje zadnja stiri leta doživljali več strahot kot njihovi predniki v obeh svetovnih vojnah skupaj.

Andrić v svojih delih ni zgolj enoznačno opisal stoletne razdvojenosti bosanskih prebivalcev, katerih razpoloženje neprestano niha med skrajnim optimizmom in pesimizmom, temveč je prav tako mojstrsko podal tudi svoja intimna razmišljanja o življenju, smrti, kulturi, umetnosti, književnosti in ustvarjanju nasploh. Kot izobraženi svetovljan in popotnik je ustvaril svojo izhodiščno misel oziroma svoj ustvarjalni kredo o bogastvu in lepoti sveta. Ta »prehajalna filozofija« je oblikovala njegovo pot, ki ga je peljala iz rojstnega kraja Travnika, prek Visegrada in Sarajeva v svet, in pot, po kateri se je pozneje pogosto vračal v kraje svojega otroštva.

Studij zgodovine in filozofije ga je pripeljal do se danes silno aktualnega vprašanja - katere moči v udarcih in zagrenjenostih antagonizmov in sporov krojijo usodo ljudstev in narodov? Z Balkana je ponesel v svet stočno sporočilo, posodobljeno psihološko gledanje, prepojeno s fatalizmom Tisoč in ene noci. Čeprav njegove besede reflektirajo silno neznost do človeštva, pa se hkrati ne izmikajo strahotam in nasilju. Kot mislec in kot pisatelj se zaveda resnične navzornosti zla na svetu; kroniko trpečega sveta pa zao-kroza v svoji rodni Bosni, od vekomaj zaznamovani s tragičnimi usodami duš balkanskih suznjev. Rahlocutno vizionarska intuicija, značilna za velik del njegovega književnega in publicističnega opusa, pomeni več kot zgolj preučevanje zgodovinskih dogodkov; pomeni poglabljanje v bistvo in smisel preteklih dogajanj, brez katerih ni mogoče pravilno razumeti niti sedanosti. Ne nazadnje ta pisatelj diskurz potrjujejo poleg skoraj stiri leta trajajoče bosanske vojne tudi sočasne nesmi-selne krvave morije drugod po

svetu.

Največje uradno priznanje za svoj književni opus je Andrić prejel leta 1961, ko so mu v Stockholmu dodelili Nobelovo nagrado »za epsko moč, s kakršno podaja prizore in usode iz zgodovine svoje domovine«. K tej opredelitvi njegovega književnega dela velja dodati, da je tezišče večine njegovih novel in romanov v rodnem okolju, na specifični zgodovinski, miselni in custveni, verski in gospodarski prelomnici dveh skorajda nekompatibilnih svetov. Z izjemno senzibilnostjo in smislom za besedni kolorit je znal na kratko in vendar izčrpno, kakor malokdo pred njim, oblikovati in izpovedati zanimive človeške usode t. i. majhnih in velikih ljudi iz domače BiH.

Nekateri literarni kritiki so Andriću se za življenja očitili, da se preveč osredotoča na pisanje o preteklosti in pri tem zanemarijo sedanost ter tako po svoje obrača hrbet življenju. Odgovor na take in podobne kritične diskvalifikacije je preprost in živo odzvanja v večnem vprašanju, ki prestopa pragove stoletij: ali se v preteklosti in sedanosti ne srečujemo in spopadamo s podobnimi pojavi in istimi vprašanji? In kaj navsezadnje pomeni naše bivanje na tem svetu? »Biti človek, rojen brez svoje vednosti in brez svoje volje, vržen v ocean bivanja. Morati plavati. Obstajati. Nositi identiteto. Zdržati atmosferski pritisk vsega okoli sebe, vse trke, nepredvidljiva in nepredvidena ravnanja, svoja in-tuja, ki največkrat niso v skladu z našimi močmi. Povrhu vsega pa je treba zdržati se svojo misel o vsem tem. Na kratko: biti človek.« S temi besedami je pripovednik Andrić pospremil svoje razmišljanje o fatalistični usodi svoje nikoli dovolj razumljene dežele in njenih prebivalcev; dežele, v kateri

se preteklost kar naprej in vedno znova prepleta s sedanostjo dežele, v kateri njeni prebivalci bolj kot drugod po Balkanu na svoji koži podoživljajo morda najtemnejše strani evropske zgodovine 20. stoletja. Vse te mešane občutke je pisatelj poslal v eter kot živo vizionarsko tkivo pripovedi, kot »nadčasovno« sporočilo, ki pa žal ni doseglo slušnega polja današnjih bosanskih krvnikov, za katere je vesoljnemu svetu jasno, da so patološko obremenjeni s krvavimi genocidnimi blodnjami, etničnimi frustracijami, zgodovinskimi kompleksi in genetskimi deformacijami.

Slavo Andrićevega imena so najprej ponesle v svet novele, potem romani. Največ jih posega v bosansko preteklost, v tursko dobo (npr. Potovanje Alije Đerzeleza, Povest o vezirjevem slonu, Most na Zepi, Alipaša, Smrt v Sinanovem samostanu) in avstrijsko po letu 1878 (npr. Zgodba o tlačanu Simanu, Knji-ga, Rzvski hribi), medtem ko nekatere druge pripovedujejo o Sarajevu (npr. Pismo iz leta 1920, Bife »Titanik«) ter o Beogradu (npr. Zeko), nekaj novel zajema več obdobj (npr. Osati-

pri džamijah) pozivajo muslimanske vernike k molitvi. Zal pa njihove molitve ne morejo povrniti večinoma do temeljev porušenih reprezentativnih tisočletnih pomnikov bosanske mohamedanske kulture džamij (mošej), ki so (po podatkih H. Kreševljakovića iz leta 1942) ponosno kraljevale po vsej Bosni in Hercegovini. Tedaj so jih nasteli natanko 35. Kar 25 od teh je bilo zgrajenih že v 16. stoletju, ostale pa kasneje. Po najnovjših razdejanjih, ki sicer se vedno trajajo, jih je le se za prgišče.

Andrićeva Bosna je vezana zlasti na področje okrog starega Travnika, Sarajeva in Visegrada, kjer se Evropa že od nekdaj najbolj spopada z Orientom, z njegovo patriarhalno miselnostjo in barvitostjo. In ravno ta večni spopad brez konca se kaže v narodnostnem in verskem konglomeratu, ki ga je pisatelj monumentalno vklesal v zgodovino spomina za vse čase in generacije v noveli Pismo iz leta 1920 (1946).

Življenje pa teče nezadržno dalje: vse je po starem, a vendar novo in boleče živo. Tako bi lahko pogojno označili »bosanski sindrom« podobo minulega

maj negujejo po bosanskih mestih in trgih, v katerih je polno povesti

Svoje romane je Andrić napisal v zrelih ustvarjalnih letih (Travniška kronika, Most na Drini, Gospodična, Preketo dvorišče). Posebej velja izpostaviti njegov morda najbolj priljubljeni roman Most na Drini, ki je daleč prerasel pomen običajnega solskega čtiva, saj je poleg emocionalne in miselne razsežnosti postal monumentalni glasnik duhovne in družbene zgodovine dežele, o kateri pripoveduje. Most pa je tudi sicer Andrićev najljubši simbol, ki ga je že pred tem uporabil v dveh delih: v noveli Most na Zepi (1925) in v filozofskem eseju Mostovi (1933). »Nič od vsega, kar človek v življenjskem nagonu postavlja in gradi, ni v mojih očeh boljše in vrednejše kakor mostovi,« se glasi njegov življenjski credo. Tisto najgloblje misel o mostovih (med ljudmi) pa je nenadkriljivo izpovedal v tehle stavkih: »In naposled vse, v cemer se kaže naše življenje, misli, napor, pogledi, smehljaji, besede, vzdih, vse to teži k drugemu bregu, kamor se usmerja kot proti cilju, in na katerem se le dobiva svoj pravi smisel. Vse to mora nekaj premagati in premostiti: nered, smrt ali nesmisel. Kajti vse je prehod, most, katerega konca se izgublja-ta v neskončnosti, proti kateremu pa so vsi zemeljski mostovi samo otroške igrice, blede simboli. Vse naše upanje pa je na oni strani.« Roman Preketo dvorišče (1954) je vrhunec Andrićeve ustvarjalnosti, sinteza njegovih razmišljanj o strahu in nemiru pred nevidnim in neznanim, o krivici in človekovi osamljenosti; podoba trpljenja, negotovosti, razdvojenosti in izgubljenosti.

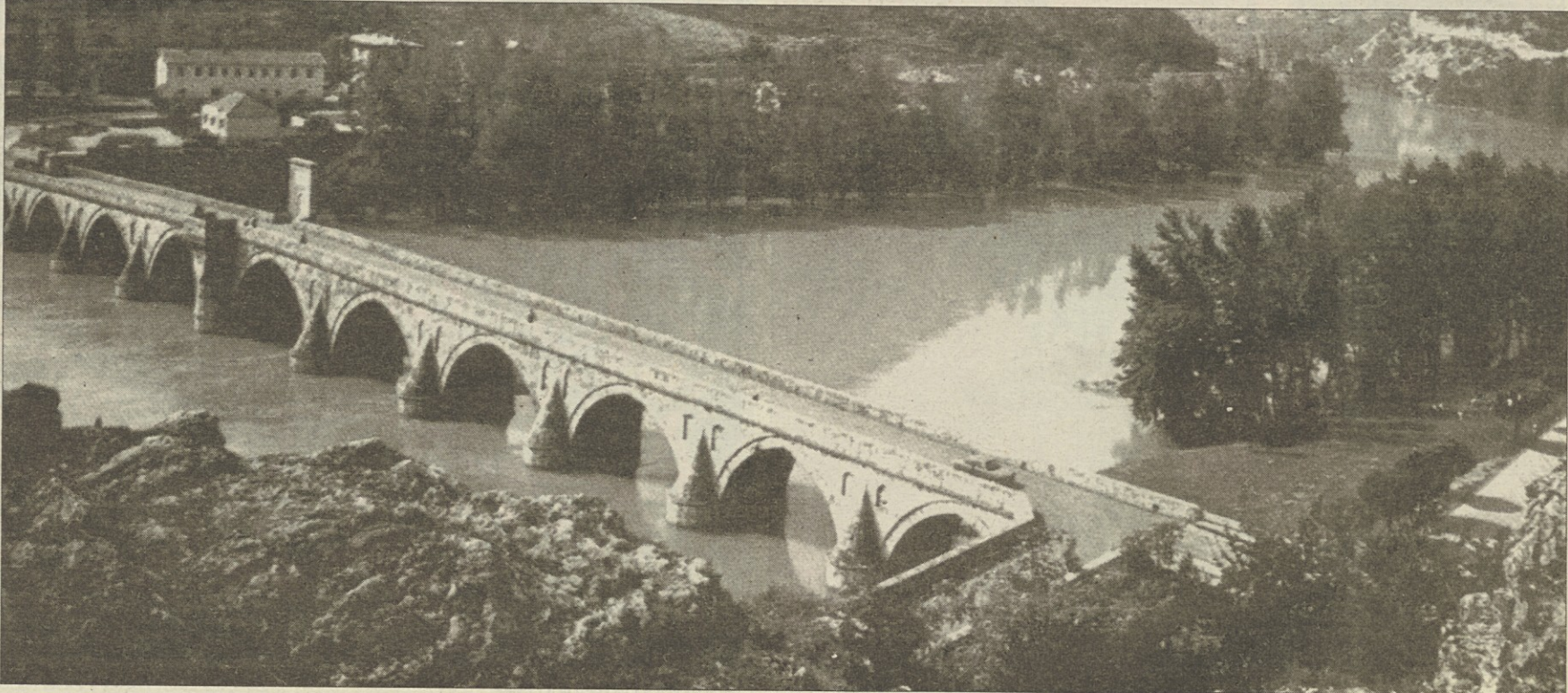
In kaj se je dogajalo dve desetletji po pisateljevi smrti? Literarna kritika je Andrićevim delom priznala poetično moč, konciznost, zgostenost impresij, filozofsko poglobljenost, stilno virtuoznost, toda očitala jim je preveliko fragmentarnost. Prav to pa je poleg nastetih superlativov literarnih kritikov v današnjih časih, ko se tradicionalna podoba Bosne in Hercegovine takorekoč pred našimi očmi razkrajala na praelemente, dodatna in posebna vrednost Andrićevega književnega opusa.

Slavko Gaberc

V nagovoru ob prevzemu Nobelove nagrade (1961) je Andrić, ki je sicer podobno kot Ciril Kosmač najraje molčal o svojem delu (držal se je Goethejevega pravila - naloga umetnika je ustvarjati, ne govoriti), morda najbolj eksplicitno razčlenil (pojasnil) svoje poglede o ustvarjalnosti - življenjski nuji, brez katere si sploh ne bi mogel predstavljati duhovnega razvoja človeštva skozi stoletja.

cani) itd. Kljub temu, da je bil v življenju bolj nagnjen k optimizmu kot pesimizmu pa podoba življenja, ki jo podaja v novelah, ni vedra. Čeprav je pisateljeva najbolj izrazita izpovedna moč v opisovanju »bivsih« ljudi in »bivsih« časov pa ni dvoma, da se na bosanskih prostranstvih zgodovina tudi danes pojavlja. Spreminja se sicer z vojno opustošena pokrajina, izginjajo kulturni spomeniki (džamije, minareti, katoliške cerkve in samostani itd.), deloma se spreminjajo tudi ljudje in navade, usode pa se ponavljajo. Na to tragično usodo pa se danes spominjajo muzejini (klicarji), ki z redkih ohranjenih minaretov (stolpov

življenja, o katerem pisatelj razpreda v novelah Anikini casi (1931), Ljubezen v mestecu (1924), Corkan in Nemka (1924), Mara, turska ljubica (1931) itd. Andrićeva vizija življenja je kot drobno stkana in neprekinjena vez iskala in našla oporo in potrditev za svojo podobo sedanosti v preteklosti, vendar ga je zgodovina zanimala le toliko, kolikor mu je pojasnjevala sedanost. Sicer pa nikoli ni ločeval življenja na preteklost in sedanost, rekoc: »Prave razlike med sodobnostjo in zgodovino za mene ni.« Ko je literarno oblikoval svet svojih prednikov, je vtikal vanj živo ljudsko izročilo, ki ga od veko-

Vse večja žlahtnost

Razstavo, ki jo bodo ta teden podrli, si je ogledalo nad 20 tisoč obiskovalcev

Razstava Gotika v Sloveniji, doslej prav gotovo najpomembnejši razstveni projekt Narodne galerije in številnih drugih slovenskih znanstvenih, spomeniško-varstvenih ter muzejskih ustanov, se izteka. Poleg predstavitve znanstvenih dosežkov je razstava nedvomno prinesla tudi velik napredek na področju popularizacije kulturne dediščine v širši javnosti. Narodna galerija, kjer je bil cez poltje na ogled osrednji in organizacijsko gotovo najzahtevnejši del razstave, je javnost presenetila z uvedbo nekaterih novosti, ki so v mednarodnem prostoru že dolgo uveljavljene, pri nas pa so se ravno z razstavo, ki se pravkar izteka, soočile z domačo javnostjo, za katero bi sicer težko zapisali, da svoji kulturni dediščini posveča zelo veliko zanimanja.

Kot je znano, se v Sloveniji na pojem muzej zelo radi vežejo pridevniki zaprasen, nezanimiv in podobne oznake. Medtem ko lahko za zelo veliko ustanov slovenske muzejske mreže mirno zapisemo, da so tovrstne oznake povsem ustrezne, lahko predvsem v zadnjih sezonah opazimo, da so se nekateri muzeji vendarle otresli svoje samozadostnosti in zgolj (bolj ali manj ustreznega) opravljanja svojega osnovnega spomeniško-varstvenega poslanstva. Se več, nekaterim izmed muzejev se zdalec ni več vseeno, koliko obiskovalcev njihovi razstveni projekti pritegnejo in kakšno mnenje si javnost ustvarja o njihovi dejavnosti. Med slednje poleg Mestnega muzeja Ljubljana in Ptujkega pokrajinskega muzeja gotovo sodi tudi Narodna galerija, v kateri lahko - zlasti odkar je pridobila Novo krilo - opazamo pestro obrazstavno dejavnost, ki je od razstave do razstave bogatejša.

Osrednji slovenski likovni muzej, v upravnih prostorih katerega v teh dneh naletis na dovolj mrzlično stanje - strokovno osebje se namreč pripravlja na podrtje razstave in vse organizacijske težave, ki so z njim povezane - je med drugim preseñetil z namensko preureditvijo razstavnih prostorov starega dela muzeja, z bogatim programom javnih vodstev in pedagoške dejavnosti, pestro ponudbo spominkov, ob obsežnem in dragem katalogu je izdal dostopen vodič ter prilagodil urnik evropskim standardom.

Novosti in spremenjen izbor stalne zbirke

Kot je povedal direktor ustanove dr. Andrej Smrekar, so v Narodni galeriji soočeni z dejstvom, da morajo kontinuiran razstveni program vzdrževati z minimalnimi sredstvi. Razstava Gotika v Sloveniji je zahtevala nekatere spremembe razstavnih možnosti v stari zgradbi (za katero sicer pripravljajo rekonstrukcijo, vrnitev v nekdanje stanje). Samo podiranje razstave, ki se bo začelo v prihodnjem tednu, bo zelo zahtevno, ker morajo z umetninami delati ustrezno usposobljeni kadri. Razpored vraćanja eksponatov je izdelan za ves mesec, ko bo Narodna galerija predvidoma zaprta. Po tem obdobju bo javnosti spet dostopna stalna zbirka, pri postavitvi katere bodo uvedli nekaj novosti in nekoliko spremenili izbor.

Kaksen bo sicer sicer sicer razstveni program Narodne galerije v prihodnje, pa bo, kot je povedal dr. Smrekar, odvisno od razumevanja družbe in sredstev, ki jih bodo imeli na voljo. V ustanovi sicer težijo k obdelovanju nacionalnega fonda ne glede na njegovo lastništvo.

Natečaj za najzvirnejše gotško oblačilo

Med zelo uspešne dejavnosti v Narodni galeriji, zlasti od pridobitve ustreznih prostorov, sodi pedagoška dejavnost, ki jo vodi kustosinja pedagoginja Lidija Tavcar in ki je v času razstave potekala predvsem z likovnimi delavnicami, v katerih so otroci spoznavali slikarske postopke, postopke dekoriranja in gotškega pisanja. Zlasti v zadnjih tednih, ko se je začel solski pouk, beležijo v ustanovi pravi naval.

Prijetno presenečenje je pomenil srednješolski natečaj za najzvirnejše gotško oblačilo, ki je potekal v sklopu istih dejavnosti.

Predvčerajšnjim so v stari zgradbi pripravili tudi pravcato modno revijo, na kateri so udeleženci - predvsem učenci ljubljanske Srednje sole za oblikovanje in fotografijo ter učenci poljanske gimnazije - predstavili svoje izdelke. Med 15 modelov (mimogrede, natečaja se je udeležil le en fant, ki oblačila ni oblikoval zase, ustreznega manekena pa ni našel), v katerih so srednješolske dvorjanke - pa tudi kaksne bolj meniške razpoložene mladenke - ob poznosrednjeveški glasbi navduševale sicer neštevilčno občinstvo, je žirija nagradila Spelo Koselj, Mirjam Ceglar (obe sola za oblikovanje in fotografijo, mentor Darja Vidic), Judito Sliwnik in Majo Likar (obe Gimnazija Poljane, brez mentorja). Prvonagrajena Spela, ki so ji fotografske bliskavice vztrajno sledile, je povedala, da je za izdelavo oblačila potrebovala ogromno skic, sivati pa je začela mesec dni pred koncem pouka.

Vse več članov društva Prijateljev NG

Ena od letošnjih novosti v dejavnostih ustanove je tudi nedavna oživitev Prijateljev Narodne galerije, društva, ki se zgleduje po tistih v tujini, kate-

rih nastanki najpogosteje segajo v začetek našega stoletja in ki so najpomembnejšim likovnim ustanovam pomagala k siritvi fondov s številnimi nakupi pogosto tudi temeljnih likovnih mojstrov (tudi nastanek Narodne galerije in začetki zbiranja njenih fondov sta tesno povezana z nakdanjim Društvom Narodne galerije). V Narodni galeriji so zelo zainteresirani za delovanje društva, saj vprašanje siritve fondov z nakupi sicer ni ustrezno rešeno. Druga funkcija društva je tudi v oblikovanju aktivnejše publike, ki kot taka tudi pogosteje prihaja v muzej. Vsak prijatelj Narodne galerije (letna članarina za posameznike znaša pet tisoč tolarjev - za primerjavo, članarina v sorodnem društvu Louvra Société des Amis du Louvre znaša 220 francoskih frankov oziroma okoli 5300 tolarjev) pridobi pravico do prostega vstopa v muzej in do številnih drugih ugodnosti. Med Prijatelje Narodne galerije, ki delujejo od pomladi, se je doslej vključilo okoli 110 članov, družabnikov, donatorjev in podjetij (za družabnike, donatorje in podjetja veljajo posebni pogoji); do konca leta pa v ustanovi pričakujejo podvojitve števila.

Vse več obrazstavne dejavnosti

Osrednji evropski muzeji imajo izredno razvejane obrazstavne dejavnosti, ki seveda prekasajo zelo dobrosel, a zaenkrat v primerjavi z najpomembnejšimi sorodnimi ustanovami se skromen program nase nacionalke. Tako, denimo, londonska Narodna galerija (v kateri je sicer dostopen zajeten in drag strokovni katalog stalne zbirke, tako v obliki knjige kot multimedijskega CD-ROM-a) vsak mesec izda svoj napovednik, promocijsko zlozenko, v kateri na poljuden in strnjen način napove svoje mesečne dejavnosti. Ob kra-

Iz malih radovednežev bodo zrastle veliki obiskovalci muzejev

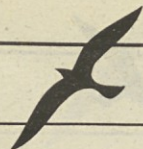
tkih predstavitvenih tekstih o razstavah, ki so trenutno na ogled, vsebuje se izrazito promocijske prispevke, na primer besedila, v katerih znane osebnosti - seveda ne le z likovnega področja - opišejo izbrano delo (in jih ni sram o njem pisati preprostih tekstov, ki so precej daleč od nam tako domače zintelektualiziranosti). Obiskovalec ima tako možnost prebrati, kaj o nekem delu preprosto meni nekdo, ki ni izvedenec, a je »zvezda« (in s katero se je torej mogoče identificirati). Sledijo prispevki o na novo restavriranih delih, opozorila o posebno zanimivih detajlih posameznih del, seznam predavanj in filmskih projekcij, ki se odvijajo vsak dan, in se nekatera druga opozorila. Med drugim - zlozenka je zelo majhna in vse prej kot razkosna. Enako skromne, a nekoliko bolj »sofisticirane« oblikovane so mesečne promocijske

publikacije pariskega Louvra. Ob splošnih napovedih (seveda so dnevi brez obrazstavnih dejavnosti prava redkost) izdaja Louvre posebni zlozenki, namenjeni dejavnostim odraslih in otrok. Zgolj za primer: obiskovalci Louvra lahko ob vsakodnevnih predavanjih, številnih konferencah in simpozijih ter koncertih, filmih in podobnem izbirajo tudi med izredno številnimi delavnica-mi (kar 15 jih je namenjeno odraslim, medtem ko lahko mladina izbira med 23 različnimi možnostmi). Ali pa naslednja muzejska možnost - kdor zeli ob aperitivu, ogledu zbirke, dunajskih melodijah in gala večerji v elitni družbi (za 2200 avstrijskih silingov ali okoli 26 tisoč tolarjev) preziveti silvestrovo v dunajskem Umetnostnozgodovinskem muzeju, naj zavrti telefonsko številko 512 49 63...

Vojko Urbancic

Po gotiki - razstavo bodo podirali teden dni - bodo spet postavili stalno zbirko. (Foto: Bojan Salaj)

Metoda žabjih skokov

MacArthur je doživel največje zadovoljstvo, ko ga je obiskal cesar Hirohito

Ko je Douglas MacArthur postal vrhovni poveljnik zavezniskih sil v jugozahodnem Pacifiku, je imel za seboj eno najbolj bleščečih vojaških karier, kar jih pomnijo: bil je prvi v svojem razredu v West Pointu, junak iz prve svetovne vojne in šef armadnega generalstaba. S svojo slikovito kapo, sončnimi naočniki in pipo iz koruznega storža je bil podoben igralcu, ki igra vlogo velikega generala. Bil je castihlepen, željan publicitete, medtem ko je svoje podrejene držal v čim večji brezimnosti.

MacArthur je imel v začetku druge svetovne vojne za seboj nadvse pestro življenje, ne pa tudi že dovolj vojaške slave z bojnih polj. Tedaj je 7. 12. 1941 prislo do zahrbtnega japonskega napada na ameriško vojno pristanišče Pearl Harbor na havajskem otoku Oahu, ki je bil povod za vstop ZDA v drugo svetovno vojno. Presenečenje je bilo popolno. Šest velikih bojnih ladij je bilo potopljenih ali hudo poškodovanih. Ameriška udarna moc na Pacifiku je bila ohromljena. Se sreča, da je julija 1940. ameriški kongres sprejel zakon »o mornarici

misli: »Hvala bogu, zdaj nismo več sami!«

Dvaindvajsetega februarja 1942. je Roosevelt po Churchillovem nasvetu ukazal MacArthurju, naj na obkoljenem filipinskem otoku Bataan zapusti svoje vojake in odide v Avstralijo. Potrebnovali so ga za nove, mnogo odgovornejše naloge, kajti po splošnem prepričanju v nobenem vojaškem rodu ni bilo človeka, ki bi poznal tihomorsko bojišče bolje kot on. »Oblast« na Tihem oceanu si je moral deliti s Chesterjem Nimitzem, vrhovnim poveljnikom tihomorske flote, ki je bil do-

ofenzivo proti Japonski, ki je njen glavni smoter podpreti Filipine. Prebil sem se in se bom vrnil.«

Japonska strategija je bila: potisniti ameriško - filipinske sile nazaj v Manila in jih tam uničiti. General MacArthur se je izognil pasti tako, da se je umaknil na polotok Bataan, kjer so bile gore, džungle in močvirja nadvse primerni za obrambo. Kmalu po MacArthurjevem odhodu so se vojaki vdali in se podali na strašno, kakih 90 kilometrov dolgo pot v japonsko ujetništvo. Vec kot 75.000 moz, med njimi 12.000 Americanov, se je podalo na pohod, toda samo 54.000 jih je prislo do konca, vsi drugi so umrli od bolezni, lakote ali trpinčenja med ujetništvom v Camp O' Donnellu v naslednjih treh mesecih.

Kmalu se je vojna sreča obrnila ZDA in zaveznikom v prid. MacArthur in Nimitz sta s svojimi armadami in letali osvajala otok za otokom. Zgodba je bila skoraj zmeraj ista: japonski vojaki, zariti v skrbno izdelanih bunkerjih, poslušajo radijske oddaje in sanjajo o svojih dražestnih ženah v pastelnih kimonih ter čakajo na neizogibni vihar ognja in smrti, ki bo privrslal z morja. Zunaj se svetli Pacifik in slišati je brezkončni utrip valov. Ves ta čas orjejo po valovih sive ladje, polne prepotenih marincev, ki se bodo vsak hip izkrcali in z mnogo žrtev zasedli otok.

V dobrem letu je učinkovita in ekonomska strategija pripeljala MacArthurja daleč proti severu Pacifika in februarja 1943. odrezala kakih 135.000 Japoncev. Metoda žabjih skokov je pomenila, da so obsli sovrazne trdnjave, jih vznemirjali z bombnimi napadi in se izkrcavali daleč za njimi na otokih, na katerih je bilo mogoče zgraditi letališča in pristanišča za nadaljnje prodiranje.

Ce preskocimo številne pomorske bitke in izkrcanja, pridemo do sestega aprila 1945, ko je MacArthur dobil poveljstvo nad vsemi silami ZDA na Pacifiku. Prejel je ukaz, naj se skupaj s poveljnikom mornarice Nimitzem pripravi na zadnje operacije v vojni.

V ZDA so kmalu dokončali prvi dve atomski bombi. Od Trumana,

Eden izmed dokov v Pearl Harboru dan po japonskem napadu

la potsdamska deklaracija z ultimatom Japonski, da se vda ali pa bo doživela popolno uničenje. Dva dni pozneje je japonski premier Suzuki izjavil, da se njegova vlada ne bo ozirala nanjo.

Sestega avgusta ob 8.15 zjutraj je ameriški pilot Tibbets odvrnil nad Hirošimo uranovo bombo vrste Mali deček. Devetega avgusta je padla na Nagasaki plutonijeva bomba, imenovana Debeli deček. Uničenje je v obeh primerih preseglo najbolj natančne izračune znanstvenikov. Vec ur je trajalo, preden sta se goba oblaka z dimom in ognjem dovolj razkabila, da so lahko izvidniška letala posnela fotografije. Stevilo žrtev ne more izraziti nepopolnega trpljenja ljudi, ki je sledilo...

V vojaškem pogledu je sledil hiter razplet. Osmega avgusta je Sovjetska zveza v skladu z dogovorom treh velikih na Jalti napovedala vojno Japonski in vdrla v Mandžurijo.

O japonski vdaji so se odločili na zadnjem sestanku vrhovnega vojnega sveta v cesarjevi navzočnosti. Hirohito je dejal: »Ne morem prenasati, da bi moje nedolžno ljudstvo naprej trpelo.« Po dolgi razpravi je Suzuki vstal in mirno dejal: »Gospodje, ure in ure smo govorili, ne da bi prišli do kake odločitve, in sporazuma se vedno ni...« Predlagal je, da se obrnejo na cesarja za svet, in da ga sprejmejo kot odločitev konference. Potem je zalostno stopil k prestolu. Neznatni Hirohito, po poklicu morsk biolog, ki je imel v svoji delovni sobi portret Abrahama Lincolna, je dejal, da je primoran sprejeti zavezniške zahteve.

Stalin, najbrz ljubosumen, da so ga ZDA prehiteli z atomsko bombo, je zavrnil vdajo, češ da je prepslošna. Rdeca armada je nadaljevala ofenzivo. Rusi so ujeli 594.000 Japoncev in jih pobili kakih 80.000, medtem ko so sami imeli 8.000 mrtvih in 22.000 ranjenih.

Odločilno in zgodovinsko dejanje, ki je potrdilo poraz Japonske, se je zgodilo na krovu 45.000-tonske bojne ladje Missouri 2. septembra 1945. v Tokijskem zalivu.

Dogodek so, kot opisuje Sulzbergerjeva knjiga Druga svetovna vojna,

uprizorili z dramatičnim poudarkom. Suzuki je odstopil 15. avgusta. Novi premier, princ Higasi-kuni, se je lahko izognil slovesnosti vdaje iz protokolarnih razlogov, ker je bil cesarjev stric. Namesto njega je enonogi zunanji minister Mamoru Sigemitsu v progastih hlačah in s cilindrom na glavi prisepal na krov in podpisal brezpogojno vdajo.

Na Missouriju, admiralski ladji vse tihomorske flote ZDA, je bila razobešana ista zastava, ki je vihrala nad Kapitolom v Washingtonu tistega dne, ko je bil napaden Pearl Harbor.

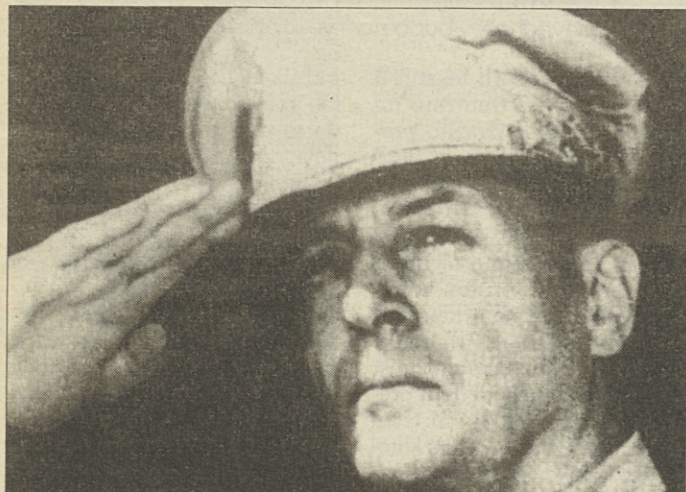
Ko je MacArthur z nekaj velikodušnimi besedami začel slovesnost, je Sigemitsu nadvse dostojanstveno podpisal dva izvoda listine o vdaji v japonscini in anglescini. Potem je MacArthur stopil naprej in popeljal s seboj dva visoka oficirja, ki so ju resili iz japonskih taborišč za vojne ujetnike: Generalnega poročnika Jonathana M. Wainwrighta, ki ga je moral pustiti na Corregidorju, in generalnega poročnika Arthurja Percivala, porazenca v Singapuru. Prvi je podpisal listino MacArthur, za njim pa se Nimitz in drugi zavezniški predstavniki.

Prikupni general, ki je bil videti za celo generacijo mlajši, kakor je bil v resnici, je v slovesnem govoru med drugim dejal: »Ne gre, da bi se mi, ki zastopamo večino narodov sveta, srečali tukaj v duhu nezaupanja, zlobe in sovraštva. Pač pa se spodobi za nas vse, bodisi zmagovalce ali porazence, da služimo in da brez pomislekov zavezemo vse naše narode, da bodo zvesto izpolnjevali obveznosti, ki jih tukaj uradno prevzemajo. Globoko upam..., da bo iz tega slovesnega trenutka nastal boljši svet..., svet, v katerem bo zmagalo človeško dostojanstvo... Molimo, da bi se mir vrnil na svet, in da bi ga Bog za zmeraj ohranil. Slovesnost je končana.«

Največje zadovoljstvo je MacArthur doživel, ko ga je obiskal cesar Hirohito in tako simbolično pokazal, da preneha obstajati kot božje bitje, ki ne hodi na obiske, vsi pa hodijo k njemu in se mu klanjajo kot božjemu bitju.

General MacArthur je bil po vojni poveljnik na Japonskem in v Koreji, leta 1951 pa je bil nenadoma razrešen vseh funkcij.

France Trebčan

»Vrnil sem bom!« je rekel MacArthur, ko je zapuščal okupirane Filipine

dveh oceanov«. V ladjedelnici Mare Island v Kaliforniji so uvedli proizvodnjo z najdaljšim tekočim trakom v ZDA. Največja novost v pomorskem vojskovanju je bila letalonošilka.

Naslednjega dne je Roosevelt na skupnem zasedanju obeh domov kongresa izjavil, da je 7. december datum, »ki bo ostal s sramoto zapisan v zgodovini«, in senat je enotno

ma iz Teksasa in je bil za razliko od MacArthurja blagega vedenja, postenjak z jasnimi modrimi očmi in preprostim, razoranim obrazom. Po napadu na Pearl Harbor so ga povisali mimo 28 visokih oficirjev, ki so pred njim čakali v vrsti za napredovanje. Ernst J. King, eden najboljših strategov v Washingtonu, je bil šef staba za pomorske operacije, človek, ki ni poznal sale.

Sovjetski vojak straži pripadnike japonske motorizirane enote

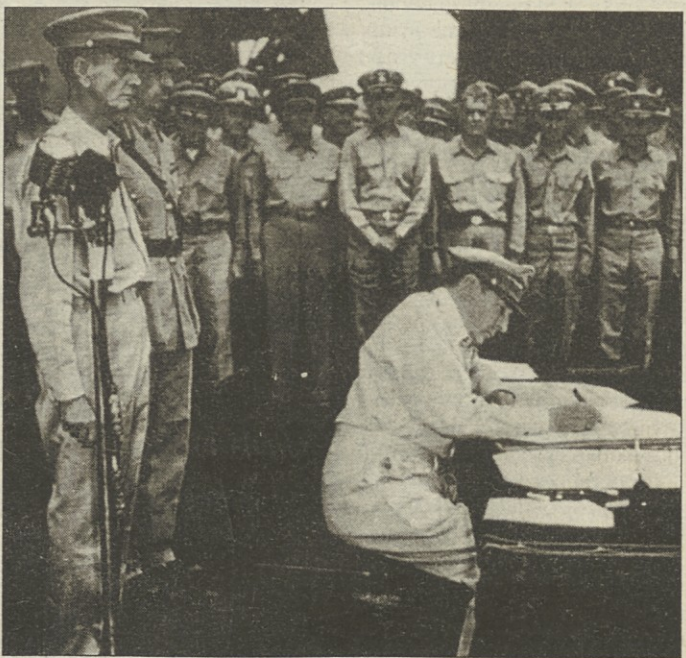
glasoval za vojno. V predstavniskem domu je bila proti samo ena pacifistično razpoložena poslanka, ki je rekla, da naj bo njen glas nasprotni dokaz demokracije in svobode v ZDA.

Churchill je v angleškem parlamentu med drugim dejal na glas: »V vsem svojem življenju nisem doživel tako hude in boleče pomorske izgube...« Sam pri sebi pa si je

Enajstega marca je zastavni general z družino in stabom v patrolnih torpednih colnih zapustil Corregidor. Na Mindanau so prestopili v dve leti trdnjavi, ki sta odleteli v Avstralijo. Tam je objavil svojo slavno izjavo: »Predsednik ZDA mi je ukazal, naj se prebijem skozi japonske črte in naj odidem s Corregidorja v Avstralijo, da bi, kolikor je meni znano, organiziral ameriško

ki je nasledil umrlega predsednika Roosevelta, je bilo odvisno, kako, kje in kdaj bo uporabljena atomska bomba. Imel je načelno Churchillovo privolitev, da lahko vrže bombo na Japonsko, Stalinove odobritve pa tako ali tako ni iskal.

Med ameriški voditelji je bilo nekaj razprave o tem, kaksno opozorilo bi morali poslati v Tokio, preden bi uporabili bombi. To je bi-

General MacArthur podpisuje listino o vdaji Japonske

Zjutraj je v postelji najbolj živahno

Seks ob polnoči se nikakor ne more primerjati s tistim ob desetih dopoldne

Clovekovo življenje in bivanje uravnava tiktakanje skrite biološke ure, ki pogojuje vzpone in padce posameznika, njegove minimume in maksimume, kritične in optimalne trenutke, ki na svojevrsten način botruje zamujenim in uresničnim priložnostim ter omogoča posamezniku, da v določenem trenutku prekosi samega sebe in izvede nacrt ter potem vse življenje čudi, kako mu je sploh lahko uspelo nekaj tako nenadkriljivega.

Omenjena skrivnostna ura z neumornim tiktakanjem vpliva tudi na spolnost in erotiko - uravnava posameznikov seksualni bioritem. Nič cudnega torej, da človek tudi v spolnosti doživlja vzpone in padce, kulminacije in depresije, obdobja blazenosti in nepotesenosti. Umetnost poznavanja in razume-

ko je človekova spolna aktivnost najbolj izrazita in raznolika hkrati.

Seks v toplji postelji - zgodnja jutranja ljubezen

Razkosje, ki si ga v zvrhani meri lahko privoščijo predvsem tisti, ki začnajo službo malce pozneje, ali pa je sploh

tnerja, videti zlahten začetek novega dne. Jutranji seks navdusuje nežnejši spol, ki se v zgodnjih jutranjih urah pogosto predaja erotičnim sanjam, pa tudi moški običajno uživajo v njem, saj lahko tako elegantno izkoristijo svojo fiziološko pogojeno jutranjo erekcijo. Rezultati obseznih raziskav in anket pricaajo, da je v jutranjih urah (beri: med 6 in 8 uro) v postelji najbolj živahno (izjemo seveda predstavljajo vroče noči). Kronobiologi poudarjajo, da je jutro idealen čas za ljubezen in seks, saj je raven seksualnih hormonov (predvsem testosterona) pri obeh spolih, ki povečujejo libido in krepijo erotično občutje, v organizmu izrazito visok. Zal je zaradi pomanjkanja časa jutranji seks praviloma oropan prvinskega sarma; večina parov se mora zaradi časovne stiske in drugih objektivnih ovir zadovoljiti s kratkim quickijem (hitri seks), pri katerem večina žensk ne doživi orgazma, ali pa se ta odrazi v okrnjeni obliki.

Luksuzni seks: ljubezen v dopoldanskem času

Privilegij, ki si ga večina izmed nas lahko omisli le v prostih dneh, ko nismo odvisni od delovnega časa, domačih obveznosti in zvonjenja budilke. Razvajeni filmski igralec, ki se je pri petdesetih naveličal vloge večnega Don Juana in se je umiril v zakonskem pristanu, je pred nedavnim izjavil, da se najbolj veseli dni, ko lahko zvečer izključi budilko in skuša prelisčiti boga Kronosa s tem, da jutro potegne najmanj tja do poldneva ali pa se cez. V postelji seveda in to ne sam. Ob dopoldnevih je deloven človek običajno ustvarjal, domisel, dinamičen, razvnet in inovativen. Krvni obtok deluje z maksimalno zmogljivostjo, srce je optimalno obremenjeno, možgani, zleze in vsi organi so dobro prekravljeni - preskrbljeni s kisikom in hranilnimi snovmi, koncentracija adrenalina in spolnih hormonov v krvi je visoka, pogosto celo maksimalna; človek je okrog 11. ure dopoldne na vrhuncu svojih moči. Zato dopoldanski čas upravičeno velja za imenitno priložnost za ljube-

Nasvet za zahtevne trenutke - zgodnjepopoldanske ljubezni

Ce si resnično ne morete privoščiti boljšega časovnega izbora, vam želimo čimveč opoldanskega užitka, hkrati pa vam svetujemo, da se užitek in partnerju na ljubo odpoveste vsaj zgodnjemu kosilu. Tovrstni seks je ena redkih stvari, ki prija tudi in predvsem na tešče. Ce ste utrujeni in čutite, da potrebujete malce spodbude, pojejte manjšo sladkarijo in popijte kozarec vitaminske ali energetske pijače. Ce ste malce bolj zahtevni ter želite s svojim partnerjem uživati in doživeti nebesa, vam priporočamo, da se vsaj sem ter tja odločite za nadure. Poznopoldanski seks je veliko zlahtnejši, privlačnejši in bolj spontan od opoldanskega. Kratko srečanje ob koncu delovnega dne sovпада z naslednjim maksimumom, ki ga bosta s partnerjem upravičeno lahko kovala v zvezde. Navsezadnje si zaslužita nekaj čarobnih trenutkov v dvoje.

Seksualna regresija: ljubezen med dvanajsto in tretjo uro

Ljubezen po kosilu je s psihološkega stališča brezupno, popolnoma zgrešeno početje. Zakoni kronobiologije namreč pricaajo, da predstavniki obeh spolov po dvanjsti uri zapadejo v opoldanski minimum, ko se delovanje srca in ožilja, pa tudi živcev, zlez in čutil upočasnijo in umirijo (tudi pri tistih, ki si iz kakr-

snega koli vzroka ne privoščijo opoldanskega kosila), pri vseh, ki okrog dvanajstih se deajo za obloženo mizo, pa je situacija se toliko bolj zaskrbljujoča, saj organizem vso zdesetkano energijo usmeri v prebavne organe. Zanimivo je, da se v razvitih dezelah (predvsem v ZDA in na Japonskem) ravno v tem času - čas kosila, odmora in sprostitve, spletajo številne osebne zveze in odigravajo številni ljubezenski prizori med zapo-

slenimi (ne le med sefi in tajnicami); v najbolj neugodnem času se po sili razmer rodi največ skritih in prepovedanih ljubezni med dinamičnimi zaposlenimi partnerji (tudi v tem se odraža izredna fleksibilnost in prilagodljivost seksualnega bioritma posameznika - človek lahko uresniči in doseže, kar si zamisli in za kar se zavestno odloči).

(N. P.)

(Nadaljevanje in konec prihodnjic)

Nasvet ljubiteljem jutranjega seksa

Tudi vsem, ki boste to se postali. Poskusite se izogniti jutranji naglici (premaknite začetek delavnega dne na urico kasneje, skusajte malce prej pobegniti iz dežele sanj, pojdite zvečer prej v posteljo ali pa čimveč jutranjih opravil opravite popoldne oziroma zvečer), partnerju povejte, kaj vam zjutraj najbolj ugaja in se potrudite, da se bosta lahko družno predajala jutranjim užitek. Jutro je s svojo nedolžnostjo in neomadeževanostjo, pričakovanjem in hrepenenjem pravi čas za uresničitev skritih fantazij in sanj - seks v polsnu je lahko se posebno čaroben in osrečujoč za oba partnerja, saj je kot prvi izraz naklonjenosti nekakšno zagotovilo za povezavo raz čez dan. Zgodnja jutranja sprostitve v postelji predstavlja odlično jutranjo telovadbo, učinkovito sprostitve na pragu novega dne, vzbuja optimizem in navdušenje, obenem pa človeka navdaja s polem, ki mu pomaga, da se lahko v dobri formi spoprime s poklicnimi izzivi in kljub obremenitvi zdrži vse napore, ki ga čakajo.

Uspešen ameriški manager, vodja priznane mednarodne korporacije, je v sali dejal, da bi vodilni delavci pravzaprav morali skrbeti, da bi se njihovi ključni sodelavci in podrejeni na pragu novega dne znali sprostiti v postelji.

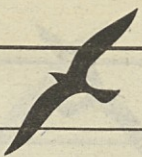
vanja seksualnega bioritma predstavlja enega izmed temeljnih pogojev za zadovoljno in radostno spolnost, brez katere ni harmoničnega, zadovoljnega in kvalitetnega življenja. Najbolje se ujemata partnerja z usklajenim seksualnim bioritmom, posameznika, pri katerih je poleg vseodredujoče kemije moč zaznati tudi uravnoteženo in skladno tiktakanje notranje biološke ure, kar si preprosto lahko ponazorimo z dejstvom, da sta oba hkrati navdušena nad neznostjo, pripravljena za avanturo in zagreta za telesno ljubezen. Take idealne kombinacije so v praksi sicer dokaj redke, vendar pa je moč s kanckom znanja, izkušenj, inovativnosti, originalnosti, prilagodljivosti in brezpogojne medsebojne naklonjenosti bioritem posameznika prilagoditi seksualnemu bioritmu ljubljene osebe ali pa ga z njim vsaj uskladiti.

Najnovejša spoznanja kronobiologije (veda, ki proučuje človekov bioritem) in seksologije pricaajo, da je človek ob določenih delih dneva različno dovzeten, zainteresiran in sposoben za seksualno udejstvovanje. Tako se seks ob polnoči nikakor ne more meriti in primerjati s tistim ob desetih dopoldne. Oglejmo si nekaj časovnih obdobij v cirkadianem ritmu,

ne začnajo zjutraj, ostali pa med dopustom, prazniki in ob koncu tedna. Kaksno čarobno občutje, ko človek, poln jutranjega hrepenenja, v polsnu otiplje toplo in mehko telo ljubljene partnerja, ga poboja, objame, poljubi, stisne k sebi, uživa v zgodnji omami in se v navalu sladostne potopi vanj, in sicer se preden se uspe popolnoma soociti z realnostjo. Tak naj bi bil po mnenju zaljubljenecv in vseh, ki ljubijo svojega par-

Nasvet za dopoldanski seks

Izrazite psihofizične sposobnosti v tem času omogočajo partnerjem, da uresničijo svoje skrite želje, se prepustijo domisljiji in ustvarjalno doživljajo telesno ljubezen (novi prijemi, tehnike, načini, lokacije ipd.), obenem pa zgradijo svojo srečo na trdnih osnovah zaupanja in naklonjenosti. Dopoldanske urice so izrazito primerne tudi za ljubkovanje, razvajanje, erotično masazo (moč rok in posledičen pritisk sta med 10. in 12. uro dopoldne posebno izrazita). Skupina ameriških psihologov pa je javnost nedavno presenetila z ugotovitvijo, da je dopoldanski seks koristen tudi za diabetike in vse, ki želijo shujšati. Okrog 11. ure dopoldne je pri ljubiteljih sladkarij želja po poslasticah izredno močna, seks pa s svojimi endorfini (opiat, hormoni sreče, ki jih izloca organizem pri orgazmu) predstavlja učinkovit nadomestek cokoladi.

Deklice mlade slikajo se radi

Dokaj nevhvaležna stvar je ob taksnem groznem vremenu, kot je bilo v četrtek popoldan, kogarkoli sprasevati, kaksne volje je. Mraz, dez, si-

vina pač ne morejo biti prava stvar za kaj boljši odgovor, kot je na primer prediren pogled v smislu, daj, ne mi se ti težit. Kakšen je bil njen po-

gled, ne vem, ker sva se iz čisto racionalnih razlogov pogovarjali po telefonu, a ravno najboljše volje tudi naša tokratna izbranka zaa fotografiranje, 19-letna Ljubljancanka Vanessa Cigüt, ni bila.

Temu, kot mi je zaupala, ni bilo krivo samo vreme. Kaže, da je pršla v nekakšno življenjsko medfazo, kar ilustrira z opisom, da »se ima poln kufer«. Drugače povedano to pomeni, kakor razlaga, da je bila doslej premalo aktivna, zdaj pa se je odločila, da bo šla »življenju s polno paro naproti«. Narediti mora nekaj zase; v to »nekaj« sodi tudi zanimanje in nagnjenje do tujih jezikov.

Rjavooko, 175 centimetrov visoko rjavolaso Vanesso smo sicer videli julija v Portorožu na tekmovanju za obraz leta - Elite model look, nad katerim je bila razočarana. Vso zadevo hoče cimprej pozabiti. Ceprav jo manekenstvo zanima in bi v njem rada delala, saj ji pomeni enega od izzivov življenja, pa ji ni edini in poglavitni cilj. Poskusiti se želi v čimveč stvareh. Tako so jo predstavili tudi na tekmovanju: da si želi doživeti kaj novega, potovati in spoznati nove ljudi. Toda, pravi med smehom, kot dvojčica po horoskopu je med tistimi, ki nekako bolj lebdijo in ne vedo prav natančno, kaj hočejo. Poraz v Portorožu in razočaranje nad agencijo pa sta ji pravzaprav dobrodošla, saj je pristala na realnih tleh. To sploh ni slabo izkodišče za nov zacetek, sploh, če k temu pristajemo se lastnosti, ki jih Vanessa najbolj ceni pri ljudeh: sproščenost, veselje in odkritosrčnost. Za moški svet pa poleg tega ne bi bilo slabo, da so podobni Jeanu Claudeu van Dammeu...

(KaN)

Foto: Tilen Vajt

KOZMETIČNI NASVETI

Ni ga umetnika, ki bi opeval ženske brke

Kakšna je tehnika odstranjevanja dlačic s smolo

dim mlade deklice, ki imajo nad ustnicami rahel puhek, da ga odstranjujejo z depilacijskimi kremami, ki so zelo alkalne in so namenjene predvsem odstranjevanju dlak na nogah in pod pazduho. Sem proti vsakemu začasnemu odstranjevanju dlačic (depilaciji) na obrazu s smolo, depilacijskimi kremami ali celo z britjem. Vsaka ženska bi morala te dlačice odstraniti za vedno, z epilacijo.

Danes obstajajo naj sodobnejši aparati za trajno odstranjevanje dlačic (t. i. flash-plant metode), ki niso boleče in ne puščajo niti rdečih sledov, kaj sele kaksne ranice. Tak način je primeren za odstranjevanje debelejših dlak, za tanke dlake ali, kot jim pravimo, puhek, pa so primerne posebne aparature, ki delujejo na temelju mikro-radio valov.

Za odstranjevanje dlačic s telesa obstajajo različne metode, od britja, uporabe električnih aparatov, do uporabe depilacijskih krem, kar so

kratkotrajne metode, do metod z dolgotrajnejšimi rezultati. Tehniko odstranjevanja dlačic s smolo, ki je dolgotrajnejša, svetujem tudi svojim strankam. Telesne dlake se lahko odstranjujejo s hladno in s toplo smolo. Tako ena kot druga sta zelo učinkoviti metodi, ki ju je treba ob normalni porasčenosti ponoviti le petkrat na leto, ob močnejši pa šestkrat do sedemkrat. Po depilaciji s smolo na novo zrastejo bolj mehke dlačice, ce pa se brijem ali pa se depiliramo, so nove dlačice na začetku rasti precej trde in bodeče kot jezek.

Pri depilaciji okoli bikinija se veliko žensk odloča za trajno depilacijo in to ne z iglo, ampak z mikrokrovalovi. V tujini pa se za ta način mnoge ženske odločajo tudi pri depilaciji pod pazduho. Pri depilaciji pod pazduho je treba biti previden zaradi bezgalk. Paziti moramo, da po depilaciji ne pride do vnetja zaradi depilacijskih krem, ki so zelo alkalne. Vsaj dva dni po depilaciji

ne smemo uporabljati deodorantov in podobnih dražecih snovi, ampak samo blag otroški puder. Veliko žensk tudi toži, da se jim po depilaciji na koži pojavijo drobne rdeče pikice oziroma mozoljčki. Po strokovni in higiensko neoporečni depilaciji do tega ne sme priti, saj obstajajo preparati, ki jih po depilaciji nanesemo na posebej občutljiva mesta in ki preprečujejo vsakršno, tudi najmanjše vnetje. Depilirati se tudi ne smemo tik preden gremo na sonce, v solarij, ali pa preden gremo v bazen. Ženskam, ki morajo depilirati tudi roke, prav tako svetujem depilacijo s smolo.

Skratka, vsem ženskam svetujem, naj dlačice na obrazu odstranjujejo trajno. Postopek je malo daljši, vendar popolnoma uspešen in - ne pozabimo - neboleč. In na koncu, komu so vse kosmate noge in ženski brki? Ni se rodil umetnik, ki bi jih opeval, zato proč z njimi,« je povedala Lili Carsten.

(JaK)

Mnogo žensk ne ve, kaj narediti, ce jih je narava obdarila s prebujno porasčenostjo. Na ženskem obrazu ali telesu dlake delujejo kot tujek in žensko tudi kazijo. Priznana dermoesteticatko Lili Carsten, ki je te težave odpravljala v svojem salonu že pred petindvajsetimi leti, smo vprašali, kaj svetuje ženskam, ki se spopadajo s tem problemom.

»Se danes vidis zelo urejene gospe, ki imajo kosmate noge in ki so

dlakave pod pazduho. To je težko razumljivo, se zlasti poleti, ko se potimo, pa tudi sicer je dlakavost nehigienska. Zanimivo je tudi to, da mnoge gospe, ki se poleti depilirajo, pozimi puščajo rasti dlake, kot da se porasčenost po nogah ne bi videla skozi nogavice, se zlasti, kadar nosimo krajše krilo. Dlakavost nima nikakršne zveze z modo. To je preprosto higienska potreba!

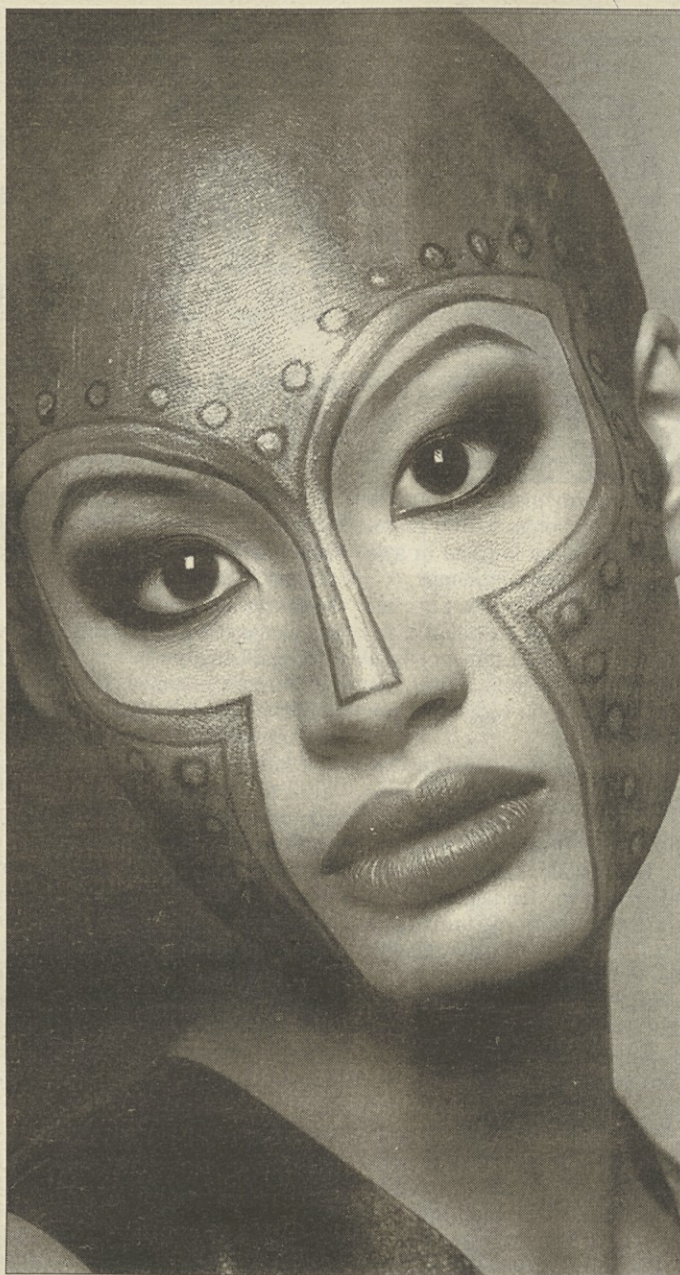
Najbolj me prizadene, kadar vi-

Sadomazohizem zastavlja vrsto vprašanj

Nekateri ljudje so zgroženi nad vsem, ki ni »pravilno«

oziroma »naravno«, večina pa najraje ne bi razumela bolečine (čeprav si v bistvu to zeli doumeti) in tega, da lahko nekdo uživa v telesni bolečini kot delu ljubezenske igre. Vse to se zdi prevelika skrajnost, car bolečine pa fetišizem. Želja po bolečini je lahko tako močna, da je celo močnejša od želje po partnerju in spolnosti. Bolečina je, razlaga Amy Bloom, odločilni element, medtem ko partner, romantika in telesna privlačnost ostajajo v drugotnega pomena. Seveda pa se najdejo tudi taki, ki so iz tega naredili »posel« in hrabro prenašajo bolečine pretepanja z jermenom, samo da bi dobro zaslužili. Kakorkoli že, meni Bloomova, eni in drugi barantajo z bolečino. Ne moremo pa obsojati nekoga za to, kar mu je všeč; prav tako kot smo si različni pri tem, da nekateri v postelji uživajo, če gori luc, drugi hočejo temo, eni so ob vrhuncu tihi, drugi si želijo nezna sepetanja...

LJUDJE, ODNOSI, LETA

Po reviji New Woman
(KaN)

Ce hocete sebi in svojemu zdravju dobro, pijte zeleni čaj. Ta namreč zmanjšuje tveganje za srčno-zilna obolenja in raka na jetrih. Tako vsaj trdijo japonski strokovnjaki z Inštituta za raziskovanje raka Saitama. Ugotovili so, da večje količine zelenega čaja, kar pomeni deset skodelic ali več na dan, ugodno vplivajo na znižanje nevarnega holesterola v krvi in na obolelost jeter.

Odbor za osnovno zdravstvo Zdravniške zbornice Slovenije in revija Isis sta pravkar izdala publikacijo z naslovom Medicina dela - danes. Tematika prvenca ni naključna, saj se vsi za posleni prevečkrat premalo zavedamo, kako pomembni so za naše zdravje tudi pogoji, v katerih delamo. Knjizica, ki sta jo pripravila dr. Alfred Bogomir Kobal in prim. mag. France Urlep, dr. med., prikazuje sedanje razmere v stroki, stanje v Evropi in pereca vprašanja zdravstvene zaštite delavcev v Sloveniji. Na pregleden način kaže tudi dosedanje napore in stališča najodgovornejših predstavnikov medicine dela. Stroka, ki je v preteklosti opravila veliko kakovostnega dela in ima številne odlične strokovnjake, se, kot je v predgovoru zapisal France Urlep, nahaja v eksistenčni stiski, pred katero si ni mogoče zatiskati oči. V kratkem času pričakuje pomoč za ustrezno strokovno in organizacijsko rešitev perečih vprašanj. (KaN)

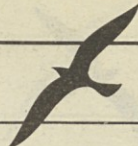
Med ukrepi so najpomembnejši: prepoved prodaje cigaret z avtomati in prepoved naročanja cigaret po pošti. Cigarete tudi ne bi smele biti razstavljene na vsakomur dostopnih policah; kupcu, staremu nad 18 let, ki bo moral z dokumentom dokazati svojo starost, naj bi cigarete osebno izročil prodajalec. Iz prodaje bi morali izključiti zavojčke z manj kot 20 cigaretami, prepovedati bi morali tudi prodajo le ene ali nekaj cigaret. Reklamiranje cigaret naj bo prepovedano v sportnih in rekreacijskih objektih; reklame za cigarete morajo biti najmanj 300 metrov daleč od sol in otroških igrišč. Omejitvi bi morali tudi reklamiranje cigaret v revijah, ki jih berejo mladoletniki. To bačne tovarne naj bi s 150 milijoni dolarjev financirale kampanijo za seznanjanje mladih s posledicami kajenja. Predsednikova sta podprla Amerisko združenje za srce in pljuca ter Društvo za rak. Pet tobaknih tovarn iz Severne Karoline pa je že vložilo pritožbo na sodišču.

A black and white photograph of a baby lying down, looking towards the camera with a slight smile. The baby is wearing a patterned onesie. The background is slightly out of focus, showing what appears to be a bed or a couch with some fabric.

Prvi krik ob rojstvu imamo za začetek govora. Nato dojenček z jokom in kričanjem sporoča okolju svoje počutje in potrebe. Za razvoj otrokovega govora pa je pomembno, da otrok zmore zaznavanje glasov in proces izgovorjave glasov, ki se začne z jokom in gruljenjem. V šestem mesecu se pojavi blebetanje, glasovi in blebetanje dobivajo vse bolj smiselne oblike. Od osmega do petnajstega meseca pa začne otrok s prvimi besedami, čeprav razume besede že tri mesece prej. Prve besede se nanašajo na ljudi, vozila, hrano, obleko. V drugem le-

Silvija Mozetic
(Nadaljevanje
in konec prihodnjic)

njih slovenskih lutkarjev. Ob razmisljanju, kaj ponuditi otrokom ob Tednu otroka, so se odločili, da pripravijo Lutkovni festival z razstavo lutk in predstavami. Ob tem bo tudi prodajna razstava izdelkov vzgojiteljic, ki so nastajali ob bolnih otrocih, največkrat na njihovo pobudo. Zbrani denar namenjajo izgradnji nove otroške bolnišnice. (KaN)

Grizli (6)

Mrtev medved med skalami

Ko je utrujenost končno premagala vznemirjenje in je Langdon zaspal, je imel nemirne sanje. Nenadoma ga je zbudil hud naliiv. Planil je pokonci in v svitu bliskov z očmi poiskal prijatelja. Bruce je sedel nedalec od njega, moker do kože in preklinjal:

»Tako nama je tudi prav! Cvekala sva, namesto da bi razpela sotor! Res lep dan!«

Bruceovi očitki so se izgubili v gromu. Ko se je znova zabliskalo, se je Langdon zatekel pod kosato jelko. Čez četrte ure je naliiv ponehal kot bi odrezal. Nevihta se je umaknila proti jugu, kot bi se nič ne zgodilo.

Bruce je pokimal. Zacelel je pripravljati čaj in zajtrk je bil mimogrede pripravljen. Pojedla sta in se pred šesto sta se odpravila na pot. Po nevihti se je rodil čudovit dan. Tiho sta jezdila prek mehke, sončne trave. Je res cvetje zraslo in postalo lepše? So mar planinski potočki vedno tako veselo zuboreli? In ta sveži jutranji zrak, ki so ga tako prijetno grela sončni žarki! Uživala sta, a vendarle nista pozabila, čemu sta se odpravila na pot. Od casa do casa sta se nagnila iz sedel, da bi bolje iskala medvedje sledove. Nenadoma se je Bruce ustavil in s prstom pokazal okrogel odtis v pesku.

Langdon je naglo razjahal, se sklonil prav do zemlje in vzkliknil z razburjenim, drhtecim glasom:

»To je on, Bruce! Mogoče bi bilo pametneje, da konje pustiva tukaj!«

Bruce je odkimal in izvlekel svoj ogromni daljnogled. Z njim

je natančno preučil pobočje pred seboj. Potem je tudi on razjahal s svojega kljusea in sele takrat izrekel svoje mnenje:

»Se vedno gre ob potoku. Odjezdila bova se nekaj kilometrov naprej in tam poiskala dobro skrivališče za najine konje. Dotlej se bo tudi trava posušila.«

Ze sta bila spet v sedlu. Kretnila sta naprej. Zdaj sta že lažje spremljala Thorovo sled. Očitno se je neprestano držal potoka. Blizu skale, kjer je grizli nasedel črnega medvedka, je bil na majhnem pobočju smrekov gozd. Tu sta lovca privezala konje. Pol ure pozneje sta bila že na kraju, kjer sta se Thor in Muska srečala. Slabe mladiceve stopinje je močni dez že spral. Zato pa so se toliko jasneje videli Thorovi odtisi.

»Ne more biti dalec,« se je nasmehnil Bruce. Staval bi celo, da je bil vso noč kje v bližini in da se tudi zdajle klati kjer tod okoli in se sonči!«

Poslinil je prst in ga podržal v zrak, da bi ugotovil, kam piha veter. Potem je zadovoljno pokimal.

»Najbolje bo, da kreneva navzgor, na obronek,« je odločil in krenil v tisto smer. Langdon je stopil za njim. Previdno sta se vzpenjala ob skalah in imela puški pripravljeni. Kmalu sta se znasla pred majhno sotesko.

»Kaj? Se en grizli?« se je zdržnil Langdon in pokazal na sled drugega medveda. »Ah, pojdi se soliti!« se je razhudil Bruce. »Kaj res se vedno ne moreš lociti navadnega medveda od grizlija?«

»Pri navadnem medvedu je zadnja taca mnogo širša. Kremplje ima bolj tope. Grizli pa prisiljene. Torej so tole sledovi navadnega medveda tako zagotovo, kot je ena in ena dve!« je zapridigal Langdonu.

»No, pa pogledjva, kam se je zavlekel,« se je prijatelj spravljivo nasmehnil.

Medved se je bil očitno povzpela na obronek. Moza sta se napotila po sledi, toda v gosti travi sta jo kmalu zgubila. Bruce ni hotel spregledati Thorovih sledov in ga drugi medved sploh ni zanimal. Se manj pa čudoviti pogled, ki se je od tod razprostiral po dolini.

Le Langdonove oči so, pijane lepote, tavale po hribih in gozdovih, objele vsako steno, vsako skupino drevja. Lepota okolice je se podzivala razburjenost, ki jo je čutil. Tedaj pa je naglo zgrabil prijatelja za roko. Potegnil ga je, da sta se hkrati znasla na tleh.

»Pazi!« je zasikal in mu pokazal z roko.

Bruce je pogledal in oči so se mu široko razprle od začudenja. Kimal je z glavo in gledal v skale. Nobenega dvoma ni bilo - tam je medved. Čeprav samo navaden črni medved in ne grizli, za katerim sta se podila.

Vendar je lahko videl samo medvedovo zadnjico, vse drugo je zakrivala velika previsna skala. Kakala sta.

Potem pa je Bruce prasn timer smeh. »Saj spi! Spi kot zaklan! Hoces, da se malce pošaliva z njim? In že je spustil puško, izdrl svoj dolgi lovski nož in veselo potipal konico. »Zdaj bos

videl, kako zna medved teči! Tega prav gotovo se nikdar nisi doživel. Ostani tukaj!«

Počasi in spretno se je začel vzpenjati proti medvedu. Nekajkrat se je obrnil in pomeziknil Langdonu, čes, to bo vesel lov! Langdon je z očmi spremljal suhljatega prijatelja.

Končno se je Bruce približal vrhu. Sijoče rezilo noža se je zablskalo v soncu in se nekaj centimetrov globoko zarilo v medvedovo zadnjico. A glej, čudo! Medved se ni niti premaknil.

»Ta pa presneto trdno spi,« je zakrical Bruce in se enkrat zasedil nož. A tudi zdaj se ni nič zgodilo. Langdon je radovedno strmlel v prijatelja. Zdaj je tudi Bruce zazijal od presenečenja. Se nekaj trenutkov je strmlel v trmasto specega medveda, potem pa se je obrnil doli k Langdonu. Njegov nasmeh je bil kisel.

»Kaj misliš, Jimmy? Misliš, da spi? No?« ga je izzival in pomembno pomolcal.

»Mrtev je! Jimmy! Medved je

mrtev,« je končno zakrical, ko ni več zdržal.

Langdon je naglo splezal k Bruceu. Potem sta oba obsla steno, ki je zakrivala medveda. Bruce je bil se vedno oborožen z nožem. Pri medvedih nikoli ne ves! Prizor, ki sta ga ugledala, jima je zaprl sapo. Nekaj trenutkov sta stala kot onemela, potem pa je Bruce vzkliknil:

»Ne! Kaj takega se mi pa se ni pripetilo! Saj to je medvedka! In mladica je imela, očitno precej mladega, kot lahko presodim, če se sploh se na kaj spoznam.«

Langdon je razmišljal: »Medvedka je očitno hotela izkopati svizca, pa je spodkopala skalo. Skala se je zrusila nanjo, medvedka je ni mogla dolgo zadrževati, in skala jo je stlacila pod seboj.«

Bruce je prikimal. »Cesa takega pa se ne!« je ponovil. »Ze večkrat sem razmišljal, kaj vse se lahko pripeti medvedu med kopanjem. A se nikoli nisem videl, da bi ga skala ubila. Le

tega ne vem, zakaj mladica ni. Ubožec mali!« Pokleknil je k mrtvi medvedki in jo gledal. »Imela je le dva mladica. Mogoče celo samo enega, kake tri mesece starega.«

»Revez. Umrl bo od lakote,« se je mladič zasmilil Langdonu.

»Vsekakor,« se je strinjal Bruce, medtem ko je spet vstajal. »Ce je imela enega samega mladica, je imel edinec vse mleko le zase in se mu ni bilo treba privajati na drugo hrano. Kako nemumno, pustiti takega mladica samega!« In potem je skoraj očitajoče pogledal prijatelja. »Jimmy, če se bos kdaj oženil, glej, da žena otrok ne bo puscala samih! Prav lahko se kateri opece ali si zlomi vrat. In po toci je prepoznano zvoniti!

Ne da bi čakal na odgovor, se je Bruce obrnil in začel znova opazovati obronek. »Le kje bi bil mladice?«

Napisal: J. O. Curwood
Narisal: Z. Lordanić
(Se nadaljuje)

Čarobno pero

Na zapuščeni pisalni mizi je sredi zaprasene sobane samovalo pozabljeno črno pero.

»Kaksen dolgčas, tale prazna pisarna,« je otožno premisljevalo pero, ko se je potihem že pošteno smililo samo sebi, »že celo večnost me nihče ni vzel v roke, me pomočil v gosto temnomodro črnilo in mi dovolil, da se s svetlečo konico dotaknem sneznobelega papirja, ki se bržčas prav tako zdogocasenore preteguje na drugem koncu pisalne mize in me pogresa, ter zaplesem po njem s svojo čarobno prijateljico domisljijo... Skoda, da me je doletela tako klavrna usoda... Gospodar je zbolel, njegov sin je solo dokončno obesil na klin, gospodinji ni do pisanja, najmlajša hčerka pa se bo še nekaj let raje igrala s punckami kot s peresniki - v tej hiši me res nihče več ne potrebuje. Jaz pa bi tako rado spet zajelo sapo, zaplesalo po sneznobelem papirju in pisalo...«

Zalostno in utrujeno od samotnega brezdelja se je pero nagajivo zakotalilo proti polpraznemu črnilniku in potrkalo na izbočeno stekleno površino molčacega sosesa.

»Me slišiš, prijateljček?« je kar se da prijazno zaskripalo pero, »Se tudi ti dolgočasiš?«

»Niti ne,« je plaho odvrnil črnilnik, se ozrl proti peresu, ki je kar prekipevalo od na-

vdusenega elana, in se kar zdržnil ob misli, da bi si moral spet sneti črni klobuk in dovoliti objestnemu peresu, da bi, kadar koli in kolikorkrat bi se mu zahtelo, skočilo vanj, se potopilo v njegovo zlahtno modro vsebino, otrlo odvečne kaplje ob njegovem visokem vratu in odfrlelo proti napol popisanemu papirju.

»Skoda,« je polglasno zamrmralo osamljeno pero in se samo pri sebi sprasevalo, kako more črnilnik tako mirno in dostojanstveno prenašati dolgčas, ki je njemu tako presedal. »Star je že in utrujen,« si je reklo pero, »pa mu mir in samota najbrž kar dobro deneta.«

Tudi kupu nepopisanega pisemskega papirja, ki je zložen na nasprotni strani pisalne mize potrpežljivo čakal, da gospodar vstane s postelje, ni bilo do klepete.

»Kaksna smola, da sem čisto običajno pisarniško pisalo; tako, ki ga je mogoče kupiti v sleherni večji prodajalni. Ce bi se mi uspelo preleviti v nekaj nenavadnega in imenitnega, se zdajle gotovo sploh ne bi tako strašno dolgočasil... Vsi bi me obcudovali in si želeli pisati z mano. Dela bi imelo na pretek; spretno in urno bi se podilo po papirju, tako da bi me neugnana domisljija komaj dohajala... Najraje bi pisalo pravljice - tako čudežne in čarobne, polne veselja in smeha; take, ki v hipu prezenejo skrb, premagajo žalost in posusijo

celo prave krokodilje solze...«

Tedaj si je pozabljeno črno pero močno zazelelo, da bi se spremenilo v pravljicno pisalo.

»O, ko bi moglo postati čudežno pero! Tako imenitno in čarobno... Pisalo bi pravljice in zgodbe, moj nagajivi ples po sneznobelem papirju bi vodila neugnana domisljija. Skupaj bi razveseljevala otroke in odrasle, jim prinasala srečo in jim lajšala samotne urice... Kako čarobno in privlačno - čudežno pero... Ko bi se moglo vsaj za hip preleviti v nadebudno pravljicno pero...«

Vecerno sanjarjenje je osamljeno pero kmalu zazibalo v sanje in stara pisarna se je na mah prelevila v pisano pravljicno deželo. Neugnana domisljija je nagajivo skocila izza puhačnega oblaka, razpela bleščeča zlata krila in zajadrala proti sanjajočemu peresu, ki je v sebi nenadoma zacutilo čudežno moc...

»Pridi prijatelj, pisala bova pravljice!« je domisljija navdušeno šepnila specemu peresu in mu zažolela najlepšo uspavanko. Zasanjano pero je, očarano nad njenimi besedami, takoj skočilo kvisku.

»O, ali res, pravljice? Čisto ta prave... Vesele in zalostne... Resnične in izmisljene... Take, ki jih otroci radi poslušajo in prebirajo...«

»Seveda, čisto ta prave - take, ki jih imajo otroci najraje. Pisala bova tako, da bodo zaradi naju

vsil srečni - otroci in odrasli,« mu je odvrnila domisljija in ga navdušeno dvignila v svoje čudežno naročje.

»Končno imam prijatelja,« je presrečna stisnila k sebi zlahtno pero in veselo zarajala z njim med oblaki, »pravega čarobnega prijatelja. Skupaj si bova izmisljevala najlepše pravljice in spletala najbolj imenitne zgodbe. Otroci naju bodo imeli radi, midva pa jih bova vsak dan presenetila z novo pravljico. Starih, izrabljenih zgodb se malčki hitro navelicajo, zato jim je treba pogosto ponuditi kaj novega, nenavadnega in imenitnega. Ob peresu, kakršno je tole, mi sploh ne bo zmanjkalo idej...«

»Kako se ze veselim jutra, čarobnega in pravljicnega, o katerem sem sanjala že toliko casa,« je neugnana domisljija navdušeno šepnila čudežnemu peresu, ki je spokojno počivalo v njenem toplem naročju in radostno sanjarijo o blizajočem se jutru.

»Navsezgodaj bova začela z delom,« je rekla domisljija. »Podala se bova na deželo, v hišico blizu gozda, kjer dobra babica vsako jutro že zarana zakuri zidani stedičnik, da lahko vnukom za zajtrk ponudi sladko mlečno kavo. Kjer dedek že ob zori postрга panje v pisanem čebelnjaku, da lahko malckom narmaže kruh z medom. Kjer po velikem kmečkem dvorišču ves

dan kokodakajo tolste kokoši, kjer puhaste mlade mucke nagajivo predejo ob topli peci in kjer stara teta z okroglimi očali na spicastem nosu otrokom za lahko noč vsak večer pripoveduje nove pravljice. Tam bova pletla čarobne zgodbe, pisala najlepše pravljice in se veselila najinega prijateljstva.«

Očarano nad imenitnim nacrtom neugnane domisljije se je čarobno pero se tesneje oklenilo svoje ljubke prijateljice in se radostno predalo sanjam o njenem čarobnem prijateljstvu.

Napisala: Nina Mazi
Narisala: Lidija Bucar

TRGATEV / PO BELIH SORTAH

Zdaj je na vrsti rdeče grozdje

V Bregu je že kar zrelo, na Krasu pa še ne

Medtem ko je trganje belega grozdja praktično pri koncu, se strokovna služba Kmečke zveze zdaj ukvarja predvsem z meritvami zrelosti rdečega grozdja. Po doslej opravljenih meritvah zrelosti rdečih sort v Bregu kaže, da bo ugoden čas za trgategv na stopil v prvih dneh oktobra, ker je sladkorna stopnja že ustrezno visoka, pa tudi kislina postaja ustrezna, tako da bo razmerje med obema čez nekaj dni povsem zadovoljliva, še posebno, če bodo sledili topli sončni dnevi. To velja predvsem za sorto merlot, pa tudi za ostale, sicer manj razširjene rdeče sorte, kot so modra frankinja, barbera in druge. Jagode so že lepo obarvane, kar pomeni, da vsebujejo precej barvil, tako da bo tudi s tega vidika imelo grozdje zazeleno barvo. Sicer pa je letina tudi količinsko dobra za razliko od belih sort, pri katerih je v povprečju za 20 do 30 odstotkov nižja od lanske.

Na Krasu je položaj nekoliko drugačen. Teran je v zamudi in zato

strokovna služba Kmečke zveze svetuje, da bi s trgatvijo počakali še kakih 7 do 8 dni, tja do konca prve tretjine oktobra. Sladkorna stopnja je sicer že razmeroma visoka, vendar so tudi kisline še tako visoke, da bo optimalno razmerje in s tem čas za trgategv na stopil sele proti koncu nastopajočega tedna ali se kak dan kasneje.

Tudi količina terana na Krasu je zadovoljliva in je neke v povprečju. Zadovoljliva je tudi obarvanost jagod, kar obeta tudi zadovoljlivo teransko letino. Za razliko od belih sort so namreč rdeče tudi manj podvržene napadom botritisa, ker so vsaj pri naših sortah grozdi reforska manj strnjeni in zato manj izpostavljeni napadom sive grozdne plesni.

Strokovna služba Kmečke zveze z meritvami rdečih sort, predvsem terana, nadaljuje in je za to izredno pomembno opravilo na razpolago svojim članom.

Strokovna služba
Kmečke zveze

IZLET / V ORGANIZACIJI KMETIJSKE ZADRUGE IN KZ

Obračun zelo zanimivega in pestrega izleta na Koroško in v Gomjo Radgono

Kmečka zveza in Kmetijska zadruga iz Trsta sta konec avgusta organizirali izlet po Koroški z ogledom kmetijsko-živilskega sejma v Gomji Radgoni. Poln avtobus potnikov je spremljal gospa Petra Jereb, prvi cilj izleta je bil ogled Mohorjeve hiše v Celovcu. Tu je bilo srečanje z vodnikom gospo Justino Hribenik in gospodom Pavlom Zablastikom, ki sta 65 potnikov vozila po Koroški prva dva dneva. Mohorjeva hiša je za koroške Slovence zelo pomembna, saj tu izhajajo slovenski tedniki Nedelja, Slovenski vestnik in Nas tednik. Njihova naklada gre v tisoce, kar dokazuje, da je zavednih Slovencev v Avstriji razmeroma veliko. Poleg tednikov izhaja tu še četrtletnik Celovski zvon, enkrat letno pa koledar Mohorjeve družbe ter koroški koledar in druge publikacije.

Naslednja točka izleta je bil kraj, kjer je nekoč stal knežji kamen, zdaj se pa kamen nahaja v deželni muzeji v Celovcu. Zalostno je, da je tu razlaga v več jezikih, ne pa v slovenscini.

Nato so si izletniki ogledali 400 let staro stolnico Gospe svete in odsli na Gosposvetsko polje, kjer so si ogledali vojvodski prestol. Sledilo je kosilo pod gradom Osterc (Hochosterwitz) in ogled gradu s prekrasnim razgledom. Grad Osterc je zgradila neka avstrijska plemiška družina, da bi se branila proti Turkom. Lastniki gradu so bili zelo dobri in so veliko pomagali tamkajšnjim prebivalcem. Danes je v gradu muzej opreme in orožja, ogleda vredni pa so viteški oklepi.

Po obisku razglednega stolpa Piramidenkogel so izletniki večerjali in prespali na raznih turističnih kmetijah v okolici, naslednjega dne pa so se od-

pravili v tisoč metrov visoko naselje Koprivno nad Zeleznico kaplo, kjer se nahaja Peršmanov spominski muzej. Prav na tem mestu so klicati med vojno požgali Persmanovo domacijo in pobili vso družino.

Po kosilu v hotelu Obir v Zelezni kapli se je izlet nadaljeval z obiskom na kmetiji Marka in Kriste Trampusch v Plibeku. Marko je obsežno kmetijo z obseznimi gozdovi prevzel od staršev in redi govedo, prasice, kokosi in drugo živino. Zvečer so potniki prispeli čez mejni

prehod Dravograd v Maribor, kjer so si ogledali staro mariborsko obzidje in 400 let staro trto ob reki Dravi, ki da je ena najstarejših v Evropi, če že ne na svetu.

Tretji dan je bil na programu ogled sejma, nato so izletniki sli na Janzev hrib in v Janzev hram, kjer so ogledali tudi klet. Sledil je se ogled druge kleti v znamenem vinorodnem kraju Jeruzalem. Tu je bila pokusnja raznih vin, med katerimi tudi ledeno vino, ki ga pridobivajo le pod izjemnimi podnebnimi pogoji.

Magda Sturman

VINO / NOVO POIMENOVANJE

Tudi KZ proti predlogu iz Furlanije

Na odbornistvu za kmetijstvo v Vidmu je bila te dni seja ustanov in organizacij, ki delujejo na področju vinogradništva. Namen seje je bil slišati za mnenja v zvezi s predlagano uvedbo naziva »IGT« (Indicazione geografica territoriale) za vsa namizna vina v naši deželi, z oznako »Venezia Giulia«. Mnenja naj bi potem poslali odboru za DOC in IGT. Predlog o poimenovanju so dali furlanski vinogradniki krogi, in sicer zato, ker geografske oznake »Friuli« ne morejo uporabljati, ker je ta naziv že v uporabi pri poimenovanju vin DOC (npr. Grave del Friuli, Aquileia del Friuli, Collio del Friuli itd.).

Predlog furlanskih krogov je naletel na ostro nasprotovanje vinogradnikov iz trzask in goriske pokrajine, ker se bojijo razvrednotenja svojega visoko kakovostnega geografskega porekla in s tem tudi vinorodnega območja. Svoje stališče do tega predloga je že na srečanju v Vidmu ustno in potem tudi pisno izrekla tudi Kmečka zveza, katere glavni svet je zavzel od njega odklonilno stališče. Pismo je KZ naslovila nacionalnemu odboru za vina DOC in IGT in v vednost vsem krajevnim ustanovam na Trzaskem, Kraški gorski skupnosti in komisariju na Pokrajini.

V svojem tiskovnem sporočilu je Kmečka zveza zapisala, da je stališče furlanskih krogov nesprejemljivo, ker hočejo s svojo številčno močjo vsiliti poimenovanje »Juljska krajina« za IGT. Negativno stališče KZ temelji na dejstvu, da je »Juljska krajina« točno opredeljeno zgodovinsko in upravno območje, ki je sestavni del avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine.

Zato je Kmečka zveza mnenja, je receno v sporočilu, da je morebitna razširitev oznake »Juljska krajina« (Venezia Giulia) na druge predele nelegitimna in samovoljna, ker je brez pravne osnove in predstavlja krivico tako za potrošnike kot za proizvajalce. Ta izbira bi namreč po mnenju KZ ovrednotila oznako Furlanija (Friuli), ker bi jo uporabljali za kakovostna vina s kontroliranim poreklom DOC (Colli orientali del Friuli, Aquileia del Friuli, Grave del Friuli), medtem ko bi oznaka »Juljska krajina« (Venezia Giulia) postala sinonim za drugorazredna vina v vsej deželi. To bi seveda močno škodilo ugledu proizvajalcev trzask in goriske pokrajine, ki s svojimi vini DOC (Collio, Carso-Kras, Isonzo) predstavljajo kakovostnejši del vinske proizvodnje v FJK.

Gre torej za spoštovanje ustaljenih pravil in legitimnih pravic posameznih deželnih stvarnosti, k čemu je po oceni Kmečke zveze treba dodati še legitimne pravice slovenskih vinogradnikov, ki so tako na Trzaskem kot v Goriskih brdih večini, zato so tudi poimenovanja na eliketah IGT dvojezična. (j.k.)

ČLOVÉK IN ZEMLJA

NOVICE

Dovoljeno zvišanje alkoholne stopnje

Zaradi letošnjih neugodnih vremenskih razmer za zorenje grozdja v deželi Furlaniji-Juljske krajini, je ministrstvo za kmetijstvo na prošnjo deželnega odbornistva za kmetijstvo in v skladu z določili Evropske unije za trgategv 1995/96 dovolilo zvišanje naravne alkoholne stopnje z dodatkom koncentriranega mošta med vretjem za vina DOC »Colli Orientali del Friuli« in »Carso-Kras«. Zvišanje alkoholne stopnje ne sme preseči dve stopinji, upoštevati pa je treba vse predvidene načine in pravilnik za tak postopek. Kdor se namerava poslužiti tega postopka, se lahko za vse potrebne informacije obrne na strokovno službo Kmečke zveze. Ministrski odlok z dne 6. septembra 1995 je bil objavljen v uradnem listu in je zato že v veljavi.

Zdravilne rastline v kmečkem turizmu

Trzasko pokrajinsko kmetijsko nadzornistvo sklicuje za 12. oktober ob 17. uri na sedežu zavoda ERSa na Proseku srečanje o spodbujanju gojenja in uporabljanja krajevnih (domaćih) zdravilnih rastlin za ovrednotenje kmečkoturističnega in čebelarskega sektorja. Stanovske organizacije so naprosene, naj agroturistične in čebelarske operaterje pritegnejo k aktivnemu sodelovanju za razvoj te zamisli.

Svetovalska služba za razvoj oljkarstva

Trzasko pokrajinsko kmetijsko nadzornistvo obvesča kmečke stanovske organizacije, Trgovinsko zbornico in pokrajinsko upravo, da je na pobudo in s sponsorizacijo trzask Trgovinske zbornice začela delovati svetovalska služba za spodbujanje oljkarstva v trzaski pokrajini. Ta služba bo skrbela za neposredno svetovanje vsem kmetijam, ki potrebujejo ustrezno specialistično tehnično pomoč. V ta namen lahko postavijo neposreden stik z dr. Susanno Frausin, in sicer vsak četrtek od 10. do 12.30 pri nadzornistvu v Ul. degli Stella st. 1, tel. 040 / 3772073 - 3772074 - 3772093.

Svetovalska služba bo poskusno delovala šest mesecev, stanovske organizacije pa so naprosene, da jo podprejo.

Oktobra se delo iz vinograda seli v klet, pozor pa velja tudi sadovnjaku

Kot smo že pisali, je letosnja trgategv veliko bolj poznata kot ponavadi. Za bele sorte je trgategv v glavnem končana, prve dni meseca pa bomo pobirali se črne sorte. Ob trgatvi so važna nekatera navodila: pobrano grozdje moramo čimprej prepeljati v klet in ga zmlati, pobiramo pa čim manj gnilega grozdja, saj je to glavni vzrok oksidacije vina. Izgubili bomo sicer pri klicini, v zameno pa bomo pridobili na kakovosti novega vina.

Hitro potem, ko smo zmlati belo grozdje, je letos se posebno priporočljivo dodajanje metabisulfitov, katerega količina je odvisna od številnih faktorjev, v prvi vrsti od zdravstvenega stanja grozdja. Okvirno bomo letos za zdravo belo grozdje dodali 5 do 10 gramov metabisulfitov na hektoliter, pri gnilem grozdju pa do 20-25 gramov na hektoliter.

Veliko kletarjev se letos pritožuje, da most zlahka ne začne fermentirati. Posebno se to lahko zgodi takrat, ko grozdje pobiramo v hladnem in dezevnem vremenu. Glivice, ki povzročajo fermentacijo, se namreč nahajajo predvsem na kožici grozdnih jagod in padavine jih lahko izperejo. V primeru, da most noče vreti, je priporočljivo dodajanje selekcioniranih kvasovk. Če je namreč začetek fermentacije prepocasen, se lahko razvijejo škodljive glivice in bakterije, ki negativno vplivajo na bodoče vino. Kvasovke dodamo mostu 12-24 ur potem, ko smo mu dodali metabisulfit, prej pa jih moramo pripraviti. Krasovke zmešamo z mlačno vodo (30-35 stopinj Celzija), po možnosti dodamo nekaj sladkorja ali mošta. Nato počakamo 15 do 20 minut, da začnejo delovati, po-

tem pa pripravljeno maso stresemo v most in premešamo.

Po končanem burnem vrenju za čiščenje vina lahko dodamo bentonit (60-70 gr/hl) ali druga čistila.

Ceprav je pri belih vinih zdaj težnja, da pred začetkom vrenja mošta odstranimo tropine, so te nujno potrebne pri rdečih sortah, saj se barva izlušči iz kožice. Iz tropin se izloča tudi več tanina, naravne snovi, ki ugodno vpliva na stabilnost vina, zato je potreba po metabisulfitu in kvasovkah ponavadi manjša. Ob vretju mošta iz rdečih sort ne smemo pozabiti potopiti klobuk vsakih nekaj ur, s čemer preprečimo oksidacijo.

V sadovnjaku je oktober čas, da skropimo proti skrlupu na jablani, proti breskovi kodravosti pri breskvi, proti listnatni luknjicavosti pri koscičarjih ter proti ostalimi glivičnimi boleznim. Skropiti moramo ob odpadanju listja, da prizadenemo glive, ki prezimijo tudi na odpadlih listih. V ta namen uporabljamo bakrene pripravke.

V vrtu se delo postopoma manjša. Oktobrski zelenjavni vrt nudi še veliko različnih povrtin. Če bo vreme toplo in sončno, bomo se iz vrta pobirali nekatere poletne povrtine, poleg teh bomo lahko pobirali tudi zgodnje sorte kapusnic, radič, poletno spinaco, sladki komarček in korenje. Zdaj sejemo zimsko spinaco in solato, rukolo in motovilc, sadimo pa česen in belo čebulo.

Pri nekaterih zelenjadnicah se lahko v tem času, posebno ob dezevnem vremenu, pojavijo glivične bolezni. Pri njihovem zatiranju moramo strogo upos-

tevat karentno dobo.

Povrtine, ki smo jih že uskladiscili, kot so krompir, čebula in buče, moramo nadzorovati, da ne bi, posebno ob vlažnih dneh, začele gniti. Brz moramo odstraniti ognjišča bolezni.

Cas je, da razmnožujemo kuhinjska zelišča. S tem pravilom bomo pridobili nove rastline, obenem pa bomo zelišča tudi pomladili. Razmnoževanje večletnih zelišč ni težko opravilo. Rastlino izrujemo iz zemlje in jo razdelimo na dva ali več delov, vendar mora vsaka nova rastlina imeti dovolj korenin. Pred presaditvijo odrezemo morebitne stare veje in jih skrajšamo. Nato dobro zalijemo, pozneje pa zalivamo zelo malo. Presajenih zelišč ne gnojimo.

Delo imamo tudi v okrasnem vrtu. Enoletne rastline so na koncu svoje življenjske dobe, zato jih nikar več ne skropimo ali gnojimo. Zalivati jim moramo preudarno in odstranjevati odcvetele in suhe veje.

V oktobru sadimo čebulnice, ki cvetijo v zgodnji pomladi, kot npr. narcise, tulipane, hiacinte, kroke in vetrnico. Sadimo jih od 4 do 9 centimetrov globoko, razdalja med sadikami pa naj bo od 5 do 12 centimetrov. V glavnem velja pravilo, da čebulnice sadimo dvakratkrat tako globoko, kot je debela čebula.

Cebulice, ki cvetijo poleti, kot so gladiole, dalije in kane, izrujemo iz zemlje in jih posusimo v zravnem prostoru. Čez zimo jih spravimo v suh prostor, lahko tudi v zaboj v njih pokrijemo s peskom.

dr. Magda Sturman

NOVICE

Dmrovšek govornik na skupščini OZN

LJUBLJANA (STA) - Premier dr. Janez Drnovsek bo danes odpotoval v Združene države Amerike, kjer bo jutri kot prvi govornik nastopil na 50. zasedanju Generalne skupščine ZN in se nato sesel z generalnim sekretarjem ZN Butrosom Galijem. Premier Drnovšek bo v ponedeljek obiskal sedež LBS v New Yorku, se sesel s predstavniki Slovensko-ameriske poslovne skupnosti in obiskal prodajalno Steklarne iz Rogaske. V sredo, 4. oktobra, se bo srečal s senatorjem Robertom Doleom in nekaterimi drugimi uglednimi predstavniki ameriskega javnega življenja.

Končalo se je srečanje logopedov

RADENCI (STA) - V Radencih se je v petek zvečer končalo peto strokovno srečanje logopedov Slovenije, ki je potekalo pod geslom Logopedija danes za jutri. Na srečanju so govorili o problemih jecljanja in predstavili pot do uspešne komunikacije tistih, ki imajo takšno govorno motnjo. Srečanje je pripravil mariborski Center za usposabljanje slušno in govorno motenih, na njem pa je sodelovalo več kot sto udeležencev iz Slovenije in tujine.

Prvi tolarji za pediatrično kliniko

LJUBLJANA (STA) - Odbor za novo pediatrično kliniko, ki deluje pri reviji Otroci in družina, je sporočil, da so v akciji, katere cilj je gradnja nove pediatrične klinike v Ljubljani, zbrali že več kot pet milijonov tolarjev. Denar so prispevali posamezniki iz Slovenije, Slovenci iz tujine pa so se napovedali zbiralne akcije in druge oblike pomoči. Pri odboru upajo, da bodo do konca leta zbrali potrebnih petnajst milijonov tolarjev, kolikor potrebujejo za pripravljalna dela. Nacrtno tudi nekaj prireditvev po vsej Sloveniji, s pomočjo katerih nameravajo zbrati nekaj sredstev in dobiti moralno podporo.

Obnova Marijinega stebra

LJUTOMER - Na ljutomerskem Glavnem trgu v teh dneh obnavljajo Marijin stebel. Ta sakralni spomenik je leta 1729 dal postaviti takratni ljutomerski župan Matevž Petek. Steber s skulpturo brezmadežne device so postavili, da bi dal poudarek trgu. Zob časa je v dvesto petdesetih letih spomenik že dodobra načel. Obnova poteka v okviru urejanja Glavnega trga, restavratska dela bo opravil restavrador Viktor Gojković iz mariborskega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine, vrednost del pa bo znasala stiri milijone tolarjev. Sredstva bosta prispevala ministrstvo za kulturo in občinski proračun. Vzporedno z obnovo Marijinega stebra bo isti izvajalec opravil se restavratska dela na portalu mestne hiše. (G. O.)

Banka Celje v Mozirju

MOZIRJE - Banka Celje je v petek v Mozirju odprla novo agencijo, ki je leosnja četrta nova enota te banke. Maja so odprli poslovalnico v Krškem in Velenju, avgusta pa v trgovskem centru Interspar v Celju. Nova agencija v Mozirju bo občanom Zgornje Savinjske doline ponujala celoten bančni servis za tolarško poslovanje.

Poleg zbiranja sredstev bodo tudi odobraval posojila zasebnikom in samostojnim podjetnikom. Z odprtjem agencije v Mozirju ima Banka Celje zdaj skupno 31 enot, od tega dvanajst ekspozitur in devetnajst agencij. (U. P.)

Kamen je položen

LENDAVA - Po dvajsetletnih zapletih so včeraj v Lendavi le položili temeljni kamen za gradnjo kulturnega doma.

Položitve temeljnega kamna, ki je pristal na četrtri parceli od prej izbranih oziroma na Zupancicevi ulici, so se udeležili tudi minister za kulturo Sergij Pelhan, lendavski župan Jožef Kocon, predsednik urada za zamejske Madžare pri madžarski vladi Laslo Labodi in madžarski veleposlanik v Sloveniji dr. Istvan Balogh. Kamen meddržavno pomembnega kulturnega hrama je blagoslovil pomožni skof dr. Jožef Smej iz Maribora. Kulturni dom, ki bo stal 800 milijonov tolarjev in katerega prvotni obseg madžarskega projektanta Imreja Makoveca so s 5800 kvadratnih metrov zmanjšali na tri tisoč kvadratnih metrov uporabnih površin, bodo gradili domaći gradbinci iz Lendave. V domu bo poleg ostalih prostorov tudi dvorana s 420 sedeži. (B. H.)

Ponovno sejem Sodobna elektronika

LJUBLJANA (STA) - Na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču bodo jutri odprli sejem Sodobna elektronika, ki velja za starostno modernih ljubljanskih sejemskih prireditvev, saj njegovi začetki segajo v leto 1953. Letos se bo v petih dneh na 7000 kvadratnih metrih razstavnih površin predstavilo približno 250 razstavljalcev, med njimi četrtna tujih. Sejem, ki ga bo ob 10. uri odprl minister za znanost in tehnologijo Rado Bohinc, bo letos razdeljen v stiri sklope: avtomatizacijo z merilno elektroniko, telekomunikacije, elektronske komponente in RTV difuzijo.

ODNOSI Z ITALIJO / POGOVORI THALER-AGNELLI

Okvir naj bi ostal Rimski sporazum

Italijanska zunanja ministrica Susanna Agnelli v kratkem v Ljubljani?

NEW YORK (STA) - Minister Thaler je v včerajšnjem pogovoru z italijansko zunanjo ministrico Susanno Agnelli poudaril prednost ureditve položaja slovenske manjšine, pri čemer je predlagal, naj italijanska stran v znak dobre volje iz »dolgih seznamov, ki jih je Slovenija posredovala kot predlog skupnih dokumentov«, izbere nekatere poteze in ukrepe v korist manjšine, ki naj pokazejo, da ji je kot demokratični državi do tega, da bi se tudi slovenska manjšina v njej dobro počutila. Ministrica Agnellijeva je slovenski predlog sprejela ugodno, je povedal Thaler. Državi bosta o tem vprašanju razpravljali v naslednjih tednih.

Glede spornega vprašanja, ki slabša vzdušje v naših odnosih, torej glede vprašanja Rimskega sporazuma oziroma optantskega premoženja je vodja slovenske diplomacije poudaril, da sta sestanka v New Yorku »utrdila spoznanje obeh strani, da je treba iskati rešitve znotraj mehanizmov Rimskega sporazuma iz leta 1983, se pravi, da je treba odvrniti vsakršni dvom glede pravnega temelja naših odnosov«. Slovenski zunanji minister je presodil, da gre za pomemben napredek pri pogovorih z Italijo. Thaler in Agnellijeva sta se včeraj dogovorila, da bosta državi nadaljevali s posvetovanji v svojih prestolnicah, in sicer »s tistimi, ki bodo na koncu odločali o teh zade-

vah«. Slovenski minister pričakuje, da bo kolegica Agnellijeva v skladu z njenim včerajšnjim zagotovitvijo o predlogih, ki jih je

»To je korak naprej, to je resen pristop k iskanju možnosti, da bi te zadeve končno spravili z dnevnega reda,« je dejal minister Thaler. Minister meni, da v primeru, da bi pogovori ostali v okvirih veljavnih sporazumov, zlasti rimskega, ni možnosti, da tudi slovenska stran dogovora ne bi podprla. Opozoril je na določbo parlamenta iz leta 1993, ki je v stališčih o odnosih z Italijo poudaril, da se Slovenija ne more pogajati o vsebini veljavnih sporazumov, treba pa se je

Na včerajšnjem sestanku s Sacirbegovićem, ki je bil nadaljevanje uspešnega sestanka v Ljubljani, sta ministra potrdila zanimanje za sestanek predstavnikov obeh vlad, ki naj bi spodbudil sodelovanje med državama. Bosna in Hercegovina daje velik pomen približevanju Slovenije Evropski uniji. V zvezi s tem so Sacirbegovića zanimale slovenske izkušnje pri procesu vključevanja v EU. Na srečanju z avstralskim zunanjim ministrom Evansom je vodja slovenske diplomacije predstavil gospodarski položaj Slovenije,

predstavila slovenska stran v zadnjih tednih, »preverila v parlamentu in predsedstvu zunanje političnega odbora, ki o tem odloča«.

ki v zadnjih dveh letih kaže dobre rezultate. Diplomata sta potrdila zavzetost za sprejem nekaterih dvostranskih sporazumov, zlasti o transportu ter na področju zdravstva in socialnega zavarovanja.

Avstralski zunanji minister je pojasnil kandidature svoje države za nestalno članico Varnostnega sveta za obdobje 1997-1998, pri čemer je minister Thaler opozoril na problem sukcesije nekdanje Jugoslavije, ki vključuje tudi vprašanje nasledstva sedišča stalne misije SFRJ pri Združenih narodih.

dogovoriti o nadaljnjih načinih uresničevanja Rimskega sporazuma. »To je okvir, v katerem smo se ta teden pogovarjali, kjer je

Zunanji minister Zoran Thaler je optimist (Foto: B. Reya)

bil dosežen napredek, tako da zdaj ne gre več za poseganje zunaj veljavnih sporazumov. Sogovornika, ki sta se srečala že drugič ta

ski misiji - sta se dogovorila, da bosta pogovor nadaljevala ob zasedanju zunanjih ministrov držav članic Srednjeevropske pobude čez teden dni v Varšavi. Italijanska zunanja ministrica je izrazila pripravljenost, da bi se v doglednem času odzvala na povabilo in obiskala Ljubljano.

Thaler je tako z italijansko ministrico sklenil vrsto pogovorov, v katerih je prevladovala tema približevanja Slovenije Evropski uniji. O tem se je v sredo pogovarjal tudi z ameriškim podsekretarjem za politična vprašanja Petrom Tarnofom, včeraj pa z bosansko-hercegovskim zunanjim ministrom Mohamedom Sacirbegovićem in avstralskim zunanjim ministrom Garethom Evansom.

BREZCARINSKE PRODAJALNE

Na Hodošu odprli prvi objekt v novi občini

HODOS - Na meddržavnem prehodu med Slovenijo in Madžarsko so včeraj odprli že 23. Kompasovo brezcarinsko prodajalno v Sloveniji. V njej lahko kupci izbirajo med 1500 najkvalitetnejšimi domačimi in uvoženimi izdelki.

Slavnostni govornik na otvoritvi, vodja podružnice Kompas iz Gornje Radgone, Drago Domanjko, je med drugim povedal, da je bil Kompasov prihod na obmejni prehod predviden že pred leti, a so zaradi premajhnega pretoka potnikov odprtje nove brezcarinske trgovine uresnicili šele zdaj. Čas in podatki o prehodu potnikov so namreč pokazali, da je takšna ponudba vedno številnejši potnikom potrebna. Zaposleni v Kompasu so na otvoritvi izrazili prepričanje, da lahko mednarodni obmejni prehod proti Madžarski na Hodošu, poleg Dolge vasi postane drugi najbolj prometni prehod med zahodno Evropo in državami nekdanje Sovjetske zveze ter drugimi vzhodnoevropskimi državami. V novem objektu, katerega

otvoritve so se udeležili tudi predstavniki madžarske carinske službe in obmejne policije, predstavniki UNZ Murska Sobota z načelnikom Darkom Anzeljem, Carinske uprave Murska Sobota in delavci Kompas, bo v začetku zaposlenih šest trgovin in trgovcev. Njihova plača bo znasala 150 tisoč tolarjev, v primeru dobrega prometa pa bo ustrezno visja. Nikakor ni nepomembno, da se ob tem, ko televizija poroča, da je osnovna plača kirurga na Kliničnem centru 105 tisoč tolarjev, omeni, da bo imel brez dodatka za uspešnost začetnik-prodajalec v novi brezcarinski prodajalni osnovno plačo 120 tisoč tolarjev. Res pa je, da bodo morali zaposleni delati vsak dan, tudi ob praznikih in nedeljah od 8. do 19. ure.

Boris Hegedüs

Brezplačni ogledi Ljubljane

LJUBLJANA - V Promocijskem centru Ljubljana pri Oddelku za gospodarske dejavnosti in turizem so se zaradi velikega zanimanja turistov za ogled mesta odločili, da bodo tudi v jesenskem in zimskem času organizirali brezplačna vodstva po mestu. Promocijski center že stiri leta poleg narocenih vodstev omogoča tudi redna brezplačna vodstva za posameznike, ki si želijo ogledati mestne znamenitosti. Redni brezplačni ogledi bodo potekali vsako nedeljo od prvega oktobra do konca maja. Zbirališče bo ob 11. uri pred Magistratom, vodilci pa bodo mestne znamenitosti predstavljali v slovenskem in angleškem jeziku. (U. P.)

PODIPLOMSKI ŠTUDIJ / V DOMOVINO Z DIPLOMO

Američani podpirajo šolanje

Prva generacija slovenskih študentov z diplomo Clemson University

LJUBLJANA - Pred kratkim se je iz Clemsona v Združenih državah Amerike vrnila skupina slovenskih podiplomskih študentov, ki so kot prva generacija uspešno zaključili dveletni študij menedžmenta MBA. Program, ki ga pripravlja Institut za mednarodno poslovno izobraževanje Aktiva IIBS iz Ljubljane, so predstavili na včerajšnji novinarski konferenci, ki se jo je udeležil tudi direktor Konzorcija ameriških poslovnih sol Al H. Ringleb.

Dveletni podiplomski študij menedžmenta MBA organizira podjetje Aktiva IIBS v sodelovanju s Konzorcijem ameriških poslovnih univerz in italijanske izobraževalne institucije IAL. Polovica evropskega dela študija poteka v Ljubljani, polovica v Pordenonu v Italiji, zaključne izpite pa udeleženci opravijo v Clemsonu v Ameriki. Predavanja potekajo ob vikendih, saj so vsi udeleženci redno zaposleni, prihajajo pa iz različnih uspešnih slovenskih podjetij. Vsi so končali visokosolski študij. Al

H. Rongleb, predavatelj in direktor Konzorcija ameriških poslovnih sol, je predstavil program študija. Poudaril je, da v programu predavajo visoko izobraženi predavatelji z dolgoletnimi izkušnjami, za študente pa je posebej pomembna izkušnja mednarodnega okolja in študija v desetih letih je diplomu MBA dobilo več kot 300 študentov z vsega sveta, medtem ko je letos poleti diplomirala prva generacija slovenskih študentov, ki so tako končali dveletni študij. Prejeli so diplomo

Clemson University, ki je priznana v Ameriki in po svetu, v Sloveniji pa bodo diplomantje lahko vložili prošnjo za nostrifikacijo študija kot magistrski študij menedžmenta. Trenutno se sola že druga generacija, vpisujejo pa tudi študente tretje generacije, ki bodo s študijem začeli jeseni. Kot je poudaril direktor Aktiva Group Darko Horvat, je poleg pridobitve vrhunškega znanja menedžmenta zelo pomembna tudi navezava poslovnih stikov doma in v tujini, saj se udeleženci med študijem spoznajo s študenti iz tridesetih držav. V Aktivni Group bodo prav zato v kratkem ustanovili klub, ki bo deloval v obliki srečanj, povezoval pa bo vse študente in diplomante študija MBA, ki ga je organizirala Aktiva IIBS.

Ursa Peternele

Vlaganje v kulturo je vlaganje v prihodnost

RADENCI - Z nastopom odlične avstrijske altistke Waltraud Hoffmann Mucher in pianista Karla Ernsta Hoffmanna se je v petek zvečer začel 33. festival komorne glasbe 20. stoletja. Na prireditvi, ki jo že vsa leta prireja in sponzorira Radenska, se je zbralo presenetljivo številno občinstvo. Tridnevni festival, ki se bo končal danes, je odprl minister za kulturo Sergij Pelhan.

Navdušen nad dejstvom, da Radenska namenja tako veliko pozornost kulturi, je minister Sergij Pelhan ocenil, da je vlaganje tega podjetja v kulturo tudi vlaganje v prihodnost, saj bo, tako Pelhan, naslednje tisočletje turizem povežalo s kulturo, kot

se je v preteklosti dogajalo s sportom. »Trinideset je sveta številka in zato si Radenska ne zasluži le tri srca, marveč 33. Gre za festival sodobne ustvarjalnosti, ki bi bržkone imel več obiskovalcev v večjih mestih, toda Radenska je tvegala in menim, da se ji je to obrestovalo,« je se dejal minister Pelhan. Letošnji festival, ki poteka v kongresni dvorani hotela Radin in cerkvi Sv. Cirila in Metoda v Radencih, je posvečen kar trem obletnicam. Izoblikovali so ga namreč v znamenju stoletnice rojstva slovenskega skladatelja Slavka Osterca, petdesete obletnice smrti skladatelja Bele Bartoka in konca 2. svetovne vojne.

Oste Bakal

RAI 1

6.00	Aktualno: Euronews
6.45	Kvarkov svet - Izraelska avifavna
7.30	Otroski variete Aspetta la banda!, risanke, 8.00 L'albero azzurro, 8.30 La Banda dello Zecchino, vmes risanke
10.00	Aktualna odd. Zelena linija (S. Vannucci)
10.45	Masa
11.45	Nabožna odd. Sedmi dan, vmes (12.00) papežev blagoslov
12.20	Aktualno: Zelena linija
13.30	Dnevnik
14.00	Variete: Domenica in (vodi Mara Venier), vmes sportni oddaji (15.50) Cambio di campo, (16.50) Solo per i finali
18.00	Dnevnik
18.10	Nogomet: 90. minuta
19.00	Variete: Domenica in
19.50	Vremenska napoved, dnevnik in sport
20.40	TV film: Voci notturne (dram., It. '94, i. M. Bonetti, L. Flaherty, 2. del)
22.15	Variete: le stelle della moda (vodi M. Carlucci)
23.00	Dnevnik 1
23.05	Dok.: Mister volare
0.00	Dnevnik, zapisnik, horoskop in vreme
0.30	Aktualno: Nagrada za novinarstvo Estense

RAI 2

6.30	Variete: Videocomic
7.15	Dok.: V kraljestvu narave
7.35	Film: Il coraggio e la sfida (dram., VB 60), vmes (9.00 in 9.50) dnevnik
9.55	Variete za najmlajše
10.20	Kviz: Che fine ha fatto Carmen San Diego?
11.25	Nan.: Blossom
11.55	Dnevnik
12.00	Nan.: L'arca del dottor Bayer - Krilati pes cuvaj
13.00	Dnevnik, oddaja o motorjih, 13.30 Srečanja s..., vremenska napoved
13.45	Film: Il monaco di Monza (kom., It. '63, i. Totò)
15.40	Variete: Cercando cercando
16.55	Film: Questo e quello (kom., It. '83, i. N. Manfredi, R. Pozzetto)
19.00	Nogomet A lige
19.35	Vreme in dnevnik
20.00	Sport: Domenica sprint
21.00	Kviz: Telegol (vodita A. Clerici, M. Mazzocchi)
22.40	Nan.: Ispettore Tibbs
23.30	Dnevnik in vreme
23.50	Zidovska kultura
0.20	TGR Sredozemlje
0.50	Dok.: Nervi mia cara, 1.20 Rizarna 1945-95

RAI 3

6.30	Variete: Fuori orario
9.00	Film: Anna dei miracoli (dram., ZDA '62)
10.45	Quelli che il calcio..., 17.00 Stadio Sprint
11.15	Film: Brazil (fant., '84, i. R. De Niro, J. Price)
13.35	Danes gospodarstvo
14.00	Deželni dnevnik
14.15	Popoldanski dnevnik
14.25	Sportni oddaji: Quelli che aspettano..., 14.55 Quelli che il calcio..., 17.00 Stadio Sprint
18.00	Sport: konjske dirke, 18.20 tenis ATP Tour
18.50	Vreme, dnevnik, deželne vesti, 19.45 Sport
20.05	Variete: BlobSoup
20.30	Film: Ricatto alle Bermuda (krim., ZDA '94, i. W. Sadler, D. Harewood)
22.05	Brividi Ultimo minuto
22.20	Dnevnik, deželne vesti
22.35	Sport: Sportna nedelja
23.55	Dnevnik in vreme
0.05	Ponedeljkov proces
1.35	Variete: Fuori orario, vmes Cose (mai) viste

RETE 4

7.10	Nan.: Lou Grant
8.00	TV film: Giochi pericolosi a Las Vegas (dram., ZDA '91, i. C.M. Stewart)
9.30	Teleprodaja
10.00	Nan.: Tre X 3, 10.30 Dottori con le ali, 11.35 Hisa v preriji, vmes (11.30, 13.30) dnevnik
14.00	Film: Goodbye amore mio (kom., ZDA '77)
16.00	TV film: Tra la vita e la morte (dram., ZDA '91)
18.00	Nan.: Colombo, vmes (19.00) dnevnik
20.30	Film: Revenge (dram., ZDA '89, i. K. Costner, A. Quinn, M. Stowe)
22.50	Film: Sognando Manhattan (kom., ZDA '91, i. J. Malkovich, J. Mantegna), vmes (23.30) dnevnik
1.00	Pregled tiska
1.10	Film: The Elephant Man (dram., VB '80)

CANALE 5

6.00	Na prvi strani, vreme
9.00	Nan.: Nove pustolovstvene W. Tella, 9.30 Arnold
10.30	Variete: Paese che vai
12.15	Glasba: Lestvica LP (vodi G. Scotti, M. Colombari)
13.00	Popoldanski dnevnik
13.30	Variete: La grande magia di David Copperfield
15.30	Film: A tu pe tu (kom., It. '84, i. J. Dorelli)
17.30	Film: Il commissario Lo Gatto (kom., It. '86, i. L. Banfi, M. Ferrini)
19.30	Nan.: Casa Vianello
20.00	Dnevnik TG 5 in vreme
20.30	Variete: La sai l'ultima? (vodi G. Scotti)
22.40	Aktualno: Target, 23.10 Nonsolomoda
23.40	Film: Deserto rosso (dram., It. '64, r. M. Antonioni, i. M. Vitti, R. Harris), vmes (0.00) dnevnik
2.00	Pregled tiska

ITALIA 1

6.30	Otroski variete, vmes risanke in nanizanke
11.30	Nan.: Superboy
12.00	Sport: Grand prix
12.25	Odprti studio
13.00	Sport: Vodit nogometnega prvenstva, 13.30 Formula 1 Start
14.00	Avtomobilizem F1: VN Evrope, 16.00 Parco chiuso
16.30	Film: Nadine - Un amore a prova di proiettile (kom., ZDA '87)
18.30	Nan.: Magnum P.I.
19.30	Odprti studio, vreme
20.00	Nan.: I vicini di casa, 20.30 X-Files (i. D. Duchovny, G. Anderson)
22.30	Sport: Pressing (vodita R. Vianello, A. Elia)
24.00	Variete: Mai dire gol
0.15	Italija 1 sport
1.20	Film: Carabinieri si nasce (kom., It. '85)

TELE 4

19.15	21.50 Dogodki in odmevi
20.30	Dok.: India fantasma
21.25	Nan.: Evening shade
22.00	Telequattro sport

MONTECARLO

14.00	18.45, 21.00, 22.45 TG
12.15	Verde Pazzuoli
14.10	SP v kolesarstvu
16.30	Film: La notte del grande caldo (fant., VB '67)
20.30	Sport: Golagoal
23.05	Film: Giulia ha 2 amanti

RAI 3 slovenski program

20.25	Risanka: Filip
20.30	Dnevnik
20.50	Od Trubarja do Ramovša (prenos)

BORIS S.

popravila TV - VCR

antene - SAT

Ul. Biancospino 22/2

OPCINE

Telefon: (040) 214867 - 214871

SLOVENIJA 1

07.45	Arabela se vrača, ponovitev 24. česke nadaljevalke
08.15	Odprava zelenega zmaja, ponovitev 6. dela slov. nad.
08.45	Živ zav, ponovitev
09.30	Cebelica Maja
09.55	Nedeljska masa
11.05	Grace na udaru, ponovitev 2. dela serije
11.30	Obzorja duha
12.00	Svet divjih zivali, 13. del angleške dok. serije
12.30	Ljudje in zemlja
13.00	Porocila
13.05	Podezelski utrip, pon. 10. dela angl. naniz.
13.55	Videostrani
14.30	Policisti s srcem, 8. del
15.15	Tihomorsko poslanstvo, angleški film
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Po domace
18.50	Hugo - tv igrice
19.05	Risanka
19.18	Loto
19.18	TV dnevnik 2, vreme, sport
19.52	Zrcalo tedna
20.10	Nedeljskih 60
21.15	Pod soncem, 2. del angleške dok. oddaje
22.10	TV dnevnik 3, vreme
22.35	Sova
22.35	Predmestni Buda, 4. del
23.20	Severna obzorja, 21. del

SLOVENIJA 2

08.20	Folkart '95, 4. del
08.50	Karaoke
09.50	Spin
10.35	V vrtincu
11.20	Severna obzorja, 20. del
12.10	Nekega jutra, ko se zdani, posnetek koncerta Vlada Kreslina s prijatelji
13.50	Formula 1 za VN Evrope
16.00	Portreti sportnikov: Nadia Comaneci
16.15	SP v malem maratonu
17.35	Goli sport, pon. 4. dela
18.25	Jadranje-Mednarodni Match Race iz Kopra
19.30	TV dnevnik 2, vreme
20.10	Biblija: Posebnosti Janezovega evangelija
20.40	Prometna zmeda, film
22.15	Sportni pregled

KANAL A

09.00	Kaličopko
10.00	Muppet Show, 4. del
10.30	Imamo jih radi, oddaja o zivalih
11.15	Epikurejske zgodbe
12.10	Zametne vrtnice, cestitke
17.05	Midori, pon. dok. oddaje
19.00	Generacija transformerjev II
19.25	Ziveti danes
20.00	Vreme
20.05	Klic divjine: Kolibri v ovci staji, 2. del
20.55	Kino, kino, kino
21.30	Pogodba za umor, pon. 2. dela ameriske kriminalke
23.05	Vreme

Koper

16.00	Euronews
18.00	Slovenski program
	Kam vodijo naše stezice
19.00	Vsedenes
19.25	»Rotocalco nostrano«
20.15	Globusov tik tak
20.25	Zrebanje loto
20.30	Globus
21.15	Koper: Jadranje - Match Race »Grand Prix OMV« - Slovenija Cup
22.05	Vsedenes
22.20	Besede in kri, italalijanska nanizanka
	Igrajo: Paolo Bonacelli, Consuelo Ferrara in dr.
23.35	Vsedenes
23.35	Horoskop

ORF Avstrija 1

06.00	Deklica iz prihodnosti: Alanine specialitete
08.35	Lutkovna igrice
09.05	Benjamin Rozca
09.40	Duck Tales
11.00	Speedy Gonzales
11.30	Bugs Bunny
12.00	Mladinska oddaja
13.05	Blossom, pon.
13.30	Formula 1 za VN Evrope
16.30	Go Trabi Go, nemška komedija, 1990
	Režija: Peter Trimm
18.05	Polna hiša: Bratranec iz Baltimora
	Vozovnica za dva
18.30	Korak za korakom: Dekliška skupina
19.00	Cas v sliki
19.30	Vreme
19.45	Pogledi od strani
20.15	Dr. Markus Merthin, 16. del, Otroci
21.05	Pravi dunajčan se ne da: Sredi življenja
21.50	K stvari
23.05	Cas v sliki
23.20	Bela Bartok
	Deux portraits op. 5/Klavirski koncert st. 2/Plesna suita v šestih stavkih - igra simfončni orkester ORF
00.50	Oce je na službenem potovanju, jugoslovanska tragikomedija, 1984
	Režija: Emir Kusturica
	Igrajo: Moreno de Bartolli, Mirjana Karanović, Miki Manojlović in drugi.
03.00	Mladi vojaki, ponovitev ameriskega filma, 1984
04.30	Gole ostroge, ameriski western, 1952

ORF Avstrija 2

09.00	Cas v sliki
09.05	Avstrija II, 26. del: Avstrijska pot v svet
11.00	Pogovor z novinarji
12.00	Porocila iz parlamenta
12.30	Orientacija
13.00	Cas v sliki
13.05	Tednik
13.30	Dober dan, Koroska
14.00	Pogledi od strani
14.30	Prelomnice zgodovine, 3. del: Bitka pri Akciji
17.00	Cas v sliki
17.05	Klub za seniorje
17.55	Lipova ulica
18.25	Kristjan v času
18.30	Slika Avstrije
19.00	Avstrija danes
19.30	Cas v sliki
19.45	Vreme
19.54	Sport
20.15	Kraj zločina: Bombe za Ehrlicherja
21.50	Cas v sliki
22.00	Columbo: Nihče ne umre dvakrat, ameriška TV kriminalka, 1989
23.30	Viktor/Viktoria, angleška komedija, 1982
01.40	Pogledi od strani

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 8.00, 9.05, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 17.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 uhovna misel; 7.00 Jutranja kronika; 8.05 Igra za otroke; 9.00 Masa; 10.05 Šaljivci so med nami; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Poslušalci čestitajo; 13.10 Obvestila in osmrtnice; 13.25 Za naše kmetovalce; 14.15 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Pod lipo domačo; 17.05 Gost; 18.00 Reportaža; 18.30 Zborovska glasba; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 V nedeljo zvečer; 22.30 Informativna odd. v tujih jezikih; 22.40 Za prijeten konec dneva; 23.05 Literarni nokturno.

Slovenija 2

5.00, 6.00, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.50 Kulturne prireditve; 9.45 Uganka; 10.00 Stergo ergo; 10.40 Gost; 11.35 Obvestila; 13.00 Sport, vmes glasba in informacije; 15.00 Morda niste vedeli; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Popevki tedna; 19.30 Top albumov; 21.00 Drugi val, vmes Zrcalo dneva, vreme, promet.

Slovenija 3

8.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 18.00 Poročila; 8.05 Na poljani jutro; 8.05 Poseben dan Evroradia »Mladi interpreti«; 19.00 Medigra; 19.30 Cerkvena glasba; 20.00 Sedmi dan; 20.15 Svet glasbe, svet umetnosti; 22.05 Sodobni literarni portret: Ruth Park; 22.30 Vokalno-instrumentalna glasba; 23.55 Lični utrinek; 24.00 Nočni program RS.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88,6 - 96,4 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz)
8.30, 10.30, 17.30 Poročila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 8.00 Otvoritev, napoved, vreme; 8.20 OKC obveščajo; 9.00 Poti do zdravja; 9.30 Od zna do klasa; 9.45 Po domače; 10.10, 10.45, 11.10 Primorski kraji in ljudje; 11.00 Glasba po željah; 12.30 Primorski dnevnik; 14.00 Du jes?; 14.30 Nedeljsko šprtno popoldne; 15.30 Dogodki in odmevi; 18.00 Koncert; 19.30 Večer večnozelenih M. Vala; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Iz diskoteke; 24.00 Nočni.

Radio Koper

(italijanski program)

8.30, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Radijska Igra; 9.00 Saltimbanchi; 9.30 Kulturna poročila; 9.45 Knjižne novosti; 10.00 Film tedna, gledališče; 11.00 Narečna oddaja Su e zo per le contrade; 11.30 Aktualnosti; 12.00 Glasba po željah; 14.30 Športna nedelja; 17.32 Lestvica LP; 18.00 London Calling (1x mesečno Alpe Adria Magazine); 20.00 Prenos RMI.

R. Glas Ljubljane

6.15, 11.15, 12.15, 15.15, 17.15 Poročila; 7.00 Kaličopkova družčina; 9.30 Kam danes; 10.00 Horoskop; 11.00 Duhovna misel; 13.00 Reportaža; 14.00 MTV Slov. glasbena lestvica; 15.00 Vodeni program; 16.45 Vreme; 17.15 Hollywood - oddaja o filmu; 19.00 Ameriška glasbena lestvica; 22.30 Jazz galerija; 1.00 Sat.

Radio Kranj

5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 10.00 Mojstri kuhanja; 11.00 Po domače; 12.00 Mali oglasi; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 12.40 Kmetijska oddaja; 13.00 Dobrodošli med praznovanci; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.20 Hitro, daleč, visoko; 18.20 Nagradni kviz Kina Kranj; 19.30 Večerni pr. - Glasba po izboru.

Radio Maribor

9.00, 10.00, 13.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 9.05 Iz roča v rod; 9.30 Vstopite, prosim; 10.05 Marjanca; 11.00 Kmetijska oddaja; 11.25 Osmrtnice, obvestila; 11.35 Meh za smeh; 12.00 Mariborski feljton; 13.05 Zeleli ste; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Zeleli ste; 18.00 Sport in glasba; 20.00 Nedeljski klepet; 23.15 Nočni pr.

Radio Študent

0.00 RoboKloaka; 11.00 Poklopredpotop; 12.00 Nisam ja odavde; 15.30 Najnovejši roman S. Rushdieja; 17.00 Ko se korenin zavemo (A. Zorko, J. Trdin); 19.00 TB: Bedlam Rovers; 20.00 Jon Elster - Kislo grozdeje, 6. del; 21.00 Oldies Goldies Chart; 23.00 Koncert: Lydia Lunch & Rowland S. Howard.

Radio Trst A

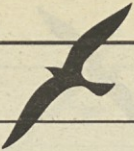
8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 14.00 Poročila; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Masa iz cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska; 10.00 Mladinski oder: Hudič iz kravjega jajca (M. Kravos, r. M. Rojo); 10.35 Veselo po domače; 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.15 Orkestri; 11.30 Nabožna glasba; 11.45 Vera in nas čas; 12.00 Obzorik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Satirični kabaret; Prežganka št. 2 (S. Verč, B. Kobal); 14.50 Soff music; 15.00 Krajevne stvarnosti, nato Potpuri; 16.00 Sport in glasba; 17.30 Krajevne stvarnosti: Z naših prireditev, nato Potpuri; 19.20 Spored za naslednji dan.

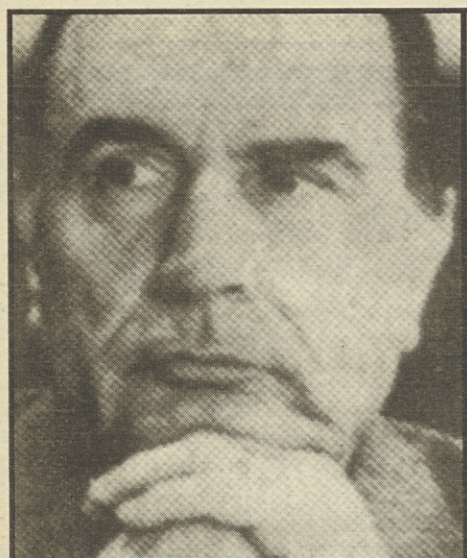
Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Izmenično Jutranji val - Nedeljska matineja.

Radio Koroška

6.30-7.00 Od pesmi do pesmi - Od srca do srca (p. Štefan Krampac, Se-le); 18.10-18.30 Od pesmi do pesmi - Od srca do srca.

AVTOR: SIMON BIZJAK	NIZEK MOSKI GLAS	EKONOMSKA PROPAGANDA	STGR. PESNIK IZ 6. STOL. PR. N. ST.	KANON	OSKAR DAVICO	PONTSKI KRALJ	GR. LADJSKI MOGOTEC (ARI)	SL. GLEDA- LJSKA KRITI- ČARKA SUKLJE	NAZIV	ULITI IZDELEK, ULITEK	ACETATNA CELULOZA	UVOZNA ALI IZVOZNA DAJATEV
MORILEC SVOJEGA BRATA												
NAUK O GIBANJU PLINOV IN TELES V NJIH												
RUDARSKA PRIPRAVA					POLAGALEC TAPET PRITOK AZOV- SKEGA M.							
FILMSKI DELAVEC	LAURENCE OLIVIER GRSKA- ČRKA			SLED OD DRSANJA PRAVNI PRI- MER (LAT.)				REKA NA PELOPONEZU KRAGULJICEK				
								MESTO V NOTRANJI DALMACIJI				

	ZLITINA KROMA, KO- BALTA IN VOLFRAMA	RAZSEŽNO KRASKO POLJE V LIKU	BENIGNA BULA, MESNJAK RENIJ			KORDILJERE KOSARKAR SAN EPIFANIO			ORAC AZUSKA DIV- JA MACKA					POUK, NASVET	NADZORNIK JAVNIH ZGRADB V ST. RIMU	JOSIP BROZ	TRIVALEN- TNI KISIK
VRSTA KRITINE					ITALSKI NOVCIC JAP. LUKA NA HONSUJU		IGRAKA NIELSEN SILVO TERSEK			AMERISKI IGRALEC (WARREN)	ZDRAVILNA TRAVNISKA RASTLINA	NAJVIŠJI VRH PIRE- NEJEV (PIC D')					
NACIN OBRA- VNAVANJA KOGA					KARNEVAL PRIPRAVA ZA SEDENJE			SLOVENSKI POLITIK BAVCAR				PRISTANIŠČE V JUŽNI SPANIJI					
EDVARD BENES			VOZNIK TAKSIJA NEKDANJE ZDRAVILO					POLOZAJ PLODU PRED PORODOM	AM. OTOK V PACIFIKU VRTNA SENCNICA			GLAVNO MESTO EKVADORJA					
RDEČA PRST V TROPSKIH KRAJIH						VISOKI KITAJSKI URADNIK	1	KOLESARSKA DIRKA PO SPANIJI				UKLONITEV POP PEVEC DONOVAN					
TRSCICA					SLOVENSKI SKLADATELJ (MATIJA)			STRDITEV						KOSITER	ZLEBIC V DOGAH, DESKAH	SVOD NAD NAMI	INDUSKA DRŽAVA (GL. MESTO SHILLONG)
TEŽA EMBALAZE					MUSLIMANSKI BOG			TANTAL ZIVILSKI DELAVEC		EMA STARC OTOK BLIZU ZADRA		SVIC. ZDRA- VILIŠČE GL. MESTO ARGOLIDE					
	GLOVEK Z VELIKO GLAVO	JAN NERUDA RECICA PRI KOPRU			SL. ALPINIST IN GORSKI RESEVALEC (FRANCI)	AMERISKI IGRALEC GRANT	NAPRAVA NAD STEDILNIKOM		SOLSKI CENTER SESTI ZID. MESEC			BOLEZEN VODENICA POLITIK ERLANDER					
SL. IME AVSTRIJSKE- GA MESTA GRAZ							COLN IZ DEBLA SL. MATEMA- TIK (JURIJ)				RAZKROJ ZARADI DELOVANJA VLAGE						
PODOBA FIGURA				SPREVED NA KONJIH STISNJEVA DLAN							INDUSKI BOG OGNJA STROJ ZA TISK NASLOVOV			CIGAN IZ PLJUČ IZTISNJEVI ZRAK			
AVGUST ZIGON			STROKOVNO MNIENJE IZRASTEK NA GLAVI					AMERISKI SKLADATELJ PORTER	FR. FIZIK IN ASTRONOM (DOMINIQUE F.) AVELLINO				RAJMOND DEBEVEC DVOSEDEŽNO KOLO		JEZERO V TIBETU (IZ CRK MAN)	PECICA ZA PEČENJE NA ZARU	MEHKA SNOV ZA IZDELKE
2																	DALJAVA, DALJA
ANT. IME SPANSKE REKE GUADIANA					OLGA GRACEJ	MAK. POLITIK STOJAN KRAJSA PESEM			ANDREJ RAZINGER			SPREDNJI DEL	NEM. KEMIK (FRANZ) EUGENE IONESCO				
JAVNA PREDSTAVI- TEV NAUČE- NEGA						SKRIC PRI SUKNJI (STAR.)	EVA LONGYKA IGRALEC STEIGER		SMUCI (NORDIJSKO)	RAZSTAVNA PLOŠČA	PRIPADNIK JUD. LOČINE OTO PESTNER			IZELO- VALEC OROŽJA	SL. PEVKA ZNIDARIC ČLANARINA (STAR.)		
															LOJZE LEBIC SL. PEVEC FLUSER		
					GRSKA FILOZOFSKA SOLA			SADNI SKODLJIVEC OLIMPIONIK STUKELJ				TRANSIL- VANJA SP. SLIKAR (SALVADOR)					
					LETOVIŠČE NA JUGU ISTRE					PARADIZ, EDEN	FR. DRAMATIK ROSTAND GROBO DOMA- ČE SUKNO					GEOMETRIJ- SKI POJEM	OSEBNI ZAIEMEK
					IVAN PREGELJ		LEONHARD EULER JOSE CARRERAS		MORSKA RIBA NIKOLA TESLA				SLOVENSKI TEKAC (ROMEO)				
					SRI LANKA					KAJNOV BRAT			NEGATIVNO NAELEKTRENI ION				
					POUDAREK, NAGLAS					JOZE HORVAT			DEBELEJSI DROG				

Gesla prejšnje nedeljske križanke

Gabriel Garcia Marquez, Jorge Luis Borges, Pablo Neruda, 1. Graciliano Ramos, 2. Jorge Amado

Rešitev prejšnje nedeljske križanke

PSIHOSOMATIK, RAZISKOVALKA, AHO, TRN, LORI, GIB, RIA, ERA GABRIEL, NIVO,GA, ARN, TA, SENJ, KO-BALT, ŽAJBELJ, CIONIST, AVARKA, EVERTION, RANKA, TE, CARINA, ARS, GLOGOVEC, ARAI, OBED, NAT, RAČE, APA, RIVAS, CINIK, SAVEL, LI, ATOMIKA, OKOLICA, UNITA, KENAN, EVREN, RABI, DIADEM, TV, REKLA-MA, DRIL, EST, VI, DQ, IVI, RIK, BES, JANUS, DACIJA, KARTOGRAM, AMIET, ANATOL, ANIARA, KI, CENZOR, ARTA, OLEG, ANT, KINA, LEAR, GEN, ROGELJA, PABLO NERUDA, USAD, LL, PLAN, AMA, BOKS, NACE, MA-VROVO, AVLA, OTOK, ATEISTIKA, NIT, SILA, DORA, ORGLICE, TVAR, ORAN, RA, OKAN

GLEDALIŠČA
SLOVENIJA

LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Veliki oder

V sredo in četrtek, 4. in 5. oktobra, bo ob 17. in 20. uri gostovalo Augsbursko lutkovno gledališče z marionetnim programom kabaretnih in glasbenih točk. Predstava je namenjena otrokom in odraslim.

Danes odpotuje ansambel LGL na stiridnevno gostovanje v Split, kjer se bo udeležil srečanja Listine prijateljstva in gledališkega sodelovanja.

Gledališka blagajna je odprta od 10. do 12. ure, informacije so na voljo ob istem času na telefonski številki: 061/314-962.

SNG LJUBLJANA

Mala drama

Torek, 3. oktobra, ob 20. uri: D. Mamet:

OLEANNA, za izven.

Veliki oder

Jutri, 2., in v torek, 3. oktobra, ob 19.30:

Ivan Cankar: **HLAPCI**, za abonma ponedeljek/torek in izven.

Rezervacije in prodaja vstopnic pri blagajni Drame, danes od 10. do 13. in od 18. do 20. ure, telefon: 061/221-511.

CANKARJEV DOM

Torek, 3. oktobra (premiera), in četrtek, 5. oktobra, ob 22. uri:

BETONTANC - KNOW YOUR ENEMY!

Režija Matjaž Pograjc, avtor glasbe Mitja Vrhovnik - Smrekar, produkcija Gledališče Glej, koprodukcija CD.

Prvic v CD: Gledališki abonma. Vrhunske svetovne in domače predstave. Šest predstav - štiri vrhunska tuja gostovanja treh gledališč in ene plesne skupine, dve predstavi po lastni izbiri iz bogatega slovenskega in tujega repertoarja. Vpis gledališkega abonmaja do 14. oktobra; ne zamudite!

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO

Torek, 3. oktobra, ob 19.30:

H. H. Gudmundsdottir: **JAZ SEM MAE-STRO**, za abonma RED U in izven.

Studente obvesčamo, da bomo vpisovali studentske abonmaje za sezono 1995/96 od 2. do 6. oktobra med 10. in 12. uro pri blagajni MGL. Vabljeni!

Vstopnice so v prodaji vsak delavnik od 10. do 12. ure in eno uro pred predstavo pri blagajni MGL. Tel.: 061/210-852.

SNG MARIBOR

Drama

Danes ob 20. uri v Minoritski cerkvi na Lentu za abonente in izven:

M. Vezovisek: **JERMANOVO SEME**.

Opera in balet

Danes ob 16. uri balet: S. S. Prokofjev:

ROMEO IN JULIJA, za red upokojenci, nedelja, popoldanski in izven.

Gledališka blagajna je odprta: v ponedeljek od 10. do 17. ure, od torka do petka od 10. do 19. ure. V soboto od 10. do 13. ure in dve uri pred predstavo. Ob nedeljah in praznikih samo dve uri pred predstavo. Rezervacije po telefonu: 062/221-206.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE MARIBOR

Danes, 1. oktobra, ob 11. uri gostuje Lutkovno gledališče Ljubljana s predstavo: Nace Simončič: **VELIKI KIKIRIKI**.

Predstava je primerna za otroke od 3. leta starosti.

Vstopnice so na voljo eno uro pred predstavo. Rezervirajte jih lahko po telefonu 062/26-748, in sicer vsak delavnik med 11. in 12. uro.

KUD FRANCE PREŠEREN

Danes in jutri ob 21. uri: **DIVA DIVANO-VA**, večer kabaretne umetnice in pevke z družino Gledališča Ane Monro.

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Ray Cooney: **TO IMAMO V DRUŽINI**

Predpremiera: torek, 3. oktobra, ob 19.30, za izven.

Premiera: sredo, 4. oktobra, ob 19.30.

GLASBA
SLOVENIJA

CANKARJEV DOM, LJUBLJANA

Torek, 3. oktobra, ob 19.30: Zlati abonma - SIMFONICNI ORKESTER-NHK, TOKIO, dirigent Hiroši Vakasu-gi. Program: H. Konoe, L. van Beethoven, H. Berlioz. Glavni pokrovitelj zlatega abonmaja: Poslovni sistem Mercator.

V sredo in soboto, 4. in 7. oktobra, ob 19. uri: SLAVNOSTNI KONCERT ob petnajstletnici Cankarjevega doma, 50-letnici umetniskega delovanja pianistke Dubravke Tomsic Srebotnjak, slovesni predaji novega klavirja-Steinway, katerega pokrovitelj je Zavarovalnica Triglav, in petnajstletnici delovanja Jezerček Catering, d.o.o. Program: W. A. Mozart, M. Ravel, F. Chopin.

V četrtek in petek, 5. in 6. oktobra, ob 19.30: Oranžni abonma I. in II. - ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE, dirigent MARKO LETONJA, solistka ANGELINA RÉAUX, mezzosoprano. Program: Mihelič, Bernstein, Weill.

V petek, 6. oktobra, ob 21. uri v dvorani Slovenske filharmonije: ZVOKI SESTIH STRUN - Roberto Aussel, kitara. Program: F. Kleynjans, R. Dyens, L. Brouwer, M. Ponce, A. Barrios, A. Piazzola.

BOŠTAJN PRI SEVNICI
Danes, 1. oktobra, bo ob 21. uri v starem kinu koncert Jack & Jim Show - koncert za vse generacije. Nastopata: Eugene Chadbourne, kitara, in Jimmy Carl Black, bobni.

KAMNIK
Danes, 1. oktobra, bo ob 14. uri v cerkvi sv. Primoža nad Kamnikom v okviru festivala MUSICA AETERNA koncert klasične glasbe. Nastopajo: altistka Sabira Hajdarevič, tenorist Marjan Trček in organist Samo Vremsak.

MKC, KOPER

Danes ob 22. uri bo koncert nizozemske skupine ZOOL, katere glasba je mešanica več vrst: punka, funka, jazza, soula, hardcora. Pri organizaciji turneje so sodelovali založba FV iz Ljubljane, Radio Student in MKC Koper. ZOOL so: Stefijn Lehr, bas, Walter Lehr, bobni, Martijn Goosen, kitara, Emil Jansen, vokal, Chris Corsten, saksofon, Menno Baas je producent in menedžer.

V prostorih
Poslovnega centra
Mercator, Dunajska 107,
je na ogled
razstava slik
akademskega slikarja
Marijana Tršarja.

Na sliki:
Požvižgam se na strahove,
akril lesonit, 1994

Danes, 1. oktobra, vas ob 20. uri Klub SKUC vabi na prvi jesenski koncert. Nastopila bo kanadska multiinstrumentalistka SHIELEY A N N E HOFMANN

(na sliki) s solo programom za pozavno, tubo, harmoniko in vokal.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Kulturni dom - Slovensko stalno gledališče
Nova sezona se bo začela v petek, 6.10. s krstno uprizoritvijo Aishilove tragedije »Sedmerica proti Tebam«. Režija M. Ursic.

Gledališče Verdi - Dvorana Tripcevich
Jesenska simfonična sezona 1995

Danes, 1.10., ob 18. uri (red B) koncert orkestra gledališča Verdi. Direktor Giuseppe Grazioli. Kot solistka bo pri klavirju nastopila Laura De Fusco. Na programu Chabrier, Rachmaninov, Gershwin in Ravel.

V torek, 3.10., ob 20.30 (red A) Solistes Moscou-Montpellier. Na programu Mozart in Schoenberg.

Do 12.10. so pri blagajni gledališča Verdi na razpolago novi abonmaji in eventuelne rezervacije preostalih prostih mest. Abonmaje delijo tudi po solah, na univerzi in raznih podjetjih.

KOROŠKA

CELOVEC: V Mestnem gledališču bo v sredo, 4. oktobra, ob 19.30 opera »Cavalleria rusticana«.

Na Univerzi - Unikum: jutri, 2.10., ob 17. uri predavanje »Plebiscit 1920«.

BILCOVS: danes, 1.10. ob 14.00 bo pri Miklavžu Redni občni zbor ZSI in srečanje bivših pregnancev.

RAZNE PRIREDITVE
SLOVENIJA

ZKO IZOLA

Vpis v solo kreativnosti

ZKO Izola vabi otroke k vpisu v baletno solo (za otroke, starejše od 4 let), gledališko solo (za otroke, starejše od 7 let, mladino in odrasle), glasbeno delavnico (za otroke, stare od 3 do 8 let), likovni klub (za otroke, stare od 5 do 14 let), plesno delavnico LAI (za otroke, starejše od 5 let), solo kitare (za otroke, ki so dopolnili 12 let), novinarsko solo in jezikovno delavnico.

Vpis v Cicibanov klub
ZKO Izola vabi otroke do četrtega leta, naj se vpišejo v Cicibanov klub, kjer bodo poslušali pravljice, risali, oblikovali, izdelovali lutke, peli, plesali in se zabavali v prijetni družbi vsako soboto od 10.30 do 11.30. Klub bo začel delovati 7. oktobra ob 16. uri.

Vpis poteka vsak dan od 8. do 15. ure.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Avditorij Muzeja Revoltella

V sredo, 4.10., ob 18. uri prvo srečanje ciklusa »Trikrat v sredo ob slovenski izvirnosti«. Na njem bo govora o pesniku Cirilu Zlobcu. Večer bo uvedel odbornik za kulturo tržaške

Gledališče Cristallo - La Contrada
V soboto, 7.10., ob 20.30 premierska predstava narečne komedije »Un'Isotta nel giardino« Nini Perno in Francesca Macedonia. Nastopajo Ariella Reggio, Orazio Bobbio, Gianfranco Saletta in Mimmo Lo Vecchio. Režija Francesco Macedonia.

Abonmaje za novo gledališko sezono lahko dobite pri blagajni gledališča, pri UTAT v Galeriji Protti, pri podjetjih, solah in na univerzi.

Sv. Ivan - Bivsa umobolnica

V sredo, 4.10., bo v svetoivanskem gledališču (Ul. S. Cilino 101) simpozij o dejavnosti skupin Accademie della follia; v soboto, 7. oktobra pa bodo uprizorili igro »Storia di Augusta«. Prireditve prireajo v okviru projekta Meje, ki sta ga zastavila Deželni center za mentalno zdravje in združenje »Franco Basaglia«.

DOBRAČ: Na vrhu gore (2166 m) - danes, 1. oktobra - Prijateljsko srečanje, ki se bo zaključilo s sv.maso ob 14. uri v slovenski kapelici.

VELIKOVEC: v mali dvorani na gradu pri rejata SPD Lipa in univerza Celovec v soboto, 7.10. ob 19.30 predstavitev filma »Barbara, Lucija, pomoj - Barbara, Lucija, hilt«.

VERONA

Galerija Moderne umetnosti Palazzo Forti od 29. 7. do 22. 10. 1995 gosti razstavo z naslovom Miró, Dalí, Picasso in španski nadrealizem, ki predstavlja več kot 150 del največjih španskih mojstrov tega stoletja. Poleg njih so predstavljeni tudi drugi predstavniki španskega nadrealizma, kot so Carbonell, Clavé, Domínguez, Lamolla, González, Granell, Planells, Ponce de León, Rodríguez Luna in drugi, ki jih svet umetnosti odkriva sele danes. Za vse, ki bi si razstavo želeli ogledati, agencija MDV International organizira izlet v Verono, in sicer v soboto, 7. 10. 1995. Dodatne informacije: MDV International, Savlje 87, Ljubljana, tel./fax.: 061/161-23-29. Vabljeni!

V prostorih Cankarjevega doma
poteka

BAVARSKI TEDEN

v Ljubljani,
na katerem bodo
predstavili tudi
sest sodobnih bavarskih filmov.

obcine Roberto Damiani, sodelovali pa bodo Claudio Magris, Miran Kosuta, Grytzko Mascioni in Lidija Kozlovic.

Muzej Revoltella- Umetnost Video TV

Do 15. oktobra bo na ogled mednarodni pregled video filmov.

RAZSTAVE
SLOVENIJA

CANKARJEV DOM

V Mali galeriji je do 20. oktobra na ogled fotografska razstava Kumbhu mela Smiljana Sikse in Boruta Sraja.

GALERIJA KAPELICA

V Galeriji je do 10. oktobra na ogled instalacijo Voyager Davida Bizovičarja.

MALA GALERIJA, Slovenska 35

V galeriji je na ogled razstava slik meškega umetnika Imija Knoebela.

NARODNI MUZEJ, Prešernova 20

Na ogled je razstava Gotika v Sloveniji - Svet predmetov.

NARODNA GALERIJA, Prežihova 1

V obeh poslopijih galerije je se danes na ogled razstava Gotika v Sloveniji: Slikarstvo in kiparstvo.

GALERIJA VODNIKOVA DOMAČIJA,

Vodnikov 65

V galeriji je do 3. oktobra na ogled posthumna razstava akademskega slikarja Marijana Dovjaka.

GALERIJA KRKA, Dunajska 65

V galeriji do 7. oktobra razstavlja nizozemski slikar Kees van Eyck.

GALERIJA ŠKUC

V galeriji je na ogled samostojna razstava mladega fotografa Tomaža Gregoriča.

GALERIJA M-ART, MARIBOR

V galeriji je na ogled razstava slik umetnikov Adela Seyouna in Galeba Baiejea.

MUZEJ JESENICE

Na ogled je razstava slik, plastik in reliefov

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST: Muzej Revoltella-Galerija moderne umetnosti (Ul. Diaz 27): do 15.10. razstavlja James Rosenquist: danes, 1.10., ob 11.30 voden obisk razstave z dr. Franco Marri.

Palaca Costanzi: do 5.11. bo na ogled razstava »Od gosnice do metulja: na poti ponovnega odkrivanja sveta zuzelk«. Urnik: vsak dan 9-13, 16-20, ob nedeljah samo zjutraj.
Miramarski park- Konjušnica
Do 7.1.1996 je vsak dan od 9.00 do 19.00 na ogled razstava izkopanin antčne Eble.
Dvorana Krožka Generali-Trg Duca degli Abruzzi 1: Do 6.10. bo na ogled razstava albanskega slikarja in kiparja Gavril Pritfuli.

GORICA: Kulturni dom: do 8.10. razstavlja slikar Jona Gal Planinc iz Ljubljane.
V Pokrajinskem muzeju na gradu in v Coroninjevem dvorcu je do 31.12. odprta razstava »Ottocento di frontiera«.

PASSARIANO: V Vili Manin bo do 10.12. odprta razstava o Pier Paulu Pasoliniju.

umetnice Eve Gasparsic. Razstava bo na ogled do 29. oktobra.

LAŠKI DVOREC, LAŠKO

V dvorcu je na ogled razstava risb, stripov in slikanic Mikija Mustra (foto).

POKRAJINSKI MUZEJ, MURSKA SOBOTA

Na ogled je arheološka razstava AVARI NA JUGOZHODNEM MADZARSKEM. Razstava bo na ogled do 20. novembra.

GALERIJA BOŽIDAR JAKAC, KOSTANJEVICA NA KRKI

V grajski cerkvi galerije je predstavljeno življenjsko delo akademskega kiparja Staneta Jarma (na sliki).

GALERIJA BELVE-DERE, BLEJ

V galeriji je na ogled razstava Zvezda in Odeon pijeta kavo v Titovi čajnici Petre Varl Simončič.

RAZSTAVIŠČE UNION, MARIBOR

V razstavišču je na ogled razstava ZMAGA, SVOBODA IN MIR, posvečena petdesetletnici konca 2. svetovne vojne in zmage nad nacizmom in fašizmom.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

KOROŠKA

CELOVEC: Skofijski muzej (Lidmanskysgasse 10): odprta je do 15. oktobra.

Kunstforum (Villacherstrasse 8/II): do 14.10. razstavlja Ahmet Oran.
Galerija Freund: razstavlja Johannes Zechner.
Evropska hisa: kiparski simpozij Krastal-Celovec.

Hisa umetnikov: do 7.10. je na ogled razstava T. Woschitza.

Galerija Ars temporis: razstavlja Vlastimila Teske in Angele Hübel.

PLIBERK: Do 14.10. razstavlja Werner Berg.

ROŽEK: Grad Rožek: se danes, 1. t.m., je na ogled razstava slikarja B. Faschinga.

TINJE: Galerija Tinje: stalna razstava lesorezov Wernerja Berga.

TRST

Gledališče Miela

V petek, 6. oktobra, ob 20.30 - koncert madzarske glasbene skupine Ando drom, ki bo izvajala cigansko glasbo. Koncert organizira Romski odbor Rom Sinti dezele F-Jk in Zadruga Bonawentura. Vstop prost.

V nedeljo, 8. oktobra, ob 11. uri koncert Riccarda Zadre. Koncerte, osem nedeljskih glasbenih matinee, je organiziralo gledališče Verdi v sodelovanju z Zadrugo Bonawentura in bodo trajali do 17. decembra. Nastopilo bo osem mladih ze uveljavljenih pianistov, ki bodo izvajali Beethovnov sonate. Vstopnice so na razpolago pri blagajni Dvorane Tripcevich po 10.000 lir za koncert, medtem ko abonma stane 50.000 lir.

Jutri, 2. oktobra, ob 21. uri prirediti Zadruga Bonawentura in Tibetanski studijski center iz Milana večer z naslovom »Plesi in petje za mir in svobodo izpod strehe sveta« s skupino petnajstih tibetanskih menihov. Vstopnice dobite pri UTAT

REPENTABOR

Gallus Consort - Glasbeni popoldnevi stare in sodobne glasbe

Danes, 1. oktobra, ob 18. uri zaključni koncert - Italijanske violinske sole v 17. stoletju. Nastopajo Luigi Rovighi, Dina Slama in Irena Pahor. Izvajali bodo Frescobaldijeve in Corellijeve skladbe.

Koncert prireja Gallus Consort v sodelovanju z deželnim sedezem RAI in tržaško pokrajino.

ŠTIVAN

Jutri, 2. oktobra, ob 21.00 bo v štivanskih cerkvi na sporedu zaključni koncert iz cikla »Timavske note«, ki jih je organiziralo Združenje Puncto musicale. Nastopila bo vokalna skupina »Ensemble Oktocchos«, ki bo izvajala srednjevesko glasbo.

PROMOCIJSKA LIGA

Sovodnje igra v Trstu, Juventina pa v Rivignanu

Obe ekipi bosta tokrat pred zelo težko preizkušnjo

Obe naši moštvi v promocijski ligi bosta danes igrali v gosteh, Juventina v Rivignanu proti domači ekipi, Sovodnje pa v Trstu proti San Luigi.

»Rivignano je sicer novinec v ligi, toda moštvo je zelo solidno, kar prica tudi dejstvo, da je v prvem kolu tega prvenstva zmagal in v četrtek je v italijanskem pokalu celo igral neodločeno z Gradesejem, ki nastopa v elitni ligi,« je dejal predsednik Juventine Lado Marchi.

»Nasa ekipa igra na vsaki tekmi za zmago. Zavedamo se, da je današnji nasprotnik zelo močan in da bo zato zmaga že pravi podvig. Seveda zadovoljili bi se tudi z neodločenim izidom. Sicer pa je vsaka napoved tvegana,« je se nadaljeval Marchi.

Rivignano je v prvem kolu te lige kar v gosteh premagal Pro Fiumicello s 4:1. Ekipa Rivignana pa je presenetila predvsem zaradi homogenosti in učinkovitosti.

Pri Juventini ni nobenega poškodovanega in

tudi ne izključenega igralca, kar je seveda spodbudno pred današnjim se kako zahtevnim nastopom.

Sovodenjci bodo po zelo uspešnem startu (doma so premagali Torviscoso s 4:1) danes igrali v Trstu proti ekipi San Luigi, ki je v nedeljo v uvodnem kolu tesno izgubila v Cussignaccu (0:1). Trzaski nogometaši pa so bili vseskozi Cussignaccu enakovreden tekmeč in si poraza niso zaslužili. San Luigi se bo danes skusal oddolžiti za uvodni spodrsljaj. Sovodenjce zato čaka težka naloga. Vzdusje v našem moštvu pa je zelo vedro in sproščeno. Sovodnjski nogometaši se zavedajo, da bodo pred težko preizkušnjo, toda so optimistično razpoloženi in pričakujejo tudi pomoč svojih navijancev, ki jim bodo sledili tudi na to gostovanje v Trst. Sicer pa bi verjetno sovodenjski ekipi tudi točka dobro le-gla.

»Glavno je ne izgubiti,« pravijo v sovodenjskem taboru.

1. AL / DANES V BAZOVICI 39. PRVENSTVENI DERBI MED ZARJO IN VESNO

Križani na derbijih doslej uspešnejši, kako bo danes?

Vesna zmagala trinajstkrat, Zarja le štirikrat - Obe moštvi okrnjeni

Bazovsko igrišče bo danes prizorišče 39. prvenstvenega derbija med Zarjo in krisko Vesno. Prva dva derbija (sezona 68/69) sta veljala za 3. ligo, nato pa sta se moštvi pomerili kar 28 krat zaporedoma v 2. AL, zadnjih osem derbijev pa sta odigrali v 1. AL. Skupni obračun je v korist Križanov, ki so dosegli 13 zmag, medtem ko so bili zarjani le štirikrat uspešni. Kar 21-krat pa sta se ekipi razšli pri neodločenem rezultatu, štirinajstkrat brez gola. Prav zaradi tega je povprečje doseženih golov precej nizko (1, 44). Skupno je namreč padlo le 55 golov (Vesne 35, Zarja 20). Največ golov (šest) je padlo prav v zadnjem derbiju v Križu, 12. marca letos, ko je Vesna premagala Zarjo 4:2.

Kot zanimivost bi lahko dodali se, da Bazovci v 1. AL niso se premagali Vesne, ki je v gosteh prese-netila Zarjo že osemkrat. Do edinega uspeha na »tujem« pa so zarjani prišli 27.1.91 v Repnu, ko so zmagali s tesnim 1:0 (strelec Antonić). Ostale tri zmage so Bazovci izbojevali na domačih tleh in sicer v sezonah 72/73, 79/80 in 90/91.

Kako se bo izteklo danes v Bazovici, je težko napovedati. Zarja je sicer v nedeljo s prepričljivo igro spravila na kolena Cividalese, Vesna pa je povsem nepricakovano doma klonila pred Reanesejem.

Mirjan Zagar (Zarja): »Računamo na zmago, čeprav se zavedamo, da bo Vesna, kot vedno doslej,

trd oreh. Križani so za nas vedno neugoden nasprotnik. Večkrat so nam že prekrizali račune in zato danes bomo morali igrati zelo zbrano in motivirano. Zelo važno je namreč solidno zaceti prvenstvo, saj tudi letos zelimo odigrati vidno vlogo. Skoda, da v tem derbiju trener Palcini ne bo imel na razpolago vseh nogometašev. Inspiro in Fabio Cocevari sta poškodovana, Gregorič je izključen, Tognetti pa bo verjetno odsoten zaradi službenih obveznosti. Upamo, da bo vsaj sedel na klopi za rezerve. Gotovo pa bosta lahko igrala Dussoni in Jurinčič, ki prejsnjo

nedeljo nista igrala zaradi izključitve. Kljub okrnjenosti postavi pa predvidevam, da bo derbi napet in zanimiv. Kaže, da bo vreme ugodno, zato upam, da se bo okrog igrišča zbralo tudi precej ljudi.»

Franc Cattonar (Vesna): »Po nedeljskem nepricakovanem porazu upam, da bo ekipa reagirala, saj to ni bil najslabši nastop Vesne v letosnji sezoni. Prepričan sem in tudi navijaci upajo, da to je bil le »priloznostni« spodrsljaj. Nogometaši imajo danes priliko, da to potrdijo. Zarje letos nisem se videl in zato se ne bi prenažil z napovedjo. Tradicija z Zarjo nam je precej naklonjena in zato sem optimist, čeprav danes ne bomo igrali v popolni zasedbi. Goto-vo bosta odsotna poškodovani Malusa in Pipan (službene obveznosti), vrnil pa se bo kapetan Paolo Soavi, ki prejsnjo nedeljo ni igral zaradi izključitve. To pa se je precej poznalo v obrambi, kjer smo zakrivali največ napak« (Bruno Rupel)

Na sliki: Niko Sedmak (desno) lani pri Zarji, letos spet za Vesno

Dezelna nogometna zveza je izzbrela pare šestnajstine finala dezelnega pokala: Primorje se bo v gosteh pomerilo z moštvom Donatello Olimpia, Vesna pa s Santamario. Tekme bodo 1. novembra po sistemu neposredne izločitve.

B. Kralj (Primorec): »Potek priprav obeta uvrstitev v zgomjo polovicolestvice«

Bogdan Kralj: »Nas letošnji cilj je izboljšati lanskostevitev. Mislim, da smo sestavili dobro ekipo, zaradi tega lahko merimo tudi na srednje - visoko uvrstitev. Priprave so potekale po načrtih. Trener Stulle je dobro opravil delo, dokaz so tudi lepi uspehi na turnirju bratov Husu, kjer smo dosegli zelo dobro 3. mesto in v dezelnem pokalu, kjer smo dosegli 2. mesto v skupini.«

VRATARJI: Aldo Corona (1966), Paolo Negrini (1972) in Paolo Viva (1968).

BRANILCI: Luca Bolci (1972), Stefano Frasson (1971), Stefano Srebernich (1971), Massimiliano Corona (1970), Fulvio Cuk (1968).

VEZNI IGRALCI: Dimitri Ferluga (1970), Paolo Gargiulo (1973), Emanuele Naperotti (1972), Fulvio Peres (1972), Massimiliano Pollicardi (1972), Stefano Santi (1971), Roberto Bulich (1967), Andrea Giuressi (1973), Roland Paoli (1972), Pierpaolo Ventura (1967), Alessandro Predonzan (1975), Franco Gustin (1969), Edoardo Esteban Savino (1972).

NAPADALCI: Gian Matteo Apuzzo (1969), Stefano Benet (1966), Stefano Birsas (1969), Enrico Egger (1972), Fulvio Granieri (1972).

TRENER: Giordano Stulle.

2. AMATERSKA LIGA

Skupina C

Spored 1. kola: Azzurra - PortuAle, Campanelle - Pro Romans, Domio - Villesse, Mariano - Roianese, Moraro - Corno, Primorec - Medea, Studenti - San Lorenzo.

Dario Zanier (Mladost): »Startamo s prenovljeno in pomlajeno postavo«

Doberdobska Mladost starta v novo prvenstvo s povsem prenovljeno in pomlajeno postavo. Novih je kar 10 igralcev. »Prav v zadnjem trenutku nam je uspelo dobiti tudi dva naša domača nogometaša, brata Gergolet (prej Juventina), tako da smo se bolj pomladili ekipo. Ze v tej sezoni se bomo borili za napredovanje. Če bi pa nam napredovanje ne uspelo, saj bo v visjo ligo prestopilo le eno moštvo in konkurenca je izredno huda, bomo to poskusili v naslednji sezoni,« je dejal predsednik Mladosti Dario Zanier. In nadaljeval: »Sestavili smo mlado in konkurenčno ekipo. Upajmo, da bomo imeli pomoč navijancev, drugih sponzorjev in tudi občinske uprave.«

VRATARJA: Stefano Trevisan in Dario Zanier.

BRANILCI: Igor Tomazetič, Massimiliano Argentin (k), Sandro Kobal, Sandro Florenin, Paolo Monticcolo, Alberto Fomicola, Andrea Zin in Dario Zimolo.

VEZNI IGRALCI: Gianni Pellicani, Ales Fajt, Massimiliano Sitá, Giancarlo Poropat, Adriano Fontana, Ezio Bressan, David Gergolet.

NAPADALCI: Roberto Blason, David Argentin, Peter Gergolet, Kristjan Pahor.

TRENER: Antonio Tricarico.

3. AMATERSKA LIGA

Skupina F

Spored 1. kola: Azzurra - Villa, Fogliano - Torre, Mladost - Terzo, Ontagnanese - Strassoldo, Pieris - San Vito al Torre, Begliano - Sagrado, Grado - Castions

D. Centrone (Kras): »Spet v 2. ligo!«

Domenico Centrone: »Po lanskem nesrečnem prvenstvu upamo letos na uspešno leto in seveda na takojšen povratek v visjo ligo. Priprave so bile dobre. Na uradnih srečanjih smo igrali nihajoče. Na turnirju bratov Husu smo dosegli odlično 2. mesto, v dezelnem pokalu pa so nam bile usodne nekatere naivne napake.«

VRATARJA: Walter Rebez, Michele Opatti

BRANILCI: Mariano Berljavac, Christian Surez, Riccardo Strisovich, Aleks Majcen, Marco Lepore, Marco Stojan Suc

VEZNI IGRALCI: Ciro Martino, Diego Chies, Walter Macor, Andrej Majcen, Stefano Norbedo, Vasilij Vodopivec

NAPADALCI: Nicola Lacalamita, Davide Micheluz, Giulio Rebetz, Alessandro Rotta

TRENER: Oliviero Macor

Primorje danes gost nevarnega Buieseja

Primorje se bo danes v 1. amaterski ligi v Buji pomerilo z ekipo, ki se je lani za las resila pred izpadom.

Lanski razplet je narekoval voditeljem Buieseja, da so se v prestopnem roku precej okrepili. Sodec po nedeljski postavi je v ekipi prišlo do bistvenih sprememb. V prvi tekmi je Buiese igral neodločeno proti Serenissimi, ki je lani izpadla iz promocijske lige. Domaćini seveda danes računajo na zmago, Primorje pa bi se sprijaznilo tudi z neodločenim rezultatom, saj točka v gosteh vedno dobro zaleze.

Ozračje v taboru Primorja po krajši polemiki tik pred začetkom prvenstva se je umirilo. Vsi nogometaši so spet na razpolago trenerju Bidussiju, današnja postava pa bo verjetno nekoliko drugačna od nedeljske, ko so nekateri standardni igralci sedeli na klopi. Med temi je bil tudi Dimitrij Luxa, ki je sicer v drugem polcasu stopil na igrišče in s tem opravil 150. prvenstveni nastop v članski ekipi. Luxa je prvo tekmo med člani odigral 9. oktobra 1988, odlej pa je postal pravi steber moštva. (B.R.)

S. Kalc (Gaja): »Čimprej se želimo vrniti v višjo ligo« Okrepljeni, a še ne dovolj

Stani Kalc: »Nasa glavna težava je v tem trenutku nogometno igrišče. Cez poletje smo ga prenovili in kmalu bo nared. Prav zaradi tega nismo mogli odigrati dovolj prijateljskih tekem in smo imeli le eno srečanje na turnirju bratov Husu. Vseeno so igralci dobro trenirali in nase upanje je seveda, da se hitro vrnemo v visjo ligo. Mislim, da smo ekipo ojačili, čeprav nam manjka še kakšen igralec.«

VRATARJA: Alessandro Vitriani (1971), Marco Vesnaver (1974).

BRANILCI: Michele Calzi (1974), Denis Capolino (1972), Alessandro Leban (1967), Davide Parovel (1972), Giuliano Pugliese (1972), Massimiliano Veglia (1970).

VEZNI IGRALCI: Robert Rencelj (1976), Daniele Kirchmeyer (1974), Paolo Craievich (1970), Carlo Gabrieli (1961), Ravel Gombac (1973), Aleksander Kalc (1967), Andrea Kosir (1967), Alessandro Musolino (1968).

NAPADALCI: Giampaolo Smilovich (1971), Vrše Massimo (1974), Diego Giursi (1972), Roberto Subelli (1971).

TRENER: Gianfranco Privileggi.

S. Coren (Breg): »Naš cilj je napredovanje, vemo pa, da nam ne bo lahko«

Silvester Coren: »Nas cilj je seveda napredovanje. Konkurenca pa bo zelo huda, na vrsti bodo kar trije derbiji, tudi pravilo treh točk je nezanka. Mislim da so priprave potekale v redu. Odigrali smo več uradnih srečanj (turnir bratov Husu, turnir Nasi fantje in deželni pokal), na katerih smo igrali nihajoče. Nov trener Podgornik je hotel namreč preizkusiti več variant, zaradi tega ekipa nima še jasne podobe.«

VRATARJA: Diego Buranello (1969), Cecchini Lorenzo (1969)

BRANILCI: Gabriele Giralardi (1970), Mitja Laurica (1974), Alessandro Maiorano (1962), Gianfranco Mastromarino (1965), Paolo Paoletti (1961), Luka Svab (1974)

VEZNI IGRALCI: Massimo Camassa (1971), Silvano Olenik (1968), Renato Sancin (1971), Renzo Slavec (1971), Roberto Vuk (1972), Peter Chermaz (1975)

NAPADALCI: Sandro Buzzi (1973), Mauro Martincich (1975), Vasijan Mauri (1974), Doriano Paoli (1967), Andrea Sircelli (1973), Alain Vidonis (1976), Franco Naldi (1952)

TRENER: Toni Podgornik

M. Zupin (Dolina): »Z bolj izkušeno ekipo računamo letos na boljšo uvrstitev«

Mario Zupin: »V lanskem sezoni smo večkrat igrali dobro, a na koncu ostali praznih rok. Upam, da se to letos ne bo ponovilo. Igralci so se kar izkušeni, zaradi tega mislim, da lahko brez težav dosežemo sredino lestvice. Priprave smo odlično izpeljali. Glede uradnih srečanj pa moram povedati, da smo igrali več srečanj v zelo kratkem času, zaradi tega rezultati niso bili najboljši in vsi naši nasprotniki so bili boljše uvrščene ekipe. Vseeno pa smo na turnirju Nasi fantje dosegli 3. mesto.«

VRATARJA: Pierpaolo D'Agnolo, Cristian Corrente.

BRANILCI: Marko Ota, Peter Kozina, Andrea Babudri, Daniele Scibilia, Federico Botteri, Mitja Rapotec, Roberto Strajn, Denis Zobec, Roberto Pecar.

VEZNI IGRALCI: Marco Udovicich, Dario Vale, Franko Lovriha, Ivan Curzolo, Mauro Marussi.

NAPADALCI: Massimo Magania, Massimo Tamaro, Alan Svava, Davide Bozzi, Diego Karis, Marco Flego.

TRENER: Mario Tron.

Tretja amaterska liga

Skupina G

Spored 1. kola

Dolina - Kras
Servola - Mon/Bosco
Romana - CUS
Gaja - J. Aurisina
San Vito - Venus
Vermegliano - Breg

ODBOJKA / ŽENSKO EP

V današnjem finalu Hrvaška proti Nizozemski

»Tulipanke« presenetljivo izločile favorizirano Rusijo

ARNHEM - Senzacija v Arnhemu! V prvem polfinalu odbojarskega evropskega prvenstva za ženske je domača Nizozemska premagala Rusinje, ki so veljale za velike (edine) favoritinje tekmovanja. »Tulipanke« so svoje nasprotnice takorekoč nadigrale: izgubile so sicer tretji set, toda v vsakem od ostalih treh so Rusinjam pustile le skromnih sedem točk.

V finalu se bo sesterka gostiteljica prvenstva danes pomerila s Hrvasko, ki je dobesedno zmlela Nemke. V treh setih jim je prepustila samo 12 točk. Hrvaska in Nizozemska sta se med sabo zew pomerili v kvalifikacijskem delu, Hrvatice pa so zmagale po petih

setih.

Za 5. mesto bosta igrali reprezentanci Bolgarije in Italije. Današnji spored bo dopolnilo srečanje za 7. mesto med Belorusijo in Ukrajino.

VCERAJSNJI IZIDI

Polfinala: Nizozemska - Rusija 3:1 (15:7, 15:7, 12:15, 15:7), Hrvaska - Nemčija 3:0 (15:7, 15:3, 15:2). Za uvrstitev od 5. do 8. mesta: Italija - Ukrajina 3:1 (15:9, 8:15, 15:8, 15:13), Bolgarija - Belorusija 3:0 (15:11, 15:7, 15:13).

Današnji spored: Za 7. mesto: Belorusija - Ukrajina (10), za 5. mesto: Italija - Bolgarija (12.30), za 3. mesto (18): Rusija - Nemčija, za 1. mesto (15): Hrvaska - Nizozemska.

FORMULA ENA / DANEV V NEMČIJI VN EVROPE

Škot David Coulthard bo že tretjič zapored štartal s 1. mesta

NÜRBURG - Včeraj se je na Nürburgringu ponovno dogajalo to, kar smo letos videli skoraj na vseh prizoriščih formule 1 in zaradi cesar zeli imeti Bernie Ecclestone že v prihodnji sezoni trening samo v soboto. Dopoldne je na dirkališču se močno deževalo, tako da so gledalci prve pol ure uradnega treninga spet gledali samo prazno stezo. V zadnje pol ure so sicer vsi skušali izboljšati petkove dosežke, a je bila proga zaradi hladnega vremena se preveč vlažna, da bi to omogočala. Najbližje uspehu je bil Michael Schumacher, ki je bil na prvem vmesnem času hitrejši od najboljšega petkovega dosežka Davida Coultharda, na drugem merjenju je za njim že zaostajal, se vedno pa je bil dovolj hiter, da se približe pred Damona Hilla, a je na

zadnjem, zavitem delu proge, kjer so bile razmere najslabše, izgubil se tri desetinke. Tako je sicer izboljšal petkov dosežek, a je ostal na tretjem mestu, za obema Williamsoma. Vrstni red na startu bo na prvih treh mestih petkov enak, kot je bil pred tednom dni v Estorilu, hkrati pa je to tretji zaporedni »pole position« za Davida Coultharda.

»Bil sem precej nervozen, ko sem čakal, če bo kdo izboljšal svoj dosežek. Proti koncu sem na progo sel zato, ker sem hotel dobiti občutek za avto, ker pa pogoji niso bili idelalni, nisem vozil tako zavzeto kot sicer,« je dejal Coulthard. Hill je povedal, da je pred dirko optimist, saj ima avto dobro nastavljen tako za mokro kot suho stezo. Tudi Schumacher pravi, da avto dobro deluje in da se

nadeja ugodnega rezultata.

Vrstni red na startu: 1. Coulthard (VB, Williams) 1:18.738 (povprečna hitrost 208.306 km/h), 2. Hill (VB, Williams) 1:18.972, 3. Schumacher (Nem, Benetton) 1:19.150, 4. Berger (Avt, Ferrari) 1:19.821, 5. Irvine (VB, Jordan) 1:20.488, 6. Alesi (Fra, Ferrari) 1:20.510, 7. Herbert (VB, Benetton) 1:20.653, 8. Frentzen (Nem, Sauber) 1:20.749, 9. Häkkinen (Fin, McLaren) 1:20.866, 10. Blundell (VB, McLaren) 1:20.909, 11. Barrichello (Bra, Jordan) 1:21.211, 12. Brundle (VB, Ligier) 1:21.541, 13. Boulion (Fra, Sauber) 1:22.059, 14. Panis (Fra, Ligier) 1:22.062, 15. Salo (Fin, Tyrrell) 1:23.058, 16. Lamy (Por, Minardi) 1:23.328, 17. Papis (Ita, Footwork) 1:23.689, 18. Badoer (Ita, Minardi) 1:23.670, 19. Tarquini (Ita, Tyrrell) 1:24.286, 20. Montermini (Ita, Pacific) 1:24.696, 21. Inoue (Jap, Footwork) 1:24.900, 22. Diniz (Bra, Forti) 1:25.157, 23. Moreno (Bra, Forti) 1:26.098, 24. Deletraz (Svi, Pacific) 1:27.853.

Primer dopinga?

Formula 1 je morda pred prvo afero z nedovoljenimi pozivili. Osumljenca sta Max Papis in Rubens Barrichello, ki sta skupaj z Davidom Coulthardom, Damonom Hillom, Michaelom Schumacherjem in Olivierjem Panisom po prvem treningu morala na doping kontrolo. Barrichello je že pred oddajo urina funkcionarje obvestil, da je zaradi močnega prehlada jemal zdravilo proti prehladu, ki vsebuje snovi, ki so na črnem seznamu Mednarodnega olimpijskega komiteja. Vseh šest vzorcev bodo se enkrat pregledali na pristojnem inštitutu v Kölnu, rezultate in morebitne posledice pa bodo sporočili čez deset dni.

KOLEŠARSTVO / SVETOVNO PRVENSTVO V KOLUMBIJI

Po dežju dva rekorda

BOGOTA (STA/AP) - Četrty dan na svetovnem kolesarskem prvenstvu na velodromu v Kolumbiji je minil v znamenju dežja in dveh svetovnih rekordov. Potem ko so morali organizatorji zaradi močnega dežja začetek preizkusenj preložiti za tri ure, je najprej Francozinja Marion Clignet v kvalifikacijah na tri tisoč metrov v zasedovalni vožnji postavila nov svetovni rekord, ki je zdaj tri minute 36 sekund in 227 tisočink, kar je sekundo hitreje od prejšnjega rekorda Amerikanke Rebecca Twigg iz leta 1993. Drugi svetovni rekord je prav tako postavila Francozinja Felicia Ballanger, ki je v finalu na 500 metrov izboljšala lastni svetovni rekord izpred dveh let, tako da je zdaj najboljša znanca na svetu 34.017.

V mostveni zasedovalni dirki na štiri kilometre je zmagala Avstralija (na sliki) s časom 4:05.010, pred Ukrajino in ZDA. Do sedaj so na svetovnem prvenstvu v Kolumbiji izboljšali že štiri svetovne rekorde, kar tudi ni presenetljivo, če vemo, da Kolumbija leži na dva tisoč metrov nadmorske višine. Po koncanih preizkusnjah na velodromu se svetovno prvenstvo seli zunaj glavnega mesta na vzvod, kjer se bodo 4. oktobra začele cestne dirke.

Izidi - ženske: kvalifikacije na 3000 metrov zasedovalne vožnje: 1. Marion Clignet (Fra) 3:36.227, 2. Antonella Bellutti (Ita) 3:36.823, 3. Rebecca Twigg (ZDA) 3:39.321, 4. Yvonne McGregor (VBr) 3:40.916, 5. May-Britt Vaaland (Nor) 3:41.420, 6. Kathryn Watt (Avs) 3:42.300, 7. Catherine Marsal (Fra) 3:42.552, 8. Janie Quigley (ZDA) 3:43.752; finale na 500 metrov: 1. Felicia Ballanger (Fra) 34.017, 2. Galina Jenjuhina (Rus) 34.962, 3.

Michelle Ferris (Avs) 35.313, 4. Annett Neumann (Nem) 35.389, 5. Erika Salumä (Est) 35.522, 6. Mira Kasslin (Fin) 35.660, 7. Nancy Contreras

(Meh) 36.035, 8. Rita Razmaite (Lit) 36.062; moski: finale na 4 kilometre zasedovalne vožnje - ekipno: 1. Avstralija 4:05.010, 2. Ukrajina 4:07.906, 3. ZDA

4:12.530, 4. Nemčija 4:13.537, 5. Španija 4:10.533, 6. Italija 4:12.237, 7. Litva 4:16.571, 8. Velika Britanija 4:16.808.

ŠAH / SVETOVNO PRVENSTVO

Devetič remi

Doslej najdaljša partija

NEW YORK (dpa) - Dvanajsta partija šahovskega dvoboja za naslove svetovnega prvaka PCA je bila doslej najdaljša, Gari Kasparov in Visvanathan Anand pa sta se razšla z remijem. Tako je izzivalec prekinil niz zmag branilca naslova, ki v skupnem seštevku vodi s 6,5:5,5. V španski partiji je Kasparov imel bele figure. Svetovni prvak je imel dolgo casa pobudo, ki pa mu ni prinesla nobene prednosti. Anand se je dobro branil in po 43 potezah sta se velemostra sporazumela za remi. Na novinarski konferenci je Anand izrazil upanje, da bo prihodnji teden znova prislo do preobrata. Indijec je bil po partiji utrujen in se je zeel naspiti. Dvoboj se bo nadaljeval jutri, bele figure pa bo imel Indijec.

Poteze 12. partije: beli Kasparov - črni Anand: 1. e4, e5; 2. Sf3, Sc6; 3. Lb5, a6; 4. La4, Sf6; 5. 0-0, b5; 6. Lb3, Lc5; 7. a4, Lb7; 8. d3, d6; 9. Sc3, b4; 10. Sd5, Sa5; 11. Sxf6+, Dxf6; 12. La2, h6; 13. c3, bxc3; 14. bxc3, 0-0; 15. Le3, Tad8; 16. Tb1, Lc8; 17. De2, Le6; 18. h3, Lxa2; 19. Dxa2, Lxe3; 20. fxe3, De6; 21. Dxe6, fxe6; 22. Tb4, Tb8; 23. Tf1, Sc6; 24. Tb7, Tbc8; 25. Kf2, Tf7; 26. Ke2, Tcf8; 27. d4, g5; 28. Kd3, Tg7; 29. d5, exd5; 30. exd5, g4; 31. dxc6, e4+; 32. Kxe4, gxf3; 33. gxf3, Te7+; 34. Kd4, Txf3; 35. e4, Txb3; 36. Txc7, Txc7; 37. Tb8+, Kf7; 38. Tb7, Te7; 39. c7, Txc7; 40. Txc7+, Ke6; 41. Ta7, h5; 42. Txa6, Th1; 43. Ta8, h4 - remi.

KOŠARKA / NBA

Danilović in Sabonis podpisala pogodbo, Cvetković v Denver

DENVER (STA/AP) - Bivši igralce Crvene zvezde iz Beograda Rastko Cvetković bo v prihodnji sezoni igral za ameriško profesionalno košarkarsko mostvo Denver Nuggets. Dva metra in 16 centimetrov visok Srb je zadnji v vrsti evropskih igralcev, ki se bodo v prihodnje preizkušali v najmočnejši ligi na svetu. Prav v teh dneh sta pogodbi za igranje v ligi NBA dokončno podpisala tudi njegov rojak Predrag Danilović, ki bo igral v Miami Heatu, in Litvanec Arvidas Romas Sabonis za mostvo Portland Trail Blazers.

»Igranje v ligi NBA so sanje vsakega igralca, zato sem presrečen, da se bom lahko pomeril z najboljšimi na svetu,« so bile prve besede 221 centimetrov visokega Sabonisa, ki je moral na ta trenutek čakati kar devet let. Leta 1986 so ga namreč v Portlandu izbrali kot 24. igralca na »draftu«, vendar si je Litvanec kmalu poskoval ahiilovo tetivo in pogodba je seveda »splavala po vodi«. V sezoni 1987/88 sploh ni stopil na igrišče, nato pa je bil v zadnjih letih med

najboljsimi igralci v Evropi. Sele ko so ga lani izbrali za najboljšega igralca Stare celine, je uvidel, da v Evropi ni več kaj iskati, in se preselil čez lužo. »Kljub ogromnim potencialom, ki jih ima Sabonis v svoji višini, agilnosti ter odličnem metu, ga v ligi NBA caka se veliko dela. Predvsem bo moral več delati na fizični pripravljenosti, upamo pa tudi, da se bo hitro prilagodil igranju v NBA ligi,« je na novinarski konferenci po podpisu pogodbe dejal trener Portlanda P. J. Carlesimo. Tочnih podatkov o »višini« pogodbe ni, se pa govori, da je Sabonis podpisal za tri ali štiri leta, z zaslužkom približno 4 milijonov dolarjev na leto.

Mnogo lažjo pot med »zvezde« je imel Predrag Danilović, ki si ga je v svoje mostvo najbolj zeel trener Pat Riley. »Danilović je se mlad igralec, zato na začetku od njega ne pričakujemo čudeža, saj bo potreboval nekaj mesecev za uigravanje, vendar pričakujem, da bo med nosilci igre v našem mostvu,« je zadovoljen dejal Riley.

NOVICE

Maradona spet blestel

SEUL - Pri 35 letih, skoraj dvajset let po debutu v dresu Boce Juniors in po petnajstih mesecih diskvalifikacije je Diego Armando Maradona ponovno očaral nogometni svet. Ne samo: Dieguito sam je dejal, da je to najboljši povratak (teh namreč v njegovi karieri nikoli ni manjkalo, začeni s tistimi »neapeljskimi«), ki ga je kdaj opravil. Pohvalno se je o svojem velikem prijatelju izrazil sam argentinski predsednik Carlos Menem: »Maradona je pokazal, da je ohranil svoje tehnične vrline. Nekaj potez je bilo neverjetnih.«

In katere naj bi sploh bile te poteze? V 42. minuti je iz kota postavil žogo na glavo MacAllisterju, ki je zatresel mrežo korejske reprezentance. V drugem polcasu je najprej ponudil priložnost Rodriguezu, zatem je preigral dva nasprotnika, vendar »zlate« podaje ni izkoristil Cannigia, nekaj minut pred koncem pa je po osebni akciji streljal visoko. »Pibe de oro« je igrišče zapustil v 85. minuti, niti najbolj utrujen, in 70 tisoč gledalcev ga je pozdravilo s huronskim aplavzom. Rezultat tekme je konec koncev skoraj nepomemben: Boca je zmagala z 2:1, toda v zgodovini se bo srečanje ohranilo le zaradi Maradone.

Olajuwon z O'Nealom kasneje

NEW YORK (STA/AP) - Hakeem Olajuwon, igralec ameriskega košarkarskega mostva Houston Rockets, je odpovedal ekshibicijski dvoboj s Shaquillom O'Nealom (Orlando Magic) zaradi bolečin v hrbtu. Novi datum tega dvoboja je 6. oktober.

Za začetek zmaga Alpitoura

PARMA - V anticipirani tekmi moske odbojarske A1 lige je Alpitour Cuneo kar v Parmi premagal Cariparmo s 3:0 (15:9, 15:11, 15:7). V vrstah zmagovalcev je najboljši bil Spanec Rafael Pascual (14+13), odlikovali so se tudi Galli (4+12), Vladimir Grbić (7+11) in Papi (7+8), pri Cariparmi pa je svojo nalogo solidno opravil le Giani. Preostali pari 1. kola so: Sisley Treviso - Com Cav Neapelj, Daytona Las Modena - Hatu Bologna, Edilughi Ravenna - Gabeca Montichiari, Gioia del Colle - Wüber Schio, Lube Macerata - Mita Padova.

Courier s spočitim Siemerinkom

BASEL (dpa) - American Jim Courier bo danes v finalu teniskega turnirja v Baslu z nagradnim skladirom milijon dolarjev igral proti Nizozemcu Janu Siemerinku. Courier je v polfinalu premagal Britanca Grega Rusedskega, Siemerink pa se je v finale uvrstil brez boja, potem ko je Boris Becker predal dvoboj zaradi poškodbe hrbta. Izidi - cetrfinale: Becker (Nem, 1) - Edberg (Sve) 6:4, 3:6, 6:3, Siemerink (Niz) - Korda (Ces) 3:6, 7:6 (7:4), 7:5, Courier (ZDA, 5) - Damm (Ces) 7:6 (7:5), 7:6 (7:3), Rusedski (VB) - Stoltenberg (Avs) 3:6, 6:3, 6:2; polfinale: Courier - Rusedski 6:4, 6:4, Becker - Siemerink - predaja Becker. PALERMO (dpa) - Finale moskega teniskega turnirja v Palermu bo španski. Pomerila se bosta Francisco Clavet, ki je v polfinalu s 6:0 in 6:3 premagal Argentince Hernana Gumija, in Jordi Burillo, ki je s 6:7 (1:7), 6:3 in 6:2 izločil Italijana Omarja Camporeseja.

Rapid izpadel iz pokala

DUNAJ - Senzacija v 3. kolu avstrijskega pokalnega tekmovanja: Rapid Dunaj, lanskoletni pokalni prvak in vodeče mostvo v tekočem prvenstvu v prvi zvezni ligi, je izpadel iz državnega pokalnega tekmovanja. Dunajčani so izgubili tekmo proti predzadnjemu na lestvici prve zvezne lige Admiru/Wacker kar z 1:4. Za drugo presenečenje je poskrbela ekipa Ivice Osima Sturm Gradec: v gosteh je s 5:2 izločil iz nadaljnega tekmovanja favorizirano mostvo FC Tirol. V tretjem kolu pokalnega tekmovanja sta se poslovila tudi zadnja dva koroska Kluba: drugoligas Spital je v gosteh podlel regionalnemu klubu FC Hard (Predarlaska) z 1:2, celovska Austria pa izgubila proti drugoligu FC Leoben z 1:3. Ostali pomembnejši izidi 3. kola: SV Ried - SV Casino Salzburg 2:3, Waidhofen - Austria Dunaj 2:6, Oberwart - LASK 0:1, SW Bregenz - GAK 2:7, Untersiebenbrunn - Vorwärts Steyr 0:1. (I.L.)

Argentina svetovni prvak

RECIFE - Argentina je osvojila svetovni naslov v hokeju na kotalkah. V finalu je nekoliko presenetljivo premagala Portugalsko s 5:1. Za tretje mesto je Španija bila boljša (2:0) od domaćinov Brazilcev, Italija pa je, kot največje razočaranje tekmovanja, pristala na skromnem 5. mestu.

»Kljub« Diani v formi

LONDON - Kljub ali prav zaradi Diane v formi? Kapetan angleske rugbyjske reprezentance Will Carling je obtožen, da je svojo novopečeno zeno Julio zadnje case precej zanemarjal, njegovih neznosti pa naj bi bila delezna nič manj kot lady Diana. Angleski »roza« tisk je Carlinga obsodil, toda rugbyist je svoje Harlequinse popeljal do zmage nad West Hartlepoolom. Trener Harlequinsom je celo zatrdil: »Will igra kot že dolgo ne!«

NOGOMET / DANES 5. KOLO V A LIGI

V Rimu vroči, v Vidmu mirni derbi

Napoli k prvakom po novo presenečenje? V Bariju bo Milana skušal presenetiti Protti

Po evro-tednu, ki je podaljšal krizev pot Interja in (z ugodnim zrebom za nameček) se bolj pozivil vzdušje pri Milanu ali Parmi, je današnje 5. kolo A lige... skoraj nezanimivo, ali vsaj motivi ne bodo tisti običajni.

Vecerni rimski derbi je resda priložnost, v kateri skušajo navijači Lazia in Rome posnemati koreografije pusta v Riu, toda sama tekma jih je v zadnjih letih se vsakic razočarala. Letos gre vročici mestnega derbija pristeti se napetost dvomnega trenutka obeh moštvev, ki se nista razumeli, če se bosta uspeli potegovati za tako želeni naslov ali pa bo cilj tudi letos »le« prehiteti tekmece. Tako ali drugače, na slabšem je Lazio, ki (neverjetno, a resnično) ima težave z napadom: Casiraghi je diskvalificiran, Signori in Rambaudi pa sta se s Cipra vrnila z lažjo poškodbo. Ravno nasprotno je Roma prav v zadnjih dneh obdobja Fonseco in Balba v golgeterskem formatu in nič ne de, če je priložnosti nasprotnik bil Neuchatel: naj dvigne roko, kdor misli, da je Laziova obramba veliko boljša od svicarske. Slednja je za las podobna Emmenthalu, toda »belo-sinja« gotovo ni rimski »pecorino«.

Izmed popoldanskih sta le dve tekmi: vredni posebnega poudarka. Prva je seveda turska. V goste k Juventusu prihaja presenetljivi Boskovic napoli, ki z lanskimi prvaki deli drugo mesto. Juventus bo tako po Trapattonijevem Cagliariu srečala ekipo, ki ji je »dala« svojega dolgoletnega kapetana Ferraro in predvsem trenerja Lippija, ki se je prav pod Vezuvom prvič predstavil v bleščeči luči. Po »Del Piero dayu« v Champions Leagueju se bosta na sceno vrnila Vialli in Rava-

nelly, kajti mladi »Pinturichio« proti strožjim italijanskim obrambam ne zna (se) zabavati evrogole.

Tekma številka dva bo celo v Vidmu, kjer se bosta v derbiju Treh Benečij spoprijeli Udinese in Vicenza. Oboji so doslej zaigrali nad vsakimi se najbolj rožnatimi pričakovanji, ozračje bo mirno (predstavnosti organiziranih navijaških skupin sta odigrali prijateljsko tekmo, isti prolog pa bo imela tudi tekma med Sampdoria in Cagliariem) in obeta se res lepa prestava. Za bolj fanatične ljubitelje nogometa priložnost za nedeljski izlet. Preostanek vsaj »a priori« ni najbolj privlačen. Milan se podaja v Bari, kjer je ozračje naelektrirano, toda treba se je spomniti, da je visokovoltažen tudi učinek domačega bomberja Prottija. Inter gosti Torino, predvsem pa

pricakuje novega trenerja (le kdo bo postal novi mučenik?), Parma pa se podaja v Padovo. Sampdoria in Fiorentina bosta skušala potrditi svoje ambicije (UEFA), Atalanta in Piacenza pa se bosta na nož borili za točke, ki naj bi jim pomagale do obstanka.

SPORED V A LIGI: Atalanta - Piacenza, Bari - Milan, Fiorentina - Cremonese, Inter - Torino, Juventus - Napoli, Padova - Parma, Roma - Lazio (ob 20.30), Sampdoria - Cagliari, Udinese - Vicenza.

Avellino - Brescia 2:1

V včerajšnji tekmi B lige je Avellino z 2:1 premagal vodilno Brescia. Danasnji spored: Ancona - Verona, Bologna - Pescara, Chievo - Genoa, Palermo - Cosenza, Perugia - Pistoiese, Reggiana - Lucchese, Reggina - Cesena, Salernitana - Foggia, Venezia - F. Andria.

NOGOMET / V 5. KOLU C2 LIGE

Triestina po tri točke v Forlì

V domovini »liscia« mora Triestina ubrati »rock and roll«

Srednja pot, najboljša pot? Kje pa, odkar v nogometu zmagovalce nagrajujejo s tremi točkami za zmago je neodločen izid najmanj želen. Vsaj pri ekipah, ki računajo na višje predele lestvice. Na Roccu bodo Triestini navijači seveda se naprej videli nasprotnike, ki bodo v Trst prisle po točko, zato pa ne sme veljati, da gre v goste tudi Triestina samo po... tretjinski izkupicek.

Danasnja tekma v Forliju je že precej merodajna glede ciljev, ki jih lahko Triestina zasleduje v letošnji sezoni. Livorno gostuje pri Ternani in Ponsacco pri Pontederi: z morebitno zmago bi se Triestina brzkone povzpela na prvo mesto lestvice, kar bi po treh tekmah (od skupno petih) v gosteh podzgalu navdušenje nekoliko hladnega ambienta, ki na prvenstvo verjetno gleda nekoliko preveč spostljivo. Dejstvo je, da razen Livorna drugi kandi-

dati za prestop oziroma »play-off« niso bistveno močnejši od tržskega mostva in izjema ni niti Forlì. Z druge strani bi bled remi ali celo poraz dala vedeti, da je Triestina sicer solidna, vendar za drugi zaporedni kakovostni skok ne se dovolj zrela ekipa.

Forlì je prvenstvo začel z dostojnim porazom (2:1) v Pontederi, nato izenačil brez gola v derbiju z Riminijem, v zadnjih dveh tekmah pa je obkralj zmagal, v gosteh proti zadnjeuvrščeni Imoli in doma s »starim znancom« Triestine Giorgionejem. Ekipa je mlada, brez zveznic imen (pozor pa na napadalca Medrija, posojilo Cesene) in ceprav je Romagna domovina »liscia« je ritem Forlija za spoznanje hitrejši. Pavanelu in tovaršem je torej zaupana naloga, da Romanjolge spravijo v težave z ognjevitim »rock and rollom«.

KOŠARKA / SINOČI V 2. KOLU B LIGE

Jadran TKB s čvrsto obrambo do prvih točk

Premagal je Collegno iz Turina - Oberdan 19 točk

Jadran TKB - Collegno 83:74 (36:39)

JADRAN: Arena 17 (5:8 met za 2, 1:1 met za 3, 4:4 prosti meti), Oberdan 19 (3:5, 2:3, 7:8), Pozar n.v., Pregarc 10 (3:4, 0:2, 4:6), Vitez 9 (2:9, 0:1, 5:6), Samec 5 (1:3, -, 3:4), Klabjan n.v., Rauber 9 (1:2, 2:6, 1:2), Calavita 14 (6:8, -, 2:3), Hmeljak, trener Vremec.

Met za 2: 21/39, met za 3: 5/13, skupno 26:52 (50 odst.), pm 26:33. SON: 22. PON: Oberdan (37). 3T: Oberdan 2, Rauber 2, Arena 1.

COLLEGGNO: Ceron 2 (2:2), Dho 10 (2:4), Lottezano 14 (1:2), Novara 8 (0:4), Bogliatta 7, Magliano n.v., Nicola 10 (1:2), Caron 13 (9:12), Burdese 8 (1:4), Lanzavecchia 2 (0:2), trener Bellini.

PM: 16/32. SON: 26. PON: Lanzavecchia (30), Novara (38). 3T: Nicola 3, Lottezano 1, Bagliatta 1, Burdese 1.

Sodnika: Rossi (Lime-na) in Zaumer (Dossion).

Jadranovci so sinoči v 2. kolu B lige osvojili prvi prvenstveni točki na račun ekipe Collegna iz Turina, ki je kot nase združeno moštvo novinec v ligi. Zmaga nasih

košarkarjev pa je bila vse prej kot lahka. V prvem polcasu so bili celo gostje boljši, saj našim nikakor ni slo od rok predvsem pri metu in tudi v obrambi so bili pomanjkljivi. Igrali so »zakrčeni«, s preveliko tremo ob prvem nastopu pred domačo publiko. In tudi izkušnemu košarkarju, kot je Boris Vitez, se je v prvem delu tekme zataknilo, saj je imel pri metu le 1:7. Na srečo pa je obramba delovala kar dobro in tako so jadranovci držali korak z gosti.

V drugem polcasu so nasi predstavniki takoj v 2. min. izenačili, predvsem po zaslugi čvrste obrambe in tudi dobrega skoka. Gostje so v prvih 7 minutah tega dela namrec dali le piclihi 6 točk in Jadranovo moštvo je tako povedlo za 3 točke (48:45). Jadranovci so nato poskusili consko obrambo 3-2, toda nasprotniki so se takoj znasli in so se s trojkami Nicole in Lottezana spet približali gostiteljem. Izredno slabi pa so bili pri izvajanju prostih metov (le 1:12). Nato je nase moštvo bolj zaigralo tudi v napadu in z dvema trojkama Arene in Oberdana povedlo na 61:52 in v 35. min. je vodstvo na-

Jadranovec Arena (št. 4) je sinoči dal 17 točk (Foto KROMA)

raslo na 13 točk (69:56). Do konca srečanja so jadranovci brez večjih težav čuvali prednost, ceprav je tri minute pred koncem tekme moral zapustiti igrišče Oberdan zaradi petih osebnih napak.

Od Jadranovih posameznikov bi tokrat omenili Oberdana, Areno in Calavito za dobro igro v napadu. Calavita (9 skokov) se je ob Rauberju (8 skokov) izkazal tudi v obrambi, medtem ko je Oberdan imel kar 7 asistenc.

»V prvem polcasu nas je zajela trema, medtem ko je Collegno igral brez psihične obremenitve. V drugem delu smo stisnili zobe v obrambi in ceprav igra ni bila najboljša, tudi zmagali,« je po tekmi dejal Jadranov trener Andrej Vremec.

Vanja Jogan

Memorial M. Starc: Pom prvi

Trziški Pom je zmagal na včerajšnjem članskem košarkarskem turnirju za memorial Milana Starca, ki je bil v telovadnici doma »Ervatti«. Tržičani so v velikem finalu tesno premagali Cicibono z 71:68 (26:34), ki pa je bila povsem enakovredna Vatovčevi ekipi. Tretje mesto je osvojil Kontovel, ki je premagal goriski Dom z 68:49 (33:25).

Vec o turnirju bomo se poročali.

JADRANJE / MATCH RACE ZA SLOVENIJA CUP

Holmberg končni zmagovalec

V malem finalu Puh boljši od Kosmine - Nastop svetovnih asov

KOPER - Zmagovalec 5. tekmovanja v jadrlnih dvobojih (match race) na regatnem polju pred Koprom za Pokal Slovenije in Veliko nagrado OMV je 34-letni švedski jadrlni as in osmi skiper na svetu Magnus Holmberg. V treh dneh je nanizal trinajst zmag in v velikem finalu ponovil lanski rezultat, ko je v dveh plovih premagal leto dni mlajšega Francoza Bertranda Paceja, sicer četrtega s svetovne jakostne lestvice. Holmberg je za drugo zaporedno zmago prejel dvanajst tisoč nemških mark. V malem finalu sta po porazih v polfinalu (Kosmina proti Svedu in Puh proti Francozu) jadrnala slovenska asa Mitja Kosmina in Dusan Puh, ki sta že z uvrstitvijo v polfinale dosegla izjemen uspeh. Treba je namreč vedeti, da je v Kopru jadrnala vrsta svetovnih asov in da sta tako Kosmina kot Puh po enkrat premagala slovitega Francoza, o cemer pred nastopom gotovo nista razmisljala. Slovenski dvoboj za tretje mesto je dobil Pirancan Puh. Imenitno je izkoristil sprememljive razmere v Koprskem zalivu in potrdil, da je najbolj izkušen slovenski jadrnec in da ima obilo znanja. To je tudi razumljivo, saj je edini slovenski poklicni jadrnec. V drugem plovu je Kosmina bolje startal, a ga je med plovo v veter Puh ujel in do cilja prednost le se povečeval. Tako mu je pripadlo šest tisoč nemških mark nagrade, Kosmini pa 5200. Oba krmarja bosta denar seveda razdelila med svoji posadki. Puh z Mitjo Bletramom, Davorinom Miklavcem in Markom Kojancicem, Kosmina pa z Davorjem Glavino, Janezom Mrakom in Goranom Sosicem.

Prva dva dneva sta minila v odličnih razmerah za jadrnanje, včerajšnji pa je bil zelo tu-roben, brez pravega vetra, pa tudi z nekaj dežja, tako da so se jadrnanci dopoldne po enoumno čakanju na morju vrnili na obalo. Zapihalo je sele okoli 14. ure, prireditelji pa so tekmovanje izpeljali na nekoliko skrajšanih poljih. »Po včerajšnjih imenitnih razmerah, ko mi je slo kot po maslu, sem se malce zbal, saj so se razmere popolnoma spremenile. Toda za jadrnanje sem bil razpoložen in z drugo zaporedno zmago v Kopru sem zelo zadovoljen. Če me bodo povabili, bom k vam seveda zelo rad spet prišel, saj se v koprski marini pocutim že skoraj kot doma. Slovenska jadrnala Kosmina in Puh sta zelo napredovala in sta tokrat jadrnala zelo dobro,« je po osvojitvi prvega mesta povedal Holmberg. Šved je bil pred tem že leta 1992 drugi za Nemcem Wieserjem, potem ko je o zmagovalcu odločil kovanec, saj je prireditelj prehitel noč. Francoza Paceja je Holmberg letos premagal se bolj prepričljivo kot lani in na jakostni lestvici se mu bo zagotovo močno približal. Organizator Jadro Koper je potrdil sloves vzornega prireditelja, saj je tridnevno tekmovanje potekalo brez zastojev, razen včeraj, ko jo je nekoliko zagodlo vreme.

Izidi - polfinale: Holmberg - Kosmina 2:0, Pace - Puh 2:0; za 3. mesto: Puh - Kosmina 2:0; za 1. mesto: Holmberg - Pace 2:0. Končni vrstni red: 1. Holmberg (Sve), 2. Pace (Fra), 3. Puh, 4. Kosmina (oba Slo), 5. Celon (Ita), 6. Wieser (Nem), 7. Myralf (Dan), 8. Bezic (Hrv), 9. Pilot (Fra), 10. Doreste (Spa).

(Joze Krefl)

KOŠARKA / V ITALIJANSKI A1 LIGI

G. Fučki (težave z zdravjem) spet prepovedali igranje Illycaffé danes v Vareseju - A2 liga: poraz Brescialata

TRST, PESARO - Na včerajšnji antipirani tekmi košarkarske A1 lige v Pesaru je milanski Stefanel po zelo izenačenem in napetem srečanju s točko razlike premagal domaći Scavolini. Srečanja pa ni igral eden izmed stebrov milanskega mostva Gregor Fučka. Kot v lanski sezoni so zdravniški izvidi pokazali, da ima bivši Olimpijinc košarkar težave z zdravjem (napako na srcu) in da mu je, vsaj tako kaže, sama italijanska zveza prepovedala nastop na včerajšnji tekmi. To pa ni prvič, da Fučka ni igral zaradi težav z zdravjem.

Ceprav brez svojega stebra, je milansko moštvo vseeno doseglo pomembno zmago, in to s 77:76 (39:44). Tekmo je odločil veteran Gentile, ki je dosegel zmagoviti kos 3 sekunde pred koncem srečanja.

Tekma je bila precej nezanimiva in le Daniels za gostitelje in Bodiroga za goste sta jo malce razživela. Oba košarkarja sta bila tudi najboljša moža na igrišču. Milancani pa so zmagali tudi zaradi uspešne conske obrambe 1-3-1, proti kateri gostitelji niso dobili protiorozja. Imeli so izredno slabe odstotke pri metu in to jih je tudi drago stalo za tesen poraz.

Ekipi sta igrali v naslednjih postavah:

SCAVOLINI PESARO: Rossi, Label-

la 3, Magnifico 2, Dell' Agnello 6, Conti 8, Pieri 10, Daniels 29, Riva 2, Thompson 16, Costa, trener Bianchini.

STEFANEL MILAN: Gentile 18, Portaluppi 5, De Pol 10, Bodiroga 23, Alberti, Cantarello 11, Blackman 10, Sambugaro, Degli Agosti, trener Tanjević.

PM: Scavolini 9:10, Stefanel 22:27. TRI TOCKE: Scavolini 5:19 (Labella 0:3, Pieri 1:5, Daniels 4:9, Riva 0:2), Stefanel 5:13 (Gentile 2:5, Portaluppi 1:1, De Pol 0:1, Bodiroga 1:3, Blackman 1:3). PON: Alberti (28). GLEDALCEV 4.400.

Ostali spored tega kola bo danes. Trziški Illycaffé bo po uspešnem nastopu v zadnjem kolu proti milanski Ambrosiani in spodrslija v evropskem pokalu na Švedskem igral danes v Vareseju proti Cagivi, ki je ugodno presenečenje tega začetka prvenstva A1 lige. Tržicani bodo gotovo igrali brez Americanana Crudupa, ki si ni se opomogel od poškodbe, in tudi kape-tan Tonut se ni povsem nared. Po drugi strani je vzdušje in forma vseh igralcev Cagive na visku, tako da bi zmaga tržskega mostva pomenila prvovrstno presenečenje.

DANASNJI SPORED (18.30): Team-system Bologna - Benetton Treviso, Cagiva Varese - Illycaffé Trst, Nuova Tir-

rena Rim - Mash Verona, Mens Sana Siena - Buckler Bologna, Ambrosiana Milan - Madigan Pistoia, Olitalia Forlì - Viola Reggio Calabria.

A2 LIGA

Menestrello - Brescialat 84:83 (36:37)

MENESTRELLO: Sabatini 10, Bulgheroni 4, Premier 30, Zanusi Fortes 10, Pellacani 15, Neri 4, Zanelli 9, Binetti 2, Varisco, Farioli.

BRESCIALAT: Fazzi 7, Conti, Borsi 2, Davis 44, Siligoi 5, Milesi 6, Foschini 10, Gilardi 6, Kristancic, Mian 3.

PM: Menestrello 28:36, Brescialat 23:27. PON: Milesi (36), Bulgheroni (38).

MODENA - Serija zmagovitih nastopov goriskega Brescialata v A2 ligi se je prekinila sinoči v Modeni, kjer je Me-deotova ekipa izgubila proti Il Menestrellu iz Sassarija s 93:82 (49:38). Burt, ki je lani igral pri Illycaffeu, je za benesko moštvo dal kar 35 točk.

DANASNJI SPORED (18.30): Montecatini - Reggiana, Jcoplastik Battipaglia - Imola, Polti Cantù - Basket Rimini, Turboair Fabriano - Juve Caserta, Floor Padova - Auriga Trapani.

ODBOJKA / PRVI MOŠKI DERBI ZA ZVEZNI POKAL MED KOIMPEXOM IN IMSO

Gostje so se morali pošteno potruditi

Goričani prevladali po izenačenem srečanju
Lepa zmaga slogašic, tesen poraz borovk

Koimpex - Imsa 1:3
(15:3, 10:15, 13:15, 12:15)

KOIMPEX: Cac 4+0, Stabile 5+15, Zuccon 3+6, Rovere 4+7, Riolino 7+11, Božić 6+6, Strajn 0+0, D. Kralj 2+5, A. Kralj 1+1.

IMSA: Cola 4+6, Rigonat 2+1, Princić 5+6, Feri 9+14, L. Populini 7+31, M. Cernic 8+13, Florenin 0+1, C. Populini 0+0, S. Cernic 0+0, Radetti 1+1, Paoletti 1+1.

Servis (točke/napake): Koimpex 3/8. Imsa 11/21; Blok: Koimpex 16, Imsa 10. Napake: Koimpex 10, Imsa 14.

Prvi od dveh pokalnih derbijev, je po pričakovanih osvojlja Imsa, vendar se je morala za zmago posteno potruditi. Obe ekipi sta prikazali lepo in borbeno igro, ceprav ju čaka se precej dela, kot sta na koncu potrdila oba trenerja.

Prvi set je premočno osvojil Koimpex, ki je igral skoraj brezhibno. Na bloku je povsem zaustavil Valove napade, medtem ko so gostje zlasti na servisu delali prevec napak. Slika je bila podobna v začetku drugega seta, v katerem so gostitelji vodili že z 10:5. Tedaj pa so slogasi naredili nekaj napak in v nadaljevanju niso več igrali tako precizno kot dolej. To so valovci izkoristili in z delnim izidom 10:0 osvojili set.

V 3. in 4. setu sta si bili ekipi bolj ali manj enakovredni, gostje pa so bili predvsem bolj učinkoviti na servisu. V tretjem setu je Imsa povedla z 9:3. Koimpexu je uspelo nadoknaditi zaostanek in povesti s 13:11, v razburjivi končnici pa so bili boljši gostje. V 4. setu so valovci zopet povedli z 9:2, a slogasi so vnoči stisnili zobe in goste

prehiteli na 12:10, toda na koncu so bili gostje spet bolj prisebni.

Poudariti velja odlicen nastop valovca Luce Populinija (31 menjav!), zelo ugodno pa je presenetil tudi mladi Matej Cernic, ki je kot debitant v članskem mostvu zrelo odigral vso srečanje. Pri slogasih se je se posebej potrudil bivši valovec Maurizio Stabile, dober pa je bil tudi nastop Danila Riolina.

Izjavi trenerjev

Lorenzo Zamò (Imsa): »V prvem setu je bila naša igra prevec negotova. O drugega seta dalje smo postavili blok in dellai manj napak. V 3. in 4. setu smo po visokem vodstvu obakrat popustili. To napako moramo cimprej odpraviti. Mi smo se dalec od prave forme, vendar moram priznati, da so bili slogasi res dober nasprotnik.«

Dusan Blahuta (Koimpex): »Zadovoljen sem, ker razlika med ekipama, ki igrata v razlicnih ligah, ni prisla do izraza. V prem setu smo igrali izvrstno, potem pa smo bili prevec ne-disciplinirani. Skoda predvsem za tretji set, ki smo ga ze imeli v rokah. Oni so servirali odlicno in si s tem elementom prigráli odločilno prednost.« (A. Maver)

ZENSKE

Koimpex - Alloys Tržić 3:1 (15:9, 6:15, 15:12, 15:11)

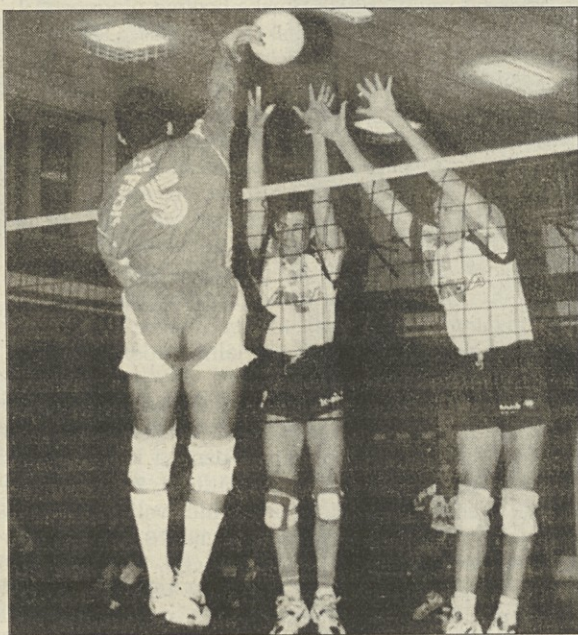
KOIMPEX: Pertot 4+5, Gregori 7+9, Ciocchi 2+1, Srichia 6+8, Mamillo 4+2, Vidali 5+1, Piccoli 5+1, Kosuta 0+1.

Servis: Koimpex 17 tock, 12 napak, Alloys 5 tock, 8 napak.

Slogasice nadaljujejo z uspešnimi predprvenstve-

nimi nastopi. V prvem kolu zveznega pokala so si na Opcinah privoščile zmago nad tržiskim drugoligasem. Razlika ene lige med mostvoma sploh ni prisla do izraza. Prav nasprotno. V prvem setu so gostiteljice z izredno ostrimi servisi prese-netile in povsem onesposobile nasprotnice in v hipu je bil rezultat 12:2 za Koimpex, ki je potem nekoliko upocasn timerem, a vseeno prepricljivo osvojil niz. V drugem setu so gostje odlicno reagirale in vr-nile slogasicam milo za drago. Najbolj zanimiva in borbeno sta bila zadnja dva seta. Obe sesterki sta predvajali dobro odbojko, slogasice pa so v koncnici, predvsem z boljšo igro v obrambi, vendarle strle odpor Tržicank. Vse posameznice so dobro opravile svojo nalogo, kot organizatoriki igre pa sta se izmenjavali Piccolijeva in Ciocchi-jeva, ki sta odigrali vsaka po dva seta.

Zmaga Koimpexa je se toliko bolj spodbudna, ce vemo, da se je Alloys letos okrepil s prihodom novih igralk in v B2 ligi vsekakor racuna na boljšo uvrstitev od lanske.

Rovere v napadu med včerašnjim derbijem (F. KORMA)

Kennedy - Bor Mercantile 3:2 (15:12, 10:15, 5:15, 15:13, 15:13)

BOR MERCANTILE: Gregori 9+9, Flego 2+2, Gruden 5+0, Benevol 10+16, Pitacco 8+13, Cok 6+4, Faimann 6+4, Zadnik.

Prvi pokalni nastop borovke koncal s porazom, dozi-vele pa so ga v Vidmu proti letos močno prenovljenemu Kennedyju. Ta se je v primerjavi z lansko sezono predstavil kar s sedmimi novimi igralkami, kar se je poznalo na uigranosti, zato pa je videmska ekipa zelo solidna v bloku in obrambi. Tržacanke v petek sicer niso igrale slabo, toda sprejem (v prvem setu so nasprotnice dosegle kar osem asov) je glavni krivec za neuspeh. Zaradi slabšega sprejema so imele plave tudi večkrat težave, da so spravile zogo

na tla, se posebej zato, ker centra tokrat nista bila tako učinkovita kot obicajno.

Samo srečanje je bilo izredno izenačeno in tudi dokaj zanimivo, kar pa ne moremo reci za prvi set. Kalceve varovanke so dobro zaigrale po prvem delnem neuspehu, razigrale pa so se v tretjem nizu, ki so ga brez težav dobile. Tudi v nadaljevanju je kazalo, da bodo Tržacanke zaključile srečanje ze v četrtem nizu, toda v koncnici seta so pri vodstvu 12:10 nasprotniku dovolile, da je napravil dva asa, nato pa so plave se zgresile napad. Tudi odločilni peti niz je minil v znamenju precejšnje izenačenosti. Bor je pri menjavi strani vodil z 8:7, nato se z 10:8, pri stanju 10:9 pa je dvomljiva odločitev spravila nase igralke iz tira, kar so domaćinke izkoristile in slavile na razliko.

Trener Kalc nastop svojih varovank vsekakor ocenjuje pozitivno. V igri se jim seveda pozna, da določenih stvari na treningih zaradi težav s telovadnicno sploh se niso vadile. Žal se bodo težave, kot vse kaže, se nadaljevale, saj vsaj se tednih dni prenovljeni »balon« ne bo na razpolago. Zdaj so ob sobotah in sredah na sporedu se pokalne tekme, tako da lahko borovke normalno trenirajo le enkrat tedensko, kar se v igri v tem trenutku logično pozna.

Izidi 3. kola deželnega pokala

MOSKI

Nuova Pallavolo - Bor Fortrade	1:3
(11:15, 10:15, 15:7, 7:15)	
Körting - Torriana	0:3
(12:15, 1:15, 8:15)	
Olympia CDR - Pav Natisonia	3:1
(11:15, 15:11, 17:16, 15:12)	
ZENSKE	
Sloga - Virtus	1:3
(7:15, 7:15, 15:13, 4:15)	
Sokol - Volley club	3:2
(15:6, 16:17, 8:15, 15:7, 15:11)	
Farra - Olympia Cerimpex	1:3
(9:15, 15:8, 15:17, 9:15)	

NOGOMET / DEŽELNO IN POKRAJINSKO MLADINSKO PRVENSTVO

Vesna startala z zmago, Sovodnje z »remijem«

Visok poraz šandreške Juventine proti premočni Pro Gorizii - Tudi proseško Primorje ostalo praznih rok

DEŽELNO PRVENSTVO

Pro Gorizia - Juventina 7:2 (3:1)

STRELEC ZA JUVENTINO: Gambino 2.

JUVENTINA: Pavio, Screm (Pahor), Pibiri, Romano (Subani), Trampus, Gallo, Macuzzi, Franchi, Ballaben, Padovani, Gambino.

Pro Gorizia je bila za naše nogometase premočan tekunec. Poleg tega pa je Juventina igrala s preveliko »tremo« pred tem nasprotnikom in ni pokazala, kar zmore. Srečanje se je za našo ekipo ugodno začelo, saj je povedla z Gambinom. Nakar pa je prisla na dan premočnost gostiteljev, ki so že v prvem polcasu dali tri zadetke.

V drugem delu srečanja je bila Pro Gorizia se trikrat uspešna, preden je Juventina dala se drugi gol z Gambinom, ki je tako potrdil, da je eden boljših napadalcev v tej ligi. Gaetano Gambino je bil tudi najboljši posameznik našega mostva, medtem ko so ostali igrali pod svojimi sposobnostmi.

POKRAJINSKO PRVENSTVO

NA GORIškem

Sovodnje - Isonzo Turjak 2:2 (1:1)

STRELEC ZA SOVODNJE: Florenin 2.

SOVODNJE: Tomasi, Peteani, Peric, Fajt, Gomišček, Pisk, Devetak

(Tomsic), Gorjan, Marusic (Figelj, Ozbot), Florenin, De Comelli.

Sovodenjska ekipa je zacela prvenstvene nastope z neodločenim izidom, ceprav bi si po prikazani igri zaslužila nekaj vec. Sovodenjci so vsekakor imeli vec od igre, predvsem so bili boljši na sredini igrišča, gostje pa so se dobro branili.

Nasi nogometasi so prvi presli v vodstvo okoli 20. minute z Markom Floreninom, ki je lepo zaustavil zogo izven kazenskega prostora in nato s silovitim strelom premagal nasprotnega vratarja. Gostje so reagirali in tudi izenačili po napaki nase obrambe.

Tudi v drugem polcasu se slika na igrišču v glavnem ni spremenila. Sovodenjci so se naprej imeli pobudo v svojih rokah, gostje pa so nepričakovano povedli okoli 25 minute. Njihov napadelec je preigral kar tri sovodenjske branilce in nato premagal tudi vratarja Tomasija. Gostje so bili že prepričani, da bodo zmagali, Sovodenjci pa niso popustili in malo pred koncem tudi izenačili s Floreninom, ki je odlično izvedel prosti strel.

Sovodenjsko mostvo je torej dobro opravilo krstni nastop v tem prvenstvu. Ekipa je zelo mlada in se ne uigrana. Vsi fantje pa so se zelo potrudili in zato si tudi zaslužijo pohvalo.

NA TRŽAškem

Vesna - Montebello Don Bosco 4:2

(1:1)

STRELCI ZA VESNO: Degrassi 2,

Blokar 1, Zettin 1.

VESNA: Gruden, Schiavon, Locoselli (Zettin), Olenich, Vascotto, Morassut, Svetina, Varin, Gulli, Blokar, Degrassi.

Mladinci kriške Vesne so na najboljši način pričeli letosnje prvenstvo. Doma so namreč zanesljivo premagali Montebello Don Bosco in kar je važno, so prikazali dobro in organizirano igro. Res je, za to prvenstvo se je Vesna okrepila in tudi trener je nov (Rino Visintin), malokdo pa je pričakoval, da bo kriskino mostvo tako uspešno začelo. V prvem polcasu je bila tekma izenačena, ceprav je Vesna le imela več od igre. Gostje so celo prvi povedli in Vesna je izenačila sele ob koncu polcasa z Degrassijem. V 35. min. je sodnik izključil Svetino in enega od gostov zaradi prerekanja. V nadaljevanju so gostitelji že v 5. minuti povedli z Degrassijem, v 17. min. pa so dosegli se tretji zadetek z Blokarjem. Gostje pa se niso predali in v 25. min. znižali zaostanek na 2:3. Prav ob izteku srečanja je Zettin dosegel se četrti gol za Vesno, tako da je bilo veselje po tekmi v kriskem taboru veselje popolno.

Primorje - Opicina 0:4 (0:2)

PRIMORJE: Husu, Ferfolja, Lovrecic, Braini, Gustin (v 46' Lipovec), Kuk, Ban, Zangari, Turk (v 65' Luksa), Emili, Franzot (v 75' Ostrouska).

V prvi letosnji tekmi so nasi nogometasi proti tržaskim prvakom doživeli poraz. Primorjasi so stopili na igrišče v okrnjeni ekipi in to se bo poznalo tudi na naslednjih tekmah.

Gostje so začeli napadalno in tudi takoj povedli. V 5. minuti je sodnik dosodil zelo dvomljivo 11-metrovko, katero je nasprotni napadelec tudi uspešno izvedel.

Nasi so takoj reagirali, toda niso nikdar resno ogrozili openskega vratarja. Gostje pa so spet realizirali v protinapadu okoli 20. minute, ko se je napadelec znašel v dvomljivem položaju in zatresel mrezo. Nogometasi Opicine so se naprej ogrozili proeska vrata, a nasi so se uspešno branili.

V nadaljevanju pa se je igra odvijala predvsem na sredini igrišča in gostje niso bili nevarni kot v prvem delu tekme. Uspeli pa so vendarpo dveh napakah domače obrambe se dvakrat zatresti mrezo Prosečanov. Največjo priložnost za gol so nasi imeli proti koncu tekme, ko tik pred vrati Emili in Ban nista uspela položiti zogo v mrezo. (Gorazd)

domači šport

Danes

Nedelja, 1. oktobra 1995

NAMIZNI TENIS

ZENSKA B LIGA

10.00 San Marino: Juvenes - Kras

MOSKA C1 LIGA

10.00 v Trstu: Fincantieri - Kras

NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA

15.00 v Rivignanu: Rivignano - Juventina; 15.00 v Trstu: San Luigi - Sovodnje .

1. AMATERSKA LIGA

15.00 v Buui: Buiese - Primorje; 15.00 v Bazovici: Zarja - Vesna

2. AMATERSKA LIGA

15.00 v Trebcah: Primorec - Medea

3. AMATERSKA LIGA

10.30 v Dolini: Dolina - Kras; 15.00 v Doberdobu: Mladost - Terzo; 15.00 v Vermeiglianu: Vermegliano - Breg

NARASCAJNIKI

10.30 c Cornu: Corno - Sovodnje; 10.30 v Bazovici: Zarja Adriaimpex - CGA

NAJMLAJSI

10.30 v Repnu: Kras - Gaja

ZACETNIKI

10.30 v Doberdobu: Mladost - Aris

Od jutri spet športel

Po Tv Koper - Capodistria bo tudi letos na sporedu oddaja o zamejskem sportu, ki jo bo tako kot doslej vodil Igor Malalan. Letos bodo oddaje vsak ponedeljek ob 22.30, skupaj z Malalanom pa bo v studiu se naprej Al- da Susic, ki bo skrbela za neposreden telefonski stik z gledalci v kvizu »Skrtoc«. Novost letosnjih oddaj predstavlja pregled slovenskega sporta, ki ga bo pripravljala Rok Maver, zamejske ljubitelje sporta pa bo skušal seznaniti z glavnim dogajanjem v slovenskem sportu. Kot vsako leto bodo na sporedu tudi prispevki z zamejskih igrišč, ki jih bosta pripravljala Evgen Ban in Vesna Klemse, ob koncu oddaje pa bo tudi že tradicionalno nagradno vprašanje za dopisnike.

Prva oddaja bo na sporedu v ponedeljek, 2. oktobra ob 22.30. V studiju bodo predstavniki naših moskih odbojarskih ligasev: Vala, Sloge, Soce, Bora in Olympie, s terena pa bodo predvajali posnetke s prve domače Jadranove tekne v tržaski sportni palaci in z nogometnega derbija med Zarjo in Vesno.

Obvestila

SD MLADINA - baletni odsek

obvesca, da se začnejo treninzi ob ponedeljkih (2.10.) in sredah (4.10.) za solsko leto 95/96 v prostorih OS A. Sirk v Krizu. Vaje bodo skupinsko po dve uri tedensko od 16.00 dalje. Vpisovanje na licu mesta.

NOGOMETNA KOMISIJA ZSSDI

obvesca, da bo seja v četrtek, 5. oktobra, ob 20.30 na Stadionu 1. ma. Dnevni red: sodelovanje v sezoni 95/96, pripadnost igralcev-seznami, razno.

SK DEVIN

sklicuje v četrtek, 5. oktobra, ob 20. uri sejo članov na klubskem sezeu v Cerovljah. Dnevni red: zimski program smučarskega odseka, telovadba, tecaj na plastcini stezi, nakup klubskih vetrovk in razno.

SD BREG - ODBOJKARSKA SEKCIJA

prirreja tecaj minidbojke za deklice letnikov '85, '86, '87. Urnik vadbe: ob ponedeljkih ob 17.30 in ob sredah ob 17.30 v Dolini.

KK BOR MINIBASKET

obvesca, da se bodo treninzi propagande in minibasketa pričeli takoj, ko bosta telovadnici na Stadionu 1.maj uporabni. Najstarejši, (letniki 85 - 86) bodo trenirali ob ponedeljkih, sredah in petkih ob 16.00, srednja skupina (87- 88) pa bo vadila ob torkih in petkih ob 16.30. Najmlajši, (89 - 90) bodo vadili zacasno ob torkih na stadionu ob 14.30 in ob petkih ob 15.00. Tel. Walter 361476.

NOGOMETNI KLUB BOR

prirreja telovadbo za osnovnosolske otroke v Borovem sportnem centru (Vrdelska cesta 7) pod vodstvom Paola Tognettija ob ponedeljkih od 15.00 do 16.30 in ob sredah od 14.30 do 16.00. Za informacije telefonirati na st. 369626/369484 od ponedeljka do petka od 18.30 do 19.30.

SHINKAI KARATE KLUB

prirreja tecaje karateja in samoobrambe v telovadnici Silvestri na Proseku. Treninzi so ob ponedeljkih in četrkih s sledecim urnikom: otroci od 18.30 do 19.30 ter odrasli od 20. do 21.30. Urnik in zacasni sedež tajnistva od ponedeljka do petka od 19.30 do 20.30 v telovadnici

GIMNASTICNI ODESEK SZ BOR

vpisuje za sportno in baletno gimnastiko ter akrobatiko za sezono 1995/96 v uradnih urah na sezeu drustva ali po tel. st. 51377 vsak dan od 17. do 19. ure.

SK KRAS - odsek za rekreacijo

obvesca, da se bo pri cela telovadba za odrasle in sicer: mlajša skupina torek in cetrtek ob 21. ure dalje. Starejša skupina bo vadila ob torkih in četrkih od 8.30 do 9.30. Prvo srečanje bo v torek, 3.10.1995. Vpisete se lahko v tajnistvo drustva (229477) ali na prvi vadbeni uri.

SK KRAS - odsek za otroško telovadbo

obvesca, da bo tudi letos potekala popoldanska telovadba za otroke, ki obiskujejo vrtec ter 1. in 2. razred osnovne sole. Prvo srečanje bo v petek, 6.10.1995, ob 16.30, v telovadnici v Zgoniku. Vpisete se lahko v tajnistvo drustva (229477) ali na prvi vadbeni uri.

ODBOJKARSKO DRUSTVO BOR

obvesca, da so se pričeli treninzi za deklice letnikov '82, '83, '84. Treninzi so vsak ponedeljek ob 15. uri na Stadionu 1. maj. Pojasnila na treninhih ali na tel.st. 814212 (Katja).

SZ GAJA - teniski odsek

sporoča, da se je začelo vpisovanje za novo sezono in za zacetni tecaj v tenisu za osnovnosolske otroke. Vpisovanje na sezeu drustva (tel. 226115) od 18. do 20. ure. Treninzi se bodo pričeli 9. oktobra.

SD MLADINA - smučarski odsek

nudi informacije o delovanju nove smučarske sezone 1995/96: zacetni tecaji na plastcini stezi in na snegu, vpisovanja FISL, zimovanje, tekmovalna dejavnost, rekreacija in razno na sezeu v Krizu, dom A. Sirk, vsako sredo in petek od 19.00 do 20.30.

Horoskop

zapisal

B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Občudovali vas bodo, vendar le tisti, ki nasedajo zunanemu videzu. Ostali vas bodo pomilovali, saj jim bo jasno, da se trudite zato, da bi prikrili svoje slabosti.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Upravičeno boste ponosni nase, saj vam bo uspelo preživeti dan brez podleganja škodljivim navadam. Naj vam ta vrlina preide v vsakdan, pa boste spet zdravi kot nekdo.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Neugodne zdravstvene spremembe, ki jih boste začeli opazati, vas bodo močno zaskrbele. Jedro težave ne leži v vašem telesu, temveč v vaših vsakdanjih skrbih. Proč z njimi!

RAK 22. 6. - 22. 7.: Večina vaših vrednot temelji na vaših nerealnih željah, zato se nikar ne čudite, ko bo ob njihovi uresnitvi prišlo do nezelenega. Odslej bo bistveno drugače.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Čeprav bi današnje odločitve lahko sprejeli že zdavnaj, niste prav nič zamudili. Vredna je neizmerno veliko, saj je v celoti plod vašega prizadevanja in modrosti.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Višek energije vas bo povlekel v odločno akcijo; srečen tisti, ki se bo znel v vašem objemu, vendar pazite, da se ne vnamete čez mero. V prevelikem ognju tudi ljubezen zgori.

TEHNIKA 23. 9. - 22. 10.: Bolje bo, da za nekaj dni prekinete z nezdavnimi navdami, saj se vam bodo začela vsak čas oglašati znamenja bližajoče se bolezni. Brez zdravega telesa ni vstopa v nebesa.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Nekdo vam bo zavidal vaše zadovoljstvo, vendar bo vaša dobra volja tolikšna, da vam ga bo uspelo osrečiti - če ne z drugim, vsaj z igranim nezadovoljstvom.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Priložnost za popravek dneva boste naskočili kot mačka miš. Razposajeno se boste igrali z njo in ji dopustili, da vam skoraj pobegne. Vrhunec gostije bo zvečer.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Končno vam bo uspelo pozabiti na svoje vsakdanje skrbi, saj se vam bo pripetilo nekaj povsem nenavadnega. Odslej boste privlačne podrobnosti odkrivali tudi v starih likih.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Zazdelo se vam bo, da ste začeli pretiravati v svojem zadovoljstvu. Nič hudega; izzivite se do konca, kajti nov začetek vas bo na vsak način postavil na trdna tla.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Na daleč se boste izognili sumljivim okoliščinam, saj boste v njih zaslutili težavo usodne razsežnosti. Brez uspeha; sledila vas bo, kakor da brez vas ne more. Ugonobite jo!

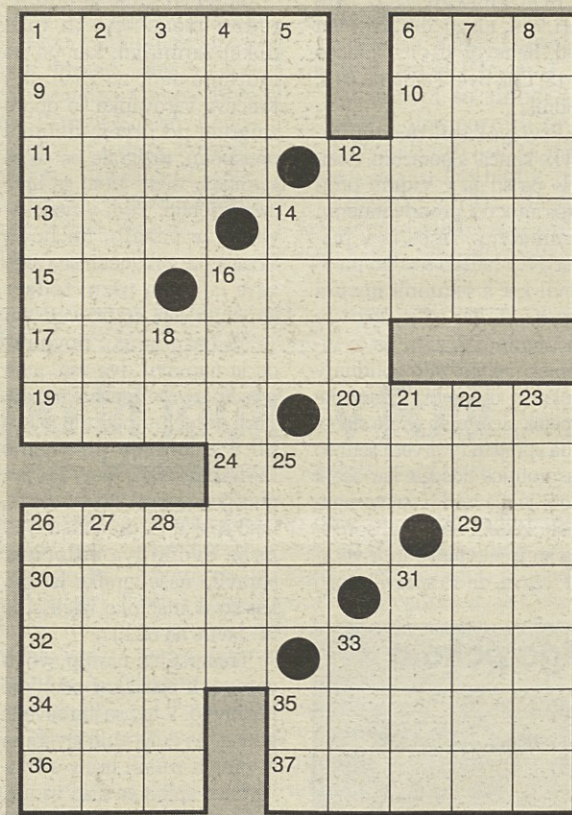
KRIŽANKA

Vodoravno:

1. vrsta odprte kocije, 6. rimska boginja plodnosti, 9. drog pri kozolcu, 10. filozofski pojem, ens, 11. varnostna služba v nekdanji Jugoslaviji, 12. vrhovno papeško sodišče, 13. krajša oblika tujega imena Ulrike, 14. pogonski stroj, 15. tuja in nasa crka, 16. klinčkov poper, 17. tuja drevesna vrsta, 19. organsko večanje, 20. zgornji del stopala, 24. voznik rikse, 26. zivalski organ za tipanje, tipalka, 29. pritrdilnica, 30. muslimansko svetišče v Meki, 31. fant, 32. ime ruskega ljudskega junaka Muromca, 33. eno od imen ameriskega izumitelja Edisona, 34. del Kočevskega visavja nad Crmošnjisko dolino, 35. ime ameriske filmske igralkice Close, 36. nekdanji turški velikaš, 37. stalni veter, ki piha pri tleh iz subtropskih proti ekvatorialnim področjem.

Navpično:

1. flamski slikar iz prve polovice 17. stoletja (Adriaen), 2. rezultat odštevanja, 3. najvišje ležeče mesto na Siciliji, 4. oče, 5. avtomobilska oznaka Karlovca, 6. nekdanji ugandski predsednik (Milton), 7. kaca velikanka, 8. začetek dirke, 12. pripadnica velike skupine evropskih narodov, 14. bajka, 16. nuja, 18. kratica zloglasne nacistične vojaške organizacije, 21. židovski pripovednik v jeziku jidiš (Salom), 22. reka na Gorenjskem, med Mezaklo in Pokljuko, 23. nekdanji vzhodnonemski avtomobil s plastično karoserijo, 25. ime nemške književnice Seidel, 26. ime japonskega filmskega režiserja Kurosava, 27. odredba, 28. iglasti gozd v severnih delih Evrazije in Severne Amerike, 31. družabna prireditev, 33. krilo rimske konjenice, 35. kratica za grand prix.

da, kaaba, pob, Ilja, Alva, Rog, Glenn, aga, pasat.
Vodoravno: break, Ops, ranta, bit, Ozna, rota, Ula, motor, WI, piment, eksotična, rast, nat, riksa, antena, REŠITEV

V Združenih arabskih emiratih vinjene voznike prebičajo

V Združenih arabskih emiratih strogo narašča število prometnih nesreč, zato je policija proti povzročiteljem najhujših prometnih prekrškov uvedla posebne kazni: nekateri vozniki morajo ostati v zaporu toliko časa, kolikor traja zdravljenje žrtev nesreč, vseskozi pa morajo gledati tudi slike razbitin avtomobila. Policija upa, da bo s taksnimi metodami vplivala na zmanjšanje števila nesreč, ki glede na število prebivalcev države zahtevajo največ smrtnih žrtev na svetu.

Lani je na cestah umrlo več kot šeststo ljudi, približno šest tisoč pa je bilo huje ali lažje ranjenih.

V državi z manj kot dvema milijonoma prebivalcev in številnimi avtocestami, po katerih nekateri vozijo precej prehitro, je sicer težko upešno opraviti vozniki izpit - nekateri zanj porabijo celo več let. Mladi vozniki, ki so povzročili hudo prometno nesrečo, se morajo vsak dan v tednu prika-

zati na kraju nesreče in pred zbranimi odgovorjati na različna vprašanja, seveda pa predvsem poslušati njihove očitke.

»Tiste, ki se ne odzovejo pozivu, bi morali bicati, tako kot v emiratu Ras Khaimah, kjer se je takšna metoda izkazala za uspešno,« meni policijski poročnik Mohamed Same. V Abu Dabiju stoji na večini parkirnih prostorov velika opozorilna tabla z napisom Hitrost ubijaj! Veliko nesreč se zgodi v času, ko se ljudje vozijo na delo, ali ob koncu delovnega dne.

Veliko taksistov in voznikov avtobusov vsak teden obiskuje tečaje o varni vožnji, motoristi pa morajo, se preden se prijavijo na izpit, opraviti poseben psihološki test.

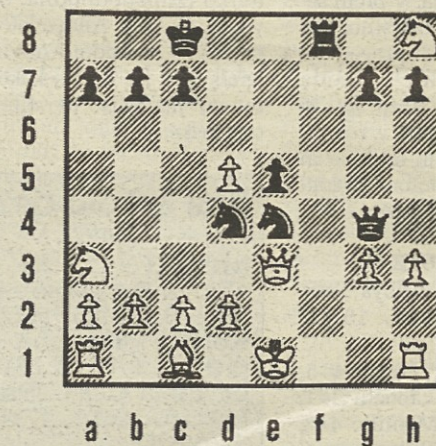
Vsi vozniki se zavečajo, da je kazen za povzročeno prometno nesrečo še kako huda - voznik, ki je povzročil hudo prometno nesrečo, bo moral za resetkami preživeti kar tri leta. Obласти skušajo zmanj-

sati število nesreč tudi s posebnimi televizijskimi in radijskimi oddajami. Med povzročitelji hudih prometnih nesreč je največ mladih, ki vozijo hitre avtomobile in se ne menijo za opozorila, da se prehitra vožnja lahko tragično konča. Večina avtomobilov je opremljenih z mobilnimi telefoni, zato se mladi med hitro vožnjo pogovarjajo, in njihova drzna vožnja se morda tudi zato pogosto tragično konča. Ker nekateri starsi zvečer odstopijo svoje avtomobile mladoletnikom, je vožnja ponoči najbolj nevarna. To vedo predvsem taksisti, saj se vanje iz gole objektivnosti zaletavajo mladi vozniki. Veliko tujcev, ki so že spoznali razmere na cestah v Združenih arabskih emiratih, se izogiba nočnim potovanjem.

Policija je najbolj neusmiljena do vinjenih voznikov, ki so ob prijemu običajno kaznovani z bicanjem.

Michael Georgy, Reuter

ŠAH

Reichman - Ulrich /Berlin 1961/ Za napad na belega kralja je črni žrtvoval trdnjavo in sedaj, ko je na potezi, že išče zmagovito kombinacijo. Belemu kralju sredi sahovnice res ni lahko braniti svoje glave, saj tokrat materialna prednost ne igra nobene vloge. Poglejmo, kako je črni uspel zlomiti odpor bele vojske!

Resitev naloge:

Črna skakaca sta zelo neprijetna in nepredvidljiva napadalca na belega kralja. Če po prvem sahu 1...Sf3+ ima beli dve možnosti : na 2.Ke2 Sg1++ 3.Kd3 Sc5+! z matom v dveh potezih; na 3.Ke1 Dd1+!! 4.Kd1: Tf1+ 5.De1 Sf2 mat. Na 2.Kd1 Sg1+! 3.hg4 / po žrtvi dame je beli zopet v matu / 3...Tf1+ 4.De1 Sf2 mat! Zares zalostni konec bele vojske!

Silvo Kovac

ODKOD, ČLOVEK, TVOJA POT / ODLOMKI IZ KNJIGE IVANA MOHORIČA

V uvodnem delu poročila so navedene predhodne meritve na drugih lokacijah po svetu:

-Čile 1982, magnituda 8, 5, frekvenca 18 MHz, meritve Warwick

-Iran 1978, magnituda 7, 4, frekvenca 27 kHz in 1, 63 MHz, meritve Gokhberg

-Kalifornija 1989, magnituda 5, 6, frekvenca 10-100 kHz, meritve Tate in Daily

-Japonska 1982, magnituda 7, 0, frekvenca 81 kHz, meritve Gokhberg

-Japonska 1986, magnituda 5, 6, frekvenca?, meritve Sumitomo in Noritomi

Tako torej učenjaki. Vse te ugotovitve pa se kar prepleto vklopijo v naš model, da bi prej opisano možnost kar na slepo zavrgli. Na koncu se nekaj v razmislek. Dokazano je, da se zivali pričnejo pred potresom nenormalno obnašati in bilo je celo nekaj resnih poskusov, da bi na podlagi teh opazovanj napovedovali potrese. Kaj pa, če ta bitja bolje zaznavajo spremembe jakosti magnetnega polja in so zaradi tega tako zmedena?

Vendar pa so vse te »naravne božje kazni« Y,

ne glede na svoje strahotne posledice, ki jih puščajo za sabo, prav zanemarljivo malenkostne v primerjavi z razdejanjem in žrtvami, ki jih lahko z uporabo sodobnih tehničnih sredstev v brezglavih vojnih vihrar povzroči človek sam. Čeprav že malo obledel spomin na drugo svetovno vojno, nam s svojimi statističnimi podatki o milijonskih človeških žrtvah in nestetih do tal porušeni mestih, dovolj grozljivo priča o naši kratkovidni budalosti. Po osvežitvi spomina, kakšnih zverinskih postopkov je v svoji zaslepljenosti zmožna zival v človeški podobi, nam ni treba hoditi nazaj v vietnamsko vojno, temveč si ga lahko obudimo na televizijskih ekranih, ko ob gledanju poročil iz Bosne in drugih »kriznih žarišč« po vsem svetu, nemalo krat zgroženi odvrnemo pogled in si v svoji notranjosti poskušamo z neko neugnano trmo dopovedati, da kaj takega v resnici sploh ni mogoče, da je vse to le zrežirano in zmontirano, hkrati pa z razumsko grozo ugotavljamo, da je vse skupaj se kako prekleto res in da je mrzel srh, ki nam spre-

Šibe božje (4)

leti telo, samo posledica spoznanja, kako blizu smo vsemu temu.

Nemo se sprašujemo, kako je vse to mogoče. Logično razumske razlage ne najdemo, čeprav jo mrzlično iščemo. In skorajda bi že verjeli trditvi, da je vse to hudicevo delo. Toda kako bi lahko naš Satan, ne glede na vsemogočnost, ki so mu jo pripisovali Templarji, povzročal tako masovno histerijo? Morda pa se vendarle ponuja razlaga, ki bo imela vsaj malo logike.

Stari ljudje so imeli navado reči: »Siten si! Nekaj je v zraku!« Kako prav so imeli!

Zrak je sestavljen iz približno 78 odstotkov dušika in 21 odstotkov kisika ter 1 odstotka drugih primeri in argona. Na to mešanico smo navajeni, kot je motor naravnano na določeno mešanico zraka in

bencina. Če gorivu dodamo se eter, dobi pozivilo in se bolj »potegne«. Tudi ljudje uporabljamo pozivila, drogiramo se vsak dan, eni bolj, drugi manj. V najstarejših casih so vojskovodje razmišljali o sredstvih, ki bi opogumila njihove vojske. Tudi danes ni nič drugače.

Najpreprostejše pozivilo je alkohol, vendar je to lahko precejšen »izdatek«; tu so se problemi s transportom, distribucijo, itn. Vendar pa obstaja različica, ki nam jo ponuja narava. In ta različica je v svojem bistvu strahotno preprosta, v svojih posledicah pa preprosto strahotna.

Spremenimo sestavo zraka! Dodajmo mu toliko kisika, da bo razmerje kisika proti dušiku 22:77. Dosegli bomo množico pijanost, kajti zrak dihamo vsi. In če se ne bomo dovolj razdraženi, povečujemo koli-

cino kisika do meje, ko bo vsak udaril sosedu, če mu bo ta voščil dober dan.

Je kdo že analiziral sestavo zraka na tako imenovanih kriznih območjih tik pred začetkom spopadov? Ali obstaja možnost, da »je nekaj v zraku«?

Poskusimo si stvari ogledati čisto ljubiteljsko in hkrati postavimo vprašanje strokovnjakom, ki so poklicani, da dajo pravilne odgovore.

Vreme se dela na Atlantiku! To so nas učili že v osnovni soli. In to vreme se potem počasi seli proti vzhodu ali jugovzhodu. Verjetno se potem to vreme ustavi ali porazgubi neke nad Crnim morjem, ker se za vzhodnejše predele dela vreme verjetno neke nad Indijskim oceanom. Naj me meteorologi popravijo, če nimam prav. In tam, kjer se vpliv front zgubi, se ustavijo tudi zra-

cne gmote z vsemi »vremenskimi proizvodi«. Če slabo vreme ustvarja boljši zrak, ga tudi odloži ali spravi v neko gibanje v manjšem obsegu tam, kjer si »vreme polomi zob«. Toda preveč dobrega se s kruhom ni dobro, so imeli navado reči včasih. Oglejmo si torej, katere dežele najdemo v neposredni okolici Črnega morja: Romunija, Rusija, Turčija, Iran, Irak, Sirija, Libanon, Grčija, Bolgarija. Sama znana imena, ki so v zadnjih letih polnila časopisne stolpce. Menda ni treba posebej poudarjati, v kakšni zvezi.

Ali smemo pod ta neposredni vpliv spraviti tudi bivšo Jugoslavijo? Lahko celo spekuliramo s tem, da je povečanje ozonske lučje nad južnim tečajem pravilo v obtok večje količine kisika, kot je v navadi? Ali vdihavamo »prebogat mešanico« in nam zato vre kri? Saj je splošno znano, da so hribovci, ki živijo na svežem zraku, bogatem s kisikom, bolj vročerni kot prebivalci zamegljenih in zadimljenih dolin. Pred leti sem v nekem časopisu prebral velik naslov: Izbruhnil je

svetovni mir! Dodajam: Ker svet odet v smog!

Bi bilo torej smiselno nad področjem, kjer divja, jo spopadi zamesati nekaj več dušika med zrak in s tem povzročiti »normalno število vrtljajev« možganov? Je vse naše prizadevanje za čistejšo naravo in boljši zrak pravzaprav dvorezen meč, ki nam po drugi strani segreva kri in buri možgane, kar nas lahko pripelje do novega svetovnega spopada? Čedalje pogostejši pojavi rasnih nemirov in razplamtele strasti posameznih narodov bi že lahko potrjevali to, sicer drzno, a ne povsem neverjetno hipotezo.

Nikar ne mislite, da hočem propagirati zasmrjevanje in zadimljeno ozračje. Nasprotno! Vendar se mi zdi, da bi bilo dodajanje dušika ob porusenem ravnotežju izredno human, čist in poceni poseg v primerjavi s ceno in posledicami, ki jih pusti za sabo eno samo nadzvočno bojno letalo, ki kot strašni zmaj iz prastarih legend pridrvi v zlovesnem hrupu svojih luskinastih kril in iz svojega drobovja bruha smrtonosni ogenj.

(Konec)

NEDELJSKI IZLET

Z jamo Divje babe so strašili otroke

Šebrelje so ena najbolj privlačnih vasi v okolici Idrije

Iz doline Idrije drži iz Reke proti Šebreljam slikovita pot, ki je celo označena, le njen začetek blizu domačije Log lahko hitro zgrešimo. Pot je del zanimive Idrijsko-cerkljanske planinske poti (ICPP), ki ima na veliko odsekih to napako (ali morda prednost), da je bila markirana le na začetku. To pomeni, da moramo aktivirati stezosledske sposobnosti, veliko uporabljati turistično karto Idrijsko in Cerkljansko v merilu 1:50.000 in, kar je najbolj zanesljivo, za smer spraševati domačine.

Do začetka odseka ICPP Reka-Šebrelje pridemo po mostu čez reko Idrijco ter se, če iskanje nadaljevanja poti ne določi drugače, kmalu usmerimo navzgor. Pot se v okljukih vzpenja navzgor, pogleda proti

ozki dolini reke Sevnice in daleč naokrog po Idrijskem hribovju ter se na šebreljsko planoto vzpne pod strmimi skalnimi izrastki; tukaj ne manjka prepadnih pogledov v globine. Ko se po slabi uri

hoje znajdemo na ravnem svetu, ne smemo izpustiti kratkega sprehoda proti robu planote do cerkve Sv. Ivana, ki smo jo videli že iz doline. Izpred nje je čudovit razgled na Cerkljansko, kjer se ravno nasproti nas dvigujeta Kojca in Porezen, pod katerima so raztresene številne hribovske vasi.

Nekoč je pot v dolino držala mimo cerkve, vendar je v minulih desetletjih podlegla vremenskim razmeram in razraščajočemu se rastlinstvu. Pravijo, da so pot, ki privijuga na planoto pod slikovitimi stenami, zgradili Bosnjaki med prvo svetovno vojno. V tistem času je bil rob planote pri cerkvi Sv. Ivana močno utrjen s strelskimi jarki, katerih ostanke se vedno lahko zasledimo v okolici; eden od njih se že desetletja seseda vase pri debeli bukvi blizu cerkve.

Pod cerkvijo je se starejša in veliko pomembnejša zanimivost šebreljske planote, jama Divje babe. Po ljudskem izročilu naj bi bila prebivališče bitij, ki so ji dale ime. Svoje case so bila »uporabna« v primerih, ko so otroci hoteli uveljavljati svojo voljo. Menda so po groznji z divjimi babami hitro spet upoštevali zahteve odraslih. Sicer je jama Divje babe pomembno arheološko najdisce, v kateri so nasli orodje ledenodobne-

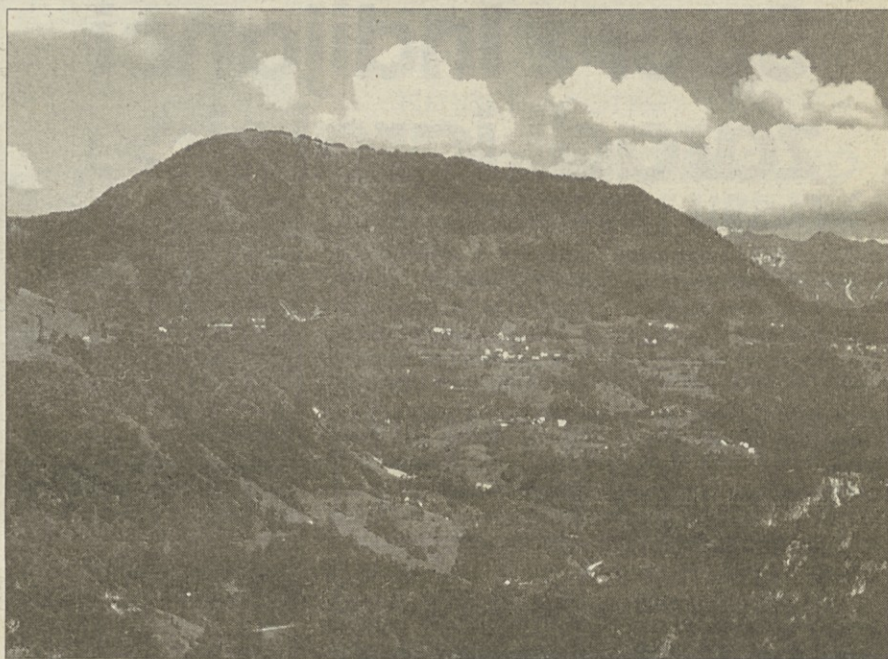
ga cloveka in kosti jamskih medvedov; torej ljudski praspomin ni daleč od resnice, čeprav ji je dodal malce fantastične razsežnosti.

Skozi Šebrelje hodimo po asfaltni cesti, ob kateri stojijo večinoma nove hiše. Na prisojnim svetu se razširjajo travniki, njive in gozdovi - skoraj dovršena podoba idiličnega miru, kot ga lahko ujame naključni obiskovalec. Kmalu nad zgornjim delom Šebrelj, Gorenjo vasjo, je pred nami trenutek odločitve, v katerem ne pomaga nobena markacija, le pogled na karto. Po makadamski cesti jo uberemo v Sevnico pod Psenkom, kjer se mimo kmetije usmerimo na sedlo nad njo - posvet z domačini pomaga. Po številnih okljukih se spustimo v kraljestvo ene od številnih grap Idrijskega hribovja, ki pa je dovolj prijazna, da je skozi njo včasih držala pot. Pri samotni kmetiji v grapi reke Sevnice, ki ji domačini pravijo Sjavn'ca, smo pred pomembno odločitvijo. Lagodnejša je pot navzgor v Jagsce, torej nadaljevanje po ICPP. Iz Jagsc se na izhodišče vrnemo po neoznačeni poti (možnim zapletom z orientacijo se izognemo tako, da spet vprašamo domačine), po kateri pridemo v dolino Sevnice na mestu, kjer je ta že široka. Bolj izživalna od omenjene je pot ob reki naravnost skozi grapo. Primerna je le za navdušene stezosledce in ljubitelje prastarih poti, ki jim ni odveč večkratno prečkanje reke. Do opuščene elektrarne je pot v dobrem stanju, potem se bolj ali manj izgublja ob reki, dokler ne pridemo v bližino dveh otožno samotnih kmetij. V tem skitem svetu se zdi, da mu kraljujejo drugačni zakoni, doživetje odmaknjenosti cloveskih bivalisc in velicine narave je skoraj popolno.

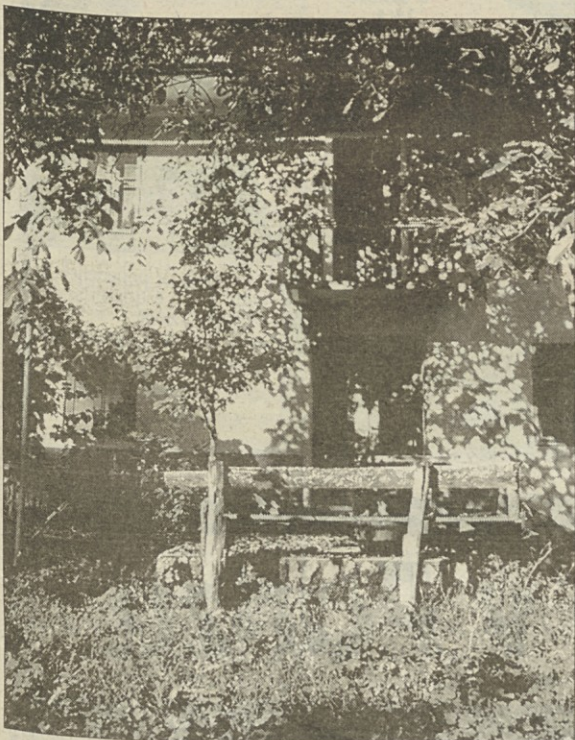
Dario Cortese

Drugo življenje sušilnice za sadje

Pogled na Kojco in vasi pod njo

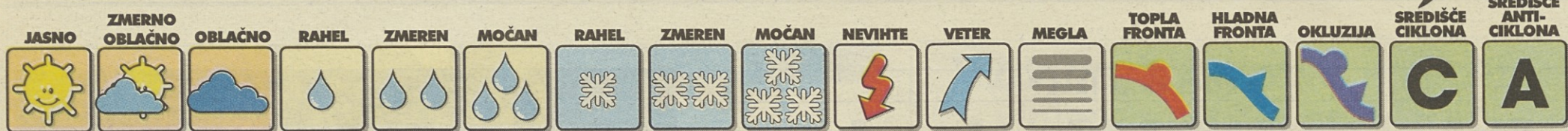
Šebreljska impresija

Na robu šebreljske planote kraljuje cerkev sv. Ivana

Šebrelje (Foto: Dario Cortese)

VREMENSKA SLIKA

Nad Sredozemljem je območje visokega zračnega pritiska. Čez srednjo Evropo se proti vzhodu pomika topla fronta, ki bo na vreme pri nas vplivala predvsem s povečano oblačnostjo. S severozahodnimi vetrovi nad naše kraje doteka toplejši in razmeroma vlažen zrak.

Podatke pripravlja in posreduje Hidrometeorološki zavod.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzšlo ob 5.58 in zšlo ob 17.45. Dan bo dolg 11 ur in 47 minut. Luna bo vzšla ob 12.16 in zšla ob 21.51.

TEMPERATURE MORJA IN REK

	°C
Trst	19,9
Portorož	21,0
Poreč	21,0
Malinska	21,0
Split	21,0
M. Lošinj	21,0
Dubrovnik	22,0

NAPOVED ZA POMORSTVO

Veter v slovenskem Primorju: zjutraj: SE 4 do 8 vozlov
popoldne: WNW 5 do 10 vozlov

VOX POPULI

Ce zdravnik ne obo-
gati, je sam kriv.
Tudi krotke kače
imajo strup.

PLIMOVANJE

Danes: ob 2.36 najvišje 12 cm, ob 7.29 najnižje -1 cm, ob 13.23 najvišje 20 cm ob 21.12 najnižje -28 cm.

Jutri: ob 5.00 najvišje 16 cm, ob 10.37 najnižje 0, ob 15.44 najvišje 13 cm, ob 22.59 najnižje -30 cm.

TEMPERATURE V GORAH

	°C
500 m	11
1000 m	8
1500 m	4
2000 m	0
2500 m	-2
2864 m	-4

BIOPROGNOZA

Vreme bo na splošno poč-
tje ljudi vplivalo ugodno.

VOX POPULI

Ce zdravnik ne obo-
gati, je sam kriv.
Tudi krotke kače
imajo strup.

DANES

Slovenija: Zmerno do prete-
žno oblačno bo. Ponekod se
lahko pojavijo rahle padavine,
vendar bo večini suho. Naj-
višje dnevne temperature bodo
od 11 do 16° C.
Sosednje pokrajine: Zmerno
do pretežno oblačno bo. Na
območju Alp in na Balkanu
bodo manjše padavine.

JUTRI

V Sloveniji: V ponedeljek bo
delno jasno z dopoldansko
meglo po nizinah.
Obeti: V torek bo suho in spet
topleje.

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Spor z Indijanci
zaradi igralnice

NEW YORK - V bli-
zini New Yorka načrtujejo
izgradnjo novega cas-
inoja, glede tega pa se je
vnel zagrižen boj med
enim izmed najboga-
tejših indijskih ple-
men in nekaterimi od
ameriških največjih bo-
gatašev.

Prepirajo se Indijanci
plemena Masantuket
Pequots in mogotci iz
Atlantic Cityja in Las
Vegasa kot sta Donald
Trump in Steve Wynn.
Namesto krvavega
klanja vidijo televizijski
gledalci v glavnem od-
vetnike, ki hitijo od ene-
ga urada do drugega s
prepolnimi aktovkami,
zaradi tega pa ni bitka
nič manj kruta. Vanjo
sta formalno vpletena
samo mogotec Steve
Wynn s svojim milijar-
derskim projektom za
letovišče Mirage Resorts
in Indijanci Pequots, po-
sredno pa je vpleten se
Donald Trump, ki je ku-
pil zemljišče ob obali
mesta Bridgeport, nekoč
simbola ameriške indu-
strijske dobe, sedaj pa le
središče zaprtih tovarn
in razpadajočih skla-
dišč. Gospodarstvo me-
sta je v razsulu, četrti pa
so prepolne brezposel-
nih in oboroženih mla-
deničev, ki se
preživljajo kot vedo in
znajo. Bridgeport, kakih
80 kilometrov od New
Yorka, vidi v predlogu,
da bi tu nastal casino
možnost za rešitev vseh
problemov.

Prebivalci so doslej
nemočni z zavistjo opa-
zovali, kako je indijan-
sko plemo Masantuketov
s 300 pripadniki oboga-
telo po zaslugi casinoja
Foxwoods v rezervi Pe-
quotov, na jugovzhodu
zvezne države Connecti-
cut. Zaradi bližine Brid-
geporta New Yorku, ki je
največje mesto v ZDA, je
zelo verjetno, da se bo
polovica tistih, ki se se-
daj pelje v foxwoodski
casino, na poti ustavila
v novi igralnici in s tem
Indijancem odtegnila
ogromne zasluzke. In-
dijanci zaradi tega me-
nijo, da bi bilo, glede na
to, da bo nova igralnica
nastala prav na poti, ki
pelje v njihov casino, ci-
sto prav, če bi jo zgradili
kar sami. Indijanski ca-
sino v Bridgeportu bi bil
prva indijanska igralnica

na ameriških tleh, to je
izven indijskih rezer-
vatov, kar se krepi na-
sprotno razstav.

»Indijanci so si seve-
da nabrali dovolj izku-
senj za upravljanje
nove igralnice,« je dejal
Charles Anderer, glavni
urednik poslovnega ca-
sopisa Gaming and Wa-
gering Business, ki je
pristavil, da ni nič cud-
nega, če se Indijanci po-
tegujejo za casino izven
meje rezervata, saj imajo
tako denar kot potrebne
izkušnje. »Dejstvo, da so
indijanskega rodu, je
postransko,« je izjavil
Anderer. »Tu gre samo
za tekmovalstvo med po-
nudnikoma, v katerem
seveda zmaga boljši po-
nudnik. To je kapitali-
zem,« je zaključil in-
dijanski odvetnik David
Holahan.

Kingkong v Parizu

Dvanajst metrov visok Kingkong drži kletko z dvema otrokoma pred Geodom, kinematografom s polkrožnim ekranom

Revolucionarna študentska karta

AMSTERDAM - Zven-
tajoci zepi polni kovancev
bodo kmalu le spomin na sta-
re case za nizozemske stu-
dente. Na Nizozemskem bo-
do namreč kmalu uvedli nov
način plačevanja s posebno
študentsko kartico, ki bo
omogočila plačevanje lepe
vrste uslug.

Kartici bo ime Studentchip
card, namenjena pa bo uni-
verzitetnim študentom, spo-
roča informacijski urad uni-
verze v Grönningenu. Namen

kartice je seveda pridobiti
cimvec bodocih porabnikov,
obenem pa privaditi mlade
na družbo prihodnosti, ki se
bo namesto denarja posluže-
vala samo kartic. Studentje
bodo lahko namesto pribli-
žno dvanajstih plastičnih kar-
tic, ki jih potrebujejo sedaj,
uporabljali za vse usluge v
sklopu univerzitetnega na-
selja novo študentsko kartico,
katere skrivnost je majhen
cip, ki bo lastnikom kartice
omogočil plačevanje uslug in

nakupovanje različnega bla-
ga. Kartica bo istocasno oseb-
na izkaznica, telefonska karti-
ca in kartica za plačevanje fo-
tokopij oziroma kosila v stu-
dentski menzi.

»Ta kartica bo olajšala
življenje tako študentom kot
univerzitetni upravi,« je izja-
vil Harald Wouters, odgovor-
ni za razvoj projekta, za kate-
rega skrbi družba za študent-
ske stipendije. Studentje bo-
do s kartico imeli pravico do
prevoza z javnimi sredstvi,

uporabljali pa jo bodo lahko
tudi za nakupovanje knjig. Z
njo bodo poleg tega lahko
prisli do velikega števila raču-
nalskih informacij in med
drugim obvestili univerzo v
primeru spremembe naslova.

Pobuda je bila sprejeta s
tolikim zanimanjem, da jo
bodo v bodoče razširili tudi
na druge kategorije porab-
nikov. Veliko pozornosti je
vzbudila se zlasti pri nizo-
zemskih postnih oblasteh, ki
bodo verjetno poskrbele, da

bo s to kartico mogoče telefo-
nirati sirom države. Zaenkrat
bo študentsko kreditno karti-
co uporabljalo 20.000 stu-
dentov, po poskusni dobi enega
leta pa bodo pristojni preso-
dili, ali bi bilo primerno, da
kartico dobi še 580.000 nizo-
zemskih študentov. Podobne
nacrte že preizkusajo v Veliki
Britaniji, druge pa pri-
pravljajo v Kanadi in Dalj-
nem vzhodu, kjer je nizozem-
ska pobuda vzbudila veliko
pozornosti.